

སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ།

གཉིས་པ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་

གསུམ། 1

ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་

གཉིས། 1

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི། 1

ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 10

དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ། 11

ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབེ་དགག་

པ་ལ་གཉིས། 11

མི་ལམ་གྱི་དབེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། 11

མི་ལམ་གྱི་དབེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་

མི་འགྲུབ་པ་ནི། 12

མི་ལམ་གྱི་དབེས་སད་དུས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ་ནི།. 16

མི་ལམ་གྱི་དཔེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྒྱན་པར་འགྲུབ་པ་ནི། .. 21

སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པ་ནི། 24

བག་ཆགས་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྤོང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་
 དོན་དགག་པ་ལ་གསུམ། 26

བག་ཆགས་སློན་མ་སློན་ཉིད་ལས་དོན་སྤོང་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དང་
 མི་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 27

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི། 27

ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། 28

ད་ལྟར་བ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི། 29

མ་འོངས་པའི་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི། ... 30

འདས་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི། 34

སྐྱེ་ཡང་གྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་པ་དགག་པ་
 ལ་གཉིས། 39

གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི། 39

ལུགས་དེ་དགག་པ་ནི། 42

སེམས་ཅམ་གྱི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གིས་གཞོན་པ་
 མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། 47

དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཚུག་བསྟུ་བ་ནི། 58

གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་
 པ་ལ་བཞི། 60

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ་ལ་བཞི། 60

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ངེས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། 60

དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱིས་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། 64

གཞན་གྱི་ལུགས་བཟོན་པ་ནི། 64

ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། 69

གཞན་ལུགས་དགག་པ་དངོས་ནི། 69

རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་སྐྱེ་བའི་ཚུ་ལ་ལ་གཉིས། 73

གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤའ་པའི་ལུགས་ནི། 73

གཞུང་གཞན་ནས་བཤའ་པའི་ལུགས་ནི། 76

དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། 78

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་དཔག་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། 78

ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚོད་སྤང་ནི། 81

རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། 89

སེམས་ཚམ་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་
 བསྟན་པ་ནི།..... 92

དེས་ན་སྐྱུ་སྐྱུབ་གྱི་ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ་ནི། 93

གཞན་དབང་དང་འདྲིལ་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་མི་མཚུངས་
 པར་བསྟན་པ་ནི།..... 100

སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་ཚམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་དོན་འགོག་པར་
 མིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། 106

ས་བརྟུ་པ་ལས་སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཞུགས་པ་
 ལ་གསུམ།..... 106

ཚམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་པ་ས་བརྟུ་པའི་ལུང་གིས་
 བསྐྱབ་པ་ནི།..... 106

དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་ནི། 109

ཙམ་གྱི་སྐྱེས་སེམས་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་ནི། 112

སྤྱི་རོལ་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་
 བསྟན་པ་ནི། 119

ཡང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་
 དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 124

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་བྲང་དོན་དུ་
 བསྟན་པ་ལ་གཉིས། 124

བྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། 124

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། 125

དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་ཡང་བྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། 127

རིགས་པས་བསྟན་པ་ནི། 135

མདོའི་བྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ནི། 137

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། 142

རྒྱ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། 145

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། 154

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་ཚུང་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། 155

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། 155

དེའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། 164

ཉེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་འཇིག་གི་ལོག་ཉོག་
འགོག་ཚུལ་ནི།.....169

རིགས་པས་དབྱུད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། 175

ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་
དགག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། 182

བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། 186

བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་བྱུག 187

ཕྱོགས་སྒྲ་མ་བརྗོད་པ་ནི། 187

གངས་ཅན་གྱི་ཕྱགས་བརྗོད་པ་ནི། 188

བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱགས་བརྗོད་པ་ནི། 192

ཕྱགས་དེ་དགག་པ་ནི། 194

རང་སྤྲེས་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་
 ལ་ལྟ། 199

དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས། 200

ཕྱོགས་སྤྲ་མ་བརྗོད་པ་ནི། 200

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ནི། 203

སྒྲོན་སྒྲོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི། 209

དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། 210

ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ་ནི། 211

ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤམ་པ་
 ལ་ལྟ། 216

བདག་ཏུ་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་ཕྱང་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབ་པ་གསུངས་པའི་
 དོན་བཤམ་པ་ལ་གསུམ། 217

ཕྱང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཅོད་པའི་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་པར་
 བསྟན་པ་ནི། 217

སྐྱབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་སྒྲོན་པ་

མིན་པ་ནི། 221

དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་པ་ནི། 223

མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་མིན་པར་
བཤད་པ་ནི།..... 224

སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ཅམ་གྱི་དབྱིབས་གྱི་བཀོད་པ་བདག་
ཡིན་པ་དགག་པ་ནི།..... 226

སྤང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་གྱིད་
གཞན་བསྟན་པ་ནི། 228

ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པར་གསུངས་པ་ནི།..... 232

གཞན་གྱི་ལྷགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ་ནི། 235

དེ་གཉིས་གྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་
གསུམ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 238

རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་ནི། 238

བཀག་པ་རྣམས་གྱི་དོན་བསྐྱོམས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། 240

དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་
 དགག་པ་ལ་གཉིས། 244

ཕྱོགས་སྲ་མ་བརྗོད་པ་ནི། 244

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ནི། 246

བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་
 བཅས་པ་ལ་བཞི། 249

བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
 འིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་ནི། 249

སྲར་མ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སྲ་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་ལ་གཉིས། 252

དངོས་གྱི་དོན་ལ་གཉིས། 252

ཚོགས་པ་འིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། 252

དབྱིབས་ཙམ་འིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། 254

རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སློབ་པ་ནི། 258

དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚོད་པ་སློབ་པ་ནི། 260

མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། 262

དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱིས་རྟོག་པ་སྤང་སྤོ་བའི་

ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་ལྟ། 265

དངོས་གྱི་དོན་ནི། 265

དེ་ལ་རྩོད་བསྤང་བ་ནི། 267

ཤིང་རྟ་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ་ནི། 269

བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་

གཞན་བསྟན་པ་ནི། 270

མཁས་ཚོངས་གྱི་འཆིང་གོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་ངོས་བཟུང་

བ་ནི། 273

བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི། 275

བདག་དང་ཤིང་རྟའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་བར་

བསྟན་པ་ལ་གསུམ། 276

བུམ་སྐམ་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ་ནི། 276

རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ་ནི། 279

དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། 284

རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྐྱོན་
མཚུངས་པའི་ཚོད་པ་ནི། 285

རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་བཞི། 288

རང་གི་སྤོགས་ལ་སྐྱོན་འབྱེད་དང་སྐྱབ་པ་འཐད་ཚུལ་
ལ་གཉིས། 288

ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྤོགས་སྐྱབ་འབྱེད་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི། 288

རང་གི་སྤོགས་སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི། 291

གཞན་གྱི་ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་
བཤད་པ་ནི།.....295

རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱབ་རུས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོག་སྟེ་
སྐྱབ་མི་རུས་པ་ནི།.....297

འདིར་མ་བཤད་པའི་སྐྱོན་འབྱེད་སྟུགས་མ་ཤེས་པར་བྱེད་
ཚུལ་ནི། 299

དེ་ལས་གྲུབ་པའི་སྤོང་ཉིད་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ..301

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། 301

ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 305

སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། 305

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 306

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 306

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།..... 306

ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། 309

སྟོང་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། 315

ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ནི། 318

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་
 བཤད་པ་ནི།..... 322

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་
 བཤད་པ་ནི།..... 324

ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་
 ལ་གསུམ།..... 329

ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། 329

རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 330

མདོར་བསྟན་ནི། 330

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 331

གཞིའི་ཚོས་ནི། 331

ལམ་གྱི་ཚོས་ནི། 333

འབྲས་བུའི་ཚོས་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། 338

དོན་བསྟུ་བ་ནི། 343

མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
བཤད་པ་ནི། 344

སྟོང་ཉིད་བཞིར་སྟེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། 346

སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་ས་མཇུག་བསྟུ་བ་ནི། 350

སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ།

གསུམ་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པ་ལ་བཞི། 354

ས་བདུན་པ་ནི། 354

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པ།

ས་བརྒྱད་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 357

ས་འདིར་སྒོམ་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སྒོམ་ཚུལ་ནི། 357

ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་བར་བསྟན་པ་ནི། 361

དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བསྟན་པ་ནི། 363

སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པ།

ས་དགུ་པ་བཤད་པ་ནི། 366

སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་པ།

ས་བཅུ་པ་བཤད་པ་ནི། 369

ས་བཅུ་འཛིན་ཏུ་བསྟན་པ། 372

གསུམ་པ་ས་བཅུ་འཛིན་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། 372

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤམ་པ་ནི། 372

ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤམ་པ་ནི། 374

དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤམ་པ་ནི། 376

འབྲས་བུའི་ས་བསྟན་པ།

འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྟ། 380

དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། 380

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། 380

ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། 383

ཕྱོགས་སྤེལ་དགོད་པ་ནི། 383

ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 385

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པ་མི་འཐད་པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། 385

མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། 392

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། 392

དེའི་འཐད་པ་དངོས་བསྟན་པ་ནི། 394

སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། 396

སྐྱེ་རི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ། 396

ཚོས་གྱི་སྐྱེ་བོ། 396

རྒྱ་མ་ཕུན་གྱི་སྐྱེ་བ་འད་པ་ལ་གསུམ། 401

སྐྱེ་དང་བ་སྐྱེ་ཁྱེད་བྱ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྐྱོད་པ་
 ཀུན་སྟོན་ཚུ་ལ་འོ། 401

གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུ་ལ་འོ། 405

བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བའད་པ་འོ། 407

སྟོབས་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི། 409

སྟོབས་བརྒྱ་མདོར་བསྟན་པ་འོ། 409

དེ་རྣམས་རྒྱས་པར་བའད་པ་ལ་གཉིས། 411

གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པ་སོགས་གྱི་སྟོབས་ལྡ་
 བའད་པ་འོ། 411

ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་སོགས་གྱི་སྟོབས་ལྡ་
 བའད་པ་འོ། 415

ཡོན་ཏན་ཀུན་བརྗོད་མི་རུས་པའི་ཚུལ་ནི། 421

ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ནི། 423

སྐྱུ་སྐྱུ་བསྟན་པ་ནི།. 424

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ནི། 425

མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བཤའ་ད་པ་
ལ་གཉིས།.....430

མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
བཤའ་ད་པ་ནི།.....430

བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤའ་ད་པ་ནི། 432

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བཅུམས་པའི་ཚུལ་ནི། 435

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པའི་དགོ་བ་བསྐྱོ་བ་ནི། 441

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། 442

དང་པོ་སློབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་ནི། 442

གཉིས་པ་ལོ་བཤ་གང་གིས་བསྐྱུར་བ་ནི། 443

ལ གོང་ས་ལ སྐབས་མགོན་ཀླུ་ལ་བའི་དབང་པོ་མཚོག་གི་བྱུགས་
 རྗེ་བཀྲིན་འོག ལྷན་གྱིས་གཞིན་སྐྱེས་སློབ་གསུང་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ།
 ཀུ་ཤུ་ཉུགས་ཅན་གྱི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་དང་ iPad སློབ་གྲྭ་སོགས་བརྒྱུད་
 རྣམས་དཔེ་དེབ་འདི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལམ་རྣམས་གཟེགས་བའི་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་
 བཟོས་བ་ཡིན། སྤྲད་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཤམ་དཔེ་དེབ་དོ་བཤུས་ལག་ཏུ་འབྱོར་
 ཆེ་དེབ་བྲངས་མང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འོང་གི་དུ་ན་དེར་སྤྲོད་པའི་ལམ་
 སྟོན་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སློབ་ཡོང་བར་རེ་བསྐྱུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
 ཞུ་དག་བསྐྱུར་མ་སོགས་ལ་རང་རྣམས་གང་ཡོད་གྱིས་འབད་ཚོལ་གྱིས་ཁྱེད་
 བྱས་ཀྱང་ཚུད་ཆེད་ཞན་སྐབས་ནོར་འཁྲུལ་གང་ཤོར་རྣམས་བཟོད་གསོལ་ཞུ་
 རྒྱ་བཅས།

སེར་སྤྲད་དམར་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས་གྱིས།

དེབ་བཟོས་ཟིན་བ་རྣམས་སུ་ལ་དགོས་ན་བྲམ་རྒྱ་རྒྱུད་རྣམས་རིན་མེད་དུ་བུལ་ཚོག་
 བྲམ་རྒྱ་ཁ་བྱང་། marjamson618@gmail.com

སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ།

གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་གཞན་
དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་སེམས་ཙམ་དུ་
གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྐྱས་སྤྱི་དོན་འགོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ།

དང་པོ།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་
ལ་གཉིས།

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ།

དང་པོ།

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི།

“རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱབ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་མི་
བཟོད་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མིན་པས། རང་གི་རྣམ་ཉོག་གིས་སྐྱར་
བའི་ལུགས་བརྗོད་པའི་སྐོ་ནས་དོན་འགོག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རང་གི་
གཞུང་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ལུགས་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་སྤྱོད་ལས་

སྐ་མ་སྐྱས་པ།།”

ཙ་བ། གཟུང་བ་མེད་པར་འཇིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་།།

སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རབ་རྟོགས་པས།།

ཤེས་རབ་ལ་གནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེས།།

རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར།།

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྲིན་པ་ལྷག་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ་བཞུགས་ནས་
དེ་ཉིད་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ས་དུག་པ་བ་དེས། རིགས་
པ་”གང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། གཟུང་འཇིན་རྫས་ཐ་དང་
དུ་ལྷག་པར་སྐྱོམ་བཏགས་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་། ཁོང་དུ་ཚུད་
པ་ནི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་
འགྱུར་ཞེས་རྣམ་པར་སྐྱར་རོ།།”

དེ་ཡང་སྲི་རོལ་གྱི་”གཟུགས་མེད་པས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་

རྣམས་ཀྱང་སྲི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཉེ་དོན་མེད་པར་རྟོན་འགྱུར་གི་
དངོས་པོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྲིར། རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་
ཞེས་བྱའོ།། ཡང་ཇི་ལྟར་བྱང་སེམས་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་
འགྱུར་ཞེ་ན།”

ཙ་བ། གཟུང་བ་མེད་པར་འཇིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་།།

སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རབ་ཉོགས་པས།

“གང་གི་སྲིད་བྱུང་སེམས་འདིས་ནང་གི་བག་ཆགས་སློན་པ་ལས་
གཟུགས་སོགས་འབྱུང་བར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་སེམས་
ལ་རང་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དེ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་རབ་ཏུ་ཉོགས་པས་ཉེ་ནས།

གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་ལ། དེ་
གོམས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་
པོ་སྟེ་གཉིས་སྟོང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་ཞེས་རང་རིག་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ།
དེའི་སྲིད་སྟོན་དུ་གོམས་པའི་རིམ་པ་འདིས་ས་ཐུག་པ་བས་རྣམ་ཤེས་ཙམ་
དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པར་འགྱུར་པོ། །གལ་ཉེ་འདི་དག་སྲི་ལོ་མེད་པའི་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན། འོ་ན་འདིར་སྲི་ལོ་མེད་པར་དེའི་རྣམ་པ་ཙམ་
གྱི་སེམས་ཙམ་ཇི་སྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན།”

ཅ་བ། ཇི་སྟར་སྐྱེ་བའི་བསྐྱེད་པས་རྒྱ་མཚོ་ནི།
ཆེ་ལས་ཆུ་རྒྱ་བས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ།
ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ཞེས་བྱ་ལས།

རང་གི་རུས་པས་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་།།

སྐྱུ་ལ། "རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་རྣམ་པ་གི་རྟེན་དུ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཚོ་
ཚེན་པོ་ནི། རྒྱང་གིས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ་ལས། ལྷུང་གཉིད་
ལོག་པ་ལྟ་བུའི་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་ཚུའི་རྣམ་པ་རྣམས་འགྲུན་པའི་
སྟོན་པ་བདག་གི་ལུས་རྟེན་པ་ལྟར། ཡོངས་སུ་རྒྱུག་པར་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་
དུ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ས་པོར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་འགག་བཞིན་པས་རང་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་
པའི་རུས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སློན་པ་ལས་མ་དག་པའི་
གཞན་དབང་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ལ། གྲིས་པ་རྣམས་གཟུང་
བ་དང་འཇོན་པ་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱང་ཚད་པར་འཇོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་
གི་རྣམ་ཤེས་ལས་རྗེས་སྐྱེད་པའི་གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་
ལོ།།"

འདི་ནི་"དཔེར་ན་དབང་སྤྱུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་སྐྱབ་རྣམས། བ་ནི་བ་
སྐྱབ་རྣམས་གི་རྒྱ། །ཚུའི་ལ་ཚུ་རྣམས་གི་བཞིན་དང་། །སྐྱེད་པ་ལས་ག་རྣམས་
གི་ལྷུང་། །དེ་ནི་ལུས་ཙམ་ཀུན་གྱི་རྒྱ། །ཞེས་དབང་སྤྱུག་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་
བའི་བྱེད་པ་པོར་སྐྱབ་བ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སྐྱབ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་
ཤེས་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་རྟེན་ཉིད་གྱིས་ས་པོར་ཐམས་
ཅད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །གང་དབང་སྤྱུག་རྟོག་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་རྟོག་

གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །"དེའི་ཕྱིར་ཆེ་རབས་གཞན་མང་པོར་ལྷ་
སྟེགས་ཀྱི་ལྷ་བ་གོམས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་གཞི་བཤའ་པས་འདུལ་བ་ཡིན་ལོ།།

འོན་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་
ཅེས་པ་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། "རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་
གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་
མེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་ཞེས་ཁྱད་པར་སྟོས་པ་དང་། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་"ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། "རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ།།" ཞེས་
དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྐྱར་སྐྱར་བ་བཞིན་སེམས་ཅམ་གྱི་སྐབས་སུ་
འདོད་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་སོགས་སྐྱ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
སྐྱ་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་མ་སྐྱར་བར་ཁས་སྲུང་རྒྱུ་ཡིན་སྟེ་ལ།

འགྲེལ་བ་འདིར་ཁྱད་པར་སྐྱར་མ་སྐྱར་གཉིས་ཀ་འདུག་ཀྱང་། སྐྱེ་
བ་འགོག་པ་ལ་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྐྱར་བ་མང་དུ་བྱུང་ན། མ་གྱུར་བའི་
སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དེ་འབྱེད་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་སྟེ།
འདིར་སྟོགས་སྐྱ་མ་བརྗོད་པའི་གཞུང་ཐེག་བསྐྱས་སུ། "ཅིའི་ཕྱིར་ལེན་པའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པ་དང་། ལུས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདི་ལྟར་ཆེ་འི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་གི་བར་དུ་དེས་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་སྐྱ་པོ་དག་མ་ཞིག་པར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་དང་།"ཞེས་དང་། "ཐུན་མོང་ནི་

སྣོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་སོ་
སོ་རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཚོར་བ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་འོ། །” ཞེས་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སྣོད་གྱི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་བོན་ཚོར་བ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ས་བོན་དུ་གསུངས་པ་
དང་།

བསྐྱུ་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་
དུ། “ཀུན་གཞི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་མིང་གཟུགས་འབྱུབ་པར་”བཤད་པའི་
མིང་ཕྱང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་། གཟུགས་འབྱུང་བ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་གཟུགས་
ལ་འཆད་ཅིང་། དེ་འདྲ་དེ་གཟུགས་མེད་ན་མེད་ཀྱང་ཁམས་གཞན་གཉིས་ན་
ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་སེམས་ཅམ་གྱི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཁས་ལེན་པ་
མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྒྲུང་དོ།།

དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སེམས་ཅམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཕྱང་གི་སྟེང་ནས།
དེ་ལྟར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། གསར་དུ་མ་
བཅོས་པ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ཁོ་ནར་
འབྱུར་བར་སྒྲུང་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་བྱར་མི་རུང་བར་མཐོང་ཡང་ད་དུང་
བྱུབ་མཐའ་འདི་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་ལུལ་གྱི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ལ་
ཡང་མི་སྒྲུང་དོ།།

ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྐྱ་བ་ཞེས་པའི་མིང་དོན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ནི་གཟུགས་
སྐྱ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་སྤྱི་དོན་དུ་མི་འདོད་ཀྱི་ནང་གི་ཤེས་པའི་དངོས་པོར་

སྐྱེ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་སྐྱེ་སོགས་ཁས་
ལེན་ན། དེ་སྤྱི་རོལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིང་ཅམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་
རོལ་དུ་སྐྱང་བའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་ལ་སྤྱི་རོལ་དུ་འཛོག་པའི་སྤྱིར་རོ་
ཞེ་ན།

འདི་དང་དབྱུ་མ་པའི་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པ་བཀག་ནས་གཟུགས་སོགས་འཛོག་པ་ལ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་
སྐྱང་བའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛོག་
པའི་སྤྱིར། དེ་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པ་མིང་ལ་རྩོད་པའོ། །ཞེས་པ་དང་འབྲེ་སྟེ།
གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཀའི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོར་སྐྱང་བས། དབྱུ་མའི་ཚུ་ལ་
དཀའ་བར་མ་བཟད་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་འདི་ལ་ཡང་། སྤྱི་རོལ་བཀག་
ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་འགོ་ཞིང་། གཟུགས་སོགས་བཞག་ན་
སྤྱི་རོལ་ཡང་བཞག་དགོས་པར་མཐོང་བར་འདུག་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདི་དག་
དཀའ་མོད་ཀྱང་མངས་པས་འཛོགས་ནས་མ་གྲིས་སོ། །“གང་གི་སྤྱིར་གསུང་
རབ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་སྤྱིར་བཤད་པ་འདི་ཡིན་པར་གྲགས་པ།”

ཅུ་བ། དེའི་སྤྱིར་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་།
དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ཞིང་།
སྤྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འགྱུང་འགྱུར་ལ།

ཡོད་དང་སྒྲིམ་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད།།

དེའི་སྒྲིམ་“གཞན་གྱི་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་
པ་འདི་ནི་གདོན་མི་བ་བར་ཁས་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། གང་གི་སྒྲིམ་“གཟུང་འཛིན་
གྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་སྟེ་རྣམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་
སོགས་གྱི་“ཉོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཞིར་འགྱུར་བར་འདོད་པའི་
སྒྲིམ་རོ།”

“ཐག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་ནི་ཐག་པ་མེད་པའི་
གཞིར་མི་སྒྲེ་ལ། ལུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ནི། ས་
ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ནམ་མཁའི་སྤོགས་སུ་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ།
སྒྲིམ་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་རོལ་དུ་འཁྲུལ་པའི་ཉོག་པ་
འཁྲུལ་གཞི་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཅན་དུ་འགྱུར། དེའི་སྒྲིམ་གདོན་མི་བ་བར་
སྒྲིམ་རོལ་དུ་འཁྲུལ་པའི་ཉོག་པའི་རྒྱ་གཟུང་འཛིན་རྣམ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་
སྤང་བའི་མ་དག་གཞན་དབང་ཁས་སྤང་དགོས་ཏེ། སྤང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀུན་གྱི་
གི་འཚིང་གོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྒྲིམ་རོ།”

དབུ་སེམས་གང་གི་ལུགས་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་དེ། ཞེན་ཡུལ་དེས་
སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཞིག་ཡོད་ན། སྤོང་ཉིད་དེ་ཉོགས་པ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་
གྱི། སེམས་ཅན་རང་དགའ་བ་རྣམས་གྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་

སྐྱུན་སྦྱང་བའི་སྣོང་ཉིད་ཉོག་གས་པ་ལམ་དུ་མི་བྱེད་པར་སྣོང་པ་གཞན་ཞིག་
བདེན་པར་སྦྱབ་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་ཞེན་སྤྲ་རགས་
གང་གི་ཡང་གཉེན་པོར་མི་འགྲོ་བས་ངལ་བ་འབྲས་མེད་དོ།།

“དེ་སྟར་ན་གཉིས་སྐྱུ་སྦྱང་བའི་གཞན་དབང་གང་ལ་གཟུང་འཇིག་
རྗེས་ཐ་དད་པ་སྦྱང་བ་བཞིན་དུ། ཡོད་པར་འཇིག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་ཀུན་
བརྟགས་གང་མེད་པ་དེ་ནི། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེས་སྣོང་པར་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སྐྱུ་མཐོང་ལ། སྣོང་གཞི་དང་སྣོང་པ་གང་ཞིག་འདིར་སྟག་མར་བྱས་
པར་གྱུར་པ་དེ། འདི་ན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཀོ། །ཞེས་ཡང་དག་པ་རྗེ་སྟ་
བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་འདི་ནི་སྣོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱང་ལེགས་པར་
གཟུང་བར་འགྱུར་དོ།།”

འདིར་ཕྱོགས་སྤྲར་མཛད་པ་ནི་བྱང་ས་དང་དབྱུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་
ལས། “གང་ལ་གང་མེད་པ་” ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྤྲར་སྟར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་
ལ། རྒྱུད་སྤྲ་མའི་འགྲེལ་པར། “གང་ཞིག་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་” ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ནི། སྤྲ་མ་གཉིས་དང་གཏན་མི་འདྲ་བར་དབྱུ་མའི་འགྲེལ་
ཚུལ་དུ་ཡོད་དེ་མངས་པས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།།

ཅུ་བ། ཕྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འགྱུང་འགྱུར་ལ།།
ཡོད་དང་སྣོས་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད།།

གཞན་དབང་དེ་ནི་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་
ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་འདྲིའི་ལྷགས་
གྱི་དོན་དམ་པར་སྐྱོ་ཉླ་གི་སྤོས་པ་ཀུན་ཉེ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡུལ་མིན་པའི་
རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཡོད་དེ། སྤྱི་ནང་གི་མདོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་སུ་མ་
བརྟགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

“མདོར་ན་གཞན་དབང་ལ་བྱུང་བར་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱི་རོལ་མེད་
པར་འབྱུང་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྤོས་པ་ཡིན་
ལོ་ཚོག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས་དེ་ནི་བྱུང་བར་གསུམ་པོ་ལས་ཐ་མི་
དད་དོ། །” གཞན་དབང་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་ཡོད་ཅེས་མིན་གྱི་ཡོད་པ་བྱུང་བར་
བ་ཡིན་ཉེ། སྤོབ་དཔོན་སྤོབ་བརྟན་གྱིས། “ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་ཉླ་གི་ཡོད། །”
ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཉེ། “རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །”
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། བྱུང་བར་འདྲི་ངེས་པ་འོག་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །

གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བགག་པའི་མཛུགས་བསྐྱུ་
བའོ།
དང་པོ།

དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དགག་བག་
ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྣང་པའི་ཤེས་པ་སྤྱི་བའི་དོན་དགག་དེ་
སྣང་བཀག་པ་དང་མི་སྤྱུག་པ་སྣོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་
དགག་པ་ལ་གཉིས།

མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ། རྒྱ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པའོ། །

དང་པོ།

མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ་ལ་གསུམ།

མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འགྲུབ་པ། མི་
ལམ་གྱི་དཔེས་སད་དུས་སུ་སྤྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པར་འགྲུབ་པའོ། །

དང་པོ།

མི་ལམ་གྱི་དཔེ་ས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འགྲུབ་པ་ནི།

ཅུ་བ། བྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད།།

སེམས་ཚམ་པ་བྱེད་བྱི་རོལ་མེད་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པའི་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་ན། དཔེར་ན་འདི་བཞིན་ཞེས་འདིའི་དཔེ་ནི་གང་
དུ་ཡོད་ཅེས་"འདི་ཉིད་དབྱུང་པར་བྱའོ།། སེམས་ཚམ་པས་སྐྱས་པ།

ཅུ་བ། མི་ལམ་ཇི་བཞིན་ཞེ་ན་.....།།

དཔེར་ན་ཁང་མིག་ཤིན་ཏུ་ཚུང་དུ་འཛིན་དུ་ཉལ་ཞིང་། གཉིད་གྱིས་
ལོག་པས་སྤང་པོ་ཆེ་སྤྱོད་པའི་བྱ་མིས་པའི་སྤང་པོ་ཆེ་ནི། ཁང་མིག་དེར་ཇི་
སྟར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་བྱིར།

མི་ལམ་ཇི་སྟར་བཞིན་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མེད་བཞིན་དུ། རྣམ་ཤེས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ངེས་པར་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། འདི་ཡང་
སྤྱིང་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤམ་པ།

ཙུ་བ། .....དེ་བསམ་གྱ།

དཔེ་དེ་ཉིད་འདིར་བསམ་བ་སྟེ་དབྱུང་བར་གྱུ་ལོ། །ཡང་དབྱུང་བར་གྱུ་
བ་དེ་ཅི་ཞིག་ཅི་ན།།

ཙུ་བ། གང་ཆེ་ང་ལ་མི་ལམ་ན་ཡང་སེམས།།

ཡོད་མིན་དེ་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་མིན།།

“གང་གི་ཆེ་མི་ལམ་ན་ཡང་བ་ལང་ཕྱོས་བའི་སྤྱི་རྒྱུ་རྣམ་བ་ཅན་གྱི་
སེམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བ་དེ་ནི། དུལ་སྤང་པོ་ཆེ་མེད་བ་ལྟར་
ངའི་ལུགས་ལ་ཡོད་བ་མིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་བའི་སྤྱིར་རོ།། རྣམ་ཤེས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བ་མེད་ན། དེའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་བའི་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ་
ཡོད་བ་མིན་བས། སྤྱི་རོལ་མེད་བར་རྣམ་བར་ཤེས་བ་ཡོད་བ་མིན་ལོ།།”

འདིར་མི་ལམ་ན་སྤང་བའི་སྤང་པོ་ཆེ་མེད་བ་བཞིན་དུ་དུལ་ཅན་ཤེས་
བ་ཡང་མེད་བར་སྟོན་བ་ནི་མིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བའི་ཤེས་བ་མེད་
བར་སྟོན་བ་ལ་ངེས་བར་འདོད་དགོས་ཏེ། སྤང་བ་ཤང་བ་ལྟར་སེམས་ཅམ་
བས་སྤྱི་རོལ་མེད་བའི་གཞན་དབང་ཁས་སྤངས་བ་ནི། གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བ་ཡིན་བའི་སྤྱིར་དང་། དགག་བ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྐྱེད།
“མདོར་ན་ངི་ལྟར་ཤེས་གྱུ་མེད་དེ་བཞིན། ཁྱོད་ཡང་མེད།” ཅས་བའི་འགྲེལ་

པར། །ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྣོ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པར་
རིག་པར་བྱའོ། །" ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་རྩ་འགྲེལ་
གཉིས་སུ་འདི་འདྲའི་རིགས་འགོག་པའི་ཚོ། དགག་བྱ་ལ་བྱུང་བར་སྐྱར་
བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། "སྐྱར་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་
སེམས། །མ་རིག་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་སྤྱིར་གསུངས། །" ཞེས་མ་རིག་
པས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་རང་གི་འང་
ལུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན། རྣམ་ཤེས་མེད་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་རྟོག་
ལྡན་ལ་དོགས་པའི་གནས་མེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་
མེད་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་བྱའི་བྱུང་བར་གྱི་སྤྱིར་
ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

"ཅི་སྤྱི་སྤྱི་ལམ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྲུལ་བ་མེད་ན། དེའི་ཆེ་སད་
པས་སྤྱི་ལམ་གྱི་དུས་ཀྱི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་སྤྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་དོ་སྐྱམ་
ན།" འདི་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། །ཤེས་པ་ཡེ་མེད་
པར་བསམས་པའི་རྩོད་པའོ། །དེ་སྐྱར་རྩོད་པ་"འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ།"

རྩ་བ། གལ་ཏེ་སད་ཆེ་སྤྱི་ལམ་དྲན་ལས་ཡིད།
ཡོད་ན་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར།

གལ་ཏེ་གཉིད་སད་པའི་ཆེ་སྤྱི་ལམ་གྱི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་དྲན་པ་ལས།

མི་ལམ་གྱི་ཡིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། མི་ལམ་གྱི་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་
སོགས་པ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་སྤང་བའི་ཡུལ་ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་
ཅའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།

ཅུ་བ། རི་ལྟར་སྤོད་གྱིས་ངས་མཐོང་སྟུང་བྱ་བ། །
དེ་འདྲ་སྤྱི་རོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། །

རི་ལྟར་སྤོད་གྱི་སང་པའི་ཆེ་ངས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་མཐོང་སྟུང་བའི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་ཆེ་
ཡུལ་འདི་མཐོང་སྟུང་བའི་ཡུལ་སྤོང་དེ་འདྲ་བ་སྤྱི་རོལ་ཏེ་ཡུལ་ལ་ཡང་བྱ་བ་
ཡོད་པས། ཡུལ་ཡང་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་
ཁས་སྤང་བར་བྱའོ། །

འོ་ན་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བྱ་བ་རང་ལྷགས་ལ་ཡང་ཡོད་
པས། དེ་གཉིས་ཡོད་མེད་རི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། འདིར་འགྲེལ་བར་མི་ལམ་གྱི་
སྤོང་བ་བྱ་བ་དང་། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་བྱ་བ་གཉིས་བཤའ་
པས། མི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བ་ན། དཔེར་ན་
བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ན་དེ་སྤང་བའི་མིག་ཤེས་གྱིས་བྱད་
བཞིན་སྤོང་བ་མིན་ཀྱང་། གཟུགས་བརྟན་ལ་སྟོས་པའི་ཡུལ་སྤོང་ཡོད་པ་
བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་ཆེ་ཡང་སྤང་པོ་ཆེ་སྤོང་བའི་ཡུལ་སྤོང་མེད་ཀྱང་། དེར་

སྒྲིབ་བའི་ཡུལ་སྤོང་ཡོད་པས་ཡུལ་དྲན་ཟེར་ཡང་ཡུལ་དེ་སྤོང་བ་དྲན་པའོ།།
དམིགས་སྤོང་སོ་སོར་འབྲེད་པ་ནི་སྐབས་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདི་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་མི་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་རོལ་གྱིས་སྤོང་བའི་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་འདོག་པར་མི་རུས་ཏེ། དངོས་གྱི་དཔེ་ཡང་མི་སྲིད་ལ་སྐྱེ་བ་
སྤྱི་སྤྱི་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་གྱི་དཔེ་མེད་ཀྱང་། སྤོང་བའི་འགོད་
ཚུལ་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་དཔེ་ཡང་འདི་ལ་མེད་པས། སེམས་ཅམ་པ་
འགོག་པ་ནི་རིགས་པ་ཞིན་ཏུ་སྤོང་བ་ཆེ་བར་ཞེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སད་དུས་སྤྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་སྤང་བོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་མི་ལམ་ན་ཡོད་ན། དེ་
འདྲིན་པའི་མིག་ཞེས་ཀྱང་མི་ལམ་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།”

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་གཉིད་ནང་མིག་སྒྲོ་མི་སྲིད་པས། །

ཡོད་མིན་ཡིད་གྱི་ཞེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད། །

དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྤྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེས། །

མི་ལམ་ཇི་སྟེ་བཞིན་འདིར་འདོད་ན། །

“གཉིད་ལོག་པ་ན་གཉིད་གྱིས་དགྲུགས་པ་ལ་མིག་གི་སྒོ་སྟེ་ཤེས་པ་
མི་སྲིད་པས། སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་
གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡོད་པ་མིན་ལ། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་
སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་དེའི་རྣམ་པ་སྤང་བ་ཅམ་ལ་སྤྱི་རོལ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ནི་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ངོ། །མི་ལམ་དུ་སྤྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཅམ་འགྱུར་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། སང་པའི་སྐབས་འདིར་
འདོད་དོ་ཞེ་ན།”

འདི་ནི་སྤྱིར་གྱི་དཔེ་དེ་མ་གྲུབ་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སང་
པའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་འགྲུབ་པོ་སྟམ་པའོ། ། “དེ་ནི་ཉམ་
ཡིན་ཏེ་མི་ལམ་དུ་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་རོ།” ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། མི་ལམ་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མེད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་། དེ་མེད་
པའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་ལམ་ནའང་མི་སྲིད་པས།
སྤྱི་རོལ་མེད་པ་དང་ཡིད་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས་ཚོགས་པ་དེ་
དཔེར་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །འདི་ལྟར།

ཅ་ག། རི་ལྟར་ཁྲོད་གྱི་སྤྱི་ཡུལ་མི་ལམ་དུ། །
མ་སྐྱེས་དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱང་སྐྱེས་མ་ཡིན། །

རི་ལྟར་བྱོད་གྱི་ལྟར་ན་སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉེ་དོན་མི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་པ་
དེ་བཞིན་དུ། ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
“དེའི་སྤྱིར།

ཅུ་བ། མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་དེས་བསྐྱེད་སེམས། །
གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་བརྟུན་པ་ཡིན། །

རི་ལྟར་སད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་དང་གཟུགས་དང་
ཡིད་གསུམ་པོ་འདུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་དུ་ཡང་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
པ་ན་གསུམ་འདུས་པར་སློབ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་མི་ལམ་དེར་
མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་གཟུགས་གཉིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་སེམས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས།” མི་
ལམ་གྱི་མིག་གཟུགས་ཡིད་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་བརྟུན་པ་ཡིན་ནོ།།
“གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ།”

ཅུ་བ། རྣ་སོགས་གསུམ་པོ་འང་ལྷག་མ་སྐྱེ་བ་མེད། །

རྣ་བ་སོགས་མིག་གི་གསུམ་གྱི་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་འང་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།
“འདིར་སོགས་པའི་སྐྱས་ནི་སྐྱ་དང་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་

དང་ཚོས་ཀྱི་ཁམས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བསྐྱེད། །" ཞེས་
གསུངས་པའི་རྣ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་ལུས་དབང་གི་བར་བཞི་དང་། སྐྱའི་རྣམས་
རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་བཞི་དང་། རྣ་བའི་རྣམས་ཤེས་སོགས་བཞི་ནི་སྤར་
མིག་གི་གསུམ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་ན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་དེ་དག་
གི་རྣམ་པར་སྤང་བས་བརྟུན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་མི་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྤང་བས་བརྟུན་པའོ།།

དེའི་སྤྱིར་མི་ལམ་ན་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་
བྱས་རྣམས་དེ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། སློབ་ལོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བས།
སྤྱོད་སུ་སྤྱའི་རྣམས་མ་ལངས་པ་ལ་དགག་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་
པ་བཞིན་ཡིན་པས། རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་སྟེ། བོད་ཀྱི་མཁས་པར་རྫོམ་
པ་འགའ་ཞིག་ལ། འདི་འདྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཡིན། དོ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་རགས་པའང་མ་གོ་བར། དེ་
རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གསོག་པའི་ཞིང་དུ་གཟུང་ནས།
སེམས་ཅན་དུ་མ་ཞིག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོར་བར་སྤང་བས་བག་
ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག།

འདིར་སེམས་ཅན་པས་གལ་ཉེ་གཉིད་ནང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་
པ་བཞིན་དུ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་
དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མཛད་པ་ན། "ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་
གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཞིག་མི་ལམ་ན་ཡོད་པས་རྣམ་

བར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་མེད་བར་འགར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །འདི་
ལ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གསུམ་པོ་
མི་སྲིད་པའི་སྲིར་དོ། ཅི་སྟེ་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྲིར་
དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
ཏེ། དེ་བརྟུན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་དཔེ་ལས་བྱུང་བ་
དངོས་ཀྱི་དོན་བརྟུན་པའི་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར་དོ། །" ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི།

ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མི་ལམ་ན་
ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་གཟུགས་
ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་མི་ལམ་ན་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཞེས་བཤའ་རྒྱ་ཡིན་
ལ། དེའི་ཆེ་གཟུགས་དེ་རང་གིས་ཀྱང་བཞེད་དགོས་ལ། དེ་མི་ལམ་ན་ཡང་
ཡོད་པ་མི་འགལ་བས། གཟུགས་དེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་གིས་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གསལ་བས་དེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་
བྱའོ། །

ཅི་སྟེ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་སྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་
གཟུགས་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ། མི་ལམ་དཔེར་འཇོག་པ་དེས་སེལ་རྒྱས་
བས། དེ་བསལ་བའི་སྲིར་གཟུགས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ན་
ནི། དེའི་ཆེ་དབྱུ་མ་བས་བདེན་མེད་སྐྱབ་པ་ལ་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་བཀོད་པ་དོན་
མེད་དོ། །

མི་ལམ་དེ་བརྟུན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཏེ།   རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ།   དེས་མཚོན་པའི་དངོས་ཀྱི་དོན་
བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར་ཏེ།   རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་
བཀག་བར་དུ།   བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་ཉལ་ས་ཚོས་དཔེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
མེད་པའི་སྲིར་དོ།   །དེས་ན་སྤར་རང་གི་ལུགས་ཀྱིས་མི་ལམ་ན་གང་སྤང་བ་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཆེས་ལེགས་སོ། །

འོ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་མི་ལམ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་བ་
རྣམས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་དམ་མི་འདོད་ཅེ་ན།

མི་ལམ་ན་དབང་ཤེས་མེད་པས་ཡུལ་སྤར་སྤང་བ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཤེས་
ཁོ་ན་ལ་སྤང་བས་ན།   དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ལྟ་བུ་བཞག་ཏུ་མེད་
ཀྱང་།   ཡིད་ཅམ་གྱི་དོར་གང་རུས་གསལ་བར་སྤང་བ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དུ་འདོག་པ་དང་འདྲ་བས།   ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་དེའི་གཟུགས་ལྟ་ལས་ཀྱན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །འདིས་
ནི་འདི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ།

མི་ལམ་གྱི་དཔེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པར་འགྲུབ་པ་ནི།

“གང་གི་སྲིར་མི་ལམ་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་སུ་སྤང་བ་གསུམ་ཆར་
ཡང་མི་བདེན་པ་དེའི་སྲིར།   མི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྐོར་ས་

ཚོས་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་བསྐྱབ་པའི་སྲིད། སང་པའི་ཚེ་
ན་ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བཤད་པ།”

ཅུ་བ། མི་ལམ་ངེ་ལྟར་དེ་བཞིན་སང་འདིར་ཡང་།།
དངོས་རྣམས་བརྟུན་ཡིན་སེམས་དེ་ཡོད་མ་ཡིན། །
སྲོད་ཡུལ་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་མེད། །

ངེ་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
བརྟུན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སང་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟུན་པ་
ཡིན་པས། སེམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་
པོའི་སྲོད་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་ཅིང་། དབང་པོ་རྣམས་
ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །“དེའི་སྲིད་མདོ་ལས། ངེ་ལྟར་སྐྱེ་མའི་
སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ལྟར། །སྤང་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན། །སྐྱེ་མ་
ལྟ་བུ་མི་ལམ་དང་འདྲ་བ། །དེ་ལྟའི་ཚོས་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན། །
ཞེས་དང་། སྲིད་པའི་འགོ་བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་མི་སྐྱེ་སྐྱུ་ཡང་འཆི་བ་
མེད། །སེམས་ཅན་མི་དང་སྲོག་ཀྱང་མི་རྟེན་དེ། །ཚོས་འདི་རྣམས་ནི་དབུ་བ་
ཚུ་ཤིང་འདྲ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་
རོ་”ཞེས་གསུངས་ལ།

སྤྱ་ཡང་མི་སྐྱེ་སོགས་ནི། "དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མི་ན།" ཞེས་དགག་
བྱ་ལ་བྱུང་བར་མཛད་བ་ལྟར་སྐྱར་རོ། །མདོ་དེ་དག་གིས་མི་ལམ་གྱི་
དཔེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་བར་བཤུད་བ་དེ་དབུ་མ་ལ་འགྲིག་
གི། །སེམས་ཅམ་ལ་མི་འགྲིག་པས་ལེགས་བར་བཤུད་བར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་སོ། །

ཅུ་བ། འདི་ན་ཇི་ལྟར་སད་བཞིན་ཇི་སྲིད་དུ། །
མ་སད་དེ་སྲིད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །

དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་"ཇི་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཡོད་ཀྱང་།
དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཐ་མལ་པའི་གཉིད་དང་བྲལ་བས་སད་བ་འགའ་ཞིག་ལ།
རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་མ་རིག་པའི་གཉིད་གྱིས་མི་ལམ་མི་
བཞིན་པས་དམིགས་པའི་ངོར། གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཇི་སྲིད་
དུ་གཉིད་དང་མ་བྲལ་བ་མ་སད་བ་རྣམས་ལ་ཡང་། དེ་སྲིད་དུ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་
ངོར་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཡང་ཡོད་བ་ཡིན་ནོ།།"

ཅུ་བ། སད་བར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར། །
གཏི་ལྷག་གཉིད་སད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །

“གཉིད་སང་པར་གྱུར་པ་ན། མི་ལམ་གྱི་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་མིན་པ་
ལྟར། གཉི་ལྷུག་གི་གཉིད་ཟད་པ་སྟེ་མ་ལུས་པར་དུངས་སྤང་བ་ལས། ཆོས་
གྱི་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་ནི། གསུམ་
ཆར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་དོ།”

དེ་ཡང་ངེ་སྟོབ་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི་གསུམ་པོ་མི་སྣང་ལ། ངེ་སྟེད་
པ་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་གྱིས་
བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱད་
པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་རྣམས། དེ་ལ་སྣང་བའི་སློན་སྲིད་སངས་རྒྱལ་ལ་སྣང་
ནས་མཐུན་པ་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ།

སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པ་ནི།

“འོ་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།”

ཚུ་བ། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པས་སྟོབ་གང་གིས། །

རབ་རིབ་མཐུ་ལས་སྐྱེ་རྣམས་གང་མཐོང་བ། །

དེ་སྟོབ་སྟོབ་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ། །

དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྟུན་པ་ཡིན། །

མིག་གི་དབང་པོ་"རབ་རིབ་དང་བཅས་པ་ལ་སློབ་གང་གིས་རབ་རིབ་
 གྱི་མ་ཐུ་ལས་སྐྱེ་ཤད་རྣམས་གང་མཐོང་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་སློབ་ཡི་མཐོང་བ་
 ལ་སློབ་ན་ནི། མིག་ཤེས་དང་སྐྱེ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྤང་བའི་ཡུལ་
 གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་གསལ་མཐོང་བ་སྟེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་
 མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་སློབ་ན་ནི་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྤང་བ་དང་། དེ་སྤང་བའི་ཤེས་པ་
 གཉིས་ཀའང་བརྟུན་པ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡང་མེད་
 པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ངེས་པར་དཀའ་བའི་སྤྱིར་ངོ། །འདི་ནི་གདོན་མི་བ་བར་
 དེ་སྟུང་ངེས་པར་འདོད་དགོས་སོ།།" "དེ་སྟུང་མ་ཡིན་ཏེ།"

ཙམ་གྱི་གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་པར་སློབ་ཡོད་ན། །
 སྐྱེ་དེའི་ཡུལ་དང་མིག་ནི་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །
 རབ་རིབ་མེད་ལའང་སྐྱེ་ཤད་སློབ་འགྱུར་ན། །
 དེ་སྟུང་མ་ཡིན་དེ་སྤྱིར་དེ་ཡོད་མིན། །

"གལ་ཏེ་རབ་རིབ་ཙམ་ལ་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་ཤད་མེད་པར་སྐྱེ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་
 པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་སློབ་སྟེ་བ་ཡོད་ན་གང་དུ་རབ་རིབ་ཙམ་

གྲིས་སྐྱེ་ཤད་དེ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གཏད་པའི་
རབ་རིབ་མེད་པ་ལའང་རབ་རིབ་ཅན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བའི་སྟོ་སྟེ་
བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་སྲིར་རོ།།”

འདི་ནི་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལས་སྟེ་ན། གཞན་ཡིན་ཚད་
ཐམས་ཅད་ལས་སྟེ་བར་འཕེན་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་
པ་ཞིག་སྟེ་ན། ཡུལ་སྐྱེ་ཤད་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་དེ་
མཐོང་བ་སྟེ་ལ། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་དེ་མཐོང་བ་མི་སྟེ་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་
པ་དེ་རབ་རིབ་ལ་མི་སྟོས་པར་འཕུལ་རུས་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་སྲིར་
རོ།།

ཅ་ག། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་དེ་སྲིར་དེ་ཡོད་མིག། །

རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་སྟེ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་”དེའི་
སྲིར་སྲི་རོལ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་
ནོ།།”

གཉིས་པ།

བག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ་ལས་དོན་གྲིས་སྟོང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ་
བའི་དོན་དགག་པ་ལ་གསུམ།

བག་ཆགས་སློན་མ་སློན་ཉིད་ལས་དོན་སྒྲུང་གི་རུས་ཤེས་སྟེ་བ་དང་མི་

སྐྱེ་བ་དགག་པ། སྐྱར་ཡང་སྤྱི་ལོ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་པ་
དགག་པ། སེམས་ཅོམ་གྱི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གི་གཞོན་པ་མེད་པར་
བསྟན་པའོ། །

དང་པོ།

བག་ཆགས་སློན་མ་སློན་ཉིད་ལས་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་
བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །

དང་པོ།

གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་སྐྱེ་ཤང་དུ་སྣང་བའི་སྐྱེ་ཤང་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་ཡོད་པ་ཉིད་རྣམ་
ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་ཤང་སྣང་བར་འབྱུང་
བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་མིན་ལོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སྐྱར་
གཞག་པ་དེ་སློན་པ་དང་མ་སློན་པ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་
བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གང་ཟག་གང་ལ་སྐྱེ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་མ་
གཞན་གྱིས་གཞག་པའི་བག་ཆགས་སློན་པ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ། སྐྱེ་ཤང་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་གི།”

ཅ་བ། གང་ཕྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སློ་རུས་ནི། །

སློན་མེད་དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་སློ་མི་འགྱུར། །

ཤེས་བྱ་ཡོད་དངོས་བྲལ་བས་མིན་ཞེ་ན། །

རུས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འགྱུར་མ་ཡིན། །

གང་གི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པར་ཡུལ་མཐོང་བ་དག་ལ་སློ་ཉད་དུ་སྒྲུབ་
བའི་སློ་ཡི་རུས་པ་བག་ཆགས་ནི་སློན་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་
དེ་ལ་སློ་ཉད་མཐོང་བའི་སློ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། “ཤེས་བྱ་སློ་ཉད་
དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་སློ་དེ་མི་སྐྱེ་བ་མིན་ལོ་ཞེ་ན།”

གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ།

ད་ལྟར་བ་ལ་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་ མ་འོངས་པའི་
རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་ འདས་པ་ལ་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་དགག་པའོ།།

དང་པོ།

ད་ལྟར་བ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི།
དེའི་ཆེ་རྒྱས་པ་དེ་སློན་མ་སློན་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཡོད་དུ་ཚུགས་
ན་ཡང་།”

ཅ་ག། རྒྱས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འགྲུབ་མ་ཡིན།།

“རྒྱས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པས།   འདི་ནི་འགྲུབ་པ་མ་
ཡིན་ནོ།།” “ཇི་ལྟར་མི་འགྲུབ་ཅེ་ན།

ཅ་ག། སྐྱེས་ལ་རྒྱས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
མ་སྐྱེས་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་ཡོད་མིན། །

རྒྱས་པ་འདི་ཉོག་པ་ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཞིག་གམ།
རྣམ་ཤེས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གང་།”

དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྐྱེས་པ་སྟེ་ད་ལྟར་བ་ལ་རྒྱས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་
སྲིད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ།   མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་ལ་རྒྱས་པ་འདོད་པ་ན། རྣམ་ཤེས་
དང་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་དུས་མཚུངས་སུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་རྒྱས་པ་དང་རྒྱས་
པ་ཅན་གཉིས་ལ་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དགེ་“ཐུག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་
ནི།” དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་མི་རིགས་པས་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྒྱས་པ་
ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་“འབྲས་བུ་ལ་རང་ལས་གཞན་པའི་
རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ལྷ་གུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་ས་བོན་མི་འཇིག་པར་
འགྱུར་རོ།”

“གང་གི་ཚེ་” རྒྱས་པ་དང་རྒྱས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་” རྒྱས་པ་ལས་རྣམ་
ཤེས་ཞེས་རྣམ་དགེ་ལྔ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་དུས་
མཉམ་པའི་རྒྱས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་
ཡང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་ལ་དེའི་རྒྱའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།”

གཉིས་པ།

མ་འོངས་པའི་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བ། བྱད་པར་མེད་པར་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན། །

མོ་གཤམ་བུ་ལའང་དེ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ། །

རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱས་

པ་ཞེས་སྐྱུར་བ་ན། རུས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང་རྣམ་ཤེས་ཁྱད་པར་གྱི་
ཚོས་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་“མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་ཞེས་
སྐྱབ་པའི་ངོ་བོར་བསྟན་པར་མི་རུས་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དགག་པའི་ངོ་བོར་བསྟན་པར་མི་རུས་སོ།།” གང་གི་
ཚེ་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ད་ལྟར་རྣམ་ཤེས་སུ་མེད་པ་དེའི་ཚོ། རུས་པ་འདི་
ནི་རྣམ་ཤེས་འདིའི་རུས་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་གང་གི་རུས་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་
པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ།།

ཅ་བ། ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན། །

མོ་གཤམ་བྱ་ལའང་དེ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ། །

དེ་ལྟར་ན་ཁྱད་པར་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་
གྱི་རུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལའང་དེའི་
རུས་པ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།

ཅ་བ། གལ་ཏེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བསྐྱེད་འདོད་ན། །

རུས་པ་མེད་པ་འདི་ཡི་འབྱུང་འགྱུར་མེད། །

“གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གང་ཞིག་རྒྱས་པ་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་དེ་སྦྱིང་ལ་
བསམས་ནས། རྣམ་ཤེས་འདིའི་རྒྱས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་རྒྱས་པ་འདི་ལས་རྣམ་
ཤེས་འདི་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ།།

ཞེས་དེ་སྟུང་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་གཞིའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་
ཏེན་ན་འབྲས་ཆན་ཆོས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། སྣལ་མ་འདི་ལ་རས་ཡུག་ཐོགས་
ཤིག་ཅེས་འགྱུར་འགྱུར་གྱི་འབྲས་ཆན་དང་། སྣམ་བུ་ལ་བསམས་ནས་དེ་
སྐད་སྐྱས་པ་དང་། “མངོད་ལས་ཀྱང་། “མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་སྟེ།
འཁོར་ལོ་སྐྱུར་དང་རང་འགྱུར་གཉིས། །” ཞེས་འཁོར་སྐྱུར་སོགས་སུ་འགྱུར་
རྒྱ་ཞིག་མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལ། དེ་དག་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བཤའ་བ་བཞིན།

ཅུ་བ། .....འགྱུར་བར་འགྱུར་བའི་བསྟན་འདོད་ཀྱི།

འགྱུར་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྒྱས་
པ་ཞེས་བསྟན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན།

“དེ་ཡང་སྦྱིང་པོ་མེད་དེ། དེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་
ནི།འབྲས་བུ་དེ་དག་ཐོབ་འགྱུར་བར་འགྱུར་གྱི། ཏྲག་ཏུ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཡང་
མི་འགྱུར་བར་དེས་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་དང་། འདུས་མ་བུས་གྱི་
ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནི། ད་ལྟ་དང་དུས་སྤྱིས་གང་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ངོ་།
དེའི་སྤྱིར་གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་འགྱུར་

དུ་ལྷུག་ཀྱང་། བང་གི་ཚེ་ད་ལྷ་མ་འོངས་པའི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པས། དེ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་གཏན་མེད་པ་དེའི་ཚོ།
མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ།”

ཅེ་ག། རུས་པ་མེད་པར་འདི་ཡི་འབྱུང་འགྱུར་མེད།།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་༣༡” རུས་པ་མེད་པར་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མེད་དོ།།”

ད་བྱ་མ་པས་ལྷུ་གུ་སྐྱེ་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་
པའི་སྐབས་མང་པོར། ལྷུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན། རི་བོང་
གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕྲེན་པའི་
གནད་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལྷུ་གུ་ནི་སྐབས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དུས་
ནམ་ཡང་མེད་དགོས་པས། བཞི་མ་གྲུབ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་གྱི། ལྷི་རྩ་ལྷུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་རི་བོང་རྩ་ལང་
སྐྱེ་བར་ཐལ་ཞེས་འགོག་པ་གཏན་མིན་ལོ། །རིགས་པ་”འདིས་ནི་འབྲས་ཚན་
ལ་སོགས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ན། འབྲས་
ཚན་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་ཡང་གཏན་མེད་དགོས་པའི་སྤྱི་རོ། །གཞན་ཡང་
རྣམ་ཤེས་འབྱུང་འགྱུར་ཡོད་པ་ལ་ལྷོས་ནས་དེའི་རུས་པ་འཛོག་ལ།

རུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དོ་ཞེས་རུས་པ་ལ་ལྷོས་ནས་རྣམ་ཤེས་
འཛོག་ན།”

ཙ་བ། བན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི། །
གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས། །

“བན་ཚུན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་དོ་
ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རྣམས་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་
མཁུན་རབ་མངའ་བ་རྣམས་གྱིས་གསུངས་སོ།།”

འགྲེལ་པར་“རིང་ལུང་དང་པ་རོལ་ཚུ་རོལ་སྟ་བུའི་སྟོས་འགྲུབ་
རྣམས་ནི་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་གྱི། གྲུབ་པ་རང་བཞིན་པ་མེད་པར་
གསུངས་པས་དེ་དག་ལ་གྲུབ་པ་སྐྱིར་འགོག་པ་མིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་འགོག་པའི་བྱུང་བར་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ན་ནི་ཁོ་བོ་
ཅག་གི་སྐྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟར་ན་རྣམས་མ་འོངས་
པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པ་མེད་དོ།།”

གསུམ་པ།

འདས་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི།

“ད་ནི་འདས་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་སྐྱིར་བཤུང་
པ།”

ཙ་བ། གལ་ཏེ་འགགས་པའི་རྒྱས་སྐྱེན་ལས་འགྱུར་ན། །

གཞན་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར། །

“གལ་ཏེ་སྐྱེས་ནས་འགགས་བཞིན་པའི་རྣམ་ཤེས་གྱིས་རང་དང་
མ་ཐུན་པའི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་གྱི་རུས་
པའི་ཁྱད་པར་གཞག་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པའི་རུས་པ་སྐྱེན་པ་
ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི།

ཙུ་བ། གཞན་གྱི་རུས་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར། །

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་རུས་པ་ལས་འབྲས་བུའི་རྣམ་
ཤེས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།” “ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་སྤྱིར་”

ཙུ་བ། རྒྱུན་ཅན་རྣམས་དེར་པན་ཚུན་ཐ་དད་ཡོད། །

རྒྱུན་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་དེར། ཁྱོད་ལྟར་ན་
སྤྱི་སྤྱི་པན་ཚུན་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ།།

དེ་ཡང་རྒྱུན་གྱི་བྱིངས་ལས་“ཉ་རུ་ནི་རྒྱས་པ་ལའོ”ཞེས་པ་ལ་རྒྱུན་
བྱིན་པས་བརྒྱུད་པས་ན་རྒྱུན་ནོ། །ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུ་སྤྱང་གི་རྒྱུན་ལྟར་
རྒྱུན་ཆགས་པར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ན། སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་
པས་བར་སྤྱོད་མེད་པ་རྣམ་པར་མ་ཆད་པར་གནས་པ། འདུ་བྱེད་གྱི་སྐད་ཅིག་
དུས་གསུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ལ་བྱ་“སྤྱི།” སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་གང་གི་

ཆ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་བྱི་བར་མ་ཆད་པ་ཅམ་མིན་ནོ། །

“དེ་ནི་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤེས་རྗེས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ན།
རྒྱུན་གྱི་ཡན་ལག་རྗེས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་རྒྱུན་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དོ།”

རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤེས་དང་ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་ཅན་གྱི་རྒྱུན་དེའི་ཡིན་པས་
རྒྱུན་ལ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དཔེར་ན་བྱུང་པ་ནི་བྱུང་པའི་
མཚུངས་མགྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱད་
ཅིག་སྐྱེ་བྱི་“དེ་དག་མན་ཚུན་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཐ་དད་ཅིང་། རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་པ་རོལ་པོས་ཁས་སྐྱེས་པ་ཡིན་
ནོ།”

དེ་ལྟར་ན་རང་གཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་རྣམས་པ་ལས་གཞན་
འབྱུང་བར་འབྱུང་རོ། གལ་ཏེ་དེ་ནི་འདོད་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་སྟེ་ན།

ཅ་བ། དེ་སྤྱིར་ཐམས་ཅད་ཀུན་ལས་འབྱུང་བར་འབྱུང་། །

དེའི་སྤྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་
ལས་འབྱུང་བར་འབྱུང་རོ། །

ཅ་བ། གལ་ཏེ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་ཐ་དད་གྱི། །

དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ཐ་དད་མེད་དེའི་སྤྱིར། །

ཉེས་མེད་ཅེ་ན་.....།།

“གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱད་ཅིག་སྲ་སྲི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་
རྗེས་སྲི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་དེ་
གཞན་ཉིད་ཡོད་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་འདྲ་སྐྱད་ཅིག་སྲ་སྲི་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ནི་ཐ་
དད་པ་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་སྲིད། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་
ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།”

སྲ་སྲི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་འདི་ནི་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་སྐྱོང་བའི་
ལན་དངོས་གཞིའོ།། སྲ་སྲི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ལ་རྒྱུད་གཅིག་
གྲུབ་ན། རྒྱུན་མེད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་པ་“འདི་མ་གྲུབ་པས་ན།”

ཅ་བ། .....འདི་ནི་བསྐྱེད་བྱ་ཞིག

རྒྱུད་དུ་གཅིག་པ་“འདི་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཞིག་གོ་ཅིའི་སྲིད་ཞེ་ན།”

ཅ་བ། ཐ་མི་དད་རྒྱུན་སྐབས་མི་རིགས་སྲིད་འོ། །

སྲ་སྲི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱུན་ཏེ་
རྒྱུད་གཅིག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་སྲིད་ཏེ། དཔེར་ན།

ཅ་བ། བྱམས་པ་ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་ཚེས་རྣམས་ནི། །

གཞན་ཉིད་སྤྱིར་ན་རྒྱད་གཅིག་གཏོགས་མིན་ཏེ། །

གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་གྱིས་སོ་སོ་བ། །

དེ་དག་རྒྱད་གཅིག་གཏོགས་པ་རིགས་མ་ཡིན། །

བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་རྒྱད་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི། གང་
ཟག་སོ་སོའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་
པ་“དེ་བཞིན་དུ། སྤྱི་བ་གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་
བ་དེ་དག་ནི། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཉིད་རིགས་པ་དང་
ལྡན་པ་མ་ཡིན་ལོ།།”

དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་སྐྱོན་སྦྲོང་ལ། ས་
ལུའི་ས་སྤྱི་བ་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་ལ་ནས་གྱི་ས་སྤྱི་བ་དང་རྒྱད་མི་གཅིག་པས་
ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་ཞེས་ཟེར་བས། སྐྱོན་སྦྲོང་མི་རུས་པའི་
གནད་པ་རོལ་ཤོས། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཁས་སྤངས་པ་ལ་
ཐུག་པར་བསྟན་པས། གཞན་ཅེས་ལ་འཕེན་པ་མིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་
ལ་སྟོབ་པ་གཅིག་པའི་དབྱུང་འཕུལ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ཅེས་གསུངས་པ་དགག་བྱའི་བྱེད་པར་སྐྱར་བ་མ་གོ་བས།
དཔལ་ལྡན་ལྷ་བ་ཉིད་གྱིས་སྐྱོན་སྦྲོང་མི་རུས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་
བཞག་ནས་མ་གསུངས་པའི་རྟོག་བཟོ་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་གྲུབ་མཐའ་

སྒྲོན་པ་ལོ།

གཉིས་པ།

སྐྱེད་ཡང་སྐྱེ་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་པ་
དགག་པ་ལ་གཉིས།

གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པ་ལོ།
དང་ལོ།

གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི།

"དེ་སྐྱེད་བསྐྱེད་པ་ཡིན་དང་སྐྱེད་ཡང་སེམས་ཅམ་པས་རང་གི་
ལུགས་བརྗོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཉིད་གྱིས་རང་གི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པར་
བསམས་ཤིང་སྐྱེས་པ།"

ཅ་བ། མིག་སྒྲོའི་སྐྱེ་བ་རང་རུས་གང་ཞིག་ལས། །

དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་ནས་སྐྱེ་འགྲུབ་ཞིང་། །

རང་གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་རུས་དེ་ལ། །

དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས། །

“མིག་གི་སྒོ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རང་གི་རྒྱས་པ་བག་ཆགས་
 གང་ཞིག་ཀྱང་གཞི་ལ། རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་རང་ལགག་བཞིན་པ་ན། དེ་
 མ་ཐག་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་སྐྱེན་པ་ལས་དུས་སྲིས་སྲ་མ་དེའི་རྣམ་
 པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་སྟེ་
 མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་རྒྱས་པའི་སྐྱད་ཅིག་བར་མེད་པ་གང་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་
 རྒྱས་པའི་སྐྱད་ཅིག་བར་མེད་པ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལ། གཏི་ལུག་གིས་འཇིག་
 རྟེན་རྣམས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཡིན་ཞེས་སྟེ་ཏོགས་ཀྱི། རྣམ་
 ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་ནི་ཡོད་པ་མིན་ཞོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་
 གཟུགས་ཅན་སྟེ་མ་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་བྱའོ།།”

དེ་ལ་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བག་ཆགས་ནི་དེའི་རྒྱ་རྐྱེན་ཡིན་ལ། མིག་
 གི་དབང་པོ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོའི་རྐྱེན་ཞོ།། འདིར་མིག་དབང་
 མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱར་བསྟན་པ་ནི། མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སྐྱེན་
 པའི་སྐྱབས་ལ་དགོངས་ཀྱི་མིག་དབང་གང་ཡིན་ལ་མིན་ཞོ། །དེ་ཡང་དབུས་
 མཐའ་ལས། “དོན་དང་སེམས་ཅན་བདག་རྣམ་རིག་སྤང་བའི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་ནི། །རབ་ཏུ་སྐྱེའོ་དེ་དོན་མེད། །” ཅེས་དོན་གཟུགས་སོགས་དང་།
 སེམས་ཅན་དབང་པོ་ལྟར་སྤང་བའི་

རྣམ་ཤེས་སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀྱང་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ལ་
 སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱོ་བརྟན་གྱིས་ཀྱང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་གཞིའི་
 དམིགས་པར་བཤད་པས། སེམས་ཅན་པ་ཀྱང་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་

གྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྒྲུང་བ་མིག་དབང་སོགས་སུ་
འདོད་དོ།།

“རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་སོགས་མེད་པར་བསྟན་ནས།
གཟུགས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་
སྤྱིར་སྒྲུས་པ།”

ཅུ་བ། འདི་ན་དབང་པོ་ལས་བྱུང་རྣམ་པར་རིག་།

སྤྱི་གཟུང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ལས།།

སྡོ་སོགས་སྒྲུང་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་ཉོགས་ནས།།

སྤྱི་བོས་སྤྱི་རོལ་གཟུང་བར་སེམས་ཁས་ལེན།།

འདིག་ཉེན་འདི་ན་དབང་པོ་ལྟ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལྟ།
སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ས་
བོན་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་པ་སྤྲིན་པ་ལས། སྡོ་སོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་འབྱུང་
བར་མ་ཉོགས་ནས། སྤྱི་བོས་སེམས་སྡོ་སོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ལ་སྤྱི་རོལ་གྱི་
གཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ་མདོན་པར་ཞེན་ནོ།།

“དེའི་སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་སྤྱི་རོལ་མེད་དོ།། བ་འད་
པའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན།”

ཙ་བ། མི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་མེད་པར། །
རང་རྒྱས་སྒྲིན་ལས་དེ་ཡི་རྣམ་ཅན་སེམས། །
འབྲུང་བ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་སད་ལའང་འདྲིར། །
སྤྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་ཅེ་ན། །

མི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་
ཆགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་སྒྲིན་པ་ལས། གཟུགས་སྤྱོ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
སེམས་འབྲུང་བ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་ལའང་འདྲིར་སྤྱི་རོལ་
ཀྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ནི།

“དེ་ནི་མི་རིགས་ཉེ།”

ཙ་བ། ཇི་ལྟར་མིག་མེད་པར་ནི་མི་ལམ་དུ། །
སྤྱོ་སོགས་སྤང་བའི་ཡིད་སེམས་འབྲུང་དེ་ལྟར། །
མིག་དབང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ནི། །
སྒྲིན་ལས་ལོང་བ་ལ་འདྲིར་ཅིས་མི་སྤྱེ། །

“ཇི་ལྟར་མིག་དབང་མེད་པར་མི་ལམ་དུ་སློ་སོགས་སྤང་བའི་ཡིད་
ཤེས་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་དུ། མིག་དབང་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་
གི་ས་བོན་བག་ཆགས་ནི་སློན་པ་ལས། སད་པའི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་
ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་ཅིའི་སྲིར་མི་སྐྱེ་སྐྱེ་མི་ལམ་དང་སད་པ་
གཉིས་ཀར་ཡང་མིག་དབང་མེད་པར་མཚུངས་པའི་སྲིར་རོ།”

འདི་ཡང་སྲིའི་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་བ་སྐྱེ་ན། མི་ལམ་དང་སད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུང་མེད་པའི་གནད་གྱིས་
ཡིན་ལོ། །

“ཅི་སྟེ་སད་པའི་ལོང་བ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཟུགས་སོགས་གསལ་
བར་སྤང་བ་མི་ལམ་གྱི་དེ་ལྟ་བུ་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི། མིག་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་
འོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རུས་པ་མ་སློན་པ་ཡིན་
ལོ། །དེའི་སྲིར་རུས་པ་སློན་པ་ཡོད་པ་དེར་དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བ་
ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་མི་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་ཀྱི་སད་པ་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ལོ་སྐྱམ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།”

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་སྤོང་ལྟར་མི་ལམ་རྒྱལ་བ་ཡི། །
རུས་པ་སློན་ཡོད་སད་པར་མེད་འབྱུང་ན། །
རྒྱལ་བའི་རུས་སློན་ཇི་ལྟར་འདིར་མེད་པ། །

དེ་ལྟར་མི་ཚེ་མེད་ཅེས་ཅེས་མི་རིགས། །

གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་མི་ལམ་ན་རྒྱག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་སློན་པ་ཡོད་
ལ། སད་པ་ལ་མེད་པར་གྱུར་ན། རྒྱག་པ་ཡིད་ཤེས་གཟུགས་སོགས་སྲུ་
གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་རུས་པ་སློན་པ་སད་པའི་སྐབས་འདིར་ལོང་བ་ལ་མེད་
པར་ངེ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་ཚེ་མེད་ཅེས་ཅེས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་སོ།།

འདི་ཡང་དགག་བྱ་ལ་གཏུགས་པའི་ལུགས་སོ། །“གལ་ཏེ་རིགས་
པ་མེད་པར་ཚིག་ཅེས་ཀྱིས་དེ་སྐད་སྒྲུབ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་སྲུང་ལྟར་
སྒྲུབ་པས་ཚོགས་གོ། །མི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་ནི་སད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོང་བ་ལྟར་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་སྲིད། རུས་པའི་མིང་ཅན་
ཀྱི་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་རྣམ་ཤེས་བརྟེན་པའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སྲུ་བྱེད་པ། ཡིད་
ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་སློན་པ་ཡོངས་སྲུ་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཅན་མ་ཡིན་ལོ།།”

ཅུ་བ། རི་ལྟར་མིག་མེད་འདི་ཡི་རྒྱ་མིན་ལྟར། །

མི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་རྒྱ་མ་ཡིན།།

“དེའི་སྲིད་མིག་མེད་པ་སད་པའི་ལོང་བ་འདི་ལ་དོན་སྒྲུང་གི་བག་
ཆགས་སློན་པ་རྒྱ་མིན་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་དོན་སྒྲུང་

གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ།”

སྤྱི་རོལ་མེད་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤྱི་ན་བག་ཆགས་
སྒྲིན་པ་ལ་མི་སྟོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གང་གི་སྤྱིར་བག་ཆགས་བརྟུན་པ་ལས་མི་
ལམ་གྱི་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་བརྟུན་པ་སྤྱི་བ།

ཅ་བ། དེ་སྤྱིར་མི་ལམ་དུ་ཡང་དེ་དངོས་མིག །

བརྟུན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་རྒྱར་ཁས་སྤང་། །

“དེའི་སྤྱིར། མི་ལམ་དུ་ཡང་སང་པའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་
པོ་གཟུགས་སོགས་སྤྱི་སྤང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྟུན་པ་དང་། མི་ལམ་
གྱི་མིག་རྟོགས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་སྟེ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཁས་སྤང་བར་
བྱའོ།།”

འདི་ནི་འགྲེལ་པར། “མི་ལམ་ན་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ན་གསུམ་

འདུས་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ལོ།།” ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་“མི་
ལམ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དང་མིག་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
མིག་གི་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་”ཡང་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་ན་མིག་
ཤེས་སོགས་ལྗེའི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མེད་ཀྱང་། མི་ལམ་མི་བཞིན་
པའི་གང་ཟག་གི་དོར་དེ་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་པས་མི་ལམ་གྱི་མིག་
དང་། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། མི་ལམ་གྱི་གཟུགས་གསུམ་པོ་ཁས་སྤང་

བར་སྟོན་གྱི། དེ་གསུམ་མིག་སོགས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུ་མའི་
ཏྲ་སྲང་དང་སྐྱུ་མའི་མི་ཁས་ལེན་གྱང། དེ་དག་ཏྲ་སྲང་དང་མིར་འདོད་མི་
དགོས་པ་བཞིན་ལོ། །“དེའི་སྲིར་དེ་སྟར་ན།”

ཅུ་བ། འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ། །
དེ་དང་དེ་ནི་དམ་བཅའ་མཚུངས་མཐོང་བས། །
ཚོད་འདི་སེལ་བྱེད་.....།།

“སེམས་ཙམ་པ་འདི་ཡིས་དབུ་མ་པ་ལ་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་
པ་དེ་དང་དེ་ནི། དམ་བཅའ་བ་སྟེ་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་
མཐོང་བས།ཚོད་འདི་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྐྱབ་པ་འདི་སེལ་བ་སྟེ་སྟོག་
པར་བྱེད་དོ།།”

དེ་དག་དཔེར་བརྗོད་ན་དབུ་མ་པས་”སད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་
རྣམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་
ཡིན་པའི་སྲིར་མི་ལམ་བཞིན་ལོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན་སེམས་ཙམ་པས་སད་
པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་སྲིར་མི་
ལམ་གྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ལོ། །ཞེས་དང་། སད་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་
ཡུལ་ནི་བརྟུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་སྲིར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་བཞིན་ལོ།
ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་གྱང་གི་གཞི་གཞན་དབང་མེད་ན་ཀུན་གྱང་མེད་

བ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་མེད་པའི་སྲིད། རུས་སྐྱེད་ཀྱི་སྲིད་གོས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
སྒྲུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཀྱི་དཔེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །"ཞེས་པ་
རྣམས་སོ།།

དེ་ལ་སྐྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ནི། དཔེ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེད་བསྐྱེད་བྱ་
དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་
ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡོད་པའི་སྲིད་རོ།། སྐྱོར་བ་གསུམ་པ་ནི།
ཀུན་གྱང་གི་རྟོན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་སྐྱེད་འདོད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་
ནི། རྟོན་ཅམ་མེད་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་
བསམས་ན་ནི་མ་ངེས་པའོ།།

གསུམ་པ།

སེམས་ཅམ་གྱི་ལྷགས་བཀག་པ་ལ་ལྷང་གིས་གཞོན་པ་མེད་
པར་བསྟན་པ་ནི།

དེ་ལྟར་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་བཀག་པ་ལ་རིགས་པས་མི་གཞོན་
པར་མ་ཟད། "ལྷང་གིས་གཞོན་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྲིད།"

ཅུ་བ། .....སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི།།

འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏོ། །

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རང་གི་
ལུགས་ལ་གསུང་རབ་འགར་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་
པའི་སྤྱིར་དོ། །

དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། "སྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་
ཅམ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད། །བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ནི།།
རྟོག་གི་བ་དག་རྟོག་པར་འགྱུར། །རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད། །ཀྱན་
གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །བྱིས་པ་ངན་པ་རྟོག་གི་བ། །ངོ་དང་འབྲ་བས་
འདི་དག་བཏགས། །" ཞེས་གསུངས་སོ།།

རྐང་པ་དང་པོས་སྲིད་གསུམ་སློབ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་
བསྟན་ལ། རྐང་པ་གཉིས་པས་ནི་དེའི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྟན་པས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་
ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་ཡེ་མེད་མིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་སློབ་བཏགས་པ་ཅམ་ལ་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟེན་པའི་རྟོག་གི་
བས་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་བཏགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་སྤྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་སྟེ་སྟོན་པ་ནི།

རྩུ་པ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་ལས་
འདིར་གཟུགས་ཅན་ལ་བྱ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཅེས་པའི་རྩུ་སྟོབས་ཀྱིས་སོ།།
དངོས་མེད་ཅེས་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཞེས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
མེད་པར་བསྟན་བྱེན་པས། འདིར་ངོ་བོ་ལ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པ་

བཀག་པའི་ངོ་བོ་དང་། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱའོ། །རོ་དང་
འདྲ་ཚུལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་རྣམས་པའི་སེམས་མེད་པའོ། །ལྷང་དེས་ནི་
ཁམས་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཀག་
གོ།

གལ་ཏེ་ལྷང་དེ་དག་གིས་གཅིག་གཞན་དབང་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་
བརྟགས་གཟུང་འཇིག་རྗེས་ཐ་དད་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་བསྟན་པས་མི་
གཞོད་དོ་སྟུམ་ན། དེ་འདྲ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། “སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཐམས་ཅད་གྱི་ཐ་ལམ་ཡིན་ལོ། །” ཞེས་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་རོ། ། “བ་ལང་ནི་ཏྲ་ཡིན་པས་སྟོང་པའི་སྤྱིར་ཡོད་པ་མིན་ལོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པའི་
སྤྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །”

ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །བདག་ཉིད་གྱིས་ཞེས་པ་ལ་“ནག་
ཚོས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ” ཞེས་བསྟུན་བ་ལེགས་སོ། །

གཅིག་ལ་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་སྟོང་པ་འདི་དཔེར་བརྗོད་དེ་དང་འདྲ་
བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་
སྟོང་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུགས་
སོགས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཇིག་པའི་མངོན་ཞེན་བརྗོད་
པའི་སྤྱིར་དུ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་གྱི་སྣང་བའི་གཞན་དབང་

འདི་ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པར་
གཞན་དབང་འདི་གཟུང་འཇིན་རྗེས་ཐ་དད་པར་མི་བདེན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པ་
ན། བ་ཡང་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བ་ཡང་ཉར་མེད་ཅེས་བེད་བ་དང་འབྲེལ།

དེས་ན་དབུ་མེམས་སྲུའི་ལུགས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་གང་
ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཞི། སྤྱི་ནང་གི་ཚོས་སྲུ་སྒྲུང་བ་འདི་དག་ལ་བྱེད་
པ་ལ་ནི་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ། དེ་རྣམས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་ནི་གཞི་དེ་ལ་མངོན་
ཞེན་སྒྲོག་པའི་སྤྱིར་དུ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་མོད་ཀྱང་། ཞེན་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ་
སེམས་ཅན་པས་ནི་གཟུང་འཇིན་གཉིས་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྒྲུང་བ་ལ་
སྒྲུང་བ་ལྟར་དུ། གཟུང་འཇིན་རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་
སྒྲུང་བ་གཞན་དབང་འདི་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། གཟུང་འཇིན་རྗེས་ཐ་དད་
དུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་
ཡིན་ལོ།

དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཞེན་ཚུལ་ནི་སྒྲུང་བ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོས་བཞག་པ་
མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྒྲུང་བ་འདི་ཚོས་
ཅན་དུ་བཟུང་ནས། དེ་འདྲ་བའི་བདེན་པར་མེད་ཅེས་འགོག་སྟེ། དེ་ཡང་
དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱིས་ཞེན་པ་
ན་གཞི་དེ་ལ་དགག་བྱ་དེ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཇིན་པ་མིན་པར། གཞི་
དེ་དགག་བྱ་དེའི་དོ་བོར་ཞེན་པའི་སྤྱིར་དང་། སྟོང་པ་ཡང་རི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་
ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པའི་སྤྱིར་དོ།

དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་གྱི་སྣང་གཞི་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆད་སྟོང་དུ་
 བྱས་ཏེ། འདི་དག་པོར་རྣམ་སྣང་བ་གཞན་གཅིག་ལ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ།
 དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པས་སྟོང་པར་མི་སྟོན་པར་དངོས་པོ་ཡོད་པས་སྟོང་པར་
 སྟོན་པ་ནི། དབུ་སེམས་སྤྱིའི་ཡང་ལུགས་མིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་
 ཐོག་མ་མེད་པའི་མངོན་ཞེན་ལ་དེ་འདྲ་བའི་དགག་བྱ་འཇོག་པའི་སློབ་འདུག་
 མི་འདུག་ཀྱང་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་ཉོགས་ཤིག དེས་ན་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྱི་
 གྲགས་པས། “འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད། །དེས་ན་ངན་པའི་ལྷན་
 པས་བྱུང་།” ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདི་འདྲ་བ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བདོ་བའི་དུས་སུ་
 སྣང་བ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། “ཡབ་སྲས་མངལ་བའི་མདོ་ལས་དབང་
 པོ་ཉིར་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་བྱངས་པ་ལས། འདི་
 ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པར་བས་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མིག་དང་དབང་པོ་མི་
 དམིགས་སོ།། ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་
 གྱིས་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ།”

ཞེས་ཚོས་རྣམས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བྱད་གྱི་དོན་དམ་པར་
 དང་། ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པས། དགག་བྱ་ལ་བྱུང་བར་
 སྟོར་བ་ལ་དེ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པ་དང་། རང་གི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པའི་
 ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་།
 མི་ལམ་ན་དགའ་རྗེད་བྱེད་པའི་

ཡུལ་དེ་རྣམས་མི་ལམ་ན་ཡང་དེས་དེ་དག་མ་རྙེད་ནས་སང་པའི་ཚེ་
སྟེ་མི་སྣོས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེ་འདྲ་མང་བས་མི་ལམ་གྱི་མི་དང་། སང་
དུས་གྱི་མི་ལ་མི་ཡིན་མིན་བྱུང་བར་མེད་ཅེས་སྐྱབ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ་
དགའ་ཅེད་གྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་
ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཏུ་མ་རྙེད་པར་གསུངས་ཤིང་། སང་དུས་སུ་དེ་དག་
རྙེད་པ་གཞག་དགོས་པའི་སྲིད་རྡོ། དེས་ན་མི་ལམ་དུ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་
པའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་སྐྱབ་ནི་ནོར་བ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་
བྱའོ། དེ་སྟར་ན་སེམས་ཅན་པ་དེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གྱི་རྩལ་མེད་པར་བྱུང་བའི་མཐར་སྐྱར་བ་འདི་བསལ་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།

གསུམ་པ་ ། དེ་སྟར་བཀག་པ་དང་མི་སྐྱུག་པ་སྣོས་པ་གཉིས་མི་
འགལ་བར་བསྟན་པ་ ། བོ། "གལ་ཏེ་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་མེད་པར་གཟུགས་སྐྱབ་
སོགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མེད་ན། ལྷ་
མའི་མན་ངག་ལས་མི་སྐྱུག་པ་སྣོས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས། ས་གཞི་
ཀའ་རུས་གྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་རི་སྟར་འཐད་དེ། ཀའ་རུས་ནི་མེད་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡོད་པའི་སྲིད་རྡོ་སྟུང་ན།"

ཅོ་བ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་སྐྱབ་མའི་མན་ངག་ལས། །
ཀའ་རུས་གྱིས་གང་ས་གཞི་མཐོང་བ་གང་། །
དེར་ཡང་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་། །

མི་སྐྱུག་པ་སྒོམ་པའི་རྣམ་འགྲོར་པ་ཡིས་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ལས། ཀེང་
རུས་ཀྱིས་ས་གཞི་གང་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་
ཤེས་གསུམ་ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ།

ཅ་བ། ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་སྲིད་རོ། །

ཉིང་དེ་འཇིག་དེ་ནི་ལོག་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པར་བསྟན་པ་སྟེ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྲིད་རོ།།

ཀེང་རུས་སྒྲ་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། དེའི་སྒྲ་བ་
ཡང་དེ་སྟར་འགྲུར་བས་ཡིད་བྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྲུར་རོ།།
“འདི་ནི་གདོན་མི་བ་བར་དེ་སྟར་ཁས་སྒྲ་བར་བྱའོ། །དེ་སྟར་མ་ཡིན་ན།”

ཅ་བ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་སྒོའི་ཡུལ་རྣམས་ཇི་སྟར་བ། །

དེ་སྟར་མི་སྐྱུག་ཡིད་ཀྱི་ཡང་འགྲུར་ན། །

དེ་བཞིན་ཡུལ་དེར་སྒོ་གཏད་ཅིག་ཤོས་གྱིས། །

རྟོགས་འགྲུར་དེ་ནི་བརྟན་པར་ཡང་མི་འགྲུར། །

“ཁྱོད་ཀྱི་སྒོས་གར་གྱི་སྟར་མོ་ལ་སོགས་པ་སྟར་ན་ཡུལ་དེར་མིག་

གཏང་པ་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དབང་པོའི་སློ་མིག་
གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་དེ་འདྲ་བའི་
རྣམ་པ་ཅན་ལྟར་མོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་དེ་ལྟར་དུ། མི་སྐྱུག་
པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལྟར་ཅིག་ཤོས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་པས།
རྣལ་འབྱོར་པས་ཀའ་རུས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་སློ་གཏང་པ་སྐྱེ་གང་རུས་ལ་
སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཀའ་རུས་ཏོགས་པ་སྐྱེ་མཐོང་
བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སློན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ།།

འདིར་འགྲེལ་བ་དང་བསྐྱུན་ན། "ཁྱོད་གྱི་དབང་སློའི་ཡུལ་གཏང་ཇི་ལྟར་
བཤེས་པའི་སྐྱུག་ཡིད་ཅན་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་དེར་སློ་གཏང་ཅིག་ཤོས་
རྣམས་ལ་ཡང་། །སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ནི་བརྟུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར།" ཞེས་པའི་
འགྱུར་ཅིག་ཐོབ་པར་སྐྱུང་ངོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་བརྟུན་པར་ཏེ་ལོག་པའི་
དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ངོ།།

རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིན་མིན་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཡང་། ཤེས་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཀའ་རུས་ཀྱི་མན་ངག་སློམ་པ་ལ་སློམ་པ་འགོག་
རུས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

ཅུ་བ། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། །

ཅུ་འབབ་སྐྱུང་ལ་ཡི་དྲགས་རྣམས་སློ་ཡང་། །

དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་
སྐྱེ་མ་དང་གཟུགས་བརྒྱན་སོགས་དཔེར་འགོད་པ་ལ་ཡང་ལན་གདབ་ཚུལ་
ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཚུ་འབབ་པའི་སྐྱེ་ལ་ཡི་དྲུགས་རྣམས་ལ་རྣལ་ཁྲུལ་གི་སློ་
སླེ་བ་ལ་ཡང་སྐྱ་མ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་ནི་དངོས་པོར་སྐྱ་བའི་གྲུབ་
མཐས་བཏགས་པ་མིན་གྱི། མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་
བཞེད་དོ།།

དེའི་སྤྱིར་ཀའང་རུས་མེད་ཀྱང་དེ་གསལ་བར་སྐྱང་བ་ནི། གཟུགས་
བརྒྱན་དང་འདྲ་བར་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། འདི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་
ལ་སྐྱང་བ་ཡིན་པས། གཟུགས་བརྒྱན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་མིན་
ལ། སླེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་སྣུག་མ་དགུ་ཡང་མིན་པས་ཚོས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་
ཀྱི་གཟུགས་ཀྱན་བཏགས་པ་ཞེས་འབྲུང་བའོ། །མིག་ཤེས་ལ་སྐྱ་འདྲ་དུ་སྐྱང་
བ་ནི་གཟུགས་བརྒྱན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་དོ། །ཡི་དྲུགས་ལ་ཚུ་
སྐྱང་རྣལ་ཁྲུལ་དུ་སྐྱང་བ་ནི་དེའི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྱང་བ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་
སླེ་མཆེད་དུ་གཞག་དགོས་སོ།།

ཐེག་བསྐྱེད་ལས་ཀྱང་། "ཡི་དྲུགས་དུད་འགོ་མི་རྣམས་དང་། །སྐྱ་
རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སྟུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་སྤྱིར། །དོན་
མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།།" ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ལ་ཐེག་བསྐྱེད་སྟུ་
དངོས་པོ་གཅིག་གང་ཡིན་དང་། སོ་སོར་མཐོང་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤུག་

དོ། །དེའི་བཤམ་སྐྱུར་དགེ་བསྐྱེན་བཅུ་ལྔ་པ་མཛད་པར། "ཚུ་སྐྱུང་གི་དངོས་
པོ་ལ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་ཡི་དྲུགས་ཀྱིས་རྣག་ལ་
སོགས་པས་གང་བར་མཐོང་བ་དང། དེ་ཉིད་ལ་དུད་འགྲོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་
གནས་ཀྱི་སློབ་གནས་པར་བྱེད་པ་དང། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མངར་བ་དང་
དྲངས་པ་དང་བསིལ་བའི་ཚུར་རྟོག་ཅིང་ལྷུས་བྱེད་དོ། །འཕྱུང་ངོ་དེར་འཇུག་
གོ། །རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སློབས་པར་ཞུགས་པའི་ལྷ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་རྣམ་མཁའ་མཐོང་སྟེ། གཤུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཞེག་པའི་
ཕྱིར་དོ།" ཞེས་བཤམ་དོ། །

འདི་ལ་འདི་སྐྱུལ་དུ་འགྲོ་བ་དེ་དག་གི་མཐོང་བ་ནི་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་
ཡིན་ལ། གཞི་གཅིག་མི་མཐུན་པ་དེ་དག་ཏུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་རྣག་ཞུག་དང་
རྣག་ཞུག་མ་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཞིང། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་
བརྟན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཞུང་དོན་དེ་ལྟར་གོ་བས་དེ་བཞིན་
དུ་བཞག་ན་ཚད་མ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་
བས་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན་རྟོག་ལྡན་གྱི་ངེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གོ་བ་དེའི་
དོན་ཡིན་པར་བརྟུང་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱེ་ན་
ནི། དོན་འདི་ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་རྟོགས་སོ་ཞེས་པ་གཅིག་གྱུང་གཞག་ཏུ་མེད་
ཅིང། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པའོ།
འོ་ན་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན།

ཐོག་མར་དགེ་བཤམ་པར་བྱ་སྟེ་ལྷགས་གོང་མེས་བསྐྱེགས་པའི་

དམར་འབར་བ་ལ་རེག་གྲང་མི་འཚིག་པའི་རིག་སྒྲགས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་
གིས། ལྷགས་གོང་དེ་ལག་ཏུ་སྒྲངས་པ་ན་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ལྷགས་དེའི་རེག་
བྱ་འཛིན་གྲང་། དེ་ལ་རེག་བྱ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སློབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མི་
སྐྱེ་བ་ནི། རིག་སྒྲགས་བཞུས་པའི་ཚུས་ལག་པ་བཟུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེན་
ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་རིག་སྒྲགས་སློབ་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི། ལྷགས་
གོང་གི་རེག་བྱ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སློབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ལོ།

དེ་ལྟར་ན་མི་སློབ་པ་དང་སློབ་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་ལྷགས་གོང་
གཅིག་བྱ་དེའི་རེག་བྱར་ནི་བྱ་དགོས་ལ། ལུས་ཤེས་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་
གིས་བྱུབ་པའི་རེག་བྱ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ནི་མིན་པས་གཉིས་ཀ་ཚད་
མས་ཁས་སྒྲངས་གྲང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱུབ་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་འགོག་པ་
མིན་ནོ།

དེ་བཞིན་དུ་གཞི་གང་དུ་ཚུ་སྐྱེད་འབབ་པའི་གཞི་དེར་ཚུ་སྐྱེད་དེའི་ཆ་
ཤས་ཤིག་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སློན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣལ་ཁྲམ་ཏུ་སྐྱེས་
པ་དང་། ཚུ་སྐྱེད་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཞིག་མི་ལ་སློན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣལ་
ཁྲམ་ཏུ་མི་སྐྱེད་བའི་བརྟུང་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཚུར་སྐྱེ་བ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ཚུ་སྐྱེད་
གཅིག་གི་ཆ་ཤས་རེ་ཡིན་པས། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་
དོན་དང་། མིའི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་དོན་གཉིས་གྲང་དངོས་པོ་སོ་
སོ་བ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་བྱུབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་
དེའི་བསྐྱོབ་ཕྱོགས་སུ་བྱུབ་པ་ག་ལ་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་བཤེས་སྒྲིངས་ལས། "ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སོས་ཀའི་
དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གང་།" ཞེས་གསུངས་པ་
ཡང་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སོས་ཀ་ཟླ་འོད་རེག་བྱ་
ཤིན་ཏུ་ཚ་བ་དང་། དགུན་ཀྱི་ཚེ་ཉི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱ་གང་བར་སྐྱེ་ཡང་། ཟླ་ཉིའི་
འོད་ཀྱི་སྒྲིང་ནས་མི་ལ་གང་དོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལ། དེ་གཉིས་
ནི་ཚད་མ་གཅིག་གིས་ཚ་བར་གཞལ་བའི་རེག་བྱ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་
གང་བར་འཇལ་བ་མིན་ཞིང་། གཉིས་ཀའང་ཟླ་ཉི་གཅིག་གི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱར་
འཇོག་པའི་ཕྱིར། "དངོས་པོ་གཅིག་"ཅེས་གུང་གསུངས་པས་གཞུང་དོན་
ཞིབ་ཏུ་མ་དབྱེད་པར་གོ་བ་རགས་པ་རེ་ཤར་བ་ན་དེས་ཚིམ་པའི་ཐག་གཅོད་
མ་སྲ་ཞིག

གཉིས་པ།

དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི།

ཅུ་བ། མདོར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་བཞིན། །
སྒོ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས། །

སྒྲར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་ན། "ཤེས་བྱ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་སྒོ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་མེད།" ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་

གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པས།

ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་བར་མེད་
བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བའདུ་མེད་ན་དེར་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་
དང་། སྐྱེ་མ་ལ་ཏྲ་སྐྱེ་བའི་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་ན་དེར་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་
ཡང་མེད་ཅེས་སོགས་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་གཏན་མིན་ལོ།།

འཇིག་ཏེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། “མ་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་
བྱ་མིན། །དེ་མེད་རྣམ་པར་ཤེས་མེད་པ། །དེ་སྤྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག་།རང་
བཞིན་མེད་པར་བྱོད་གྱིས་གསུངས། །” ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། “རྣམ་
ཤེས་སྐྱེ་མ་དང་མཚུངས་པར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན། །དེ་
ཡི་དམིགས་པའང་དེ་བཞིན་ཏེ། །དེས་པར་སྐྱེ་མའི་དངོས་དང་འདྲ། །” ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ཤེས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཤེས་ཞེས་འཇོག་རྒྱ་མེད་ན། ཤེས་
བྱ་ཡུལ་དུ་འཇོག་མི་རུས་སོ། །འདིས་ཡུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཤེས་ཞེས་འཇོག་
རྒྱ་མེད་ན་ཤེས་པར་ཡང་འཇོག་མི་རུས་པས། ཤེས་བྱ་དེ་མེད་པར་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཡང་མེད་དོ།།

ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་སྟོས་འཇོག་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་རང་
བཞིན་མེད་པར་བྱོད་གྱིས་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་བདེན་
གཉིས་གང་དུ་ཡང་གཅིག་མེད་ལ་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་
འཕགས་པའི་བཞེད་པའོ།།

བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། “ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་ཏོགས་པ་སྟེ།།

ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད།།" ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་སྒྲུབ་བྱངས་པའི་
བསྟོན་པ་དང་དོན་འབྲ་བས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཁུངས་སོ།།

གཉིས་པ།

གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་པ་ལ་བཞི།

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ། སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ། དེས་ན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་
ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ། གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ་ལ་བཞི།

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རྗེས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། དེ་
འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་
འཐད་པར་བསྟན་པ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རྗེས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི།

“དེ་ལྟར་སྤྱི་རྩོལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས།
ད་ནི་སྤྱི་རྩོལ་མེད་པས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་
ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་པའི་སྤྱིར་བཏན་པ།”

ཙམ་གྱི་གཞན་དབང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་།
གཉིས་ཀྱིས་སྤོང་པའི་གཞན་དབང་དངོས་ཡོད་ན།
འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར།
མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་། །

གཞན་ཉེ་སྤྱི་རྩོལ་གྱི་གཞན་བ་མེད་པས་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཛིན་
པ་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང་། “གཞན་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤོང་པའི་
གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། གཞན་དབང་འདི་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་
ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་” ཞེས་དྲི་བར་བྱའོ།

དེ་ལ་ཤེས་པ་“དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་ནི་མི་འཐད་དེ།
རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པར་འགལ་བའི་སྤྱིར་དོ། ། འདི་ལྟར་རལ་གྱིའི་
སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མི་གཅོད་ལ། སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་
མི་རེག་ཅིང་། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་གཡེར་ཞིང་ཡང་གཞོན་ཅན་གྱིས་
ཀྱང་རང་གི་སྤྲུག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་རུས་ཤིང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་

སྲིག་ལ། མིག་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ།།" འདིར་ཤེས་
པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཇིན་པར་མི་འཐད་པ་བཤའ་པའི་གཞན་གྱི་
ལུགས་བྱུང་པར་བཞི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཤེས་པ་"དེ་ནི་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་འཇིན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྲིར་ཏེ། གལ་ཏེ་
འབྲས་བུའི་གནས་གྱུར་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་རིག་པ་དོན་གཞན་
ཞིག་རྣམ་པར་རིག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་
ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།

ཞེས་སེམས་ཅམ་གྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་སྲིར་རོ། །དེའི་སྲིར་
སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཇིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ལ།

ཙུ་བ། མ་བཟུང་བ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་།།

ཤེས་པས་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་རུང་ངོ་།།" ཞེས་
དབུ་མ་བས་སྐྱས་པ་ན། སེམས་ཅམ་པ་ན་རེ། "གལ་ཏེ་ཡང་ཤེས་པ་དོན་
གཞན་གྱིས་མི་འཇིན་ཀྱང་རང་རིག་ནི་ཡོད་ངོ་།། དེའི་སྲིར་རང་རིག་ཁོ་ནས་
གཞན་དབང་དེ་འཇིན་པའི་སྲིར་དེ་ཡོད་ངོ་ཞེ་ན།"

ཙུ་བ། དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྤོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན།།

ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྤོང་བར་གྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སེམས་
ཅམ་པས་རང་རིག་ཇི་སྟ་བུ་ཞིག་ཁས་སྤངས་པའི་སྤོགས་སྡེ་མའི་ཁྱདས་ཅུང་
ཟད་བཤམ་ནོ།

རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། "སེམས་ཅམ་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་གཉིས་སུ་སྤྱང་
སྟེ། རང་སྤྱང་བ་དང་ཡུལ་དུ་སྤྱང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྤྱང་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་
སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས། རང་སྤྱང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།"

ཞེས་པའི་ལན་དུ། "ཡུལ་དུ་སྤྱང་ལས་གཞན་འགྱུར་པའི།། སེམས་
ཉིད་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་སྤྱང་།།" ཞེས་ཡུལ་དུ་སྤྱང་བ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་དང་
བྲལ་བའི་རང་ཉིད་དུ་སྤྱང་བ་ནི་མ་མཐོང་རོ། །ཞེས་བཤམ་པས་སེམས་ཅམ་
པས་ཤེས་པ་ཁ་ནང་སྟ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱང་བ་ཐམས་ཅད་ལོག་པ་དང་། དེ་འདྲ་
བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་རང་རིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་སྟ་
ནའང་ཤེས་པ་དེ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པའི་སྤྱང་བ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རང་རིག་འགོག་པ་ན། "ཤེས་པ་
ནི་གཉིས་གྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་
མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་སྟ་མ་ཡིན་ན་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར་རོ།།" ཞེས་
གསུངས་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་གཞན་དབང་ག་ལྱང་འཇིན་རྗེས་གཞན་གྱི་
ཀུན་བརྟགས་གྱིས་སྤོང་བར་བསྐྱབས་པ་ན། ཤེས་པ་གཞན་དབང་ནི་གཉིས་
སྤྱང་གིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་རིག་པར་འགྱུར་བའི་རང་རིག་གྱུ་བ་ན། དེ་ནས་

གཞི་དེ་གཟུང་འཛིན་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཀྱི། དེ་ལྟར་སློན་དུ་གཞི་དེ་
རང་རིག་གིས་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སློང་པ་
མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་དེ།

ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་སྒྲུང་དང་བྲལ་བའི་
རང་རིག་གིས་གྲུབ་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བཀག་གོ། དེའི་སྤྱིར་
དེ་འདྲ་བའི་རང་རིག་བཀག་པས་རྣམ་འགྲུབ་པ་སོ་སོ་རང་རང་གིས་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་བཀག་པ་དང་། འཛིག་ཉེན་པས་ངས་ང་རང་རིག་
ཅེས་པའི་ཐ་སྐད་ཀྱི་དོན་ཀྱི་རང་རིག་བཀག་ཟེར་བ་ནི་སྐྱུན་པོའི་གཏམ་མོ།།

གཉིས་པ།

དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱིས་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས།

གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ།།
དང་པོ།

གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི།

“འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཉེ་སེམས་ཅམ་པས་མདོ་སྡེ་བའི་སྤྱོད་ལས་ཁས་
ལྷངས་ནས་རང་རིག་བསྐྱབ་པའི་སྤྱིར། རི་ལྟར་མེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཉིད་ན་རང་
དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་གསལ་བ་ལ་མི་འཇུག་
པར་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་ལ། བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྐྱེ་རང་ལ་

དམིགས་པ་དང་། དེའི་དོན་བྱམ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་
དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ན་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་མི་འདུག་པར་རང་
དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་རིག་པར་བྱེད་དོ། ། དེའི་སྐྱེར་རང་རིག་པ་ནི་
ཡོད་པ་ཁོ་ཀའོ། །”

“གང་ཞིག་རང་རིག་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་དེས་པར་རང་རིག་ཁས་
ལྷན་དགོས་ཏེ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་སྐྱར་དོན་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་དུས་སྐྱིས་
ཡུལ་དྲན་པ་དང་། སྐྱར་རང་མཐོང་ངོ་སྣམ་དུ་ཡུལ་གྱི་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་ཡུལ་
ཅན་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་སྐྱེར་ཞེ་ན། སྐྱར་ཉམས་སུ་མ་སྐྱོང་བ་ལ་
དྲན་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་དྲན་པ་ནི་སྐྱར་གྱི་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
ན། སྐྱོང་རང་རིག་མི་འདོད་པ་སྐྱར་ན་སྐྱར་གྱི་སྐྱོ་འཇིན་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཡང་
རང་དུས་སུ་ཉམས་སུ་མ་སྐྱོང་བས། སྐྱིས་གྱི་དྲན་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་གོ། །”

འདིས་ནི་སྐྱར་གྱི་སྐྱོ་འཇིན་དེ་ལ་སྐྱོང་བ་ཡོད་པར་སྐྱིས་དེ་དྲན་པའི་
ཉམས་ལས་སྐྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱར་གྱི་སྐྱོ་འཇིན་ལ་རང་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་
ཡོད་དེ་ཞེས་སྐྱུབ་ན་ནི། གཞན་ལ་གྱུབ་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་དེ་སྐྱར་མི་སྐྱུབ་
གོ། །སྐྱོ་འཇིན་ལ་སྐྱོང་བ་ཡོད་པར་གྱུབ་ན་ནི། དེའི་སྐྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་
གཞན་གྱིས་སྐྱོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་དང་པོ་སྐྱོང་ལ་མི་རུང་
ལ། གཉིས་པ་རང་ལུགས་གྱིས་བཀག་པ་ན་སྐྱོང་བའི་ཁྱབ་བྱེད་ཞེགས་པ་ན།
སྐྱོང་བ་ཅ་མ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་
སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་དྲག་ཤོས་ཡིན་ལོ། །

“སྣོ་འཇིན་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་སྣོང་བར་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་རིགས་ན་གཞོན་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་
ནི། སྣོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འགྱུར་
བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན།” དེ་ལ་དེ་འཇུག་གྱེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་དོན་གཞན་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་ཤེས་པ་སྣ་མ་ལ་ཡང་མི་
དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དགོས་ན་དེ་ལ་ཡང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་
པའི་སྣོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐུག་མེད་དུ་སོང་ན་ནི་སྣོ་འཇིན་དང་པོ་ལ་སྣོང་བ་
མི་འགྲུབ་པའི་སྣོན་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ་“ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་བ་ནི།” ཤེས་པ་
སྣ་མ་གྱི་མས་གཅོད་ན་ནི་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གཞན་མི་གཅོད་
པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། “རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ལུགས་ཏེ་རྒྱ་
བ་མཐའ་དག་ཤེས་པ་སྣ་མ་གཞན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།” དེ་ནི་
ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་མིན་ཏེ། ཤེས་པ་སྣ་མ་སྣ་མ་ཤེས་པ་གྱི་མ་གྱི་མས་ཡོངས་
སུ་གཅོད་ན། སྣ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་གྱི་མ་དེ་སྣོ་དགོས་ལ། དེའི་
ཚེ་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་ཉེ་བའི་གཟུང་དོན་བོར་ནས། རིང་བའི་ཕྱི་རོལ་ལ་མི་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་སྣོ་འཇིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྣ་མ་གཅོད་པའི་སྣོ་འཇིན་གྱི་རྣམ་
ཤེས་གྱི་མ་དང་སྣོན་པོ་གཅོད་པའི་སྣོ་འཇིན་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དུས་གཅིག་
ཏུ་སྣོ་བས། ཡུལ་གཞན་ལ་མི་འཕོ་བའི་སྣོན་མེད་དོ་སྣུམ་ན། དེ་ལྟར་ན་མིག་

གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་རྗེས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་གང་ཟག་
གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་"སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་གཅིག་པ་"སྟེ་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
བར་འགྱུར་རོ།།

འདིར་འགྲེལ་བ་ལས། "རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞུས་པའི་འདབ་མ་བརྒྱ་
འཕྲིགས་པ་ལྟར། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་
མངོན་པ་ཡིན་ནོ།།" ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འགྲེལ་བ་འདྲ་གྱིས། "གར་མཁན་
གྱི་ཁང་པར་ཞུགས་པ་ན་གར་མཁན་གྱི་གདོང་དང་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་
ལྔ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་
ལན་དུ། ཡུལ་ལྔ་འཇིན་པའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་འཇུག་པ་
སྐྱུར་བས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ།།" ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
མི་རིགས་ཏེ། རང་རིག་སྐྱབ་པའི་མདོ་སྟེ་པ་དང་སེམས་ཅན་པས་ནི་སེམས་
ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ།།

ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "དེ་རྣམས་རིགས་མ་ཐུན་
པ་ཉིད་ལ། །རྒྱས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་
ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་ཅིག་ཅར་དུ་གང་ཟག་གཅིག་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་ཀྱི།
རིགས་མི་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་པ་གཏན་མིན་
པའི་ཕྱིར་རོ།།

བོད་མང་པོས་བཟོ་བའི་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་དཀར་དམར་སོགས་འཇིན་པའི་

ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཤེས་པ་དེ་
རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
བས་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་དེ་དེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཙོ་
བོའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་ལ་དགོངས་པ་ཡང་མ་ཤེས་ཤིང་། མིག་གི་རྣམ་
ཤེས་གཅིག་གིས་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འཇིན་པ་ཡང་མ་ཤེས་པར། ཁ་པོ་
འཇིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་མ་ཉོགས་པར་སྤང་དོ།།

དེས་ན་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་བརྟུན་པའི་ལན་
དུ། དེ་རྣམས་འཇུག་པ་སྤྱར་བས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་
མའོན་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་དེ་
གཉིས་གྱིས་འཇུག་པ་སྤྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་
འགྲེལ་དུ་བཀག་པས་ན། གཞུང་འདི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཇོག་དཀའ་
བར་སྤང་སྟེ་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་སློ་གྲོས་
དང་ལྡན་པ་རྣམས་གྱིས་དབྱུད་པར་བྱའོ།།

“དེའི་སྤྱིར་ཐུག་པ་མེད་པའི་དང་། དུལ་གཞན་མི་གཙོ་བོ་པའི་སྐྱོན་
སྤང་བའི་སྤྱིར། གདོན་མི་བྱ་བར་རང་རིག་ཁས་སྤང་དགོས་སོ།།” དེའི་སྤྱིར་
དུལ་དང་དུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དྲན་པ་སྤྱིས་སྐྱེས་པ་ལས། སྤྱི་སྐྱོན་པོ་མཐོང་
བའི་ཆེ་དུལ་སྐྱོང་བ་དང་དུལ་ཅན་སྐྱོང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་པར་བྱེད་དོ།། དེ་
སྤྱིར་རང་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་ན་ཡང་གཞན་དབང་ཡོད་པར་རང་རིག་
དེས་འགྲུབ་པས། “འདི་ནི་ཡོད་པར་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྲུབ། ཞེས་དབུ་

མ་པས་ངེས་པ་ལ་ལན་འདི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།" ཞེས་སྒྲུབ།
གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ།

གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དངོས།   རང་ལྷགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་
བློ་བཞེས་འཛིན་ལ།   དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ།
དང་པོ།

གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དངོས་ནི།

ཅ་བ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་སྤྱི་དུས་བློ་བཞེས་ལས་གྲུབ་ན། །
མ་གྲུབ་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྤྱིར་བཟོད་པ་ཡི། །
མ་གྲུབ་འདི་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མིན། །

"གལ་ཏེ་རྗེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
སྤྱིས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བློ་བཞེས་ལས།   བློ་ལུལ་གྱི་ཤེས་པ་སྤྲུལ་རང་རིག་པར་
འགྲུབ་ན།   སྤྱིར་ཚོལ་ལ་རང་རིག་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ།
བཟོད་པ་ཡི་བློ་བཞེས་པར་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི།   རང་རིག་

སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱ་མི་ཉལ་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་བ་ཞིན་
ནོ།། འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་གྱི་དབང་དུ་ཡིན་ན་ནི་རང་རིག་པའི་འབྲས་
བུའི་དྲན་པ་མེད་དོ།། ཅིའི་སྲིར་ཞེ་ན།”

“གལ་ཏེ་འདིར་མེ་གྲུབ་ན་དུ་བ་དེའི་འབྲས་བུར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་
བཞིན་དུ། རང་རིག་གྲུབ་ན་དེ་ལས་དྲན་པ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན། དྲན་
པ་ལས་རང་རིག་ཡོད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རང་རིག་དེ་ད་དུང་
དུ་ཡང་སྲི་རྒྱུ་ལ་ལ་མ་གྲུབ་པས། རང་རིག་གི་འབྲས་བུ་རང་རིག་མེད་པར་མི་
འབྱུང་བའི་དྲན་པ་ག་ལ་ཡོད། འབྲེལ་བ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་དཔེ་ནི། ལུ་
ཅ་མ་དང་མེ་ཅ་མ་མཐོང་བ་ལས་ནོར་བུ་ལུ་ཤེས་དང་མེ་ཤེས་དཔོག་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་པར་ཡང་ཆར་ལ་སོགས་པ་དང་། གཙུ་བ་ཤིང་གཙུ་བ་
པ་སོགས་ལས་ལུ་དང་མེ་དག་འབྱུང་བའི་སྲིར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་
རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་དོ།།”

དགག་པ་འདི་ལ་ལན་དུ་དྲན་པ་དང་རང་རིག་མེ་དུ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
འབྲས་སུ་བསྐྱབས་པའི་རྣོ་ནས། དྲན་པས་རང་རིག་དཔོག་པ་མིན་གྱི། སྐར་
བཤའ་བ་ལྟར་དྲན་པས་སྐར་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྲོང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། དེ་
ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་སྲོང་བ་གཉིས་སུ་བཅད་ནས་བཀག་པ་ན། རང་
གིས་རང་སྲོང་བ་འགྲུབ་པོ་ཞེས་སྐྱ་མོད་ཀྱང་ཤེས་པས་རིག་པ་ལ་མདོ་སྡེ་
པ་དང་སེམས་ཅམ་པས་བཞག་པ་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོད་པའི་སྲིར་ཏེ།
མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གསལ་བ་མི་སྡོག་

པ་བཞིན་དུ། །ཤེས་པས་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་རང་གིས་རང་སྤོང་
བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་སྤོང་བ་ཅམ་མི་སྤྱོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མར་མེས་
རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པས་རང་གིས་རང་སྤོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་སྤྱོད་
ཁུང་དུ་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། སྤྱོད་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེས་ས། "མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གལ་ཏེ་སྤོང་
བར་བྱེད་གྱུར་ན། །སྤྱོད་པའང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །སྤོང་བར་འགྱུར་
བར་ཐེ་ཚོམ་མི་དཀ།" ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

"ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བཏང་ནས་ཀྱང་།

རྩ་བ། རང་རིག་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་གྱི། །

དེ་ལྟར་དང་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རིགས་མིན་ཏེ། །

གཞན་གྱིར་མ་ཤེས་རྒྱུ་ལ་སྤོང་བ་བཞིན། །

གཏན་ཚིགས་འདི་ས་ནི་ཁྱད་པར་དག་ཀྱང་འཇོམས། །

ཤེས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་དང་། །ཡུལ་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི་
གྲུབ་ལ་རག་མོད་གྱི་སྟེ་གྲུབ་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་། །སྤྱོད་པའི་ཤེས་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་དེ་དག་སྤྱོད་པ་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ།"

སྤྱི་སྤྱི་“དུ་མེ་ས་དང་སྤྱི་ཡུལ་སྤྱི་གི་མེ་ས་པ་གཉིས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་སྤྱི་གིས་ཁས་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་རོ།།
འདི་སྤྱི་གྲུམས་པའི་མེ་ས་པའི་རང་རིག་པ་དང་ཡུལ་སྤྱི་བཞི། སྤྱི་ཉམས་
སྤྱི་མ་སྤྱི་བས་ཉེར་སྤྱི་གི་མེ་ས་པས་དུ་མ་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ།”

ཙ་བ། གཞན་སྤྱི་མ་མེ་ས་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་སྤྱི་བ་བཞིན།།

“སྤྱི་མ་མེ་ས་པ་སྤྱི་མ་སྤྱི་བའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་སྤྱི་བ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱི་རྒྱ།”

“རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་རྣམས་པར་མེ་ས་པ་དུས་སྤྱི་སྤྱི་བ་
བས་གྲུང་མེ་ས་པ་དང་དོན་དག་ཉམས་སྤྱི་མ་སྤྱི་བའི་སྤྱི་དུ་མ་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །ཅི་སྤྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་
དངོས་པོ་གནས་པའི་སྤྱི་དུ་མ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྤྱི་དུ་སེམས་ན། དེ་
ཡང་མི་རིགས་ཉེ་གང་གི་སྤྱི་རྒྱ།”

ཙ་བ། གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་ཁྱད་པར་དག་གྲུང་འཛོམས།།

“རང་མཚན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཞེས་གཏན་ཚིགས་འདིས་
ནི། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་

དེ་དག་གྲང་ཉི་བར་འཛོམས་པར་བྱེད་དེ།" འདི་ནི་སྣར་བྱམས་པ་ཉིར་སྣས་
ལ་བརྟེན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤམ་བཤམ་ཐོག་གི།

གཉིས་པ།

རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་མེད་གྲང་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤམ་པའི་ལུགས་དང་།   གཞུང་གཞན་ནས་
བཤམ་པའི་ལུགས་སོ། །

དང་སོ།

གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤམ་པའི་ལུགས་ནི།

གལ་ཉེ་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྣར་ན་" དྲན་པ་སྐྱེ་ལུགས་" རི་
སྣར་ཡིན་ཞེ་ན།"

ཅུ་བ། གང་སྐྱིར་གང་གིས་ཡུལ་སྐྱོང་འགྱུར་དེ་ལས།།

དྲན་པ་འདི་གཞན་ང་ལ་ཡོད་མིན་པ།།

དེ་སྐྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྣམ་དྲན་འགྱུར་ཉི།།

འདི་ཡང་འཛིག་ཉེན་ཐ་སྣད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན།།

གང་གི་སྐྱིར་སྣར་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཡུལ་སྐྱོང་བར་གྱུར་བའི་ཤེས་

བ་དེ་ལས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདི་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་བ་དེའི་
ལུགས་ལ་ངེ་སྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་སྟར་ནི་བཤམ་བཤམ་ལ།

ས་སྐྱུག་སྟ་བུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཞན་དུ་འདྲིན་པ། འདི་ག་ཉེན་གྱི་སློབ་དགའ་བ་ལ་མེད་པ་ཡང་། སྐྱུག་
བཤམ་བཤམ་པས་སྐྱར་གྱི་ཡུལ་སྤོང་དང་སྤྱིས་གྱི་དྲན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡང་།
འདི་ག་ཉེན་པའི་སློབ་སྟོན་སྤྱིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འདྲིན་
པ་མེད་དོ། །དེ་མེད་པ་ཅམ་དུ་མ་བཟད་སྐྱར་སྐྱོ་འདྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་
སྤྱིས་དྲན་པ་ན་འདི་ངས་སྐྱར་ཡང་མཐོང་དོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། ། དེའི་སྤྱིར་
སྤོང་དྲན་གཉིས་དང་དེའི་དུས་གྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་
འདྲིན་པ་འདི་ག་ཉེན་པ་རང་དགའ་བ་ལ་མེད་པར་གསལ་ཏེ།

དེ་སྟེ་མ་ཡིན་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་སྤོང་བ་ལ་ཡང་རང་གི་དྲན་པ་སྤྱི་བར་
འགྱུར་དོ། །

ཅ་ག་ དེ་སྤྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྟེ་དྲན་འགྱུར་ཏེ།

འདི་ཡང་འདི་ག་ཉེན་ཐ་སྙད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན།

“དེའི་སྤྱིར་སྐྱར་ཡུལ་ཉམས་སྤོང་གི་ཤེས་པས་སྤོང་བ་དང་བཅད་པ་
དེ། སྤྱིས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་མ་སྤོང་བ་དང་མ་བཅད་པ་མིན་པས། འདི་
སྐྱར་ཡང་ང་ཡིས་མཐོང་སྟེ་དྲན་པ་སྤྱི་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡང་འདི་ག་
ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་

མ་ཚིམ་པར་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུང་ནས་འཛོག་པར་ནི་
མི་བྱ་སྟེ། བཏགས་དོན་བཅའ་ན་མི་ཉིད་པའི་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་གྱིས་
འཛོག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ།།”

རང་འགྲེལ་ལས། རྗེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་
དང་དྲན་པ་བཀག་པའི་འོག་ཏུ། “འོན་ཏེ་འཛོག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་དུ་
ཡིན་ན་ནི། དེ་སྟོན་ཡང་རང་རིག་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ།།”
ཞེས་དོན་དམ་དུ་མ་བཟང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་རིག་བཀག་ལ། “རང་རིག་པ་
མེད་པར་དྲན་པ་ཇི་སྟར་འབྱུང་བ་དེ་སྟོན་སྟོན་པར་འབྱུང་རོ།།” ཞེས་རང་
རིག་མེད་ཀྱང་སྲོང་བ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་སྐབས་འདིར་སྟོན་པར་གསུངས་
སོ།།

དེ་ལ་ངས་མཐོང་སྟམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལ་
སོགས་པ་འདི་མཐོང་སྟམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་དྲན་པ་འོ།། དེ་ཡང་སྐར་ང་རང་
གིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ང་རང་གིས་དྲན་སྟམ་པ་ནི་དྲན་ཚུལ་བྱུང་པར་བ་ཡིན་
ལ། དྲན་པ་ལ་དེ་བྱུང་ན་སྐར་བྱམས་པ་སྟེ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་
ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་སྲོང་བར་གསལ་ཏེ། དྲན་པ་ནི་སྲོང་བ་ཇི་སྟར་བའི་རྗེས་སུ་
བྱེད་པའི་སྲིད་རོ་སྟམ་དུ་བསམས་སོ།།

རང་ལུགས་ནི་འཛོག་ཉེན་ན་སྐར་བའི་དྲན་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་།
དྲན་ཚུལ་དེ་སྟོན་འོང་བ་དེ་སྐར་གྱི་ཡུལ་སྲོང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་
ཁོ་རང་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་གྱི། སྐར་གྱི་སྲོང་བས་བཅད་པ་དེ་

ཉིད་བྱ་བ་ས་གྲང་གཙོད་བས་ཡུལ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་བྱམས་པ་འདི་
སྐར་ཡང་ངས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་ང་རང་གིས་མཐོང་བར་ང་
རང་གིས་བྱ་ཞེས་པ་སྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ནི་རང་གིས་གྲང་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཁས་
སྐྱེས་གྲང་བཀག་པའི་རང་རིག་དང་མི་འདྲ་བ་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
པར་བྱའོ།།

གཞན་གྱི་ལུགས་གྱིས་སྤོང་བྱ་དང་དེའི་དུས་གྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་
གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛོག་པས། སྤོང་བྱ་གཉིས་ཡུལ་
གཅིག་པ་དང་དེ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་འདོད་མོད་གྲང་དེར་འཛོག་མི་རུས་
པ་ནི་སྐར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། བྱམས་པ་འདི་ཞེས་ཟེར་ཡང་དེ་སྐད་སྐྱ་
དུས་གྱི་དུས་དང་། དེའི་དུས་སུ་གང་ན་གནས་པའི་ཡུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་བྱམས་པ་སྐར་མཐོང་སྐྱམ་དུ་མི་འཛིན་པར། བྱམས་པ་ཅོམ་ལ་
འཛིན་པ་ནི་རང་གི་སྣོ་ལ་བལྟས་པས་ཤེས་སོ།།

གཉིས་པ།

གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་ནི།

རང་རིག་མེད་པར་བྱ་བ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་
པའི་དབུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེ་བ་སྟའི་ལུགས་ནི།

སྤོང་འཇུག་ལས། “གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་བྱ་བ་
རི་སྐར་འགྲུབ། །” ཞེས་གསུངས་པ་སྟུང་རོ། །འདིའི་སྤོང་གསུངས་སྐར་མའི་ལུགས་

ནི་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་བཤམ་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ། །སྤྱོད་པ་སྒྲུབ་མའི་ཐལ་བ་དང་བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཀ་ལའང་བྱུང་བ་མེད་པའི་ལན་འདེབས་པས། རང་རིག་མེད་ཀྱང་དཔེ་བུ་སྤྱི་ཚུལ་རྗེ་སྒྲུབ་ཡིན་ཞེ་ན།

འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་གཟུང་བྱའི་དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་སྐྱོས་སྤོང་བ་ན། ཡུལ་སྤོང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ཅན་དཔེ་བུ་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་ཉིད་ཡུལ་གཞན་སྤོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དཔེ་བུ་སྤྱི་བའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།

ཉེས་པ་མེད་དེ་ཡུལ་སྤོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དཔེ་བུ་སྤྱི་བ་ན། ཤེས་པ་སྒྲུབ་པ་ལས་དཔེ་བུ་སྤོང་བ་མིན་གྱི། སྒྲུབ་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལས་ཉེ་འབྲེལ་བར་དཔེ་བུ་སྤོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །དཔེ་བུ་དགུན་གྱི་དུས་སྤྱི་བས་ལྷན་ལ་སྤྱོད་པ་ན། སྤྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་སྤོང་གི་དུག་མ་སྤོང་ངོ། །དེ་ལས་དུས་སྤྱིས་འབྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཆེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྐྱེས་དུ་དཔེ་བུ་སྤོང་བ་སྤྱི་བའི་ཆེ་དུག་མ་སྤོང་བ་བཞིན་ལོ། །

དེ་ལ་སྤྱི་བས་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་བའི་ཡུལ་སྤོང་བ་བཞིན་ལོ། །སྤྱོད་པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤོང་བ་དང་འདྲོ། །དེའི་ཆེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་སྤོང་བ་ནི། སྤྱོད་པའི་ཆེ་དུག་མ་སྤོང་བ་དང་འདྲོ། །སྤྱོད་པ་སྤོང་བ་དཔེ་བུ་སྤོང་བ་ནི་ཡུལ་སྤོང་བ་དཔེ་བུ་སྤོང་བ་དང་འདྲོ། །ཡུལ་སྤོང་བ་ཉིད་

གྱིས་སྐྱར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་སྤོང་ཡང་དྲན་པ་ནི། ལྷགས་
པ་དྲན་པ་ཉིད་གྱི་མ་ཐུས་སྐྱར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་སྤོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ།།

འདི་ནི་རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་མཁས་པའི་དབང་
པོས་མངོན་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་སྣང་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤའ་བ་བྱེད་པ་
རྣམས་གྱིས་ངེ་བཞིན་དུ་མ་ཐོན་པ་འདྲའོ། །འདི་ནི་སྤྱིར་སྤྱིས་གྱི་རྣམ་ཤེས་
གྱིས་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱར་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེས་རང་གིས་རང་མ་
སྤོང་བའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་གྱི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་པས། སྤྱོད་
འཇུག་གི་དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྣང་དུ་རང་རིག་འགོག་པ་མིན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་
སྐས་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་ལོ།།

གསུམ་པ།

དེ་སྟུང་བཀའ་བུ་ལ་ཚུང་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས།

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་དཔག་ལ་ཚུང་བ་སྤང་བ་དང་།
ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚུང་སྤང་ངོ་།།

དང་པོ།

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་དཔག་ལ་ཚུང་བ་སྤང་བ་ནི།

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་སྤོ་འཛིན་སོགས་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་
འདོད་དགོས་ལ་དེ་སྟུང་། "འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། །མ་

གཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་།།" ཞེས་གཞན་ལ་སྐྱེས་པ་ལྟར་རང་
ལ་ཡང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱོ་འཇིན་དེ་རང་གིས་ཡོད་པར་ཤེས་ན་རང་རིག་
ཁས་སྐྱང་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་རིག་པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་
སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།

འདི་ནི་ཤེས་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འདུག་པས་བཤའ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་
ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་ཚུ་ལ་དཔེར་སྐྱངས་ཏེ་བཤའ་ན་རྟོགས་སྐྱོའོ། །དེ་
ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་བྱུར་བ་
མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱོ་འཇིན་སྟ་བུའི་ཡུལ་སྐྱོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་གྱིས་སྐྱོན་
པོ་འཇམ་བྱེད་འགྲུབ་གྱི། སྐྱོན་པོ་འགྲུབ་ཚུ་ལ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱོན་པོ་འཇམ་
བྱེད་འགྲུབ་ཚུ་ལ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱོན་པོས་སྐྱོ་འཇིན་ལ་རང་འདྲའི་
རྣམ་པ་གཏད་པ་ཤར་བ་ཉིད་གྱིས། སྐྱོན་པོ་འགྲུབ་པ་ནི་ལུགས་གཞན་དང་
ཡང་འདྲ་བའོ།།

འོན་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ནི་སྐྱོན་འཇིན་དེ་འགྲུབ་པ་ན་གཉིས་སྐྱང་དང་བྲམ་
བའི་འཇིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་གི་སྐྱོན་ས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་ལུགས་གཞན་དག་འདོད་ལ། འདིར་
ནི་དབུ་མ་སྟོང་པོ་དང་བདེན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་
དེ་འདྲ་བའི་འཇིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པས། དེ་སྐྱོང་བའི་
རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་གྱི། སྐྱོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་གྱིས་སྐྱོ་འཇིན་དེ་འགྲུབ་སྟེ།
དཔེར་ན་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡིན་གྱི། སྤར་ཡུལ་ཅན་ཁོ་

རང་གི་ས་ཁོ་རང་གཞན་དག་

འདོད་པ་ལྟར་སྤོང་བའི་དབང་གི་ས་བྱན་པ་དེ་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་
འདྲའོ། །དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་ཡང་ཚོག་གསལ་ལས། “ཚད་མའི་གྲངས་
འབྲུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། གཞལ་བྱའི་རྣམ་
པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དག་
གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་སྤྱིར།” ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་
པའི་དབང་གི་ས་འཛོག་པའི་སྤྱིར་དང་། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་
བའི་དབང་གི་ས་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཛོག་ལ།
ཅམ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཅམ་པ་དང་མདོ་སྡེ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ཚད་མ་
གཞལ་བྱ་ངེ་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་འབྲུབ་
ལ། དེ་ནས་ཚད་མ་འབྲུབ་ཚུལ་ནི་སྤྲོ་མ་ལས་བྱུར་དུ་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
གཉིས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་སྤོང་བའི་རང་རིག་གི་ས་
འབྲུབ་པ་འགོག་སྟེ། གཞལ་བྱ་འབྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་འབྲུབ་པའི་དོན་ནོ།།

འདི་ནི་འཕགས་པ་ཉིད་གྱིས། “གལ་ཉེ་རང་ལས་ཚད་མ་གྲུབ།།

གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་སྟོས་པར། །སྤོང་གྱི་ཚད་མ་གྲུབ་གྱུར་འདིར། །གཞན་
ལ་མི་སྟོས་རབ་གྲུབ་འབྱུང།།” ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཉེ། ཚད་
མ་འབྲུབ་པ་ལ་ གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་ཚད་མ་རང་ལས་
ཚད་མ་འབྲུབ་པ་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ལ་མ་སྟོས་པར་

ཚད་མ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་འདོད་ན་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར་རབ་ཏུ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཀའ་བས་གཞུང་བྱ་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མ་
གྲུབ་པར་ཤུགས་གྱིས་བསྟན་ནོ།།

དེ་སྟར་ན་སྟོ་འདྲི་ཞི་གཞན་ལུགས་སྟར་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་
གྱི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་ནི་སྟོ་
འདྲི་གྱིས་གཞུང་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཉོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཚད་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞུང་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་འགྲུབ་
རོ།།

གཉིས་པ།

ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚོད་སྤང་ནི།

འོ་ན་ལུགས་འདིས་གཟུགས་བརྒྱན་དང་སྐྱ་བརྒྱན་སོགས་ཀྱང་སྤར་
བཤད་པ་སྟར་གཟུགས་དང་སྐྱའི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སུ་བཞག་པ་དང་། ཚིག་
གསལ་ལས་ཀྱང་། "ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་
སོགས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཁོ་ནའོ།།" ཞེས་ལུགས་འདིས་
གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་དངོས་མིང་དང་། དེ་
དག་འདྲི་ཞི་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་མིང་ཏུ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་ཟླ་བ་

གཉིས་སྒྲིབ་སོགས་འཇིག་རྟེན་པ་རང་དགའ་བ་ལ་སྟོས་ཏེ། གཞུལ་བྱ་མངོན་
སྲུང་བ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་ལུགས་ལ་ནི་ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲིབ་
སོགས་ཀྱང་གཞུལ་བྱ་མངོན་སྲུང་བ་མངོན་གྱུར་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་སྤྱིར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྟོས་པའི་
འཇུག་མ་འཇུག་གང་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་གཞུལ་བྱ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་
པོ། །འོན་ཀྱང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་སྒྲིབ་བ་
དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་བ་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་རང་
གི་གཞུལ་བྱ་འཇུག་བས་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།

འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ལུགས་འདིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དུག་ལས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་
བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཅ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་
ལས་ནི་མེད་དོ། །ཚད་མ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། "མངོན་རྗེས་གཉིས་དང་
ལྷུང་གི་ཚད་མ་དང་ཉེར་འཇུག་ལས་དཔེས་འཇུག་པའི་ཚད་མ་བཞི་བཤད་
པ་ནི་" ཚོད་སྟོག་རྩ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཚད་མ་སྤྱི་མ་གཉིས་ནི་རྗེས་
དཔག་ཏུ་འདུལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། "དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
མངོན་སྲུང་དུ་ཤེས་པས་གོ་བར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

མངོན་སྲུང་ཚད་མ་ལ་ལུགས་གཞན་ནས་བཞི་བཤད་པའི་རང་རིག་
མངོན་སྲུང་བཀག་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སྲུང་ཡང་ཚད་མ་ནས་བཤད་པ་སྟར་

མི་བཞེད་དེ།

བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། "ཚོས་མངོན་པ་ནས་གཟུགས་སོགས་
ལྷ་རེ་རེ་ཞིང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་
དོན་འཆད་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཅིག་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གང་
དང་པོར་སྐྱེ་བའོ།།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཉོག་ཅིང་སྐྱེ་བ་ན། དེས་
ཀྱང་དོན་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ།།" ཞེས་དང་པོ་དབང་
ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་དངོས་སུ་རིག་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་
དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་གི་དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་མི་རིག་
པར་གསུངས་ཤིང་བྲན་པར་ཡང་གསུངས་སོ།།

ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། "ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་
སུ་ལྷོང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དང་སྐྱེལ་སོགས་པ་བཞིན་
དབང་པོའི་སྟོན་མ་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་འོ།།" ཞེས་
གསུངས་པས་མངོན་གྱུར་དུ་འཇལ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་
གཅོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ནང་དུ་ཉམས་སྐྱོང་
གིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ།།

དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ནི་གཞི་དུས་ནས་ཀྱང་ཁས་སྐྱེད་དགོས་ལ། མངོན་

སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ལས་མང་བ་འདྲིལ་ཡང་མ་བཤམ་པའི་སྤྱིར་དང་། རྣམ་
འགྱུར་མངོན་སྐྱུ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སྐྱུ་དང་། རང་རིག་མངོན་སྐྱུ་
ཚད་མར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། ཡིད་གྱི་མངོན་སྐྱུ་དུ་བཞག་སྟེ། ཡིད་གྱི་
མངོན་སྐྱུ་ཚད་མ་ནི་ཚད་མ་པ་དང་མི་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཡིད་གྱི་
མངོན་སྐྱུ་ཚད་མ་མི་འདོད་པ་ནི་མིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཚོར་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་གང་ཟག་འདིས་ཚོར་བ་དང་། བྱེད་པ་འདིས་ཚོར་
བ་དང་།

འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཚོར་བ་ཞེས་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ།། དེའི་གཉིས་པ་
ནི་ཚད་མ་སྟེ་སེམས་བྱུང་ཚོར་བའོ།། གསུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་སྟེ་བདེ་བ་དང་
སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བཏང་སྟོམས་སོ།།

འདི་ཡང་ཡིད་ཤེས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་གྱི་དབང་ཤེས་གྱི་ཚོར་བ་
གསུམ་གྱིས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཡོངས་སུ་གཙུག་དེ། དེའི་བྱུང་ཚུལ་ནི་
སྤར་བཤམ་པ་བཞིན་ནོ།། འོ་ན་ཡིད་ཤེས་གྱི་ཚོར་བས་བདེ་སྤྱུག་སོགས་
མངོན་གྱུར་དུ་གཙུག་ན་རང་རིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ་སྟུམ་ན།

སྐྱོན་མེད་དེ་བཀག་པའི་རང་རིག་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་
རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པར་སྤང་བ་རུབ་པའི་འཇིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་
ཡིན་ཞིང་། འདྲིལ་ནི་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་
དུ་མངོ་སྤེར་གསུངས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྤྱུག་

བསྐྱེད་ཉམས་སྐྱེད་མེད་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དོ།། སྤྱིར་བྱ་དང་སྤྱིར་བྱེད་ཐ་
དང་པ་ཉིད་དུ་སྤྱང་བའི་སྤྱིར་ན་སྤྱོད་གས་སྤྱ་མའི་རང་རིག་དང་མི་གཅིག་གོ།།
དེའི་སྤྱིར་བདེ་བ་སོགས་ཉམས་སྐྱེད་སྤྱིར་བས་བྱུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོར་བ་བྱུབ་
གོ།།

ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དོར་ཀའ་རུས་གསལ་སྤྱང་སོགས་ཚོས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་
པའི་གཟུགས་སྤྱང་བ་ན། ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྐོ་
རྣམ་དེས་དེ་རྣམས་བྱུབ་པ་ན་དེ་འཇིག་ཀྱི་ཤེས་པ་འབྱུབ་པ་ནི་སྤྱར་དང་འབྲ་
སྟེ། དུལ་དེ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་དོ་བོ་ཐ་དང་པའོ།། བདག་འཇིག་
གཉིས་སྟེ་བྱུའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རི་སྤྱར་འབྱུབ་པ་ནི། ཚིག་གསལ་
ལས། "གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་
རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་དེའི་དུལ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དང་སྟན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།" ཞེས་
གསུངས་པ་འདིས་ཤེས་པར་བྱའོ།། དེ་ལ་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་
སྤྱང་དོད་གཅིག་པས་ལོ་རྒྱ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་མཚན་གཞིར་བསྐྱུར། ཁ་ཅིག་
གིས་མཚོན་བྱར་བསྐྱུར་དོ།།

དེས་ན་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། འདི་མཚོན་པར་
བྱ་བའི་མཚན་གཞི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བར་བཤད་
པ་ནི། ཚད་མ་བཞིར་བྱས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དོས་འཇིག་པའི་སྐབས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་སྟོན་
བ་ཡང་མིན་ལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་"སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་
ཉལ་ས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་
དཔག་པའོ།" ཞེས་གསུངས་པས་རང་སྐྱི་ཐམས་ཅད་མངོན་གྱུར་ཡིན་གྱི།
སློབ་ཏུ་གྱུར་མིན་པར་སྟོན་པའང་མིན་ལོ།

དེས་ན་རང་སྐྱི་གཉིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལའང་དེ་གཉིས་
ཀྱི་སྐྱང་བ་འབྱུང་ལ། སྐྱང་བ་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་སྟེ་དེ་
དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། ཡུལ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་དངོས་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་
བཞེད་པའོ། །ཤེས་པ་གང་ལ་གང་གི་རྣམ་པ་སྐྱང་བའི་སྐྱང་བ་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། སྐྱང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དེ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མི་སྐྱ་བའི་
ཤེས་པ་ལ་ཚད་མར་གྲགས་པས་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ཞིག་འོང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་
གཞལ་བྱ་སྐྱང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེས་གྲུབ་པ་ན་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་པ་ནི་སྐྱར་བཞིན་
ཡིན་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱང་
བ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་ལ། དེའི་ཚེ་གཞལ་བྱ་སྐྱང་བ་མངོན་གྱུར་དེ་ཡུལ་
ཅན་དེས་འགྲུབ་པ་སོགས་སྐྱར་དང་འབྲས་ཏེ། དེས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་
གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་སྐྱར་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་སྐྱང་བའི་སྐྱང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་གྲུབ་

པར་འདྲ་ལ། བདག་གཉིས་དང་བདག་མེད་གཉིས་དང་། གཟུགས་སོགས་
ཉྱལ་མི་ཉྱལ་སོགས་ལ་ཚད་མར་འགོ་མི་འགོའི་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས།
སྒོ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའང་འགྲུབ་པོ། །ཡིད་ཤེས་
སྒྲུང་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་བཞག་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་དེ་རྣམས་ལ་
ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཚད་མར་བྱ་སྟེ། མཐའ་གཞན་ཁེགས་པའི་སྤྱིར་རོ།།

རང་རིག་མངོན་སྲུང་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་གྱི་
སྒྲུང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱིར་རོ། །མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་པ་བྲག་པ་མེད་པ་
ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་དང་དེ་གཉིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་འགོ་བ་
དང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ལོག་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་
བྱེད་དུ་འགོ་བ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱི་མ་ལ་ནི་གྲུབ་
མཐས་བཏགས་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་རྟོག་པས་ཡིད་ཅི་
ཅམ་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲུང་བ་གཉིས་མི་འཆར་ལ། སྒྲ་
མ་ལ་ནི་ཡིད་གཏད་དེ་བལྟས་པ་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ཚོས་ཉིད་གྱི་
རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་དེས་པར་འཆར་བའི་སྤྱིར་རོ།།

མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་
ཚོས་ཉིད་གྲུབ་པ་ན། དེའི་སྟོབས་གྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པ་ལ།
རིག་བྱ་རིག་བྱེད་སོ་སོར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་ལོག་པ་དང་། གཞན་ལྷགས་
གྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ལོག་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་
གར་བ་འདོད་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་བྱུང་པར་ནི་འབྲས་བུའི་སའི་སྐབས་

སྤྱ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

འདི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་སྤྲ་མོ་ནི་རང་གིས་གཞན་ལ། འདི་ཡི་ཡོད་
པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་ཚུར་ལ་
བསྐྱོག་པ་ན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོ་བའི་རྣམ་གཞག་སྤྲ་མོ་མི་ཤེས་
ཤིང་། རང་གི་ལུགས་ངེས་དོན་ཀྱི་ལུང་གི་དོན་སྤྲ་མོ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
དཀའ་བའི་རིགས་ལམ་སྤྲ་མོ་ནས་འདྲེན་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཁོ་ཐོའི་
སྤྱོད་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྟོན་འདིངས་
པ་ཅམ་ལ་དེ་བ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་། སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་མཛོངས་ཤིང་སྤྲ་
བའི་སྐྱོ་ཅན་རིགས་པའི་གནད་སྤྲ་མོས་སྐྱོན་ཡོན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ལམ་
མ་མཐོང་བར་ཡིད་མི་ཆེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས། བདག་གི་
ལུགས་དམ་པ་འདི་སྐྱོན་མེད་པར་འཇོག་པའི་སྤྱོད་པ་འདིའི་སྐྱོ་ཅམ་ཞིག་
བསྟན་པ་ཡིན་ལོ།།

འོ་ན་ངས་སྐྱོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱན་པའི་ང་ནི་གང་ཟག་ཡིན་ལ། སྐྱོ་
འཇིན་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་དེ་གཉིས་འགལ་བས་དེ་ལྟར་བྱན་པ་དེ་སྐྱོ་འཇིན་བྱན་
པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་སྟམ་ན།

སྐྱོ་འཇིན་ཀྱི་མིག་ཤེས་དང་སྐྱོན་པོ་མཐོང་མཁན་ཀྱི་གང་ཟག་གཉིས་
འགལ་ཡང་། ཤེས་པ་དེས་སྐྱོན་པོ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་མཐོང་ངོ་
ཞེས་འཇོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱོ་འཇིན་ཀྱིས་ཤེས་པས་སྐྱོན་པོ་མཐོང་
བ་བྱན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་སྐྱོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གང་ཟག་བྱན་པ་

དེས་སྡོམ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དྲན་པ་ཡང་ཅི་ཞིག་འགལ།
གསུམ་པ།

རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི།

ཅུ་བ། དེའི་སྤྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན།།

སྤྱོད་གྱི་གཞན་དབང་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར།།

བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས།།

དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་འཛིན་པར་རིགས་མ་ཡིན།།

གང་གི་སྤྱིར་དེ་སྟུ་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན།
སེམས་ཚུལ་པ་སྤྱོད་གྱི་གཞན་དབང་ཤེས་པ་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར་
“ཤིང་གཙོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། བཅད་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཤིང་དང་། ཤིང་
གཙོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་འཛིན་པར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།”

འདིའི་གཞོན་པ་འབབ་ཚུལ་ནི་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། ༣༦

“ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ནི།   རྩལ་སྤྱོད་རབ་དག་དང་གཉིས་པོ་མེད་པའི་
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མི་སྣང་ངོ་།   །མི་སྣང་བ་ལ་ནི་ཐ་སྣད་མེད་ངོ་” ཞེས་པ་
གསལ་ཏེ། སྤྱིར་བཏགས་པ་སྤྱིར་གྱི་ཤེས་པ་ཁ་ནང་སྟུ་ལ་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་

སྤྱིང་ཅམ་ཁོ་རང་གི་རིག་བྱ་དང་། ཁོ་རང་དེའི་རིག་བྱེད་དུ་འཛོག་པ་ལ་དེ་ལ་
ཇི་ཅམ་གཏད་ཀྱང་ཉོག་པ་ལ་ཡང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་མི་སྤྱང་བ་
དེ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གི་བྱ་བྱེད་འཛོག་ན། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་
གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་སྣང་པོ་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་
རང་རིག་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རྩལ་ཆ་མེད་གཉིས་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
མཚུངས་པར་བཞེད་དེ། རྩལ་ཆ་མེད་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གཞོན་པ་ནི་
དགོས་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན་སྤྱོད་ས་གྱི་ཆ་བཅས་མིན་པ་འཆར་ས་མེད་
དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་གྱི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་སྤྱོད་ས་གྱི་ཆ་མེད་ནི་གྲུབ་
མཐས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་གོ།

དེས་ན་དེ་གཉིས་སྤྱང་ཡང་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་སྟེ། བདེན་
གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། “གལ་ཏེ་སྤྱང་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་ངེས་པར་མི་བེན་
སྟམ་ན། དེས་ན་ཅི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མེད་དོ། །སྤྱང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡིད་
ཆེས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་མནའ་ཚུ་བརྟུང་དགོས་སོ།།” ཞེས་སྤྱང་བ་ལ་ཡང་
སྤྱབ་བྱེད་མནའ་ཅམ་དུ་བྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པ་
ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མི་རིགས་ཏེ། “ཇི་ལྟར་རལ་
གྱིས་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོས་ནི། །རང་ལ་རིག་པར་མི་
བྱེད་ལྟར། །རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །” ཞེས་གསུངས་སོ།།

བཞི་པ།

གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི།

གཞན་དབང་བདག་དང་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ནི་སྣང་བསྟན་ཟིན་ལ།
དེ་འཇམ་བའི་རང་རིག་གྲང་མེད་པར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས།

ཅུ་བ། གལ་ཉེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་མ་ཤེས་པའི།།

བདག་ཅན་གཞན་དབང་ངོ་བོའི་དངོས་ཡོད་ན།།

གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ།།

གཞན་ལ་མོ་གཤམ་བྱས་གཞོད་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ།།

"གལ་ཉེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་ཚད་མས་མ་ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན།
སྐྱེ་མཚན་གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ་གཞན་ཉེ་སེམས་ཅམ་
པ་ཁྲོད་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱས་གཞོད་པ་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ་ནས་དེ་ཡོད་པར་མི་
འདོད་དེ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཉེ།"

"འདི་སྣང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྣོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
ཤིང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་འདི་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག་
གཉིས་པ།

སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ་ནི།

“གང་ཡང་དངོས་པོ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཞིང་། ཞེས་
སྟེན་པ་དེ་ཡང་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རིགས་པ་ཞིག་ན།”

ཅུ་བ། གང་ཆེ་གཞན་དབང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན།།

ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་རྒྱུར་ནི་གང་ཞིག་འགྱུར།།

གང་གི་ཆེ་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་གྲང་ཡོད་
པ་མིན་ན། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཞི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པར་ནི་
གང་ཞིག་འགྱུར་ཉེ་ཅུང་ཟད་གྲང་མེད་དོ།།

དེས་ནི་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དོན་དམ་ལས་
ཉམས་པར་བསྟན་ནོ། །“དེའི་སྤྱིར་སེམས་ཅམ་པ་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
སྙད་གྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པས། གྱེ་མ་གྱེ་
ཅུང་།”

ཅུ་བ། གཞན་གྱི་སྟར་ན་རྗེས་ལ་ཆགས་པ་ཡིས།།

འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀུན་གྲང་བརྟུག་།

གཞན་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟར་ན་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་འབྱེད་པའི་
“ཞེས་རབ་གྱི་ཚལ་མེད་པས་གཞན་དབང་གི་རྗེས་ཞེས་ཅམ་ལ་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་ཆགས་པ་ཡི་སློབ་ནས།   གཞན་དབང་གི་བྱམ་པ་སོ་མ་བཏང་བར།
ཚུལ་མིན་གྱི་དབྱེད་པ་ཚུ་དང་འབྲ་བ་སྐྱབས་ནས།   རང་གི་སློབ་གྲོས་གྱི་ཚུལ་
རན་པའི་སྤྱིར་”ཉེ་རྒྱ་མཚན་གྱིས།

ཅེ་བ། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ཀྱང་བརྒྱལ།

“འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་སྐྱབ་
པ་འདུག་ཅིག་སོང་ཞེས་སྤྱོད་ཞེས།   ཅེས་པ་སོགས་དང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིའི་
གཟུགས་དང་སྤྱིའི་དམིགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་
ཀུན་ཀྱང་བརྒྱལ་བ་སྟེ་འཇིག་པར་བྱེད་དོ།།

དེའི་སྤྱིར་སེམས་ཅམ་པ་འདི་ལ་རྒྱད་པ་འབའ་ཞེས་སྤྱིར་པར་འགྱུར་
གྱི།   མངོན་པར་མཐོ་བ་སྟེ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་གོ་འཕང་ནི་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་
ནོ།།”   སྤྱི་རོལ་བཀག་ན་སོང་ཞེས་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་
རིགས་པས། དེ་རྣམས་སྤྱི་རོལ་ལ་འབྲེལ་བའོ།། འདིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་
པ་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པའོ།།

གསུམ་པ།

དེས་ན་སྤྱི་སྤྱི་བ་གྱི་ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ་ནི།

“དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་བྲང་བའི་དོན་ལ་ངེས་
པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ལས། སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་བའི་རང་
གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྐྱར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཁོ་ནར་ཞུགས་པ།”

ཅ་བ། སློབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི།
སྐྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཞི་བ་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་དོ།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱིས་སློབ་སྟེ་བའི་ལམ་ལས་ནི་
སྐྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཞི་བ་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མེད་དོ།
ཅེའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

ཅ་བ། དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས།
དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འགྲུབ་ཡོད་མི་ན།

འདི་ལྟར་སྐྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དེ་
ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ངེས་པར་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། བདེན་གཉིས་
དེ་ལས་ཉམས་པས་ཀྱང་དེ་མ་བཟང་གི་བར་དུ་ཐར་པ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མི་ན་

མོ།

“ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་མི་འགྲུབ་ཅེ་

ན།”

ཅུ་བ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སྲུ་གྲུར་པ་དང་།

དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱང་གྲུར་པ་སྟེ།

དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ།

དེ་ནི་རྣམ་ཉོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས།

ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ལོག་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་
བཞིན་དུ་ཉོགས་པའི་ཐབས་སྲུ་གྲུར་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་
ཉོགས་པ་ནི་སྲར་བ་འད་པའི་ཐབས་ལས་བྱང་བར་གྲུར་པ་སྟེ། བདེན་པ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་ཅེ་ལོག་གི་རྣམ་པར་ཉོག་
པས་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་པའོ། །འདིས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་
པ་ཞིག་མ་བྱང་བར་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ་མི་ཉོག་པར་བསྟན་
པའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་སྲོལ་སྟེ་བའི་ལྷགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་
བྱའོ།

ཚུལ་དེ་ཉིད་མདོས་སྐྱབ་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཉིང་
ངེ་འཇོན་ལས། “འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། བདེན་པ་

འདི་གཉིས་ཉིད་གྱིས་བསྟན་པར་མཛད།། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་
དམ་སྟེ།

བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།།" ཞེས་པས་ནི་སངས་
རྒྱལ་གྱིས་རང་དབང་དུ་བདེན་གཉིས་བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བམས་ཅད་
བདེན་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་བསྟན་འོ།།

དེ་ནས། "གང་གིས་བདེ་བར་གཤེགས་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས།། བདེ་
བའི་དོན་དུ་དད་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ།། རྒྱལ་བས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྦྱད་དུ།།
འཇིག་རྟེན་པོ་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་དེ་བསྟན་ཏོ།།" ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་
པའི་དགོས་པ་བསྟན་འོ།།

"སེམས་ཅན་ཚོ་གས་ཀྱི་འགྲོ་དུག་གང་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་དམུལ་
དང་དུད་འགྲོ་ཡི་དུགས་དང་། །ལྷ་མིན་ངེས་དང་མི་དང་ལྷ་ཡི་རྣམས། །མི་
ཡིས་སེལ་སྤྱོད་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་བཛད། །རིགས་དམའ་དེ་བཞིན་མཐོ་བའི་
རིགས་རྣམས་དང་། །སྤྱུག་པོའི་བྱིམ་དང་དབུལ་པོའི་བྱིམ་རྣམས་དང་། །བྲན་
ཀྱི་ཚོ་གས་དང་དེ་བཞིན་གཡོག་གི་ཚོ་གས། །བྱུང་མེད་ཚོ་གས་དང་སྐྱེས་པ་
མ་ཉིང་དང་། །འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་ཇི་སྟེད་གང་ཡང་རུང་། །མཚུངས་མེད་ཁྲོད་
གྱིས་འཇིག་རྟེན་བསྟན་མཛད་པ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མཁས་པས་སྤྲུགས་
ཚུད་ནས། །འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་མི་ལ་དེ་བསྟན་ཏོ། །" ཞེས་པས་ནི་ཀུན་
རྫོབ་བསྟན་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

"འདི་ལ་དགའ་བའི་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ན། །འགྲོ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་ནི་

འཇུག་འགྲུང་ཏེ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྟོན་དང་མི་སྟོན་དང་། །བསྐྱེད་དང་སྦྱང་
དང་བདེ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལོ། །ཐོབ་པ་རྙེད་ན་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྦྱེ། །མ་ཐོབ་
གྲུང་ན་དེས་ཀྱང་འཇུག་པར་འགྲུང། །གང་གཞན་མ་བསྟན་ཚུལ་འདིས་ཤེས་
པར་བྱ། །ནད་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱིས་དེ་རྒྱུན་གཞོན་པར་འགྲུང། །" ཞེས་པས་
ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་དགའ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་
བརྒྱད་ལ་འཇུག་ཅིང་དེས་མནར་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་ཚོས་བརྒྱད་
ཀྱི་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པས་སྟུག་མ་མ་བསྟན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་
སོ། །

"ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་དོན་དམ་སྲུ་སྦྱ་བ། །དེ་དག་ནོར་བའི་སློབ་སྟོན་ཤེས་
པར་བྱ། །" ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་འགྲོ་བ་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་
སྟེ་བདེན་པར་བྱུང་བ་ཞེས་སྲུ་སྦྱ་བ་དེ་དག་སྤྱི་ཅི་ལོག་གི་སློབ་ཅན་དུ་ཤེས་
པར་བྱ་བར་གསུངས་པས་རང་སླེ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་རྣམས་བྱུང་མཐའ་ནོར་
བར་གསུངས་སོ། །

"མི་སྐྱུག་སྐྱུག་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་བདེ་བ་དང་། །བདག་མེད་རང་བཞིན་
བདག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། །མི་རྟག་ཚོས་ལ་རྟག་ཅེས་སྦྱོར་བ་བྱིད་ཅིང་། །དེ་ལྟར་
དགའ་སྟེ་མཚན་མར་གང་གནས་པ། །དེ་དག་བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་ཐོས་
གྲུང་ན། །འཇིགས་ཤིང་རི་བཞིན་མི་རྟོགས་སྦྱོང་བར་བཀྱི། །དེ་དག་བདེར་
གཤེགས་གསུང་ནི་སྦྱངས་གྲུང་ནས། །སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བར་སྐྱུག་བསྐྱེད་
མི་བཟོད་སྦྱོང་། །དེ་དག་ཚུལ་མིན་བདེ་བ་ཚོལ་བ་བྱིད་ཀྱང་། །སྐྱུག་བསྐྱེད་

བརྒྱ་དག་གིས་པས་སྤོང་བར་འགྱུར། "ཞེས་པས་ནི་སྤྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་
ལ་གོམས་པ་དང་དེ་འབྲུག་པའི་གྲུབ་མཐས་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་ལོ་པ་རྣམས་ནི།
སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ཐོས་ན་སྤོང་ཞིང་དེའི་མཐུས་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་
འགྲོ་བ་དང་། དེ་དག་གིས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་ཐབས་གྱིས་
བཅའ་ཡང་། དེ་མི་རྟོག་པར་མ་ཟད་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་མཐུས་མཚན་བར་འགྱུར་
བར་བསྟན་འོ།

"འདི་ག་རྟོག་པར་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་ཞིག་གིས། །མ་ལོག་སློལ་ཡིས་རྣམ་
པར་རྟོགས་གྱུར་ན། །སྤྱལ་གྱི་པགས་པ་རྟོང་ལྟར་རབ་སྤངས་ཏེ། །སྤྱིད་པ་
ཀུན་ལས་འདས་ནས་ཞི་བར་འགྱུར། །ཚོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
དབེན་པ་སྟེ། །སྤོང་པ་མཚན་མ་མེད་པ་དོན་དམ་ཞེས། །གང་གི་ཐོས་ནས་
དགའ་བ་སྤྱི་འགྱུར་བ། །དེ་དག་སྤྱི་མེད་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །རྒྱལ་བ་
སྤོང་གྱིས་ཕྱང་པོ་དབེན་པར་གཟིགས། །ཁམས་དང་སྤྱི་མཚེད་རྣམས་ཀྱང་
དེ་བཞིན་ཏེ། །དབང་པོའི་སྤོང་ནི་མཚན་མས་དབེན་པ་དག། །ཀུན་གྱང་ཐུབ་
པ་སྤོང་གྱིས་རི་བཞིན་གཟིགས། "ཞེས་བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཐབ་མོའི་དོན་
སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ན། །འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བསྟན་ནས། །རྟོགས་
ཚུལ་དེ་རི་འདྲ་ཞིག་སྟུང་བ་ལ། །ཚོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དབེན་པ་
སོགས་གྱི་གཏམ་ཐོས་པ་ན་དགའ་ནས་དེའི་དོན་རྟོགས་ན་བྱང་ཚུབ་འཐོབ་
པར་གསུངས་ཏེ། །སྤྱི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་ལ་འདིས་དོན་དམ་པ་བསྟན་འོ།།
ཁམས་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱི་མཚེད་ནི་གཟུགས་སྤྱི་སོགས་

སོ།།

“དེའི་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་
དམ་བཤེན་པ་ཤེས་པས་དབེན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ལྟ་གཤམ་ཡོད། དེའི་སྤྱིར་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་དག་ནི་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་ཁོ་ནའོ།།
འདིར་ཐ་སྙད་ཀྱི་བཤེན་པ་བསྟན་པ་ནི་ཐབས་སུ་གྱུར་བ་སྟེ།”

ཉིང་དེ་འཇིག་གི་རྒྱལ་པོ་ལས། “ཡི་གེ་མེད་པའི་ཚོས་ལ་ནི། །ཉན་
པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་། །འགྱུར་བ་མེད་ལ་སྐྱོ་བཏགས་པས། །འོན་ཀྱང་
ཉན་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན།།” ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཀང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་
དག་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བསྟན་འོ།། དོན་དམ་པར་ཡི་གེ་མེད་པ་དེ་ལ་སྐྱོ་
བཏགས་པ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་ཉན་པ་དང་འཆད་དོ་ཞེས་པའོ།།

ཡི་གེའི་སྐད་དོད་ཨ་ཏཱ་ཞེས་པ་ཡི་གེ་དང་འགྱུར་བ་མེད་པ་གཉིས་
ཀ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་ཡི་གེ་མེད་ལ་ཞེས་བསྐྱུར་ན་བཤེན་ལ། སྐྱོ་བཏགས་
པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་མང་
དུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ནར་མི་གཟུང་གི་སྤྱིར་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་
འཇོག་པ་ལ་ཡང་བྱའོ།།

“ཐ་སྙད་ཀྱི་བཤེན་པ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྟོན་ལ། དེ་ལས་
ཀྱང་དོན་དམ་པ་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལས་དོན་དམ་པ་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པ་
འཐོབ་སྟེ།”

རྩ་ཤེས་ལས། ༤༡ “ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་

མི་རུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་ཉོགས་པར། །ལྷ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།

ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཞི་པ།

གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་སྤོང་གིས་དེ་སྐད་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷོས་པ་མེད་པར་
སྒྲ་ན། ད་ནི་དེད་ཅག་ཀྱང་སྤོང་ལ་བཟོད་པ་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་
གཞན་གྱི་སྤོངས་སུ་འབྱེད་པ་ཅ་མ་ལ་མཁས་པར་མངོན་པར་བྱེད་ཅིང་།
རིགས་པའི་འཐད་པས་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་ན། འོ་ན་ད་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
སོགས་འགོག་པའི་འཐད་པ་ཁོ་ནས། མི་རིགས་པའི་སྤྱིར་སྤོང་ལ་གྲགས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།”

“གལ་ཏེ་སྤོང་སྤོང་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་དགའ་བ་བརྒྱ་ལྷག་གིས་
བསགས་པའི་ཚོར་གྱི་ཚོགས་སྤོང་བ་པོ་ལ། མཛེས་བོའི་སྤོང་གིས་དུག་
བཅས་གྱི་བས་བྱེད་ནས་སྤོང་སྤོང་གིས་དགའ་བ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་
གིས་གཞན་དབང་ལ་བདེན་པར་འཇིག་པའི་ཡུལ་སྤོང་གིས་པས་པན་བཏགས་
པ་ན་དེའི་ལན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པས་སྤོང་དགའ་ཞིང་རངས་
པར་འགྱུར་ན་འགྱུར་ལ་རག་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མངོན་པར་མཐོ་ཞིང་དགེ་བ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།”

ཙ་བ། ཇི་ལྟར་སྐྱོད་གྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར།
ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་སྐྱེས།
འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས།
འཇིག་རྟེན་དོར་བྱས་བདག་ནི་སྣ་བར་བྱེད།

འདི་ལྟར་“ཇི་ལྟར་སེམས་ཙམ་པ་སྐྱོད་གྱིས་གཞན་དབང་དངོས་པོར་
ཉེ་དོ་བོས་བྱུབ་པ།” ལུས་ཅུ་བ་ལས། “དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་པར་བྱས་པ་
ཞེས་གི་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས། རང་ལུགས་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་
ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་བདག་གིས་ཁས་མ་སྐྱེས་
སོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན།”

ཙ་བ། འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས།

འཇིག་རྟེན་དོར་བྱས་བདག་ནི་སྣ་བར་བྱེད།

ལུང་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། ༦༦
“འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་བྲགས་པར་འགྱུར་བས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་
དོ་ཁོ་ནར་བྱས་ནས་བདག་གིས་ནི་སྣ་བར་བྱེད་དོ།།”

འདིར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུང་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོར་འཇོག་པ་
ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། དབུ་མ་པ་རང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མའི་དོར་ཁས་ལེན་གྱི་རིགས་དོར་མི་འཇོག་གོ། སྐབས་འགར་དགོས་
པའི་དབང་གིས་ཡུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ནི། རང་
ལྷགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱི་གཞན་དོ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་པས་དེ་གཉིས་འགོག་པ་
མི་མཚུངས་སོ། །གཞན་དོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པའི་
སྲིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་དེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་གཞན་ལས་སྡོག་པ་
དང་། རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ།

དེས་ན་གཞུང་དེས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་དོར་བྱེད་ཀྱི་རང་
ལྷགས་ལ་མི་བྱེད་པའི་དོན་གཏན་མིན་པ་ནི། འདིའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་བྲངས་
པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་སོ། །ཡུང་ནི་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་ང་
དང་ལྟན་ཅིག་ཚོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཚོད་དེ་གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་
པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་
འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་མེད་པར་བཞེད་དོ།" ཞེས་གསུངས་པའོ།

འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། "གནས་པའམ་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་མེད་
དམ། །དམན་པའམ་མཉམ་པའམ་བྱུང་པར་ཅན། །སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་
བསྟན་དབང་གིས། །གསུངས་ཀྱིས་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན།" ཞེས་ཡོད་
མེད་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་
ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇོག་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ།

ཙུ་བ། རི་ལྟར་སྤང་པོ་སྤངས་ནས་ཞིར་ཞུགས་པའི།
དག་བཅོམ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར།
འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དེ་བཞིན་འདི།
འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྤྲོ།

རི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་འདི་“རི་ལྟར་དག་བཅོམ་པ་སྤང་པོ་སྤངས་ནས་ལྟག་
མེད་ཀྱི་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་འདི་མེད་ན། ལྟག་
མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོ་ལ་སྟོས་ནས་
ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྤྲོ།”

“དེའི་སྤྱིར་གཞན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོ་
ནས་བདག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྐྱེས་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མ་སྟོས་
པར་རང་དབང་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ནི་མིན་ལོ། ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ནས་
ཁས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གང་གིས་ཁས་སྐྱེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་སྟོས་
ནས་སེམས་བར་རྒྱས་པས་ན་བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབུ་མ་པ་ལ་
སྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཤད་པ།”

ཙུ་བ། གལ་ཏེ་སྤྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གཞོད་ན།

འཇིག་རྟེན་ཉིད་སྟོང་ལ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས།།

སྤོང་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་ཚོད་གྱིས་དང་།།

སྤྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ།།

“ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཇུག་པའི་སྣང་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བརློབ་པའི་
སྤྱིར་ཤིན་ཏུ་ཆེགས་ཆེ་བས་ལམ་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། གལ་
ཏེ་སྤོང་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་ན། སྤོང་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་སྟོང་
ནས་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས་ཤིག་”

དེ་སྤོང་གི་རིགས་པས་འགོག་རུས་ན་“ངས་ཀྱང་སྤོང་ལ་སྟོངས་
གདབ་པ་སྟེ་གོགས་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱིས་ནི་གཞོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་
སྤྱིར་ཁོ་ལོ་ཅག་སྤོང་གི་གོགས་མི་བྱེད་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པར་
བྱའོ།།”

ཅ་ག། སྤོང་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་ཚོད་གྱིས་དང་།།

སྤྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ།།

སྤོང་དང་འཇིག་རྟེན་པ་གཉིས་འདིར་ནི་ཚོད་པ་གྱིས་ཤིག་དང་། བཅུད་
པའི་སྤྱི་ནས་གང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱའོ།།

“དེ་ལ་སྤོང་རྒྱལ་ན་ནི་ཁོ་ལོ་ཅག་དེ་འདོད་པས་སྤོང་ལ་བརྟེན་པར་

བྱའོ། འོན་ཏེ་སྤོང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་པམ་པར་བྱས་ན་ནི། འེན་ཏུ་སྟོབས་དང་
ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།" དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་རོལ་མེད་པ་ལ་ཐ་
སྟོང་པའི་ཚད་མས་གཞོན་པས་སྤྱི་རོལ་མེད་པར་སྐྱབ་མི་རུས་སོ།།

འོ་ན་སེམས་ཙམ་པས་རྩལ་ཆ་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་སྤྱི་དོན་
འགོག་པའི་རིགས་པས། སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་མི་ཁེགས་སོ་སྟམ་ན།
དེ་དག་ཚད་མས་མ་ཁེགས་པར་མི་སྐྱའི་དེ་ཁེགས་ཀྱང་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
མི་དགོས་སོ།།

འདིས་ནི་འེས་པ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་དེ་འབྱུང་པའི་རྒྱུ་ཁེགས་ཀྱང་
འེས་པ་མི་ཁེགས་པ་ཡང་འེས་པར་བྱའོ།།

གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་སྤྱི་རོལ་ཆ་མེད་ཁེགས་ན་སྣང་བ་ལ་མ་
འཇུག་པའི་དབང་འེས་ཁེགས། དབང་འེས་འཇུག་པས་དོན་འཇོག་མི་རུས་
པས་སྤྱི་དོན་ཁེགས་སོ་སྟམ་དུ་བསམས་སོ།། འདིར་ནི་དབང་འེས་འཇུག་
པས་གཞལ་བྱ་བདེན་པ་འཇོག་མི་རུས་ཀྱང་། གཞལ་བྱ་བརྟུན་པ་འཇོག་པ་
ལ་དེ་གྲོགས་སུ་སོང་ངོ་སྟམ་དུ་དགོངས་སོ།། འདི་ཉིད་འཕགས་པ་ལྟ་ཡང་
བཞེད་དེ་བརྒྱ་པ་ལས། "གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་མིན་
འཇིག་རྟེན་པའང་མིན།" ཞེས་དོན་འེས་ཡོད་མེད་འབྱེད་པ་བདེན་གཉིས་
གང་གི་ཡང་རྣམ་གཞག་མིན་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེའི་སྤྱིར་དེ་ལྟར་
འབྱེད་པ་སྐྱའི་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ།

སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་ཚམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་དོན་འགོག་པར་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

ས་བརྩུ་བ་ལས།   སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤམ་པ།
ཕ།   ཕྱི་དོན་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ།
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤམ་པ།
པའོ།།

དང་པོ།

ས་བརྩུ་བ་ལས་སེམས་ཚམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤམ་པ་ལ་གསུམ།

ཚམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་པ་ས་བརྩུ་བའི་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ།
དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ།   ཚམ་གྱི་སྐྱས་སེམས་གཙོ་བོ་
ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པའོ།།

དང་པོ།

ཚམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་པ་ས་བརྩུ་བའི་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པ་སྟེ་རིགས་པས་བྱུབ་པ་
དང་བྲལ་ཡང་།   འཛིག་ཉེན་པའི་གཞོན་པས་འཛིགས་ནས་ཁྱོད་གྱིས་ཀུན་
རྫོབ་ཁས་སྐྱངས་ན་ནི།   ལུང་གི་གཞོན་པས་འཛིགས་པས་སེམས་ཚམ་དུ་

ཡང་ཁས་སྤང་དགོས་ཏེ།" ས་བཅུ་བ་ལས། "དེ་འདི་སྣམ་དུ་སེམས་ཏེ། འདི་
སྣམ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཅམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་སྟ་བུའོ།" ཞེ་
ན།

"བརྗོད་པ་རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་ཚོར་བུ་ཨུ་རྟིལ་ལས་སྐྱུར་བའི་མདོ་
སྟེང་ས་གཞི་བསྟར་བ་ལ། ཨུ་རྟིལ་ཡིན་པ་དེ་མ་ཤེས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་དངོས་པོར་སྐྱུ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བར་འཇུག་པ་ཁྲིད་ནི།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོར་སྐྱུ་བའི་ཚུ་ཅམ་ཞིག་བཅུ་བར་འདོད་པས། རང་
གི་སློ་བོས་ཀྱི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བ་གཤམ་ཞིང་བསྐྱུགས་ནས་དུམ་བུ་རྣམ་
པ་བརྒྱུར་སློག་པ་ན། དེའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ།། མདོའི་དགོངས་པ་འདི་ནི་རི་སྟར་ཁྲིད་
ཀྱི་སློ་ལ་སྤང་བ་དེ་སྟར་མ་ཡིན་ལོ།། ཡང་འདིར་མདོའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
དེའི་སྐྱེར་བ་ཤད་པ།"

ཅུ་བ། མདོན་གྱུར་མདོན་སྟོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས།།
སྟོན་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཅམ་དུ་གང་རྟོགས་པ།།
ཏྲག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་སྐྱེར་དེས།།
བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་ཡིན་པར་རྟོགས།།

ས་ཏུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཚོས་དབྱིངས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་
བྱང་ཚུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པས་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས། སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་ཤེས་སེམས་ཅམ་
དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི། “བདག་ཏུག་པ་བྱེད་པ་པོ་
བཀག་ནས། གུན་རྫོབ་སེམས་ཅམ་ཞིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། འདིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཅམ་ཞིག་
ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ།”

ས་བཏུ་པ་ལས། “ལུགས་སུ་བྱང་བའི་རྣམ་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་རྟོག་གོ། དེ་སྟར་ན་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་སྟུག་བསྐྱེད་
གྱི་ཕྱོན་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པོ་འདི་མངོན་པར་
འབྱུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་མོ། །དེ་འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པས་ལས་རྣམས་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ། །གང་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དེ་
ན་དོན་དམ་པར་ལས་ཀྱང་མི་དམིགས་སྟུམ་མོ། །དེ་འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་ཏེ།
ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཅམ་སྟེ། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཏུ་གཉིས་པོ་
གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་སྐྱེ་བཀའ་སྐྱེལ་པ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དག་གོ།” ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།

མདོ་དེས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པའི་འབའ་ཞིག་པོ་འབྱུབ་
པ་དང་། སེམས་ཅམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ན་ཡན་ལག་བཏུ་གཉིས་སེམས་
གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པས། མདོ་འདིའི་ཅམ་གྱི་སྐྱེས་དོན་མི་འགོག་

བ་དང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པ་ཡིན་ཀོ།།

འདིའི་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་ནི་ཐེག་བསྐྱེད་ལས། དེ་ལ་ལུང་ནི་བཙམ་ལྡན་
འདས་གྱིས་ས་བརྩུ་བ་ལས། “འདི་ལྟ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་
ཙམ་མོ་ཞེས་བ་དང་། ཞེས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་དཔོག་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་
གསུངས་པའི་ལུང་དེ་ལ་མཛད་ཅིང་། ཉི་ཤུ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ལུང་
དེ་བྲངས་ཤིང་སེམས་ཞེས་བ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཙས་བ་ལ་དགོངས་ཤིང་།
ཙམ་སྒྲོས་པས་དོན་འགོག་པར་བཤམ་དོ།།” འདི་སྒྲར་ལྟར་འགོག་པ་ནི་སྒྲོན་
དུ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་མཛད་ལ། དེ་ནས་ལྷ་བས་ཀྱང་མཛད་དོ།།

གཉིས་པ།

དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་ནི།

སེམས་ཙམ་གྱི་ཙམ་གྱི་སྐྱས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ས་བརྩུ་པའི་
“དོན་དུ་བཤམ་ནས། དོན་འདི་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
བཤམ་པ།”

ཅ་བ། དེ་ཕྱིར་སྒྲོ་ལྡན་སྒྲོ་ནི་འཕེལ་བྱའི་ཕྱིར།།

ལང་ཀར་གཤེགས་མདོ་དེ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས།།

ལྷ་སྟེགས་སྒྲོ་མཐོན་རི་འཛོམས་ངག་རང་བཞིན།།

དོ་རྗེ་འདི་ནི་དགོངས་པ་བཅད་སྱིད་གསུངས།

ཙམ་གྱི་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་དང་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ས་བཅུ་པའི་དོན་ཡིན་པ་
 དེའི་སྱིད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོག་གས་རུས་པའི་སྐྱོ་སྐྱོ་གྱི་སྐྱོ་ནི་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་
 སྱིད། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་དེ་ལས་ཀུན་མཁུན་གྱིས་སྐྱུ་སྐྱུ་གསུངས་པའི་
 སྐྱུ་དང་གྱི་བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་འདི་ག་ཉེན་གྱི་སྐྱུ་དང་པ་པོར་འདོད་པའི་
 སྐྱུ་བ་དན་པའི་རི་བོ་སྐྱོ་མཐོན་པོ་འཛོམས་པའི་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་དོ་རྗེ་
 འོག་ནས་འཇུང་བ་འདི་ནི། མདོ་གཞན་དུ་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་པའི་
 དགོངས་པ་གཅད་པའི་སྱིད་དུ་སྐྱོན་པས་གསུངས་སོ། ། དོ་རྗེ་ནི། "གང་ཟག་
 སྐྱུན་དང་སྐྱུ་པོ་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱུན་དང་རྒྱལ་དག་དང་། གཙོ་བོ་དབང་སྐྱུ་
 སྐྱུ་པོ་རྣམས། སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤམ་དོ། །" ཞེས་ལང་ཀར་གཤེགས་
 པ་ལས་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་ནས་དབང་སྐྱུ་སྐྱུ་དང་པ་པོར་སྐྱུ་བ་རྣམས་གྱི་
 སྐྱུ་དང་པ་པོ་ནི། དེ་རྣམས་མིན་གྱི་སེམས་ཙམ་ཞེས་སྐྱུ་དང་པ་པོར་ང་སྐྱུ་ལོ། ། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

"མདོ་འདིའི་དོན་དགོལ་བའི་སྱིད་བཤམ་པ།"

ཅ་ག། རི་བཞིན་རང་གི་བསྐྱུན་བཅོས་དེ་དེ་ལས།
 སྐྱུ་སྐྱུ་གསུངས་རྣམས་གྱིས་གང་ཟག་སོགས་དེ་དག །
 སྐྱུ་སྐྱུ་པ་དེ་དག་སྐྱུ་དང་པོར་མ་གཟིགས་ནས། །

རྒྱལ་བས་སེམས་ཅམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱེད་པོར་གསུངས། །

ཇི་བཞིན་ཏེ་ཇི་ལྟར་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་
དང་དེ་ལས། ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་སོགས་པས་རྒྱན་དང་
སྲུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཕྱེད་པ་པོར་སྦྱས་པ་དེ་དག་གྱེད་པ་པོར་མ་གཟེགས་ནས།
རྒྱལ་བས་སེམས་ཅམ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱེད་པ་པོར་གསུངས་སོ།།

ཙམ་བར་“ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་བསམ་པ་སྟེ།
ཆོས་འདི་བ་སངས་རྒྱས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་། རྒྱན་ལ་
སོགས་པ་ཕྱེད་པ་པོར་བཏགས་པ་ཁོ་རྣམས་། ཡང་ན་གང་ཟག་སོགས་ཕྱེད་པ་
པོར་རྟོག་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་འདི་བ་སངས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྟེགས་
ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་སྤྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་
རོ།། དེའི་སྤྱིར་ལྷ་སྟེགས་ཞེས་པ་ནི་སྲུབ་པར་ཕྱེད་པའི་ཆེ་གསོ།”

རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་སྲུང་པོར་སྦྱ་བ་ཡི། །འཇིག་
རྟེན་གྲངས་ཅན་ལྷག་སྤྱུག་དང་། །གོས་མེད་བཅས་ལ་གལ་ཏེ་ཞེས། །ཡོད་
མེད་འདས་པ་སྦྱ་ན་ངེས། །དེ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །བསྟན་པ་
འཆི་མེད་ཡོད་མེད་ལས། །འདས་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྟན་པ། །ཆོས་ཀྱི་སྲུང་
བ་ཡིན་ཤེས་གྱིས།།” །ཞེས་གང་ཟག་དང་སྲུང་པོ་རྣམས་སྲུང་པོར་སྦྱ་བ་
སོགས་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སྦྱ་བར་སྦྱང་ན་ངེས་ཤིག་
དང་། དེའི་དོན་བཤད་རྒྱ་མི་འོང་ངོ། །དེའི་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དོན་ཡོད་མེད་

གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ནི། དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་
ཚོས་གཞན་ལ་མེད་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཞིག་ཅེས་གསུངས་སོ།།

“འཁོར་བ་འདི་ནི་ཐོག་མ་མེད་པས་འདིར་སྐར་ངན་ཉོག་ཅི་ཞིག་མ་
བྱུང་སྟེས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་མི་འབྱུང་ཞིང་། འདི་ལྟར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཡང་སློང་བ་
དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་བྱེད་པ་
པོ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྐྱང་ངོ་།།”

འདི་ལ་དགེ་ཁ་ཅིག་ལས། “སློང་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་” ཞེས་ཀྱང་
བྱུང་ཞིང་། འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་འགྱུར་ལས། “དགེ་སློང་སྐྱབས་ལ་སོགས་
པ་” ཞེས་བྱུང་ལ། དེའི་དོན་གཅེར་དུ་བའི་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་འཆད་དོ།།
“སློང་བ་པ་” ནི་བསམ་གཏུན་པའི་མིང་ཡིན་པས་བསམ་གཏུན་པ་དཀར་པོ་
ཞེས་པའི་རང་སྟེ་ཕྱང་པོ་རྗེས་སུ་ཡོད་བྱེད་པ་པོར་སྐྱབ་པ་ཞིག་གོ།

གསུམ་པ།

ཅམ་གྱི་སྐྱེས་སེམས་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་ནི།

“དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་སེམས་ལས་གཞན་པ་བཀག་པས།
ཅམ་གྱི་སྐྱེས་དོན་བྱས་ཟིན་པའི་སྤྱིར་ཅམ་གྱི་སྐྱེས་ཤེས་བྱ་སྟེ་རོལ་གྱི་དོན་
འགོག་མི་རུས་པར་བརྗོད་ནས། བཤད་ཚུལ་དེ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་སེམས་
གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ་རོལ་འགོག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་
པའི་སྤྱིར་བཤད་པ།”

ཅ་བ། དེ་ཉིད་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཇི་བཞིན།།
 དེ་བཞིན་སེམས་ཅམ་གཙོ་ར་གྱུར་འཇིག་རྟེན་ལ།།
 མདོ་ལས་སེམས་ཅམ་ཞེས་གསུངས་གཟུགས་ནི་འདིར།།
 འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན།།

“ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སློབ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤའ་བ་
 བ། ཚིག་སྲ་མ་སངས་ཞེས་བ་མི་མདོན་བར་བྱས་ནས་ཉེ་མི་མདོན་གྱུར་།
 སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་དང་
 སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཅམ་ཞེས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་ཚིག་སྲ་
 མ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མི་མདོན་བར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་འཇིག་རྟེན་ལ་སྟེ་
 ཁམས་གསུམ་ནི་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་
 སྲིད་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་པ་འདིར་ནི་སྟེ་འདིས་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་ཁམས་གསུམ་འགྲུབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཀྱི། སེམས་
 ཅམ་ཞེས་ཁོ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་སྟེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ནི་མེད་
 དོ་ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན་ལོ།།”

ས་བརྩ་པའི་“མདོའི་དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤའ་བ་
 དེ་བཞིན་དུ་གདོན་མི་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱགས་ལྟར་ན།”

ཙུ་བ། གལ་ཏེ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་ཞེས་མཐུན་ནས།
དེ་ལས་གཟུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི།
སྐར་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས།
གཏི་ལྷག་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་ཕྱིར་གསུངས།

གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་
ཙམ་མོ་ཞེས་མཐུན་ནས། ས་བརྟུ་བ་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཉིད་
དགག་པར་མཛད་ན་ནི། སྐར་ཡང་ས་བརྟུ་བ་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
སངས་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད།
འདུ་བྱེད་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གཏི་ལྷག་མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་
ལས་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ།

"ས་བརྟུ་བའི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་ཤེས་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གྱི་
འབྲས་བུར་གསུངས་ཀྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་
སོ།།"

རྟེན་བྱུང་དུ་ཡང་གསུངས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་
གསུངས་ན་ནི་གསུང་བ་པོ་འཇུག་ཟེང་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་རང་ལྷགས་སུ་བཞེད་
པ་མི་སྲིད་པས། གདུལ་བྱ་གཞན་བཞི་བའི་ཕྱིར་གཞན་ངོར་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་ཀ་རང་ལྷགས་སུ་མི་རུང་བ་ནི། "གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི། རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའམ་འདྲ་
བྱེད་ལ་མི་སྟོས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། སྟོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྲིད་རང་
གི་བདག་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེའི་སྲིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་
གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྟུང་། སྲིད་ཅི་ལོག་གི་སྲིད་ཡོད་ན་
ཡོད་པའི་སྲིད་ལ། དེ་ཁོ་ན་སྟུང་སྲིད་ཅི་ལོག་གི་སྲིད་མེད་ན་མེད་པའི་སྲིད་
སྟུང་དུ་བསམས་སོ།།"

སྲིད་ཅི་ལོག་མ་རིག་པའི་སྲིད་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པ་ནི། རྟོན་
འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་གིས་བསྟན་ལ། མ་རིག་པ་མེད་ན་རྣམ་ཤེས་སྟོག་པ་ནི་
ལུགས་སྟོག་གིས་བསྟན་པའི་མཐུན། "དེ་སྟུང་འདྲ་བྱེད་དུ་གྱུར་བ་ཉེས་པ་
མང་པོའི་སྐྱོན་ཆགས་ཤིང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་
པར་སོ་སོར་རྟོག་ན་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་སྟུང་ན་སེམས་དང་
བཅས་པ་སྐྱེ་བའི་ཉིད་ལས་གསུངས་པའི་ལུང་མཐོང་ནས་རྣམ་ཤེས་རྣམས་
སྐྱེ་ཡོད་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དེ་མི་བྱེད་དོ།། དེ་སྟུང་བྱེད་པ་ནི་ནང་གི་བདེན་
འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐུན་གྲས་པར་འགྱུར་དོ།།"

རིགས་པ་རྒྱལ་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། "འཇིག་རྟེན་མ་རིག་སྲིད་ཅན་དུ། །
གང་སྲིད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུང་།། དེ་ཡི་སྲིད་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །
རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །མ་རིག་འགགས་པར་འགྱུར་ན་ནི། །གང་
ཞིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་དེ། །མི་ཤེས་པ་ལས་ཀུན་བརྟགས་པར། །ཇི་སྟུང་

བྱུང་ན་གསལ་མི་འགྱུར།" ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་
ན་གནས་ལུགས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་འཇུག་པ་ལོག་པ་ན་གསལ་
དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི། ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། ། "སེམས་གཙོ་
བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་སྱིར་བཏགས་པ།"

ཅུ་བ། སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དང་།
སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོ་གསལ་འགོད།
འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས།
སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།

"དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བསགས་
པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བདག་གི་དངོས་པོ་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། སྣོད་ཀྱི་
འཇིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོ་གསལ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཁོ་ནའི་སེམས་ཉིད་
ཀྱིས་བསགས་པའི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་ཀྱིས་འགོད་པ་སྟེ་སྐྱེད་དེ། རྒྱུར་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་ནས་འོག་མིན་གྱི་སྣོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའོ།"

"དེ་ལ་སྣ་བྱུ་ལ་སོགས་པའི་མདོངས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོ་གསལ་བ་
ནི།སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པའོ། བརྒྱ་
ལ་སོགས་པའི་འདབ་མ་དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོ་གསལ་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཐུན་

མོང་གི་ལས་གྱིས་བསྐྱེད་པའོ།། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
“ཇི་སྐད་དུ། སེམས་ཅན་ལས་གྱི་དབང་གིས་ནི། །ནག་པོ་དུས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་
དཔེར། །སེམས་དབྱུང་མཐོ་རིས་འཇིག་རྟེན་དུ། །མཚོན་དང་རིན་ཆེན་ཤིང་
བཞིན་ནོ།།” ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཡིན་
མིན་གཉིས་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་གཞུང་དུ་ཡང་བཤད་པས་
སེམས་ཅན་གྱི་ལྷགས་ལའང་སྣོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན།

ཅ་ག། འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས།།

སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།།

འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་ཤིང་།། སེམས་སྤངས་
ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་ལས་
གསོག་པའི་སྤྱིར་ན་ལས་ཀྱང་སེམས་ལ་བརྟེན་པའོ།།

དེ་ལྟར་ན་ས་བཅུ་པར། “བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཅན་གྱི་སྐྱས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པར་བསྟན་
ལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་
གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཅན་གྱི་སྐྱས་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བསྟན་
ཏེ། བཤད་པ་སྤྲ་མ་དགག་ཕྱོགས་དང་སྤྱི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་ནོ།།”

“དེའི་སྤྱིར་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སེམས་ཉིད་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་
གྱི། སེམས་ལས་གཞན་པ་ནི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་མིན་པས། མདོ་ལས་སེམས་ཅན་

ཞིག་གཙོ་ཐོར་གཞག་གི་གཟུགས་ནི་མ་ཡིན་ལོ།།

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་མེད་གྱི་དེ་ལ་ནི།།
 སེམས་བཞིན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན།།
 དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ།།
 བསྐྱོག་གི་གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ལོ།།

གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་པར་འདོད་མེད་གྱི་སྟེ་ཀྱང་གཟུགས་དེ་ལ་
 ནི་སེམས་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ།། །དེས་
 ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོར་སྐྱོག་པ་སྟེ་བཀག་གི། སྤྱི་རོལ་གྱི་
 གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ལོ།།

འདི་ན་གྲངས་ཅན་སོགས་"ཁ་ཅིག་ནི་གཙོ་ཐོར་ལ་སོགས་པ་བྱེད་
 པ་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སེམས་བྱེད་པ་པོར་འདོད་ལ།
 གཟུགས་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་ལ་ནི་རྩོད་པ་མེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་གཙོ་ཐོར་ལ་
 སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་པོར་དོགས་པ་སྟེ་བརྟགས་པར་བྱས་པ། བྱེད་
 པ་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་གཙོ་ཐོར་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་བསལ་བར་བྱ་བའི་
 སྤྱིར། ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་རྒྱས་པར་མཐོང་བས། སེམས་ཅམ་ཞིག་
 བྱེད་པ་པོར་བརྗོད་པ་ན་གཙོ་ཐོར་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བསལ་

ནས། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་བཏོན་པའི་རྩོད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གཞོན་
ལོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་ལ་དབང་བྱེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་
པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འགྲན་ཟླ་གཅིག་བཏོན་ནས། གཏོན་པ་རང་གི་ཡུལ་
འཕྲོ་ཅིང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྲིར་སྲེ་བོ་པལ་བ་ལ་གཞོན་པ་མེད་
པ་སྟར་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྲིར། གཟུགས་
ལ་གཞོན་པ་མེད་པས་གཟུགས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་
བྱའོ།།”

གཉིས་པ།

སྲི་རོལ་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི།

དེ་སྲིར་དེ་སྟར་སྟར་རི་སྐད་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས།

ཙུ་བ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ལ།།
སྤང་བོ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཏེ་སྤྲ་ཆར་ཡོད།།
དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན།།
རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་སྤྲ་འབྱུང་མི་འགྱུར།།

འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་དེ་རྣམ་གཞག་ལ་གནས་པ་ལ་སྲི་རོལ་གྱི་

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་ཏེ་སྤང་པོ་ལྔ་
ཆར་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་
འདོད་པ་ན་རྣམ་འགྱུར་པ་མཉམ་བར་གཞག་པ་ལ་དེའི་ངོར་སྤང་པོ་དེ་ལྔ་
འགྱུར་བར་མི་འགྱུར་རོ།།

“གང་གི་སྤྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར།”

ཅུ་བ། གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཇིག་ཅིག།
སེམས་ཡོད་ཉིད་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཇིག་ཅིག།

སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་འདོད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་པར་མ་འཇིག་
ཅིག རྣང་གི་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནའང་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
མེད་པར་མ་འཇིག་ཅིག “གང་གི་ཆེ་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་འཐད་པས་
དབྱུད་པ་ན་སྤྱིའི་གཟུགས་མེད་པར་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཆེ་སྤྱི་རྣང་གཉིས་ཀའི་
ཡོད་པ་འཐད་པས་འགྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་རྣང་གི་སེམས་མེད་པར་ཡང་
རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཡང་གང་གི་ཆེ་སེམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ན་ནི་
དེའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་སྤྱིར་རོ།།”

འདིར་སེམས་ཅོམ་པས་གཟུགས་དང་སེམས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་འདོད་པར་བཤད་པའི་གཟུགས་མེད་པ་ནི་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་

མེད་པ་ཡིན་ཏེ།

“སྤྱི་གཟུང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ལས། སྤྱོ་སོགས་སྤང་ཉིད་འབྱུང་
བར།” ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། “སྤྱོན་པོ་ལ་སོགས་
པའི་སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་” ཞེས་གཟུགས་མེད་པའི་དགག་བྱ་ལ་
སྤྱི་རོལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། “ཅམ་གྱི་སྤྱོས་ཤེས་
བྱ་འགོག་པ་མི་རུས་པར་བརྗོད་ནས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བཤའ་བ་ལས་ཀྱང་
སྤྱི་རོལ་འགོག་པ་མི་སྤྱིད་པར་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བཤའ་བ།” ཞེས་གཟུགས་
འགོག་པ་མཛད་འོ་དོན་མིན་པར་གསུངས་པའི་གཟུགས་འགོག་པ་སྤྱི་རོལ་
འགོག་པ་ལ་བཤའ་བའི་སྤྱིར་རོ།།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚིག་བེན་ཅམ་ལ་བྱེད་ན་” ཅམ་གྱི་སྤྱོས་ཤེས་བྱ་
འགོག་མི་རུས་པ་བརྗོད་ནས།” ཞེས་གསུངས་པས་སེམས་ཅམ་པས་ཅམ་
གྱི་སྤྱོས་སེམས་གྱི་ཤེས་བྱ་བཀག་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

གལ་ཏེ་སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་ཅན་ཁས་མི་ལེན་ན་སེམས་ཅམ་
པ་ཀུན་གཞི་སྤྱོད་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པ་ན། ཐེག་བསྐྱེས་ལས། ༡༣ “ཉིང་
མཚམས་སྤྱོར་བ་སྤྱེལ་བེན་པ་རྣམས་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་འཛིན་པར་
བྱེད་པ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་རྣམ་པར་སྤོས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པར་མི་
འཐད་དེ་” ཞེས་དང་།

“རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིང་དང་གཟུགས་གདུང་བྱིམ་ལྟར་གཅིག་ལ་
གཅིག་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྤོས་

པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་མི་རུང་ངོ་།།" ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་འགལ་
བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཁས་སྦངས་ན་སྤྱི་རོལ་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་ངོ་།།

དེས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མིང་གཟུགས་སྐྱེ་བ་སོགས་
ཁས་ལེན་གྲང་སྤྱི་རོལ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་བརྗོད་ནས་སྐྱ་
བར་མི་བྱ་སྟེ།

སེམས་ཅམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ན་དེ་ལྟར་
བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།

"ལུང་ལས་གྲང་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་ནང་གི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་
མཚུངས་པ་དེ་ལྟར་ཏྲོགས་པར་བྱ་སྟེ།" འདི་ལྟར།

ཅུ་བ། དེ་དག་ཤེས་རབ་ཚུལ་མདོར་སངས་རྒྱས་གྱིས།།

མཚུངས་པར་སྦངས་ཤིང་མདོན་པའི་ཚོས་ལས་གསུངས།།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ལུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་
རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པའི་ཚུལ་གྱི་མདོར་ནི་སངས་རྒྱས་གྱིས་ལྷ་ཆར་ཡང་མཚུངས་
པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྦངས་ཤིང་སྟེ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། "རབ་འབྱོར་
གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་།།"

ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །ཚོས་མངོན་པ་ལས་ནི་ལྷ་ཆར་ཡང་རང་
དང་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྐོན་ས་མཚུངས་པར་གསུངས་སོ།།
“དེའི་སྤྱིར་”པ་རོལ་གྱིས་ནི་སྤྱིར་བཤད་པ་“དེ་སྤྱིར་”སྤྱི་རོལ་དང་སེམས་
གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་མཉམ་ཏུ་“ལུང་དང་
རིགས་པས་གྲུབ་པའི།”

ཙ་བ། བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤེགས་ནས་ཀྱང་།།
སྤྱོད་གྱི་རྗེས་ནི་བཀག་པས་འགྲུབ་མི་འགྲུར།།

བདེན་གཉིས་གྱི་རིམ་པ་འདི་དག་བཤེགས་པར་འགྲུར་རོ།།” དེ་སྤྱིར་
“བཤེགས་ནས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་སྤྱོད་གྱི་གཞན་དབང་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་
འགྲུབ་པར་མི་འགྲུར་རོ། །ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་སྤྱིར་སྤྱིར་གཞན་དབང་
རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་ལན་ཏུ་མར་བཀག་པ་དེའི་སྤྱིར། སྤྱོད་གྱི་ངལ་བ་དོན་མེད་
པར་འགྲུར་རོ།།”

ཙ་བ། དེ་སྤྱིར་དེ་སྤྱིར་རིམ་པས་དངོས་གདོད་ནས།།
དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་འདི་ག་ཉེན་སྐྱེས་རིག་བྱ།།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་འཇིག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་
སྟོན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པ་དེའི་སྒྲིབ། སྤར་བ་འདད་པ་དེ་སྟོན་ལྷན་ལྷན་གྱི་རིམ་
པས་དངོས་པོ་རྣམས་གདོད་མ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། འཇིག་
ཉེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་དངོས་
པོ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་དོན་དམ་དང་། སྐྱེས་པ་ཐ་སྟོན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པར་སྟོན་
པས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྤར་བར་བྱའོ།།

གསུམ་པ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ།
མདོའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་ཉོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

བྱང་དོན་དུ་ལྷུང་གིས་བསྟན་པ། རིགས་པས་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

བྱང་དོན་དུ་ལྷུང་གིས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང། དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་ཡང་དང་དོན་དུ་བསྟན་
པའོ།།
དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

གལ་ཏེ་ཡང་ས་བརྩ་བའི་མདོའི་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་
ཡང་ལུང་གཞན་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། "ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ།།
སེམས་ནི་སྣ་ཚོ་གས་རྣམས་སྲུ་སྣང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོང་གནས་ལྟ་བུ།།
སེམས་ཅམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

"དེ་ལ་ལུས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྦྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་རྣམས་
སོ། །ལོངས་སྦྱོང་ནི་གཟུགས་སྦྱ་སོགས་ལྷུལ་ལྷུའོ། །གནས་ནི་སྦྱོང་གི་
འདྲི་གཉེན་ལོ། །སེམས་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་ཞིག་ཁོ་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོང་དང་གནས་
སྲུ་སྣང་བ་སྦྱེ་བ་ན་ལྷུལ་གྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་ལུས་རང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་མདོན་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།"

"མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།"

ཅེ་བ། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་སྣང་ཡོད་མིན།།

སེམས་ནི་སྣ་ཚོ་གས་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ།།

"དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།"

ཅ་བ། གཟུགས་ལ་ཤེན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ།།

གཟུགས་བརྗོད་པ་སྟེ་དེ་ཡང་བྲང་དོན་ཉིད།།

"གང་དག་གཟུགས་ལ་ཤེན་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་
ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁོ་བ་དང་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་
པ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་
དེ་དག་སྒྲིག་པ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱོར་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
བསགས་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྗོད་པའི་སྟེང་། ཆགས་པ་ཅན་
དག་ལ་སྟེ་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་འཛོམས་པའི་ཀའ་རུས་ལྟར། དེ་ལྟ་
བྱར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅམ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།"

ཅ་བ། .....ཡང་བྲང་དོན་ཉིད།།

"ཡང་ལྷུང་འདི་བྲང་བའི་དོན་ཉིད་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ལྟར་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན།"

ཅ་བ། འདི་ནི་སྟོན་པས་བྱང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང་།།

འདི་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་འཐད།།

སྤྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི། སྟོན་པས་
བྱང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པས་ལུང་ལས་བྱང་དོན་དུ་འགྲུབ་ལ། མདོ་འདི་ནི་
བྱང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་པ་སྟེ་འགྲུབ་པོ།།

“དེ་ལྟར་སྤྱི་རོལ་སྐྱང་བ་ཡོད་མེད་དེ།།” ཞེས་པ་རྣམས་གྱིས་སེམས་
ཅམ་དུ་བསྟན་པའི་ཅམ་གྱི་སྐྱས་ནི་ས་བརྒྱ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱི་
རོལ་མི་འགོག་གུང་བ་པོ་གཞན་འགོག་ཅེས་སྟོབ་དཔོན་འདི་ས་མི་འཆད་གྱི།
དེ་ལ་ནི་ཅམ་གྱི་སྐྱས་སྤྱི་རོལ་འགོག་ཀྱང་མདོ་དེ་བྱང་དོན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་ལོ།།

སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ནི་མདོ་དེས་ཀྱང་སེམས་ལུས་
དང་། ཡོངས་སྟོན་དང་གནས་དང་འདྲ་བ་སྟེ་དེའི་རྣམ་པ་གྲིབ་མ་ལྟ་བུས་ཁ་
བསྐྱར་བར་སྤྱི་བ་ལ་འཆད་ཅིང་སྤྱི་རོལ་ཡོད་མིན་གྱིས་ཀྱང་སྟོས་རྣམ་མེད་
དུ་མཐོང་བ་འགོག་པར་བཞེད་པས་ཅམ་གྱི་སྐྱས་སྤྱི་རོལ་འགོག་པ་མིན་པར་
འཆད་དོ།།

གཉིས་པ།

དེ་འདྲ་བའི་མདོ་གཞན་ཡང་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི།

“སྤྱི་རོལ་སྐྱང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྤྱི་རོལ་མེད་པར་

སེམས་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་"བྱང་དོན་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་
གྱི།"

ཅུ་བ། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི།
བྱང་དོན་ཉིད་དུ་ལྷུང་འདེས་གསལ་བར་བྱེད།

སྐར་བཤད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་གྱིས་
ངེས་དོན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ལས། གཞན་ཡང་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་འགྱུར་
གྱི་ལྷུང་འདེས་གསལ་བར་བྱེད་དོ།

"རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དགོངས་པ་ངེས་
འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། གུན་བརྟགས་པ་མེད་པ་དང་།
གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་དང་།" དེ་བཞིན་དུ། "ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཟབ་ཅིང་སྤ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་ཡི་རྒྱན་ལྟར་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་
འགྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །གྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན།" ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཞེས་འགྲེལ་བར་གསུངས་སོ།

དེ་ལ་མདོ་དེར་གུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མེད་པ་དང་།
གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པའི་ཡོད་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་བྱེད།
བདག་གཉིས་སུ་གུན་བརྟགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་བརྟགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་ནི། དེའི་ལུགས་གྱིས་
ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་པའི་གུན་བརྟགས་དུ་

མ་ཞིག་ནི་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀོ།།

མདོ་དེར་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་པར་གཞན་དབང་ཅམ་ལས་མ་
གསུངས་པ་ནི་དབུ་སེམས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞིའི་གཙུག་པོ་ནི་
གཞན་དབང་ཡིན་ཏེ་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡང་གཞན་དབང་ཡིན་
ལ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་དགོས་པའི་སྤྱིར་དོ།།
དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ཡང་ལུགས་འདིས་བྱང་དོན་དུ་འཆད་དོ།།

ཡང་མདོ་དེར་“ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་”ཞེས་སོགས་གྱིས་རྣམ་
ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པའི་འཇུག་ཤེས་རྒྱལ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་ཡང་འདིར་བྱང་དོན་དུ་འཆད་དེ། ཀུན་གཞི་
རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ནི་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ཀོ།། ལ་སོགས་
པའི་སྐྱེས་བསྐྱེས་པ་ལ་མདོ་དེར་སྤྱི་དོལ་བཀག་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་བཤམ་པ་གཉིས་ཏེ། འདིར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་བཞི་ཡོད་
དོ། །འདི་རྣམས་ལ་གོ་བ་མཐའ་ཚོད་པར་མ་ཆགས་ན་སྤྱིར་དབུ་སེམས་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ལུགས་འདིའི་གནད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་ཤེས་པར་
མཐོང་ནས་བྱང་དེས་རྣམ་པར་འགྲེད་པར་ཞིབ་ཏུ་བཤམ་དོ།།

དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཚིག་གང་གིས་སྤྱི་དོལ་མེད་པར་བརྟན་པ་
ནི། ཐེག་བསྐྱེས་ལས། “བཙེམ་ལྡན་འདས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་དེ་ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཐ་དད་པ་མ་

ལགས་པ་ཞེས་བགྱི། བཙེམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྐྱེལ་པ། བྱམས་པ་ཐ་
དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་
པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཙན་ཡིན་ལོ་ཞེས་ངས་བཤད་
དོ།།" ཞེས་སོགས་བྲངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ།།

ཕྱགས་འདིས་སྤྱར་བཤད་པའི་དོན་ཚན་བཞི་ག་བྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་
གྱི། དེ་དག་གི་གསེབ་ནས་ཁ་ཅིག་བྲང་དོན་དང་། ཁ་ཅིག་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་
བ་ལྟར་ནི་མི་མང་དེད། །འདི་ལ་ཡང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་
ནི་འཕགས་པ་ཉིད་གྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལས་གོ་རུས་པར་དགོངས་ནས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་མ་སློམ་
སོ། །ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་བར་བསྟན་པ་བྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། ལང་ཀར་
གཤེགས་པ་ལས། "རྗེ་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྤྲོན་པ་སྤྲོན་རྣམས་གཉོང་
བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཙན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་
ཏུ་གསུངས། །" ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྤྲོན་སྟེར་བ་ནི་སྤྲོན་
པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། རད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་དགོས་
པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་སྟོན་པའི་རང་ཕྱགས་ཀྱི་དབང་
གིས་མིན་གྱི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པས་
ལུང་སྤྲོལ་བྲང་དོན་དུ་ཤེས་སོ།།

རྗེ་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲེལ་བ་ལས། "དེ་བཞིན་

དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་ཞེས་པ་ནས། མདོན་པར་རྗོགས་
པར་འཚང་རྒྱ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ཏེ། " ཞེས་པའི་བར་ལང་ག་ཤེགས་
ལས་གསུངས་པ་རྣམས་བྲངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པས་ཀུན་གཞི་ངེས་དོན་དུ་
ཁས་སྐྱངས་པ་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱང་ངོ། །འདིར་འགྲེལ་བ་འདད་ལས།
"དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ཏྲག་བཏན་གྱི་སྣང་པོ་གསུངས་པ་བྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་དུ་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་
ནི།" མོག་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།

འགྲེལ་བ་ལས། "སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་བྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་དུ་" ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསལ་བར་བའདད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ངེས་ཇི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་དུ་སྐྱབ་པ་བྲང་དོན་
དུ་བའདད་པ་བཞིན་དུ་ཏྲག་བཏན་གྱི་སྣང་པོ་བྲང་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཀྱང་།
དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་སྐྱེ་བཞིན་པ་
མིན་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་སྣང་པོ་བསྟན་པ་སྐྱེ་བཞིན་
པ་མིན་པར་ཤེས་དགོས་པས། ལང་ག་ཤེགས་ལས། "མདོ་སྡེ་ནི་སེམས་ཅན་
གྱི་བསམ་པ་བཞིན་བསྟན་པ་དོན་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མིན་
ནོ། །དཔེར་ན་སྤྲིག་རྒྱ་ནི་རྒྱར་མེད་པས་རྒྱར་ཞེན་པའི་རི་དྲགས་སྐྱབ་པ་བཞིན་
དུ་བསྟན་པའི་ཚོས་ཀྱང་གྱིས་པ་མགྱུ་བར་བྱེད་གྱི། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
རྣམ་པར་དགོད་པའི་གཏམ་ནི་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྱོད་གྱིས་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བར་བྱའི་བརྗོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ།" ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་།

“སྒོ་གོས་ཆེན་པོས་མདོ་སྡེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་
གསུངས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྣམ་པར་
དག་པ་མཚན་སོ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
ནང་ན་ཡོད་པར་བརྗོད་དེ། རོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་དགྱིས་པ་
བཞིན་དུ་ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་དགྱིས་ཤིང་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་
པ་ཉག་བཟོན་ཐེར་ལུག་ཏུ་བརྗོད་ན་སྣང་པོར་སྐྱ་བ་འདི་ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་
སྐྱ་བ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འདྲ་བ་ལགས་ཞེས་ཞུས་སོ།།”

དེའི་ལན་དུ། “དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པས་ལྷ་སྟེགས་
ཀྱི་བདག་དང་མི་འདྲ་” ཞེས་འཆད་པ་ན། གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་ནི་སྣང་ཉིད་དང་མཚན་མེད་དང་སྟོན་མེད་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་
མེད་པའོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་གྱིས་པ་རྣམས་
བདག་མེད་པས་འཇིགས་པ་སྤང་བ་དང་། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྐྱ་བ་ལ་
མདོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དང་། སྟོན་དེའི་ལྷ་བ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རིམ་གྱིས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉག་བཟོན་ཐེར་ལུག་གི་སྣང་པོ་
ཡོད་པར་བསྟན་པས་འདི་ལ་ད་ལྟར་དང་མ་འོངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་
བདག་ཏུ་ཞེན་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ་སྐྱས་ཟེན་ལྟར་གཟུང་ན་ལྷ་སྟེགས་
ཀྱི་བདག་ལ་ཞེན་པ་དང་འདྲ་བས་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་
ལོ། །སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ནི་སྐྱས་ཟེན་བཞིན་ཁས་ལེན་ན་ལྷ་
སྟེགས་ཀྱི་བདག་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་

པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟེན་པས་འདིར་མ་སྐྱོས་སོ།།

འགྲེལ་བར་“ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྷོ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་མི་སྐྱེ་
བ་དང་མི་གཉིས་བ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མདོ་སྐྱེའི་ནང་དུ་ཚུད་པ་འདི་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།” ཞེས་བྲངས་པའི་

འོག་ཏུ། “དེའི་སྤྱིར་དེ་སྟར་ན་རྣམ་པ་དེ་སྟར་བྱུང་མདོ་སྐྱེ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་
སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱེངས་པ་ཐམས་ཅད་བྲང་བའི་
དོན་ཉིད་དུ་ཡིན་པར་ལྷུང་འདིས་མདོན་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས་” ཞེས་
གསུངས་སོ།།

རྣམ་པ་དེ་སྟར་བྱུང་མདོ་སྐྱེ་ནི་བྲངས་མ་ཐག་པའི་ལང་ག་ཤེགས་ཀྱི་
ལྷུང་ཚན་པ་གཉིས་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་
མ་སྐྱེངས་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱིར་འགྲེལ་བར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་གསལ་པོར་
བཤད་པའི་སྤྱིར་དོ།།

“ལྷུང་འདིས་” ཞེས་པ་འགྲེལ་བཤད་ལས། ས་བརྩུ་པའི་མདོའི་རྟེན་
འགྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྐབས་སུ་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
མི་རིགས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་བཀག་པ་ནི་ས་བརྩུ་བ་ལས་སེམས་ཅམ་
མོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཅམ་གྱི་སྐྱས་སྤྱི་རོལ་མི་འགོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
གསུངས་ཀྱི། སྤྱི་རོལ་བཀག་པ་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་མིན་ནོ།།

དེས་ན་ཅ་བར། “བྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལྷུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་” ཅེས་
པའི་ལྷུང་ལ་གསུམ་ལས་སྤྱི་རོལ་བཀག་པའི་སེམས་ཅམ་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་

ནི་རི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་པ་བཞི་ལོ། །ཀུན་གཞི་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི་རྟག་བརྟན་
གྱི་སྦྱང་པོ་བྱང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ལེ་ལུང་དོ། །རྟག་བརྟན་གྱི་སྦྱང་པོ་ཡོད་པར་
བསྟན་པ་བྱང་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་བྱང་དོན་དུ་རི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན། རྒྱན་
རྒྱལ་པོ་བཀོད་པ་ལས། "ས་རྣམས་སྣ་ཚོ་གས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གཤེགས་
སྦྱང་པོ་དགོ་བའང་དེ། །སྦྱང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་གཞི་ལེ་སྣས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྦྱང་པོ་ཀུན་གཞིར་བསྐྱབས་པ་ཡང་། །སློབ་ཞན་
རྣམས་གྱིས་མི་ཤེས་སོ།།" ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

ཡང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་། "དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལེ་སྦྱང་པོ་ཀུན་གཞི་
རྣམ་པར་ཤེས་པར་བསྐྱབས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདུན་དང་བཅས་པ་" ཞེས་
དེ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་གཉིས་
གཅིག་རྟག་ལ་གཅིག་མི་རྟག་པར་བཤམ་པས་སྐྱས་ཟིན་གྱི་དོན་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་མིན་ཡང་གང་ལ་བསམས་ནས་སྦྱང་པོ་བསྟན་པ་ལེ་དོན་
དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པས་དགོངས་པ་ལེ་དོན་ལ་སྟོས་ཏེ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དོན་གཅིག་གོ། །དེ་ལྟར་ན་སྣ་མ་བྱང་དོན་དུ་
བསྟན་པ་ཉིད་གྱིས་སྦྱི་མ་ཡང་བྱང་དོན་དུ་འགྲུབ་གོ། །

འགྲེལ་པ་ལས། "དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་
ཞུགས་པ་ལེ་སྦྱང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལེ་སྐྱས་བསྟན་
པར་རིག་པར་བྱའོ།།" ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་དང་རྟག་བརྟན་སོགས་གྱི་སྦྱང་
པོ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ནས་ལུང་དེས་ཀུན་

གཞི་བྱེད་དོན་དུ་བསྟན་པ་རྟོགས་དགོས་པར་ཡོད་དོ། "སློབ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་།" ཞེས་པ་ནས། "ཚུད་པ་འདི།" ཞེས་པའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་མདོ་
ཉིད་ལས། "འདི་ནི་མདོ་སྡེ་གང་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་དོན་འདི་ཉིད་ཁོང་
དུ་ཚུད་པར་བྱའོ།" ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱེ་བ་བྱེད་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དོ།

གཉིས་པ།

རིགས་པས་བསྟན་པ་ནི།

"ད་ནི་རིགས་པས་སེམས་ཅམ་གསུངས་པ་བྱེད་དོན་དུ་གསལ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤམ་པ།

ཙམ་གྱི་འཇུག་ཐོགས་ལ་བཞག་པ་ནི།

བདེ་སྐྱབས་ཉིད་ཅེས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།

འཇུག་ཐོགས་ལ་བཞག་པ་བཞག་འགྲུབ་པས།

དང་པོར་འཇུག་ཐོགས་ལ་བཞག་པར་མཛད་པ་ཡིན།

དེ་ལ་བསོད་ནམས་བསམས་པ་རྣམས་ཚོས་ཉིད་ལ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་
འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་དེ་ལྟར་ཐོག་མར་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་གཏམ་སྦྱོར་བར་

མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོའི་དོན་རྫོགས་པ་ཐོག་མ་ནས་རྫོགས་པར་མི་
ཉུང་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་
མེད་པ་རྫོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ།།”

ཙུ་བ། །ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི།།
བདེ་སྐྱབས་ཉེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།།
ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བཀག་འགྲུབ་པས།།
དང་པོར་ཤེས་བྱ་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན།།

དེ་དང་འདྲ་བ་ལ་སློན་དུ་ཤེས་བྱ་སྤྱི་རོལ་མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་འོག་
ཉུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་བ་བསལ་བ་ནི། བདེ་སྐྱབས་ཉེད་ཅེས་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་མེད་པ་སྟེ་”ཐོག་མར་
སྤྱི་རོལ་བཀག་པ་ཡང་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་
སྤྱི་ད། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཤེས་བྱ་སྤྱི་རོལ་དགག་པར་བཛད་
པ་ཁོ་ན་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་ན་སྟེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་བདག་མེད་པ་
རིག་པ་རྣམས་ཤེས་པ་བཀག་པ་སྟེ་དེའི་བདག་མེད་པ་བདེ་སྐྱབས་ཉེད་འགྲུབ་
པའི་སྤྱི་རོལ་། །སྤྱི་རོལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པ་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རེས་འགའ་རང་ཁོ་ནས་རྫོགས་ལ། རེས་འགའ་ནི་

གཞན་གྱིས་ཅུང་ཟད་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཉོགས་སོ།།

ཕྱི་རོལ་མེད་པ་དང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་དོན་ཡིན་
པར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། “འདི་དག་
ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། །ཐུབ་པ་ཡིས་ནི་གང་གསུངས་པ། །གྱིས་
རྣམས་སྐྱབ་པ་སྤོང་དོན་ཏེ། །དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན། །”ཞེས་གསུངས་
ཤིང་འཕགས་པ་ལྟས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་སྤོང་པོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས་གསལ་
བར་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ།

མདོའི་དྲང་ངེས་གྱི་དོན་ཉོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ནི།

“ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་
དྲང་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤམས་པ།”

ཅུ་བ། དེ་ལྟར་ལྷུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ།།

མདོ་གང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤམས་དོན་ཅན།།

དྲང་དོན་གསུངས་པའང་ཉོགས་ནས་དྲང་བྱ་ཞིང་།།

སྤོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས།།

སྐྱེ་བ་འད་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་རྣམ་གཞག་
 ཞེས་པར་བྱས་ཏེ། “མདོ་སྡེ་གང་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་བཞུགས་
 པའི་དོན་ཅན་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཅན། རྒྱུ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་བྱུང་པར་དུ་
 བྱས་པའི་རྟེན་འབྲུང་དངོས་སུ་གསལ་བར་མི་བྱེད་པའི་དྲང་དོན་གསུངས་
 པའང་དྲང་དོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་དྲང་བར་བྱ་ཞིང་སྟེ། རི་སྐྱེ་རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འབྲུར་བ་དེ་སྐྱེ་བ་འད་
 པར་བྱ་སྟེ།” འདི་ག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། “འབྲུང་རྣམས་
 མིག་གཟུང་མ་ཡིན་ན། དེ་འབྲུང་མིག་གཟུང་རི་སྐྱེ་ཞེས། །གཟུགས་ལ་དེ་
 རྒྱུད་གསུངས་པ་ན། བྱོད་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་འདྲིན་པ་བསྐྱོད་ཅེས་གསུངས་
 ལ། མདོ་ལས་ཀྱང་། “མི་རྟོག་དོན་ནི་མེད་དོན་” ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལྷན་སྐྱེ་མ་ཞེས་བྱེད་དུ་འགྲོ་ཚུ་ལ་ནི་བཙེམ་སྒྲན་འདས་ཀྱིས་ཚོས་
 མདོན་པར། འབྲུང་བ་བཞི་མིག་གི་ཡུལ་མིན་པའི་རེག་བྱ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་
 བའི་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མིག་གི་གཟུང་བྱར་གསུངས་
 ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྐྱེད་དགོས་པ་ལ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ན་དེ་
 རྣམས་རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་ན་འབྲུང་བ་མིག་གི་གཟུང་བྱའམ། ཡང་ན་
 ཡུལ་གཟུགས་མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་པར་ཁས་སྐྱེད་དགོས་པར་ཞེས་པ་ན་
 བཞུགས་ཚུ་ལ་སྐྱེ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་མིན་པར་ཞེས་ནས་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་གསུངས་དུ་རྟོགས་པ་དང་། བཞུགས་ཚུ་ལ་སྐྱེ་མ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་
 སུ་གསུངས་པར་ཞེས་པའོ། ། ལྷན་གཉིས་པའི་དོན་ནི་སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་དངོས་

པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང། འཇིག་པར་བསྟན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་
དུ་ཡིན་པར་གོ་བའོ།།

ཙ་པ། ལྷོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས།།

མདོ་གང་ལས་གང་ཟག་དང་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་ལྷོང་བ་ཉིད་གྱི་
དོན་ཅན་ཉི་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཅན་ངེ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་
གྱིས་ཤེས།

དེ་ལྟར་ཡང་ཉིད་ངེ་འཇིག་རྒྱལ་པོ་ལས། "ལྷོང་བ་བདེ་བར་གཤེགས་
པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལས་
སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །ཚོས་ངེ་ཐམས་ཅད་བྱང་བའི་དོན་དུ་
ཤེས།།" ཞེས་གསུངས་ཉི་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ནི་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དང་
མི་འདྲ་བའི་བྱང་བར་འོ། །གང་ཟག་བསྟན་པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་སྡེ་བྱེད་པ་པོ་
དང། ལས་སུ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་རྣམས་ཡོད་པར་སྟོན་པའོ། །འདི་ནི་མདོ་སྡེ་
ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་བྱངས་སོ།།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འཇིག་ཉེན་ཁམས་ནི་ལྷོང་སྤྲུལ་ཏུ། །ང་ཡིས་ཚོས་
རྣམས་གང་གསུངས་པ། །ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་
པར་རུས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསམ་བྱས་ན། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་
སྐྱོམ་འགྲུར་ཉི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ཚོས་མང་པོ། །དེ་སྟེན་རབ་ཏུ་བསྟན་
པ་རྣམས། །ཚོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁམས་

རྣམས་ཀྱིས། །གནས་འདི་ལ་ནི་བསྐྱབ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་
ཉིད་མི་དགལ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདི་ག་རྟེན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞི་ནི་མདོ་སྡེ་དེ་སྡེད་ཅིག་གསུངས་པ་
ལ་དོན་དམ་པ་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་
གཞོལ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་བྱང་དོན་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱད་ནས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་གཞོལ་བས། དོན་དམ་ལ་གཞོལ་བར་དོན་གཅིག་པའོ།།

དེའི་སྱིར་འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་མདོ་སྡེ་ཡོད་ཚད་ལམ་ལ་སློབ་པའི་
ལས་དང་པོ་བས་རྩད་གཅད་པར་མི་རྣམས་པས་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་པ་གཅིག་
གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྩད་གཅད་ཅེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་
མི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱར་བ་འད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
བྱངས་པས་ཤེས་སོ།།

དངོས་པོ་གཅིག་ནི་ཞེས་པ་གཉིས་ནི་ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྐྱོམས་ན་ཚོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
བསྐྱོམས་པར་འགོ་བས་ཚོས་ཅན་རེ་རེ་ནས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་སོ་སོར་སྐྱོམ་མི་
དགོས་པའི་དོན་ལོ།།

དངོས་པོ་གཅིག་བསྐྱོམས་ན་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམ་པར་འགྱུར་བ་དེ་གང་
ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཞེས་པ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་
ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ཞེས་པས། ཚོས་ཅན་རྒྱ་ཆེ་
བའི་སྡོད་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་གཅིག་གིས་ཚོག་ཟེར་བ་མིན་ལོ།།

ཟླ་བ་སྒྲོན་མ་ལས། གངས་ངེས་སུ་འཛོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་ལྷུ་ལྷན་གྱི་ཆེར་བསྟན་པ་
ཡང་ཉོགས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་རྣམས་མཐའ་ཚོད་པར་བྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤམ་བྱེད་ཏོ།།

“སྤྱོད་མ་ཚམ་ཞིག་ནི་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ།” ཞེས་པ་ནི་དགོངས་འབྲེལ་
ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤམ་པ་བྲང་དོན་དུ་འབྲེལ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་དེ་
གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་ལ་ལ་དེའི་སྤྱོད་མ་ཚམ་སྒྲོན་པའོ།།

“དཔེར་ན་སྐྱུ་ལ་ནི་ཐག་པ་བསྐྱོད་མ་པའི་ཉེན་འབྲེལ་ལ་ལོག་པར་
བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ་སྐྱུ་ལ་དེ་ཐག་པ་དེ་ལ་མེད་པའི་སྤྱིར་དོ།། སྐྱུ་དངོས་ལ་ནི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་སྤྱིར་དོ།། དེ་
བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གཤེས་ལུགས་ཀྱང་གཞན་དབང་འདུས་བྱས་ལ་ནི་དེར་
མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ།” ཅེ་ཞེ་ལས། “རང་བཞིན་དང་
ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས་པས་
གཤེས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ།། །བཟུང་
བཞིན་པ་སྟེ་མཐོང་བཞིན་པའི་ཉེན་འབྲེལ་བྱས་པ་ཅན་གཟུགས་བརྟན་དང་
འདྲ་བ་ལ་གཤེས་སུ་ཀྱན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་
ལྟར་བཞེགས་པའི་སྤྱོད་ལུལ་ལ་ནི་གཤེས་ལུགས་དངོས་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་
མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་སྤྱིར་དོ།། དངོས་པོ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་
པ་ཅན་ལ་ཡི་ཤེས་དེས་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབྲེལ་ཞིག་མདོན་སུམ་དུ་

མཛད་པས་དེ་ཉིད་བྱུགས་སུ་ཚུད་པའི་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཟོད་དོ། ། "མ་
རིག་པའི་མཐའ་བཅད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

"དེའི་སྤྱིར་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཉོགས་པར་བྱས་
ནས་མདོའི་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཤད་ཚུལ་དེས་
བྱམས་ཞུས་གྱི་ལེ་འུར་མཚན་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཡང་ཤེས་
པར་བྱ་ལ། "དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་བྲང་
དོན་ཡིན་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སེམས་ཅམ་པས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཇིག་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པ་གཉིས་སུ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་བྱེད་པ་ནི་བསམ་བཤམ་བཏགས་
པར་བྱ་དགོས་ཏེ། གཟུང་འཇིག་གཉིས་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་གྱི་དེ་མིན་པའི་
གཞན་དབང་ནི་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། བྱམས་ཞུས་ནས་བཤད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
མཐའ་ཚོད་པར་ནི་བྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

གསུམ་པ།

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི།

དེ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚིག་གལ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་གཅེར་
སུ་བ་རྣམས་ནི་འཇིག་པའི་གོང་བུ་དང་དབྱུ་བུ་དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐྱད་པ་དང་
ཚུ་དང་རྩ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་བྱམས་པ་འབྱུང་བ་ན། རྩ་བུ་འཇིག་

པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རྗེ་མཁན་གྱི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་རྗེ་བུམ་གྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་སེམས་སོ།། ཕྱི་རོལ་ལ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ནང་ལ་ཡང་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།”

“དེ་ལ་གང་ཟག་དང་བདག་གཅེས་པའི་སློབ་དང་། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་སློབ་མ་ཡིན་པ་དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པའི་ཚོས་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོབ་པའི་ཚོས་མིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་དང་འཆལ་ཁྲིམས་འགོག་པའི་སློབ་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་བདེ་བ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་པ་དང་། ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་ཤེས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱ་བའི་འཕྲུགས་ཏེ། ཚིག་གི་དོན་དགུའི་རྣམ་གཞག་བྱས་ནས་བྱམས་པ་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡང་སློབ་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ད་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་སྟེ། བྱམས་པ་དང་སློབ་གཉིས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། སློབ་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འགོ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་ལ་སོགས་པའི་འགོ་བར་རྒྱ་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་འདོད་དོ། །ཡང་བྱམས་པ་རང་གི་ཕ་དང་མ་དང་། ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐྱར་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་དོ་ཞེ་ན།”

ཙ་བ། གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་སྐྱེ་བ།
བཤམ་ཟེན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་སྐྱེར་ངོ།

རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་མ་བཟང་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་
ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྐྱེར་ན་སྐྱེར་
རེ་རེ་བ་ལ་བཤམ་ཟེན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་གཉིས་ཆར་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱོགས་
ལ་ཡང་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྐྱེར་ཏེ། བྱམས་པ་སྐྱོག་ལ་སྐྱོས་ཏེ་
བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། སྐྱེར་བཤམ་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་སོགས་
ཀྱིས་དགག་ལ། བ་མ་སོགས་ལ་སྐྱོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་ན་ནི། ཉ་ཅང་ཐལ་
བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་གོ།

“གོང་དུ་ཇི་སྟར་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་
དང་། དོན་དམ་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་
ཡང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་མཇུག་བསྟུ་བའི་སྐྱེར་བཤམ་པ།”

ཙ་བ། འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་མིན་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་མིན་ཏེ།
གང་སྐྱེར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན།

བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་
པ་མིན་ལ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡང་འདོད་པ་མིན་ནོ། གང་གི་སྐྱེར་བདག་

གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་
བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལོ།།

བཞི་པ།

རྒྱ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི།

"འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་པར་བཞི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་
རྒྱ་ལས་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་ལ་སྟོས་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀར་བྱུང་
བ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བས་སྐྱོན་དེ་དག་ཏུ་འགྲུབ་ན་བདག་གིས་ནི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བར་
ཁས་མ་སྐྱོངས་པས་སྐྱོགས་གསུམ་ག་ལ་བཤའ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་
ལྟར་བརྒྱའི་རྒྱ་བ་དང་དེའི་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་པ་དང་འཇམ་ཤ་དག་
འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། དེའི་འདབ་མ་དང་ཟེའུ་འབྲུ་དང་སྟེ་
བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོ་གས་པ་དག་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ངོ་།།
དེ་བཞིན་དུ་པ་ན་ས་དང་བལ་པོ་སེའུ་ལ་སོགས་པའི་སྣ་ཚོ་གས་པ་ཡང་ཡིན་
ལོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེ་ངོ་ལ་ལ་བཞིན་དུ་མ་བྱ་དང་བྱ་ཏི་ཏི་རི་དང་བྱ་གག་ལ་སོགས་
པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དག་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འབད་པས་གཟུང་
ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་པར་མི་དམིགས་སོ།། དེའི་
སྐྱེ་བ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྐྱེ་ལོ།།
འདི་ལ་བཤའ་བར་བྱ་སྟེ།"

ཅ་བ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི།
དེ་ཆེ་མཐའ་དག་ཏུ་ཉལ་ལྡན་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་།
འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཛིག་ཏེན་འདི་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི།
བརྒྱ་ཕྱག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྤྱད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར།

“གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་
ནི། དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ལས་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་
གི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མིན་པར་འབྲ་
བའི་ཕྱིར་དོ།

ཡང་གང་ཞིག་ཨ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་དུས་ཚིགས་ལ་
སྟོས་ཞིང་རེ་འགའ་མངོན་པ་དེ་ཡང་དེ་དག་ལ་ཉལ་ལྡན་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་
ཏེ། དུས་ཚིགས་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་དོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱ་རོག་ལ་ཡང་མ་
བྱའི་མདོངས་ཡོད་པ་དང་། མ་བྱ་ལ་ཡང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནི་
ཚོའི་སྒོ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།” “དེ་ལྟར་
རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་ནས་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པ།”

ཅ་བ། འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཛིག་ཏེན་འདི་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི།

བརྒྱ་ཕྱག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྤྱད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར།

སྟོན་ཏེ་གལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་
འདི་པ་ཡི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ནི་དཀའ་བ་"བརྒྱ་ཕྱག་དག་གི་སྟོན་ས་སྟུང་
པ་སྟེ་གསོག་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་
སྲིབ་སྟེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ལོ། །སྟོན་གཞན་ཡང་།"

ཅ་བ། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིས་སྟོང་པར་གྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི།
ཟུང་ལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན།
ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཟའི་འཇིག་རྟེན་འཇིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་སྲིབ།
རང་གི་སྟོན་བཞིན་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས།

"གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡི་སྟོང་པར་ཏེ་རྒྱ་མེད་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་
འགྲོ་བ་འདི་དག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཟུང་ལ་ཡི་དྲི་དང་མདོག་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་
དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཟའི་འཇིག་རྟེན་འཇིན་
པའང་ཡིན་པ་དེའི་སྲིབ་རང་གི་སྟོན་སྟོན་པོའི་ནམ་པ་ཅན་ནི་སྟོན་པོ་ལས་སྟེ་
བ་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་རང་གི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་སྟེ་བ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག" རྒྱང་པན་ལྟར་ན་༡༠༠"དེ་ཉིད་ནི་བཞི་སྟེ་འགྲོ་བ་སྣ་
ཚོ་གསུམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱར་གྱུར་པ་ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རྩུང་ཞེས་བྱ་བ་

རྣམས་སོ།། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སློན་པའི་བྱང་པར་ལས་བརྒྱ་དང་བལ་
པོ་སེའུ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་། མ་བྱ་དང་བྱ་གཤམ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་
སྣ་ཚོ་གསལ་བ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བཞིན་པ་འཐད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱ་བྱེད་ཀྱི། ལྷོ་
དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣ་ཚོ་གསལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་པོར་གྱུར་པ་ཡང་དེ་
ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལོ།།”

“ཇི་ལྟར་ཆང་དག་ལས་འབྱུང་བའི་བྱེ་བྲག་ལྗང་པ་ཡོངས་སུ་འབྱུར་
བའི་བྱང་པར་ལས་སློབ་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་སློབ་པ་དང་བརྒྱལ་བའི་རྒྱུད་
སློབ་པར་འབྱུར་བའི་རྣམས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱར་རྒྱར་པོ་ལ་སོགས་པའི་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་བྱང་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་སློན་པ་ལས་སློབ་དག་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་
དག་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བར་དུ་ཡང་འབྱུར་
རོ།།”

“དེའི་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་
རྒྱལ་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། གང་དུ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སློན་པ་
འདིར་རམ། འདིར་བྱས་པའི་རྣམ་པར་སློན་པ་འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་
འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ལོ་སྣམ་དུ་སེམས་སོ།།”

“མཇེས་མ་ལེགས་པར་སློབ་ཅིང་བཟའ་བར་གྱིས། །ལུས་མཚོག་
འདས་གང་དེ་བྱོད་ལ་མི་འབྱུང་། །ལུས་འདི་ཚོ་གསལ་པར་གྱུར་པ་ཅ་མ་ཞིག་
སྟེ། །འཇིགས་མ་སོང་བ་སྒྲོག་པར་མི་འབྱུར་རོ།།” ཞེས་སྐྱབས་སྟེ། འདི་ནི་
བྱ་མོ་ལ་མངོན་པར་བགྲོད་པར་འདོད་ཅིང་བྱ་མོའི་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་

པར་ཉོགས་པར་འདོད་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལོ།།" ཉག་ཚོས། ལ"འདས་པའི་
འདྲིགས་པ་འབྱུང་བར་འབྱུར་མ་ཡིན།།"ཞེས་བསྐྱུར་རོ།།

"འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱོད་ཀྱི་འདྲིག་ཉེན་པ་རོལ་མེད་དོ་སྐྱེས་
པའི་ངེས་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཡིན། འདྲིག་ཉེན་པ་རོལ་ད་ལྟ་མངོན་
སྲུང་དུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རོ་སྐྱེས་ན། འདྲིག་ཉེན་པ་རོལ་
མངོན་སྲུང་དུ་མ་མཐོང་བ་དེ་མངོན་སྲུང་ཞིག་གམ་མངོན་སྲུང་མ་ཡིན་པ་
ཞིག་ཡིན་གང་མངོན་སྲུང་མོ་ཞེ་ན།"

"མངོན་སྲུང་དུ་མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སྲུང་དུ་འདོད་ན་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཡང་མངོན་སྲུང་དང་མི་འགལ་བར་འབྱུར་རོ།། དེའི་སྤྱིར་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཡང་བྱོད་ལ་དངོས་པོར་འབྱུར་ཏེ། ཚེ་རབས་པ་རོལ་མངོན་སྲུང་དུ་
མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སྲུང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་སྲུང་པ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་དངོས་པོ་བཞིན་ལོ།། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་པ་འགལ་ཡང་མེད་
པས་དངོས་པོ་ཡང་མེད་པར་འབྱུར་ཏེ་སྐྱོ་བོ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་
མེད་ན་འབྱུང་བ་བཞི་མེད་པ་དང་འདྲིག་ཉེན་པ་རོལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དམ་
བཅའ་བ་ཡང་ཉམས་པར་འབྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་མངོན་སྲུང་མ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཞིག་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མངོན་སྲུང་ཚད་མས་མ་བཟུང་བས་རི་
ལྟར་མ་བཟུང་བ་དེའི་སྐོ་ནས་འདྲིག་ཉེན་པ་རོལ་མེད་པར་དཔོག་པར་འབྱུར།
ཅི་སྟེ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བཟུང་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།"

སྤྱིར་མངོན་སྲུང་དུ་མ་བཟད་"རྗེས་དཔག་ལས་རབ་ཏུ་གྱུབ་པས་གང་

སྐྱེས་བུའི་དོན་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱབས་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རི་ཅམ་དབང་པོའི་སྲོད་ཡུལ་གཤམ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ཅམ་ཁོ་ནར་
བད། །བཟང་མོ་མང་ཐོས་གང་སྐྱབ་གཤམ། །དེ་ནི་སྐྱབ་ཀྱི་ལུང་རྗེས་དང་འབྲ།" ཞེས་
སྐྱེས་བུས་དོན་ཉོག་གས་པའི་ཚད་མ་ནི་མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྲོད་ཡུལ་
རི་ཅམ་མཐོང་བའི་མདོན་སུམ་དེ་ཅམ་དུ་བད་པར་སྐྱས་པའི་ཕྱིར་དོ།

ཙ་བ། འབྲུང་བ་དེ་དག་བདག་ཉིད་གང་ཞེས་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུའི། །
ཡུལ་དུ་འབྲུར་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ན།།
གང་ལ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེན་པ་འབྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ།།
དེས་ནི་རི་ལྷར་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་དག་ཉོག་གས་པར་འབྲུར།།

"ས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་
བཤད་པའི་བདག་ཉིད་གང་ཞེས་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུའི་ཡུལ་དུ་བྲུར་བ་དེ་ལྷར་
དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་ཏུ་རགས་པའི་དོན་གང་ལ་
ཡིད་ཀྱི་སྐྱེན་པ་འབྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏུ་སྐྱ་
བའི་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་ཉོག་གས་
པར་འབྲུར་ཏེ་ཉོག་གས་པ་མེད་དོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་།"

ཙ་བ།

འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི།
ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ།
དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་སྲིད།
གང་ཆེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེའི་ཆེ་བཞིན།

འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་དེ་རྒྱང་
པན་ནི་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་
པ་རོལ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་ཏེ། དེ་གནས་པའི་
རྒྱར་མཚུངས་པ་སྟེ་འདྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད།
དཔེར་ན་གང་གི་ཆེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཁས་ལེན་
པ་དེའི་ཆེ་བཞིན་ནོ།

“ཅི་སྟེ་འབྱུང་བ་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་ཆེ་ཡང་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པས་
མཐོང་བའི་དཔེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པའི་འབྱུང་བ་ལ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་
ཉིད་གྲུབ་པའི་སྲིད་རོ།”

འདིས་ནི་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོར་བ་རྣམས་ལ་དཔེར་བ་བྱུང་
བ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་བ་དགོས་པ་བསྟན་ཏེ། རྟགས་སུ་བྱུང་
བ་ལ་ཡང་འདྲ་ལ། ལྡར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་བའོད་

པ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཡང་བཤད་པས་དམ་བཅའ་རྟགས་གྲིས་སྐྱབ་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་དགོས་པར་བརྟན་ནོ། །“འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྲིས་མ་སྐྱེས་པ་
དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན།”

ཅ་བ། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་སྟར་ཡོད་མིན་དེ་སྟར་བཤད་ཟེན་ཏེ།
གང་གི་སྐྱེར་ན་གོང་དུ་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས།
སྐྱེ་དང་རྒྱ་མེད་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟེན་དེ་ཡི་སྐྱེར།
མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་སྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་སྟར་རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་སྟར་སྐྱར་
བཤད་ཟེན་ཏེ། །གང་གི་སྐྱེར་ན་གོང་དུ་“རང་དང་། གཞན་ལས་དང་། གཉིས་
ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་འབྱུང་བ་རང་
བཞིན་གྲིས་སྐྱེ་བ་ཡང་བདག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་ནི་སྐྱེ་སྐྱེར་བཀག་ཟེན་པ་དེ་
ཡི་སྐྱེར། འབྱུང་བ་འདི་དག་སྟ་ཞིག་སྟེ་གང་ཡང་སྐྱེ་སྐྱེའི་ཚུལ་གྲིས་བཀག་
པས་མ་བཤད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དཔེ་གྲུབ་བོ།”

“དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་དང་། དེ་
ལས་གཞན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དངོས་སོར་སྐྱབ་ནམས་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་
འགོག་པ་ན་ཡང་། རྟགས་པ་སྐྱེན་ཅི་ལོག་པ་སྐྱུར་བར་བྱ་སྟེ།” དཔེར་ན།

“རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། །ཤེས་
བྱའི་རང་བཞིན་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུར་རྫོགས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་
རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་སྤྱིར། གང་ཆེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་
ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཆེ་བཞིན།” ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུར་བར་བྱ་སྟེ། ཡོད་
པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བུ་བ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་དོ།

“ཅི་སྟེ་སྤོང་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་མཚུངས་སོ་སྣམ་ན་དེ་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་སྤྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དཔེ་མེད་
པའི་སྤྱིར་དོ།

འདི་ག་རྟེན་གཞན་གཏོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྫོགས་པའི་དུས་སུ་བདག་
ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བུར་རྫོགས་བྱ་སྟེ། །བདག་གི་ལྟ་
བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་སྤྱིར། གང་གི་ཆེ་ན་བདག་
མེད་རྫོགས་པར་ཁས་ལེན་དེ་ཆེ་བཞིན། ཞེས་བརྗོད་པར་རུས་པ་ཡང་ཡིན་
ནོ།”

དེ་བཞིན་དུ། འདི་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་ཅེས་རྫོགས་པའི་དུས་
སུ་བདག་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བུར་རྫོགས་བྱ་སྟེ། གཏན་
ཚིགས་དང་དཔེ་དག་ནི་དེ་གཉིས་ཁོ་ནའོ། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཅེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱུར་བར་བྱའོ།”

“དེའི་སྤྱིར་ཚུ་ལ་འདིས་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་
ལས་ལྟ་བུ་ལ་ཞིག། །གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད།”

ཅེས་གང་དམ་བཅས་པར་གྱུར་བ་བཞི་པོ་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་
གསུངས་པས་གཞན་ལུགས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མ་བསྐྱབས་སོ་
ཞེས་སྐྱབས་པ་མི་བྱའོ།།

གསུམ་པ།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི།

"འདིར་སྐྱས་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་
དང་རྒྱ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་ན། འོ་ན་ངེ་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན་བཤའ་པ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་ཉོག་པ་གཞན་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་དེ་བདག་གམ་གཞན་རྣམ་གཉིས་ཀའམ་
རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའམ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་གོ།"

"གང་དག་དབང་ལུགས་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་
བར་མངོན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་། དབང་ལུགས་ལ་སོགས་པ་
དེ་དག་བདག་ཏུ་གྱུར་པའམ། གཞན་ཏུ་གྱུར་པའམ། གཉིས་ཀར་གྱུར་བ་
ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དབང་ལུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་སྐྱབས་པ་དག་གྲུང་བཤའ་བེན་
པའི་སྐྱོན་ལས་མི་འདའ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་པར་ཉོག་
པ་གཞན་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལ། རྣམ་
པར་ཉོག་པ་བཞིས་སྐྱེ་བར་བཏགས་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།"

ཅུ་བཤམ་

གང་གི་སྐྱེ་བ་ལྟོས་པ་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང་།

རྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྱུང་།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྐྱེ་བ་ལྟོས་པ་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་
དང་། རྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྱུང་ལོ། ། ཞེས་སྐྱེས་སོ། །

འདིས་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ལ་ཐལ་འགྲུབ་གྱིས་བཀག་གུང་། མཐའ་
རྟགས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་ཚུ་ལ་སྐྱོན་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། ། དངོས་པོ་རྣམས་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་
ཅན་ལོ། ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྱུང་བ་ནི་དམ་བཅའོ། །

གཉིས་པ།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱེད་པའོ། །
དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

“གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན།

འོ་ན་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཟུང་ཞེ་ན། སྐྱོན་པོ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་ཡང་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་འགའ་
ཞིག་གི་སྐྱང་བའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པས། ད་ལྟར་གྱི་མིག་ལ་སོགས་
པའི་ཤེས་པས། སྐྱོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་བཟུང་བ་མ་ཡིན་ཞོ།།

“འོ་ན་གང་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མཐུན་དུ་སྐྱང་
བར་མཐོང་བ་དེ། ཅི་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་འོས་ཤེ་ན། འདི་ནི་སྐྱིན་ཅི་ལོག་གི་
དབང་གིས་སྐྱང་བས་ན་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་
དབང་ཁོ་ནས་བདག་ཉིད་དེར་དམིགས་པའི་སྐྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་སྐྱིར་
བཤད་པ།”

ཙོ་བོ།

གང་གིས་སྐྱིན་ཚོར་དང་མཚུངས་གཏི་ཟུག་སྐྱུག་པོ་འཇིག་རྟེན་ལ།
ཡོད་པ་དེས་ན་ཡུལ་རྣམས་ལོག་པ་དག་ཏུ་སྐྱང་བར་འགྱུར།

“གང་གིས་ཏེ་གང་གི་སྐྱིར་ཆར་སྐྱིན་ནག་པོའི་ཚོགས་དང་མཚུངས་
པའི་གཏི་ཟུག་སྐྱུག་པོ་སྟེ་འཇུག་པོ་སྐྱོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་
བ་གཡོགས་ནས་གནས་པ་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དེས་ན། གྱིས་
པ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།
ཡུལ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱིན་ཅི་ལོག་པ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
གནས་སུ་འགྱུར་བ་འདི་ནི། གྱིས་པ་འདི་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ལ་སྐྱང་

བར་འགྱུར་རོ།།”

“གལ་ཏེ་གཉི་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ལེ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བའི་ཁོ་ན་ཉིད་མི་མཐོང་དུ་
ལྷན་གྱུར་། ལྷན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བ་ཅི་ལ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་
པ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་སྐྱེ་བ་ནི། གཉི་ལྷན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐྱེའི་
དཔེའི་སྐོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བ།”

ཙམ་པ།

རི་ལྷར་རབ་རིབ་མ་ཐུ་ཡིས་འགའ་ཞིག་སྐྱ་ཤད་ཟླ་གཉིས་དང་།།

མ་བྱའི་མདོངས་དང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་ལོག་པར་འཛིན་བྱེད་པ།།

དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཉི་ལྷན་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པས།།

འདུས་བྱས་ལྷ་ཞིག་སྐྱ་ཚོགས་སྐོ་གྲོས་གྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར།།

རི་ལྷར་དབང་པོ་རབ་རིབ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་
འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱ་ཤད་དང་ཟླ་བ་གཉིས་དང་མ་བྱའི་མདོངས་དང་སྐྱེ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལོག་པར་ཏེ་མེད་གྱུར་ཡོད་པ་ལྷར་འཛིན་པ་སྐྱེ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་
དེ་བཞིན་དུ། གཉི་ལྷན་གྱི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པ་སོ་སྐྱེས་སྐྱོན་པོ་
སོགས་གྱི་འདུས་བྱས་ལྷ་ཞིག་སྐྱ་ཚོགས་པ་སྐོ་གྲོས་གྱིས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཤེས་
པས་རྟོགས་པར་ཏེ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།

འདི་ནི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། “མ་རིག་པའི་སྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་

རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་
ཟག་འདི་ནི། བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་
པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང་། མི་གཡོ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་དོ།།" ཞེས་བྱ་བ་དང་། "དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་
འདུ་བྱེད་འགག་ཅེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།། དེའི་སྤྱིར་
ཚུལ་འདི་ས།"

ཙ་བ།

གལ་ཏེ་གཉི་ཟུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྲུང་གཉི་ཟུག་མེད་པར་དེ།།
མི་འབྲུང་ཞེས་བྱར་མི་མཁས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་མ་ཆག།
སྒོ་བཟང་ཉི་མས་ཟུན་པ་སྦྱག་པོ་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡི།།
མཁས་པ་དག་ནི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་ཅིང་གྲོལ་བར་འགྱུར།།

གལ་ཏེ་གཉི་ཟུག་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྲུང་
ལ། གཉི་ཟུག་མེད་པར་ལས་དེ་མི་འབྲུང་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི། མི་
མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གོར་མ་ཆག་གོ།

ཙ་བ། མཁས་པ་དག་ནི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་ཅིང་.....།།

མཁས་པ་དག་ནི་“མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་
པ་མཐོང་བ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་ཀྱི།”

ཅུ་བ། རྫོང་བཟང་ཉི་མས་ལུན་པ་སྤྲུག་པོ་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཡི།།

“ཉེན་འགྲུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྫོང་བཟང་པོའི་ཉི་མས་ལུན་པ་སྤྲུག་
པོ་དང་འབྲེལ་བའི་མ་རིག་པ་རྣམ་པར་བསལ་བ་སྟེ་སྟོང་ཞིང་། ལས་འདུ་བྱེད་
དག་གྲང་ཉེ་བར་མི་ལེན་ཏེ། ལས་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་སྤངས་
པའི་སྤྱིར་རོ།།

ཅུ་བ། .....གྲོལ་བར་འགྱུར།།

དེའི་སྤྱིར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། “སྤྱད་པ་
ལས། ༥༧ “བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་ཉེན་ཅིང་འགྲེལ་འགྲུང་ལ། རྒྱེ་
མེད་བྱེད་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་འདིས་ཤེས་ཏེ། །ཉི་མ་སྤྱིན་མེད་འོད་ཟེར་
འཕྲོ་བས་ལུན་བསལ་ལྟར། །མ་རིག་ཐེབས་པོ་བཅོམ་ནས་རང་འགྲུང་ཐོབ་
པར་འགྱུར།།” ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན།།

ཐ་སྐད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་བྱ་ཇི་བཞིན།།
དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་དེ་ཡི་སྲིད།།
དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད།།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་
དམ་པར་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ།
ཐ་སྐད་དུ་ཡང་སྡོ་སོགས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ཡི་སྲིད།
དེ་དག་གི་ཡོད་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་རྣམས་
སྟུམ་ན། "འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།"

ཅུ་བ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཡུལ་འགྱུར་བ།།
སྐྱེ་འདེལ་སོགས་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས།།
རེ་ཤེག་དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྩད་བྱ་སྟེ།།
སྲི་ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ།།

"གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྒོའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱེ་
འདེལ་སོགས་པ་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས་ན། མ་སྐྱེས་པར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་

དང་མཚུངས་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་བྱེད་ཅག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡུལ་སྐྱེད་
སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས། དེ་ཞིག་སྟོན་
ལ་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པས་མིག་ཉམས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་
པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱི་ནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་
པར་མཚུངས་པ་ལ། བྱོད་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་
མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེས་སྟོ་
མིག་བསྐྱེད་པས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཞིང་བརྟེན་པར་བྱའོ།།”

“ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བརྟེན་ཞིང་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དག་འདི་ལྟར་
གཟིགས་ཤིང་། གཞན་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་
དེ་དག་གིས་ཀྱང་། ཚོས་གྱི་རང་བཞིན་དེ་སྐད་བཤད་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་ལུང་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་
སུ་ཚུད་པའི་སྟོན་སྟེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་འཚད་པར་ཞུགས་པ་
ཡིན་གྱི། རང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་མ་རིག་
པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྟོའི་མིག་བསྐྱེད་པས་པའི་ཕྱིར་རོ།།”

རི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། “ལུང་པོ་རང་བཞིན་དབེན་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད།།
བྱང་ཚུབ་རང་བཞིན་སྟོང་ཞིང་དབེན་པ་ཉིད། །གང་སྟོད་དེ་ཡང་རང་བཞིན་
སྟོང་བ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་ལྡན་པས་ཤེས་གྱི་བྱིས་པས་མིན། ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་
སྟོང་པར་རིག་འགྱུར་ཏེ། །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་རིག་གྱུར་ནས། །

ཞེས་པ་པོ་དང་འབྲ་བར་རྟོགས་གྱུར་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་དེ་དག་སྐྱོད་ཅེས་
བྱ།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

"དེའི་སྤྱིར་འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཚོས་འགའ་ཞིག་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ལ། དོན་དམ་པར་ཡང་ཅི་ཡང་མ་
གཟིགས་སོ། །རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལྟ་བུར་ཞོག་ཅིག དེ་
ཞིག་འདི་ནི་སྐྱོད་ཉིད་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་
པ།"

ཅ་བ། གལ་ཏེ་མི་ལམ་དྲི་ཟའི་གྲོང་སྲིར་བཅས།།

སྒྲིག་རྒྱུའི་ཆུ་དང་མིག་འཕྲུལ་གཟུགས་བརྟན་སོགས།།

སྐྱེ་མེད་མཐོང་ན་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་གྲང་།།

སྐྱོད་ལ་ངི་ལྟར་དེར་འགྱུར་དེ་མི་རིགས།།

"གལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་ཁང་སྲིམ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་སྲིར་དང་བཅས་པ་
མཐོང་བ་དང་། མིག་འཕྲུལ་མཁན་གྱིས་སྐྱུལ་པའི་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་
སོགས་དང་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཆུ་དང་། གཟུགས་བརྟན་ལ་བྱུང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་
དང་། སོགས་གྱིས་བྲག་ཆ་དང་སྐྱུལ་པ་སོགས་ལ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཡོད་པ་མིན་
པ་མཐོང་བ་ན་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་གྲང་། སྐྱོད་ལ་ངི་ལྟར་དེ་དག་

མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མཐོང་བ་དེར་མི་འགྱུར་བ་དེ་མི་
རིགས་སོ་ཞེས་ཇི་བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཞིང་བརྟེན་པར་གྱིས་ལ། ཕྱིས་ཁོ་ཙོ་
ལ་བརྟེན་ཞིང་བརྟེན་པར་བྱའོ།།”

ཅ་བ། དེ་ཉིད་དུ་འདི་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་།
མོ་གཤམ་བྱ་ལྟར་གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི།
མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་མ་ཡིན་པ།
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྐྱེ་འདི་མ་ངེས་པའོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཟུགས་སོགས་འདི་ཇི་ལྟར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་
ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་
གྱི་བྱ་བཞིན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་
ངེས་པ་སྟེ། འབྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

བཙུན་ལྟར་འདས་གྱིས་ཀྱང་། འགྲོ་བ་དག་ནི་མི་འདྲར་བཤམ་པ། །དེ་
ཉིད་དུ་ནི་རྣམ་མ་བཞག་ །མི་ལམ་གང་ལ་དངོས་པོ་མེད། །ལོག་པའི་སྐྱོ་
སྐྱོ་མཛོད་པར་ཞེན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་སྐྱེ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་གྱུར་ཀྱང་། །གྲོང་སྐྱེ་
སྐྱོགས་བརྩུར་ཡོད་ མིན་གཞན་ནའང་མེད། །གྲོང་སྐྱེ་མིང་ཅ་མ་ཞིག་གིས་

རབ་ཏུ་བཞག དེ་བཞིན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་འགྲོ་འདི་གཟིགས། །ཚུ་ཡི་
འདུ་ཤེས་ཅན་གྱིས་ནི། །མཐོང་ཡང་སླེག་རྒྱ་ལ་ཚུ་མེད། །དེ་བཞིན་ཡོངས་
སུ་ཉོག་པས་དགྲུགས། སྐྱུག་པ་མིན་པར་སྐྱུག་པར་ཉོག། །མེ་མོང་ཤིན་ཏུ་
ཡོངས་དག་ལ། །རྗེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཟུགས་བརྟན་སྒྲུང་བ་དེ་
བཞིན་དུ། །སློན་པ་ཚོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལྷང་
ལས་ནི་གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་བཞིན་
དུ།" "འདི་གཉེན་གྱི་འདྲིན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ནི་
མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་ཁྱོད་རང་ཉིད་ལས་མ་ངེས་པའོ།། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་
བཅུད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་དོན་དམ་པར་
འགོག་པ་མ་ཡིན་ལོ།།"

གཉིས་པ།

དེའི་དོན་བསྐྱེས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི།

ཁྱོད་གྱི་ལུགས་གྱིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བར་དམིགས་ནས། དོན་དམ་དུ་འགོག་པ་མིན་པ་དེ་"ཅེའི་སྤྱིར་ཞེ་
ན།"

ཅེ་ག། མོ་གཤམ་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས།།

སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་འདི་གཉེན་དུ་འང་།།

ཡོད་མིན་དེ་བཞིན་དངོས་འདི་ཀུན་ངོ་བོ།

ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས།

རི་ལྟར་མོ་ག་ལམ་གྱི་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ།
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་སོ།

ཞེས་གསུངས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་
འཇིག་པའི་འབྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ལ་དབྱེ་མ་བས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གཏན་
མི་འདོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་གསལ་བར་
ཡང་སྐྱར་བ་རྣམས་བྲན་པར་བྱའོ། "གང་གི་སྤྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ།"

ཅ་བ། དེ་སྤྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པས་ཚོས་རྣམས་ཀུན།

གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་སྐྱེ་བྱལ་རང་བཞིན་གྱིས།

ཡོངས་སུ་སྐྱེ་བར་འདས་པ་གསུངས་གྱུར་པ།

དེ་སྤྱིར་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མ་ཡིན།

དེའི་སྤྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བཙོམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཚོས་རྣམས་ཀུན་

གདོད་མ་ནས་ཞི་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པར་གྱུར་བ་"དེའི་སྤྱིར་དུས་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ།།"

གསུངས་ཚུལ་ནི། "དགོན་མཚོག་སྤྱིན་ལས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ན།། གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ། །རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་ལས་པ་ཡི། །ཚོས་རྣམས་མགོན་པོ་བྱོད་གྱིས་བསྟན། །" ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་"ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞི་བའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་དོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་ཡོད་ན། དེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་རང་བཞིན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དེའི་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའོ།།"

གདོད་ནས་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་དེ་དག་རྣམས་འགྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ཁོ་ནར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་གོང་རོལ་འཇིག་ཏེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚོས་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་པ་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གདོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་པོའི་སྤྱིར་རྣམ་གྲངས་སོ།།"

"རང་གི་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བརྒྱལ་བ་འདི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་སྤྱིར་དེ་དག་གིས་ཁས་སྐྱེངས་པ།"

ཙུ་བ། བྱམ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་།
 འཇིག་རྟེན་རབ་ཏུ་གྲགས་པར་ཡོད་ཅི་བཞིན།
 དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས་ན།
 མོ་གཤམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་མི་འགྱུར།

བྱམ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་
 པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགྱུར་བས་ན། དོན་དམ་པར་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་
 མཚུངས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།

འདི་ནི་མཚོན་ལས། “གང་ལ་བཅོམ་དང་སློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་
 དེ་སློ་མི་འཇུག་པ། །བྱམ་ཚུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་
 གཞན་ནོ།” ཞེས་བཤད་པ་སྟེ། “ཆེད་སྐྱེ་བཅོམ་པས་དེའི་སློ་མི་
 འཇུག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་བྱམ་པ་སྟེ་བྱའོ། དེ་ལ་ནི་གྲོ་
 མོར་བཅོམ་ན་བྱམ་པའི་སློ་མི་འཇུག་པའོ། །སློས་ཚོས་གཞན་བསལ་ན་དེའི་
 སློ་མི་འཇུག་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ཚུ་སྟེ་བྱའོ། དེ་ལ་ནི་
 སློས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གཞན་བསལ་ན་ཚུའི་སློ་མི་འཇུག་གོ།
 གང་ལ་བཅོམ་ཡང་དེའི་སློ་འཇུག་ལ། སློས་ཚོས་གཞན་བསལ་ཡང་དེའི་སློ་
 འཇུག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་སྟེ་བྱའོ། དེ་
 ལ་ནི་རྩལ་སྤར་བ་ཏུ་བཅོམ་ཡང་རུང་། སློས་རོ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གཞན་

བསལ་ཡང་རུང་། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒོ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ། །ཚོར་བ་
སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟོབ་བར་བྱའོ།" ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འཆད་དོ།།

སྡེ་བ་དེ་དག་གིས་ནི་སྦྱིར་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དོ་
ཞེས་སྐྱབ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གི་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་ཡོད་ཚུལ་བྱས་པ་དང་། རང་གི་མཛོད་པ་གཉིས་མཐུན་པར་སྟོན་
པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་དབྱུ་མ་བས་
བཤད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཇིན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་སྦྱིར་དོ།།

"གལ་ཏེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པར་གདགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་བ་བཞི་
དང་། འབྱུང་འབྱུར་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྗེས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་སྦྱིར་
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ནི་རྒྱུའམ་གཞི་དང་བཅས་པར་རིགས་ན་
དབྱུ་མ་བ་སྟར་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཅམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། བཏགས་
པའི་རྟེན་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་འདྲ་བར་
ཐལ་བ་སྟོག་པ་མེད་དོ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། བཏགས་པའི་རྟེན་རྗེས་
སུ་གྲུབ་པར་སྐྱབ་པར་མི་རུས་པའི་སྦྱིར་དོ།།"

"དཔེར་ན་བཏགས་པར་ཡོད་པ་བྱད་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྟན་བརྟགས་པ་ཅམ་དམིགས་པ་དང་། བཏགས་
པར་ཡོད་པ་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་ཤིང་གི་རྟེན་ཅན་ནགས་བཏགས་པ་དང་། རི་སྟར་མི་ལམ་ན་མ་སྦྱེས་
པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལས་མ་སྦྱེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱ་གྱ་སྦྱེ་

བར་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་
གདགས་གཞི་ཡང་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རིགས་སོ།།”

གསུམ་པ།

ཉེན་འགྲུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་གྱིས་མཐར་འཇིག་གྱི་ལོག་ཉོག་
འགོག་ཚུལ་ནི།

“གལ་ཏེ་སྐྱོད་གྱིས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་པ་
ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་གཉིས་གྱི་སྐྱོགས་གཉིས་ཀར་ཡང་བཀག་ན། མ་རིག་པ་
ལ་སོགས་པ་ལས་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ས་བོན་ལ་
སོགས་པ་ལས་ལྷ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་བྱ་
ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།”

ཅ་བ། གང་སྐྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི།
རྒྱ་ལ་སོགས་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས།།
དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྲུང་བ་མ་ཡིན་པ།།
དེ་སྐྱིར་བཞེན་ནས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྲུང།།

“གང་གི་སྐྱིར་ན་སྣང་ཇི་སྟངས་ལྟར་པའི་ཚུལ་གྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་

ཀྱི་སྐྱེ་བ་རྒྱ་མཐོང་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་དང་། དབང་ལྷན་གྱི་རྒྱ་དང་
ལ་སོགས་པས་དུས་དང་། རྒྱལ་དང་རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་དང་སྲིད་མེད་
ཀྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་དང་གཞན་
དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེའི་སྲིད་རྒྱ་དང་རྒྱུན་འདི་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་
བ་སྤངས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་བཅད་པའི་
དོན་དུ་རྟེན་ལོ།།”

“ངེ་སྐྱད་དུ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་ལ་ཚོས་ཀྱི་བརྟེན་འདི་ཡིན་ཏེ།
འདི་སྐྱེ་སྐྱེ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་སྟེ། གང་འདི་མ་
རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་” ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
དང་། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། “འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་དཔེར། །རིང་
པོ་ཡོད་ན་ཐུང་དུ་བཞིན། །འདི་སྐྱེས་པས་ན་འདི་སྐྱེ་དཔེར། །མར་མེ་འབྱུང་
བས་འོད་བཞིན་ལོ།།”

ཞེས་དང་། ཚུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། “བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །
ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར། །འགྱུར་
པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ས་དང་བྱེད་པོ་
བསལ་སྲིད་ངོ་། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷན་མ་ཤེས་པར་
བྱ། །ཞེས་འདི་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་གསུངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མ་གསུངས་
སོ།།”

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱི་སྐྱེ་བ་གསུངས་པ་བཞིན་
དུ། འཕགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། བྱང་པར་དུ་བྱེད་པ་པོ་ལས་ལ་
བརྟེན་པ་སོགས་གྱི་སྟོས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཞེད་པས། དེ་མ་གཏོགས་པ་
ཞེས་རང་དང་གཞན་ལུགས་གྱི་སྐྱེ་བའི་བྱང་པར་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དངོས་པོ་སྲིད་
ཚད་ལ་སྐྱོར་བར་གསུངས་པ་དང་།

སྐྱོབ་དཔོན་འདིས་སྐྱེ་བ་གཞན་དགོས་པ་དང་། མཐའ་བཞི་
ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འབྱུང་པོ། །ཞེས་འབད་པ་དུ་མས་
བསྐྱབས་པ་ལ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བ་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་ལུགས་དེ་
དག་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱོབ་ནས་སྐྱབ་པ་ནི། ངན་རྟོག་གི་དྲི་མ་འབྲུག་པོས་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྐྱབ་མེད་པ་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་དོན། སྟོང་
པ་ཉིད་གྱི་དོན་དུ་འཆར་བའི་ལུགས་སྐྱབ་མེད་པ་ལེགས་པར་སྐྱོད་པ་ཡིན་
པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །“དེ་ལྟར་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་
བཤད་པ་ན། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་མི་སྲིད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
མ་བཟང་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པར་སྟབ་དང་།
བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཚད་པར་སྟབ་དང་། དུས་སྟུ་མ་ན་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དུས་
ཕྱི་མ་རྣམས་སྲུང་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱ་ཕྱི་སོ་སོ་བའི་
སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟོག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་ངོ་བོ་
ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའང་བརྟགས་པའི་ཡུལ་གཞན་དག་
ཀྱང་། མི་སྲིད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།”

ཙ་བ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས།།

རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་རུས་པ།།

དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་འདི་ཡིས་ནི།།

ལྟ་ངན་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།།

“གང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ་
ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས། དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་
བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཕྲོབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་པས། བདག་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་རུས་པ་དེའི་ཕྱིར་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ཉིད་འདི་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ངན་
པའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ།།”

འདི་ལྟར་རྒྱུ་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་འཕྲོག་པའི་
དབུ་མ་པས་ནི། དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མ་
ལྷངས་ཏེ། “རིགས་པ་རྒྱལ་ཅུ་པ་ལས། “དེ་དང་དེ་རྟེན་གང་འབྱུང་བ། །རང་
གི་ངོ་བོ་དེར་མ་སྐྱེས། །རང་གི་ངོ་བོར་གང་མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་
སྐད་བྲ།” ཞེས་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་།
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ལྟ་གྲུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པར་ཇི་སྐད་དུ་
བརྗོད་པར་བྱ་ཞེས་དང་། ཙ་ཞེ་ལས་ཀྱང་། “རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་

གང་། །དེ་ནི་སྣོང་པ་ཉིད་དུ་བཤམ་པ། །དེ་ནི་རྒྱུ་བྱས་གངགས་པ་སྟེ། །དེ་ནི་
 དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ལོ།།" །ཞེས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པས་སྣོང་པར་གསུངས་ཤིང་། མདོ་སྟེ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་
 རྒྱེས་པ་དེ་མ་སྟེས། །དེ་ལ་སྟེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན། །རྒྱུན་ལ་རག་
 ལས་གང་དེ་སྣོང་པར་བཤམ་པ། །གང་ཞིག་སྣོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན།།
 །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུན་ལས་སྟེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །བསྐྱབ་པར་བྱ་
 བ་མ་སྟེས་ཞེས་པའི་དོན་ནི་རྟེན་པ་གཉིས་པས་བསྟན་ཏེ། །རང་བཞིན་གྱིས་
 མ་སྟེས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། །དགག་བྱ་ལ་བྱུང་པར་མ་སྐྱར་བ་མིན་ཏེ།
 །ལང་ག་ཤེགས་ཚིག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་ལས། །སྟོ་གོས་ཚེན་པོ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མ་སྟེས་པ་ལ་དགོངས་ནས། །ངས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་སྟེས་པའོ། །ཞེས་
 བསྟན་ཏེ།" །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་དགོངས་པ་རང་གིས་སྤངས་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །

དེའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། །རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་འགོག་པ་འདི་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུངས་པས་
 ཐུགས་སྟོགས་ནས། །རྩ་ཤེ་དང་རིགས་པ་རྒྱལ་ཅུ་པ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་དུ་
 མཐ། །འཕགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་
 བས་བསྟོན་པ་མཛད་པ་ལ། །བརྟེན་ནས་སྟེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་"མ་སྟེས་སོ་"ཞེས་
 པའི་ཐུན་སྐྱེལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་སྐྱ་བར་མི་བྱའོ།།

"གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མ་སྤངས་

པ་དེའི་ཚེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ནི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་
ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་
ན་ནི་དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སམ་བདག་གཞན་དང་དབང་ཕྱུག་སོགས་
ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱེས་ཟེན་པ་མི་འཇིག་པར་གནས་པས་ཉྱལ་བ་
དང་། འཇིག་པས་ཆད་པ་ལ་སོགས་པར་ཉྱལ་བ་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། དེ་ལས་
གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པའི་སྲིར་བཤད་པ།”

ཅུ་བ། ཉྱལ་རྣམས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་འགྱུར་བ་སྟེ།
དངོས་པོ་ཇི་སྟར་མེད་པར་ཡོངས་དབྱུང་ཟེན།
དངོས་པོ་མེད་པར་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་དཔེར།
བྱུང་ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་མིན་དེ་བཞིན།

མཐར་འཇིག་པའི་ཉྱལ་བ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འཇིག་པ་ཡོད་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཇི་སྟར་ཡང་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དབྱུང་
ཟེན་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་མཐར་འཇིག་
གྱི་ཉྱལ་བ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བྱུང་ཤིང་མེད་པར་འབྲས་བུ་
མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ལོ།

དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་བ་གོམས་བ་ལས། "རྣམ་
འགྲུལ་བ་འཕགས་པའི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་
སྒྲིབ་པའི་སྒྲོལ་བ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་བ་དེ་
དག་ལ་ཚོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཐོག་མ་
མེད་པ་རྣམས་གོམས་བ་རྣམས་སྒྲོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་སྒྲུབ་བསྐྱུས་
པས་སྐྱེ་བའི་སོགས་པར་སྒྲིབ་བ་ལོག་པ་ཉིད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་འབྲས་བུར་
འགྱུར་གྱི། སྐྱེ་བའི་སོགས་པ་རང་བཞིན་གཞན་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་སྒྲོལ་བ་
དེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།"

བཞི་པ།

རིགས་པས་དབྱེད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ངོས་གཟུང་བ་ནི།

ཅུ་བ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅེངས།།

མི་རྟོག་རྣམས་འགྲུལ་བ་ནི་གྲོལ་འགྱུར་བས།།

རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ།།

རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུངས།།

"གང་གི་སྤྱིར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཚོས་ཉིད་འདི་སྒྲུབ་བ་འདྲ་བ་དེ་ལྟར་མི་
ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོར་མཐར་འཇིག་གྱི་རྟོག་པས་བཅེངས་པ་དེའི་སྤྱིར་

ཚོས་ཉིད་འདི་དེ་ལྟར་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་པས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ན་རྣམ་འགྱུར་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་སྟོལ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་སྤྱིར་
མཐར་འཇིག་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་བཀག་
པས་རྟོག་པ་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པས་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་
བཞག་གོ།" ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ།།

བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། "དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། རྟོང་
མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་
འདིར་ནི་འགོག་པ་ཡིན།།" ཞེས་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་
གཤེས་ཡིན་པས་དེ་མཐོང་བ་མངེས་ཀྱི། །རང་བཞིན་གྱིས་རྟོང་བ་མཐོང་བ་
ལ་ཡོན་ཏན་མེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་རྟོག་པས་མཐོང་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
པར་བརྩུང་བས་འཆིང་བ་ཡིན་པས། དེའི་ཞེན་ཡུལ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
འདིར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་འབྲེལ་པ་ལས་
ཀྱང་། "རྟོག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དོན་སྟོང་འདོགས་
པ་སྟེ།" ཞེས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་པར་སྟོང་
འདོགས་པ་ལ་བཤད་པས། རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་བདེན་
འཇིག་གི་རྟོག་པ་དང་མཐར་འཇིག་གི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་དོ།།

མཐར་འཇིག་གི་རྟོག་པ་ཡང་མཐའི་སྐྱ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་
མཐའ་བྲལ་གྱི་མཐའ་ནི་དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། "གལ་ཏེ་དབུ་མ་ལ་སེམས་ཀྱི་

རང་གི་ངོ་བོའི་བདག་ཉིད་གྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པ་ཅི་ཡང་རྩལ་བ་ཞིག་ཡོད་
པར་གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཆེ་དེ་ལ་ཡོད་པས་ཉལ་གོ་ཞེས་མ། མི་ཉལ་གོ་ཞེས་བྱ་
བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་ངེ་ལྟར་མཐར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་སོང་ཞིང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་ནི།
ལྷུང་བའི་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལོ།།" ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན་ལོ།།

དེ་ཡང་ངེ་ལྟར་བརྩལ་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་འདྲིའ་མཐའ་མིན་
ལ། ལྷོ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་མཐར་འཇིག་མིན་ལོ། དེས་ན་
འདྲིའི་མཐའ་ནི་ལྷུང་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འདྲིག་ཉེན་ན་བྲག་གཡང་ལ་མཐའ་
དང་དེ་ལ་ལྷུང་བ་ལ་མཐའ་ལ་ལྷུང་ཞེས་སྐྱབ་ལྟར། གང་དུ་བརྩལ་བས་འཇིག་
པ་པོ་ལྷུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་མཐའ་ལྷུང་ཞེས་བཤའ་བའོ།།

དེ་ལ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པས་ཡང་དག་པར་
མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་སྲིད། དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་པ་མེད་པའི་མཐར་
འཇིག་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་འགོག་པ་མེད་མཐའ་འགོག་པ་མིན་གྱང་།
དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་ན་དངོས་པོ་
མེད་པའི་མཐར་ལྷུང་བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་མེད་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ལོ།།

ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་
སྲུས་གྱང་གཞོན་མི་སྲིད་པས། དེ་དག་ཡོད་པ་མིན་པའམ་མེད་པར་འཇིག་
པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་མེད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཇིག་ཡིན་གྱི། སངས་

རྒྱས་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་མེད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཇིག་
མིན་ནོ། །འདི་ནི་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་མེད་མཐའ་ཡིན་ལ་སྐྱུ་མ་ནི་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་
མེད་མཐའོ། །

དེའི་སྐྱུར་སྐྱུར་བ་འདད་པའི་བཀག་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཚོས་
རྣམས་ནི། དོན་དམ་པར་རམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཇིག་པའི་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཇིག་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་
མཐུན་བཅེ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཇིག་མིན་
ནོ། །གཞུང་གི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
མཐར་བའདད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། ། "དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུར།"

ཅུ་བ། བསྟན་བཅོས་ལས་དབུ་མ་ཚོད་ལ་ཆགས་པའི་སྐྱུར།
མ་མཛད་རྣམ་གྲོལ་སྐྱུར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན།

"འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རིགས་པའི་རྣམ་པར་
དབུ་མ་ཤེན་ཏུ་མང་བར་མཛད་པ་ནི། ཚོད་པ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་གཞན་གྱིས་
ཀྱིས་གཞོན་པར་འདོད་པའི་སྐྱུར་མ་མཛད་དོ། ། ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་
པའི་རྣམ་པར་དབུ་མ་མཛད་པ་ན།

ཅུ་བ། .....རྣམ་གྲོལ་སྐྱུར་ནི་..... །

དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི།   སེམས་ཅན་
གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་སྤྱི་ནི་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས།   ཐར་པ་ཐོབ་
པར་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ནི་
མཛད་པ་ཡིན་ལོ།།”

“གལ་ཏེ་སྤོང་གྱིས་དངོས་པོར་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚོལ་བ་རི་ལྟར་
བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་བཀོད་ཅིང་བསྟན་བཅོས་ལས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ།
དེའི་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི་རྩོད་པའི་སྤྱིར་ཡིན་པས།   རྟོག་པ་
སྟོག་པ་ཅི་མ་ཞིག་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་རི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་ཅེ་ན།   རྣམ་པར་
དབྱུང་བ་འདི་ནི་རྩོད་པའི་སྤྱིར་མཛད་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི།   འོན་ཀྱང་།”

ཙ་བ། .....དེ་ཉིད་བསྟན།

“དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ན། གཞན་སྟོགས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོབས་ཚུང་བས་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་བདག་ཉིད་འཐེན་
མི་འཇུགས་ཤིང་། ལྷང་བ་ཉེ་བ་ན་ལུན་པ་ལྟར་རང་ཉིད་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་
དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པ།”

ཙ་བ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན།
གཞན་གཞུང་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད།།

གལ་ཉེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་གིས་
བཏགས་པ་རྣམས་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཁོ་ལོ་ཅག་ཉེས་པ་མེད་དེ། བརྒྱ་
པ་ལས། "ཚོས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་གྱིས། ཚོད་པ་མཛད་སྤྱིར་
གསུངས་མ་ཡིན། །འོན་ཀྱང་མེ་ཡིས་བྱད་ཤིང་ལྟར། །འདི་ཡིས་པས་གྱི་རྒྱལ་
བ་སླེག" ཅེས་མེ་བྱས་པ་བཏུང་བ་སྐོལ་བའི་སྤྱིར་དུ་བྱས་གྱི་ཐལ་བ་དང་
སོལ་བའི་སྤྱིར་དུ་བྱས་པ་མིན་ཀྱང་། དེ་དག་ཀྱང་ཞར་ལ་བྱུང་བའི་དཔེས་
གསུངས་སོ།།

"གལ་ཉེ་ཚོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱིར་ཚོས་ཉེ་བར་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་
ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་ས་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་ལ་སྤང་ཞིང་རིགས་པ་
དང་ལྡན་པའི་རང་གི་སྤྱོད་ས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པར་འགྱུར་བས། ཁོ་ཆགས་
གྱི་རྒྱལ་བ་སྤྱོད་པ་མེད་དོ།། ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།"

ཅུ་བ། རང་གི་ལྟ་ལ་ཆགས་དང་དེ་བཞིན་དུ།
གཞན་གྱི་ལྟ་ལ་འཇུག་གང་རྒྱལ་བ་ཉིད།

འདི་ལྟར་རང་གི་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་སྤྱོད་ས་
གྱི་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུད་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། "འཆིང་བའི་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཡིན་
པས་ཁོ་ཆགས་གྱི་རྒྱལ་བ་མ་ལོག་པར་འཕེལ་བས་བཅིངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
གྱི་ཐར་པ་ནི་མིན་ལོ།།

གང་གི་ཆེ་ཆོས་འདི་ཚོད་པའི་སྲིར་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ།”

ཅུ་བ། དེའི་སྲིར་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་རྣམ་བསལ་ཉེ།
རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་སྦྱར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར།

དེའི་སྲིར་རང་སྲོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། གཞན་སྲོགས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་
བ་རྣམ་བར་བསལ་ཉེ། རིགས་བས་རྣམ་བར་དཔྱོད་པ་ནི་སྦྱར་དུ་གྲོལ་བར་
འགྱུར་དོ། །

རིགས་པ་རྒྱལ་ཅུ་བ་ལས་ཀྱང་། ཚོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དེ་
དག་ལ་ནི་སྲོགས་མེད་དོ། །གང་རྣམས་ལ་ནི་སྲོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་
སྲོགས་ག་ལ་ཡོད། །” ཅེས་དང་། བརྒྱ་བ་ལས་ཀྱང་། “རང་གི་སྲོགས་ལ་
ཆགས་ཡོད་ཅིང་། །གཞན་སྲོགས་ལ་ཁྲོད་མི་དགའ་ན། །སྤང་ན་འདས་པར་
མི་འགོ་སྟེ། །གཉིས་སྦྱོད་ནི་བར་ཡོད་མི་འགྱུར། །” ཞེས་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་
གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། “གང་ཞིག་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་།།
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད། །ང་རྒྱལ་རྒྱགས་བས་བཅོས་པ་ལོག་
པ་སྟེ། །ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྦྱུག་བསྐྱེད་ཇེས་སུ་སྦྱོང་། །” ཞེས་གསུངས་སོ།།

བདག་གཞན་གྱི་སྲོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བའི་སྲོགས་སྦྱང་དོར་
ནས་གཟུ་བོའི་སྒོས་མ་དབྱེད་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔྱོད་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་ཉིད་
ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་དམ་དུ་འཚིང་བར་གསུངས་པ་འདི་ཉིད། བདག་

ཅག་རྣམས་ལ་ ཐུགས་བརྩེ་བས་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་པར་ཤེས་པར་
གྱིས་ཤིག བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་གྱིས་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་
བསྟན་པར་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོའི་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ནི་ཤིན་
ཏུ་མང་ལ། དངོས་མེད་གྱི་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་ཀྱང་བར་བར་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོངས་སོ།།

གཉིས་པ།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ།

ཐར་འདོད་གྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དགག་
དགོས་པར་བསྟན་པ། བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་འགོག་པའི་ཚུལ། བདག་དང་ཤིང་རྩའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་
བསྐྱེ་བར་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

ཐར་འདོད་གྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་
དགག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི།

“དེ་ལྟར་ལྷུང་དང་རིགས་པས་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་བསྟན་ནས། དེའི་
འོག་ཏུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བཤད་པ།”

ཅ་བ། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ།
ལྷ་ལས་བྱུང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་བྱུང་ཅིང་།།
བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་ཉོག་ས་བྱས་ནས།།
རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།།

འདི་ན་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇུག་པར་འདོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་
པའི་སྐྱོན་མ་ལུས་བ་སློང་བར་འདོད་པ་ནི། འཁོར་བར་འབྲུམ་བ་འདི་ཅི་འདྲ་
བ་ཞིག་གི་ཅ་བ་ཅན་ཡིན་སྟེ་དུ་ཉོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན།

ཅ་བ། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ།།

ལྷ་ལས་བྱུང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་བྱུང་ཅིང་།།

"ཉོན་མོངས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་། སྐྱོན་རྣམས་ནི་སྐྱེ་
གྲ་ལ་འཆི་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་མ་ལུས་པར་ང་དང་ངའི་འོ་སྟེང་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་འཇིག་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་བར་
འབྱུང་ཉེ། དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
ནོ།།"

དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ན་འཇིག་ལྟ་སྟོང་བར་འདོད་པ་འགྲུང་ལ། དེའི་ཚེ་
ཞེས་རབ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་སྟོང་བ་དེ་ཡང་སྐར་ཚོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་
དང་བཞི་བརྒྱ་པའི་ཡུང་བྲངས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་
བདག་ཡུལ་སྟེང་ན་མེད་པར་མཐོང་བས་སྟོང་དགོས་པར་མཐོང་ནས། འཇིག་
ལྟས་གཞི་གང་ལ་ཞེན་པ་འདིའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་སྟུང་དུ་བརྟགས་པ་ན།

ཅ་བ། བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས།

“བདག་སྟེང་ཞེས་པའི་ང་ནི་བདག་ཏུ་སྟུང་བ་འདིའི་ཡུལ་དམིགས་པའོ་
སྟུང་དུ་རྟོགས་ཏེ། ངར་འཇིན་པ་ནི་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིར་དོ།
དེའི་ཚེ་ཉེས་སྦྱོན་མ་ལུས་པ་སྟོང་བར་འདོད་པས་ཅ་བ་འཇིག་ལྟ་ཉིད་སྤང་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་དམིགས་པ་བདག་གི་བདག་སྟེང་འོ་བོས་གྲུབ་
པ་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལས་སྟོང་བར་འགྲུང་བས། རྣམ་འགྲུབ་པས་གང་
ཞིག་བདག་ཏུ་འཇིན་པའི་ཡུལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་འོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་མ་
གྲུབ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེས་ཐོག་མར་བདག་ཁོ་ན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དོ།”

ཅ་བ། རྣམ་འགྲུབ་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།

“རྣམ་འགྲུབ་པ་ཡིས་བདག་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་

བྱེད་པ་ལས། འཇིག་ལྷ་སྤངས་ན་ཉེས་སྐྱོན་ཀུན་སྒོལ་བས་ན། བདག་
 ལ་རྣམ་པར་དབྱུང་བ་འདི་ནི་ཐར་བ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བརྟུས་
 ལས། "གང་ཟག་སྐྱོང་བ་ཉིད་ནི་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། དེའི་སྤྱིར་ཅ་
 བ་ཆད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ།།" འཕགས་པ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ། "ཞི་བའི་སློབ་གྲོས་འདི་
 ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་ཅ་བ་ནས་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ཡལ་ག་སྤོ་
 ཐམས་ཅད་སྐྱམ་པར་འགྱུར་རོ།། ཞི་བའི་སློབ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་
 ལ་ལྷ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་
 བར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དགོངས་པ་
 མཐུན་པས། ཐོག་མར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་
 སེམས་པ་དང་། དེ་ནས་དེའི་ཅ་བ་གང་ཡིན་ངོས་འཇིན་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་
 སྐྱོང་བར་འདོད་པ་ན་སྐྱོང་ཐབས་ཀྱི་ཐད་དུ་མ་འབྲུགས་པར་དེའི་ཞེན་ཡུལ་
 བཀག་པས་བདག་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཞིག་ངེས་པར་རྟེན་ནས། དེའི་དོན་ལ་འབྲིས་
 པར་བྱེད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གལ་ཏེ་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། "ཇི་སྟེད་སྤུང་པོར་འཇིན་ཡོད་པ།།
 དེ་སྟེད་དེ་ལ་ངར་འཇིན་ཡོད། །ངར་འཇིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །ལས་ལས་
 གྲང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །" ཞེས་སྤུང་པོ་བདེན་འཇིན་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཇིན་འཁོར་
 བའི་ཅ་བར་བཤད་ལ། འདིར་འཇིག་ལྷ་འཁོར་བའི་ཅ་བ་བཤད་པ་གཉིས་

འགལ་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས་མི་འཐད་པའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན།

སློན་མེད་དེ་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་འཇིན་གཉིས་དམིགས་པས་
སོ་སོར་འབྲེད་ཀྱི། འཇིན་སྤངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡང་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིར་དང་།
འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཉིས་འགལ་བ་ནི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་འཇིན་སྤངས་མི་
མ་ཐུན་པ་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་འཇོག་པ་ལ་བྲེད་པའི་སྲིར་རོ།།

དེས་ན་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཇིན་འཇིག་ལྟའི་རྒྱར་སློན་པ་ན། མ་རིག་པའི་
ནང་ཚན་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་སློན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བར་
སློན་པ་ན་རང་དང་འཇིན་སྤངས་མི་མ་ཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྩ་བར་སློན་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པས་མི་འགལ་
ཏེ། མ་རིག་པའི་རིགས་འདྲ་སྲ་སྲི་གཉིས་ཀ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་མི་འགལ་བ་
བཞིན་ལོ།།

གཉིས་པ།

བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་།   བདག་གི་བ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལོ།།
དང་ལོ།

བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་རྒྱལ།

གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་
རང་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག། དེ་གཉིས་གྱི་
ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག། དེ་ཉིད་དང་གཞན་
ཉིད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་དགག། བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤམ། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་
འཇིག་གྱི་རྟོག་པ་སྤང་སྤོ་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་
དགག་པ་ལ་གཉིས།

ཕྱོགས་སུ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པའོ།།

དང་པོ།

ཕྱོགས་སུ་མ་བརྗོད་པ་ནི།

“འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་པ་བདག་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེས་དེ་ཉིད་
མི་ཤེས་པས་སྟོན་ཞིག་ཅེ་ན།” འདི་ལ་གཉིས། གངས་ཅན་གྱི་ལྷགས་བརྗོད་

པ་དང་། གྲེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷགས་བརྗོད་པའོ།།
དང་པོ།

གྲངས་ཅན་གྱི་ལྷགས་བརྗོད་པ་ནི།

རེ་ཞིག་དེ།

ཅ་བ། ཟ་པོ་ཏྲག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག །
ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས།།
དེའི་དབྱེ་ཅུང་བད་ཅུང་བད་ལ་བརྟེན་ནས།།
ལྷ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར།།

ཟ་བ་པོ་སྟེ་བདེ་སྤྱད་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་། ཏྲག་པའི་
དངོས་པོ་དང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དང་། རུལ་ལྷན་སྦྱང་
སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ལྷ་བ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན། བྱ་བ་མེད་པར་ལྷ་སྟེགས་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་སོ།།

དེ་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་ནི། “ཅ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་
ལ། །ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་
རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྦྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན།།” ཞེས་

སྐྱབས་བྱེད་དོ།

“དེ་ལ་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པས་ན་རང་བཞིན་ནོ། །སྐྱབས་གང་
དུ་བྱེད་ཅེ་ན། རྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་སུའོ། །གང་གི་ཆེ་སྐྱེས་ལ་
སོགས་པའི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོངས་སྐྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འདོད་པ་རྐྱེས་པ་
དེའི་ཆེ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དང་རྐྱེས་བུ་སྐྱོར་
ཞིང་། དེ་ནས་གཙོ་བོས་སྐྱེས་ལ་སོགས་པ་འབྱེན་ནོ།།”

“དེའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོའོ། ། དེ་ལས་
ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ལས་དབང་པོ་བརྟུ་གཅིག་དང་དེ་ཅུ་ལྟ་སྟེ་བརྟུ་རྒྱལ་
པོའི་ཚོགས་སོ། །བརྟུ་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལྟ་ནི་དེ་ཅུ་ལྟ་ལས་ཏེ། རྐྱེས་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ།།”

“རྣམ་འགྱུར་མིན་ལ་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི།
ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟུར་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་
སོགས་པ་བདུན་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའང་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་
ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་སྟོས་ནས་རང་བཞིན་
ཡིན་ལ། ཅུ་བའི་རང་བཞིན་ལ་སྟོས་ནས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྐྱོའི་
དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་བརྟུ་རྒྱལ་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ནའོ།།” རྐྱེས་བུ་ནི་རབ་ཏུ་
བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

“རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྟ་ཡིད་གྱིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པས་
ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཡུལ་སྐྱེས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སྐྱོས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ།

དེ་ནས་སྒྲོམ་ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་སྐྱེས་བུས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་
ལྟར་ཡུལ་ལ་སྐྱོད་འདོད་པས་ཡུལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྐྱོད་ཅིང་། གང་གི་ཆེ་
ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་ཚུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་
བསྟམས་པས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་
སྒྲོམ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལོ་མིག་གི་མདོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ན། མིག་དེའི་
སྒྲོ་ནས་གཙོ་བོ་ལ་སྟ་བར་བྱེད་ལ། དེས་བསྟམས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་
བྱད་མེད་ལྟར་ངོ་ཆོ་བར་གྱུར་པས། བདག་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང་འབྲལ་བར་འགྱུར་
དོ། །རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་
སྒྲོ་ནས་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་སྦྱིམ་པའི་སྤྱིར། མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པ་དེའི་ཆེ་སྐྱེས་བུ་ཉག་གཅིག་གནས་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།”

བདག་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་ཡན་གར་བའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་སྤྱིར་རྟག་པ་
ཞེས་བྱའོ། །“གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་
ཞེ་ན།” “འདི་ལ་རྟུལ་སྤུན་སྤྱིང་སྤྱོད་ས་རྣམས་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་སོ། །དེ་
ལ་རྟུལ་ནི་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། །སྤུན་པ་ནི་སྤྱི་བ་དང་
གཡོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། །སྤྱིང་སྤྱོད་ས་ནི་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་གསལ་
བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། །བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་གཉི་སྤྱུག་ཞེས་པ་ནི་
འདི་དག་ཁོ་ནའི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

འདི་དག་ཆ་མཉམ་པའི་སྐྱབས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་
གཙོ་བོར་གྱུར་ཅིང་རབ་ཏུ་ཞི་བར་གྱུར་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་དག་རྣམ་པར་མི་

འགྲུར་བའི་སྐབས་ནི་རང་བཞིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་
པོ་དང་སློབ་གཉེས་ནི་རྣམ་གྲངས་"ཉེ་སྤྱི་ཡུལ་དང་ནང་གི་སྤྱི་སྤྱི་བུའི་གཟུགས་
བརྟན་གཉེས་ཀ་འཆར་བ་ཞིག་གོ།

ཆེན་པོ་ལས་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ང་རྒྱལ་ནི་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པར་འགྲུར་བ་
ཅན་དང་། སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་དང་། ལུན་པ་ཅན་ནོ།། དེ་ལ་རྣམ་པར་འགྲུར་བའི་
ང་རྒྱལ་ལས་ནི་དེ་ཅུ་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་དང་སྐྱ་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་པ་
དག་གོ།། དེ་ཅུ་དག་ལས་ནི་འབྲུང་བ་རྣམས་ཉེ། ས་དང་ཚུ་དང་མི་དང་རྒྱུང་
དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ།

སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་ལས་གྱི་དབང་པོ་ལྟ་པོ་དག་དང་
ལག་པ་དང་རྐང་པ་དང་རྒྱབ་དང་། འདོམས་གྱི་དབང་པོ་དང་། སློའི་དབང་པོ་
ལྟ་པོ་མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྒྲ་དང་སྟེ་དང་སྤྱུགས་པའམ་ལུས་གྱི་དབང་པོ་དང་།
གཉེས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་དེ་ལྟར་ན་བརྟུ་གཅིག་གོ།"

ལུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ནི་ང་རྒྱལ་གཞན་གཉེས་ཀའི་འཇུག་པར་བྱེད་
པའོ།།

དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ང་རྒྱལ་དང་དེ་ཅུ་ལྟ་སྟེ་བདུན་ནི་རང་བཞིན་དང་
རྣམ་འགྲུར་གཉེས་ཀའོ། །དབང་པོ་བརྟུ་དང་ཡིད་དང་འབྲུང་བ་ལྟ་ནི་རྣམ་
འགྲུར་ཁོ་ན་དང་། རྩ་བའི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ནི་
གཞུང་ལུགས་སོ།།"

གཉིས་པ།

བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷགས་བརྗོད་པ་ནི།

འི་ལྷ་རྟ་གྲངས་ཅན་དག་གིས་བདག་ཁས་སྤངས་པ་དེ་བཞིན་དུ།

ཅ་བ། དེའི་དབྱེ་ཅུང་བད་ཅུང་བད་ལ་བརྟེན་ནས།།

ལྷ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར།།

“བདག་དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་བད་ཅུང་བད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སྟེགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྷ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་
སྟོང་དང་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། འདོད་པ་དང་སྤང་བ་དང་འབད་པ་དང་
ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་དང་བྱ་བའི་ལྷགས་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་སྟོ
བར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལ་སྟོན་ནི་ཡུལ་འཛིན་པའོ།། བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སྤྱི་
སྟོང་བའོ། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ནི་དེ་ལས་བསྐྱོད་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་གྱུར་
པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །སྤང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་
ཀྱིས་སྟོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་པ་ནི་དོན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་མཐར་
ལྷག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །གང་ལས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་
དེས་པར་ལེགས་པ་འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཚོས་སོ། །དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་ནི་ཚོས་མ་

ཡིན་པའོ།།”

“ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ནི་འདུ་བྱ་བའི་
འབྲུགས་སོ།། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་རི་རི་སྤིད་དུ་བདག་ལ་འདུ་ཞིང་
ཡོད་པ་དེ་སྤིད་དུ། དེ་དག་གིས་སྐྱུར་བའི་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་སྐྱུབ་
པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཆེ་སྐྱེས་བྱ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་
ཤེས་པས་སློབ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པར་གཙོད་པ་
དེའི་ཆོ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་ཐར་བར་འགྱུར་རོ།།”

“བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་
མོངས་སྤོད་པའི་བྱ་བ་པོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཕྱིར་
ན་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྤོའོ།།”

བྱེ་བྲག་པ་“ཁ་ཅིག་སྐྱུམ་པ་དང་། རྒྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བཅས་
པར་ཁས་ལེན་ན། རིག་བྱེད་དུ་སྐྱེ་བ་དག་ནི་བྱུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་
རྣམས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟར། རྟེན་ལུས་ཐ་དད་པས་བརྟེན་པ་
བདག་གཅིག་ཉིད་སྣ་ཚོ་གས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁས་ལེན་ནོ།།”

འགྲེལ་པར། “བདག་གི་བྱེད་པར་རྩུང་བཟང་རྩུང་བཟང་ལ་བརྟེན་ནས་
ལུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་པན་ཚུན་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རོ།།” ཞེས་
གསུངས་པས་གཞུང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་དེའི་དབྱེ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོར་བྱེས་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མ་གོ་བའོ།།

གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ནི།

“ལྷ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་དེ་དེ་ལས་བདག་མི་འདྲ་བ་
གང་ཞིག་སྣང་བ་དེ་ནི།”

ཅ་ག། མོ་གཤམ་བྱ་ལྷར་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བྱིང།
དེ་ལྷར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ཞིང་།
འདི་ནི་ངར་འཇོན་ཉེན་དུ་འང་མི་རིགས་ལ།
འདི་ནི་ཀུན་རྗེ་བ་ཏུ་ཡང་ཡོད་མི་འདོད།

“དེ་དག་གིས་ངེ་ལྷར་བཏགས་པ་དེ་ལྷར་གྱུར་བ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་
ནི་ལྷ་སྟེགས་རང་གི་རྗེས་སུ་དབག་པ་སྟེ་ཁས་སྦངས་པའོ། དཔེར་ན་མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་ལྷར་དོ།”

རྟགས་དེས་སྣང་བའི་ཚོས་ཅན་བཀག་གུང་སྐྱོན་མེད་པ་ནི་རྟགས་དང་
ཚོས་གཉིས་ཀ་རྣམ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། དེ་ལྷར་གཞན་
གྱིས་བརྟགས་པའི་བདག

ཅ་བ། འདི་ནི་ངར་འཇིན་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ལ།

“འདི་ནི་ངར་འཇིན་སྣམ་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཏེ།” རྟགས་
དང་དཔེ་ནི་སྒྲར་བཞིན་འོ།།

ངར་འཇིན་གྱི་རྟེན་ཞེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
དམིགས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་ཡུལ་ནི་ང་ཅམ་དང་གང་ཟག་
སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བའོ།།

ཅ་བ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་མི་འདོད།

རྣམ་པའི་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པས་དེ་ནི་“ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་
ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས།” མ་སྐྱེས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ།།

དེའི་སྤྱིར་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་འདི་པའི་གྲུབ་མཐའི་འགངས་དང་། འཇིག་སྟེང་
དམིགས་རྣམ་གྱི་ཡུལ་ཞེས་ཏུ་མ་སྐྱེད་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྐྱེ་བའོ། །དེ་སྟར་
བདག་ཡོད་པ་དང་ངར་འཇིན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ནི་དགག་བྱ་ལ་དོན་
དམ་གྱི་བྱུང་པར་སྐྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡང་དེ་གཉིས་འགོག་པར་ཡང་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཆེ་བདག་ཡོད་པར་
མི་འདོད་ཅེས་པ་ནི་བདག་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མིན་པའོ།།

“ཉྱགས་དང་དཔེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དགག་བྱ་གཉིས་འགོག་པར་མ་བྱད་
ཀྱི་གཞན་ཡང་།”

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེའི་བྱད།
ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་དེ་ཀྱན་ལ།
རང་གྲགས་མ་སྐྱེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞོད་པ།
དེ་སྤྱིར་དེ་བྱད་ཀྱན་གྱང་ཡོད་མ་ཡིན།

ལྷ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་དེའི་བྱད་པར་ཀྱན་གྱང་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ།། དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ན་
གངས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྩེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་
བདག་དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཀྱན་ལ་
སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ། ལྷ་སྟེགས་རང་ལ་གྲགས་པའི་མ་སྐྱེས་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱིས་གཞོད་པ་དེའི་སྤྱིར་རོ།། དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏགས་པའི་གངས་ཅན་དང་རྩེ་བྲག་
པའི་བདག་གི་བྱད་པར་བཏགས་པ་ཀྱན་གྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དགག་
པར་བྱའོ།།

“སྤྱོགས་འདིས་ནི་བདག་ཉུ་སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་གཏན་
ཚིགས་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཡི་དཔེས། དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་བདག་གི་

ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར་རྣམས་གསལ་བར་རིག་པར་བྱའོ།།”

ཅུ་བ། དེ་སྤྱིར་སྤྱང་པོ་ལས་གཞན་བདག་མེད་དེ།
སྤྱང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཇིན་མ་གྲུབ་སྤྱིར།

“དེའི་སྤྱིར་སྤྱང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་དེ།   སྤྱང་པོ་
བསྐྱེད་པ་མ་གཏོགས་པར་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་འཇིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་
རོ།།”

དེ་ནི་བདག་སྤྱང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་
འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་བུ་མ་པ་མ་བསྐྱེད་པར་སྣམ་བུ་ཡན་གར་དུ་
འཇིན་པ་བཞིན་དུ་འཇིན་པ་ཞིག་འོང་དགོས་ན། དེ་འགར་ཡང་མ་མཐོང་བའི་
སྤྱིར་ཞེས་པའོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་ཅུ་ཞེ་ལས། “བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་དུ་
འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །གསྐྱེད་ཡོད་རིགས་
ན་གསྐྱེད་དུ་མེད།།” ཅེས་དང་། “གལ་ཏེ་སྤྱང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། སྤྱང་
པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར།།” ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་སྤྱང་
པོའོ།།

“སྤྱིན་གཞན་ཡང་།”

ཙུ་བ། འཇིག་རྟེན་ངར་འཇིན་སྒོ་ཡི་རྟེན་དུ་ཡང་།།

མི་འདོད་དེ་རིག་མིན་པའང་བདག་ལྟའི་སྲིད།།

ཡུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདི། འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་
གྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གྱི་ངར་འཇིན་གྱི་སྒོ་ཡི་རྟེན་དེ་དམིགས་པར་ཡང་
མི་འདོད་དེ། ལྷ་སྟེགས་གྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་དེ་རིག་པ་མིན་པ་
སྟེ་དེའི་རྣམ་པར་མི་འཇིན་པའང་མངོན་ཞེན་པའི་བྱུང་པར་ལས་བདག་དང་
བདག་གི་ཞེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་སྲིད་རོ།།

འདི་ནི་ངར་འཇིན་སྒོ་ཡི་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཞེས་སྒྲར་བཀག་པ་
དང་མི་སྒྲོས་ཏེ། སྒྲར་ནི་བདག་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་ཅམ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་
ཡིན་པ་བཀག་ལ། འདིར་ནི་ཡུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་
བཀག་པའི་སྲིད་རོ།།

“ཅི་སྟེ་གང་ཟག་གང་དག་ད་ལྟ་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་
སོགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་སྒྲོན་གོམས་པའི་
དབང་གིས་བདག་དེའི་ཡུལ་ཅན་ངར་འཇིན་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་
སྟམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་སྒོ་བསྐྱུར་བ་ཁོ་ན་ལ།”

ཡུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་ངར་འཇིན་གྱི་རྟེན་དུ་འཇིན་པ་
ཡོད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ།། སེམས་ཅན་“གང་དག་ལ་སྒྲར་གྲུབ་མཐའ་ངན་
པའི་གོམས་པ་མེད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་འདིར་ངར་འཇིན་འཇུག་པར་མཐོང་སྟེ།

འདི་ལྟ་སྟེ།

ཙུ་བ། གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱེད་མང་བརྒྱལ་གྱུར་པ།

དེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་ཏྟག་འདི་མ་མཐོང་ལ།

ངར་འཇིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་མཐོང་སྟེ།

དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་གཞན་བདག་དགའ་མེད།

“སེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱེད་པ་མང་པོར་ཆེ་བརྒྱལ་བར་
གྱུར་བ་སྐྱེད་དེ་ཅ་མ་སོང་དུ་ཟེན་ཀྱང་། ད་དུང་དུ་ཡང་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་
ལས་སྒོག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེས་ཀྱང་། ལྷ་སྟེགས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་མ་
སྐྱེས་པ་དང་ཏྟག་པའི་བདག་འདི་མ་མཐོང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་། ངར་འཇིན་
འཇུག་པར་མཐོང་བ་སྟེ་ཤེས་ནས། ཤེས་རབ་ཅན་སྤྱི་ཞིག་ལྷ་སྟེགས་པས་
བཏགས་པའི་བདག་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ངར་འཇིན་གྱི་རྟེན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད།
དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཀྱང་གི་
སྐྱེས་ནི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤུད་པའོ།”

གཉིས་པ།

ངར་སྐྱེས་བཏགས་པའི་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་ལྷ།

སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་འདོད་པར་

མི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་
གཞན་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཟུང་
པ། གཞན་གྱི་ལྷགས་འབྲེལ་མེད་ཏུ་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱུན་སྲོང་གི་ལན་དགག་པའོ།།

དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས།

ཕྱོགས་སྲ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པའོ།།

དང་པོ།

ཕྱོགས་སྲ་མ་བརྗོད་པ་ནི།

“འདིར་རང་གི་སྡེ་བ་དག་ན་རེ།”

ཅུ་བ། སྤང་པོ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར།།

བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་སྤང་པོ་ཁོ་ནའོ།།

"ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྲིར་བདག་ཏུ་
ལྟ་བ་སྟེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་དམིགས་
པ་ནི་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།"

ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་ཕུང་པོ་དམིགས་པར་འཇོག་
པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྣ་མ་མི་རུང་བའི་སྲིར་རོ།། "དེའི་སྲིར་བདག་ནི་
རང་གི་ཕུང་པོ་ཅམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ།། ལྷོགས་འདི་ནི་གནས་མ་བུའི་སྟེ་བ་ལ་
སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྟེ་པའི་འོ།།" དེ་ལས་ཀྱང་།

ཅ་བ། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་ཕུང་པོ་ནི།།

ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད།།

མང་བཀྱར་བ་"ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྟེ་དམིགས་པར་ནི། རང་
གི་ཕུང་པོ་ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད་ཅིང་། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་ཡང་
ཕུང་པོ་ལྟ་པོ་དེ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེ།

ཇི་སྐད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོ་སྤོང་དག་དགོ་སྤོང་ངམ་བྲམ་
ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་
ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་འོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིར་དེ་དག་ལ་བྱེད་ཅག་གི་ལྟ་བ་འདི་
ནི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་ཡིན་ཀྱི་བདག་གམ་བདག་གི་

བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།། ཞེས་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྦྱང་དུ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་སོ།། ཞེས་སྦྱས་ཏེ། " ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་ལྟོའི་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཕུང་པོ་ལྔར་ཁས་སྦྱངས་སོ།།

ཅུ་བ། .....ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད།།

མང་བཟུང་བ་ཁ་ཅིག་ནི་"སེམས་གཅིག་ཕུ་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ།"

"བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སྤྱི་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་བྱུང་བ་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།།

ཞེས་ཚིགས་སྤྱི་བཅད་པ་ལས་སེམས་ལ་བདག་གི་སྦྱར་གསུངས་སོ། །འདི་ག་ལས་ཤེ་ན། ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་། སེམས་འདུལ་བར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་བ་འདྲིན། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་སོ། །དེའི་སྤྱིར་དང་འཇིན་པའི་གཞི་སེམས་ལ་བདག་ཅེས་གདགས་སོ་ཞེསོ།།"

རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། "འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གྱང་ཐ་སྦྱང་དུ་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྐྱ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་སྲིར་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའི་
ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྲིར་ཉེ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་མདོ་ཁ་ཅིག་
ལས་སེམས་དུལ་ན་བདེ་བ་འཐོབ་པར་གསུངས་ལ།" ཁ་ཅིག་ཏུ་"བདག་
དུལ་བས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་"སེམས་ལ་བདག་ཏུ་འདོགས་
ཅེས་ལུང་དང་། སྲིད་པོ་ལེན་མཁན་ནི་བདག་ཡིན་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་
སྲིད་ལེན་པའི་སྲིར་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་བཞག་གོ་ཞེས་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
སྐྱའོ། །སློབ་དཔོན་འདི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ།

ཀུན་གཞི་འདོད་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་
གཞིར་སྐྱའོ། །དེ་ཡང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་
དུ་མེད་པར་ཉོགས་པར་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་
པར་ཉོགས་པ་མི་འདོད་པས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པར་སྐྱ་
བ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་སྣོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཚན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ།

ལུགས་དེ་དག་གི་པ་ནི།

རྩ་བ། གལ་ཉེ་སྲིད་པོ་བདག་ན་དེའི་སྲིར་དེ།

མང་བས་བདག་དེ་དག་གྲང་མང་པོར་འགྱུར།།

བདག་ནི་རྗེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་དེར་ལྟ་བུ།།

རྗེས་ལ་འཇུག་པས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར།།

གལ་ཉེ་རང་རྒྱུད་གྱི་"སྤང་པོ་ལྔ་བདག་ཡིན་པའི་སྤྱོད་གས་ལྟར་ན། དེའི་
སྤྱིར་སྤང་པོ་དེ་མང་བས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཡང་བདག་དེ་དག་གྲང་མང་
པོར་འགྱུར་རོ།།

གང་གི་ལྟར་ན་སེམས་བདག་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དབྱེ་བས་སམ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། རྣམ་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་
དང་འགག་པའི་དབྱེ་བས་མང་བའི་སྤྱིར་བདག་གྲང་མང་པོར་འགྱུར་རོ།།"
འདིར་འགྲེལ་བ་ལས། བདག་མང་པོར་ཐལ་བ་སྤྱོད་གས་སུ་མ་གཉིས་གྱི་དང་
པོ་ལ་འཕྲེན་པ་དང་།

ཡང་ན་སྤྱོད་གཞན་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་འཕྲེན་པར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་
མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་འཕྲེན་དུ་མི་རུང་བས། བདག་
དང་སྤང་པོ་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕྲེན་པའོ།།

དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་མ་སྐྱངས་པས། ངོ་བོ་
གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ཙམ་ཡིན་པ་བརྟུན་པ་ལ་སྤྱོད་མེད་གྲང་། བདག་སྤང་
གཉིས་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་དབྱེར་མེད་གྱི་གཅིག་ཏུ་
སྤུལ་ནས། དེའི་ལོག་ཏུ་བདག་མང་པོ་དང་སྤང་པོ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕང་

དོ། །“དེའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ལུང་ལས་ནི། བ་རོལ་པོས་བདག་མང་པོར་འདོད་བ་ཡང་མིན་ནོ།”

ཙ་བ། བདག་ནི་རྗེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ .....།།

“བདག་ནི་རྗེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་
འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས། ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་
སྤང་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་བསྟོད་པའི་
སྤྱིར་བདག་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན།”

“དགོ་སློང་དག་ལྟ་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྟོད་ཙམ་བཏགས་པ་
ཙམ་སྟེ། གང་འདི་སྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། རྣམ་
མཁའ་དང་སྤྱ་དན་ལས་འདས་པ་དང་། གང་ཟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ། ཇི་སྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟེན་བརྗོད་
བ་སྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྗོད་སེམས་ཙན་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལས་ནི་བ་རོལ་པོས་བདག་རྗེས་སུ་འདོད་བ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ།།”

ཙ་བ། ..... དེར་སྟུ་བ།།

རྗེས་ལ་འཇུག་པས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར།།

“གཞན་ཡང་ཕྱང་པོ་དེར་ལྟ་བུའི་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་རྗེས་ལ་
འདུག་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། སྟོན་པོ་དང་སེར་
པོ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་སྟོན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ།། དེའི་སྟེར་
འཛིག་ལྟ་སྟོང་བ་ན་རིགས་འདྲ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་
སྤངས་པ་མིན་པའམ། སྟོ་སེར་སོགས་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་
འཛིག་ལྟ་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་
བར་འགྱུར་རོ།།

གཞན་ཡང་།”

ཅུ་བ། རྒྱ་ངན་འདས་ཆེ་ངེས་པར་བདག་ཆད་འགྱུར།།
རྒྱ་ངན་འདས་སྟོན་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི།།
སྟེ་འཛིག་གྲེད་པོ་མེད་པས་དེ་འབྲས་མེད།།
གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་བ་བར་འགྱུར།།

རང་གི་ཕྱང་པོ་བདག་ཡིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ལྟར་ན། ལྷག་མེད་གྱི་རྒྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་ཆེ་ཕྱང་པོ་ལྟ་ཆར་ཆད་པས། དེས་པར་བདག་ཆད་པར་
འགྱུར་རོ།།

དེའི་སྟེར་མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་ཅག་གིས་
གང་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་རྟོག་ཆད་དུ་འཛིན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་

བར་འདོད་པའི་སྲིད་རོ།

ཅ་ག ཟུང་ན་འདས་སྡོན་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི།

སྐྱེ་འདིག་ ..... །

"ཟུང་ན་ལས་འདས་བར་ཞུགས་པའི་སྡོན་གྱི་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི།
ཕྱང་པོ་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་སྐྱེ་འདིག་གྲེད་པ་ལྟར་བདག་གྲུང་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སོ་སོ་བའི་སྐྱེ་འདིག་གྲེད་པར་འགྱུར་རོ།

དེའི་སྲིད་སྐྱེ་བ་དྲན་པ་ན་ངེ་ལྟར་ངའི་ལུས་འདི་སྡོན་གྱུར་བར་གྱུར་
ཏོ། །ཞེས་བྱ་བར་མི་འདྲིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་
ལས་རུས་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གསུང་བར་མི་འགྱུར་
ཏེ། དེའི་དུས་གྱི་བདག་གྲུང་ལུས་ལྟར་ཞིག་པས་ད་ལྟ་མེད་པའི་སྲིད་དང་།
ཆེ་འདིར་སྐྱར་གྱི་བདག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་བདག་གཞན་
སྐྱེས་པར་ཁས་སྐྱེངས་པའི་སྲིད་རོ།།" ཅ་གེ་ལས་གྲུང་། ༤༡ "ཉེ་བར་ལེན་
ཉིད་བདག་མ་ཡིན། །དེ་འགྱུར་བ་དང་འདིག་པ་ཡིན། །ཉེ་བར་སྐྱང་བ་ངེ་ལྟ་
གྱུར། །ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །" ཞེས་དང་། ༤༢ "གལ་ཏེ་ཕྱང་པོ་
བདག་ཡིན་ན། །སྐྱེ་དང་འདིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །" ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐད་
ཅིག་སྐྱེ་བ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན།

ཅ་ག ..... གྲེད་པོ་མེད་པས་དེ་འགྲམ་མེད།

“དེའི་ཚེ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པས། ལས་ལ་ཡང་གནས་པའི་ཉེན་
མེད་པའི་སྲིབ་ལས་ཀྱང་མེད་པས། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།། གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་སྲ་མས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
སྐད་ཅིག་མ་སྲི་མ་རྣམས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པས་སྤྱོན་མེད་དོ་སྦྱུ་མ་ན།”

ཅུ་བ། གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་བ་བར་འགྱུར།

དེའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱོན་པ་གཞན་
གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྲིབ། རྒྱུད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
གཞན་གྱིས་བ་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པ་ཚུད་ཟོས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་སྤང་བར་
འགྱུར་རོ། །” ཅུ་ཞེ་ལས་ཀྱང་། “གལ་ཏེ་དེ་ནི་གཞན་འགྱུར་ན། །དེ་མེད་པར་
ཡང་འབྲུང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གནས་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་མ་ཞེ་བར་སྤྱེ་
བར་འགྱུར། །ཆད་དང་ལས་རྣམས་ཚུད་བ་དང་། །གཞན་གྱི་བྱས་པའི་ལས་
རྣམས་ནི། །གཞན་གྱིས་སོ་སོར་སྤྱོད་བ་དང་། །དེ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར།།” ཞེས་སྲ་སྲི་རང་བཞིན་གྱི་གཞན་ཡིན་ན་སྲ་མ་ལ་སྤྱོས་པ་ལ་མི་
རུང་བས་སྲ་མ་དེ་མེད་པར་ཡང་འབྲུང་བ་དང་། སྲ་མའི་བདག་དེ་དེ་བཞིན་
དུ་གནས་པས། དེར་མ་ཞེ་བར་འདིར་སྤྱེ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་གསུངས་སོ།།

གཉེས་པ།

སྐྱོན་སྦྱོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་དག་གཞན་ཡིན་མོད་གྱི། དེ་སྐྱོན་ཡང་རྒྱུད་
ཅིག་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།”

ཅུ་བ། དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་ན་སྐྱོན་མེད་ན།།

སྐྱར་རྣམ་དབྱུང་ཆེ་རྒྱུད་ལ་ཉེས་བཤད་ཟེན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུན་
ཅན་རྣམས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ན། དེ་ཡང་མི་
འཐད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྐྱར་
རྣམ་པར་དབྱུང་པ་བྱས་པའི་ཆེ་ཉེས་བཤད་ཟེན་ཏེ། བྱམས་པ་ཉེར་སྤྲོས་
ལ་ཉེན་ཚོས་རྣམས་ནི། “ཞེས་བྱ་བ་དེར་རོ།།”

ཅུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། “གལ་ཏེ་སྐྱོན་ལས་མི་གཞན་ན། དེ་སྐྱོན་ནི་མི་ཉུག་
འགྱུར། །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མི་གཞན་ཡིན་ན། །རྒྱུད་ནི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།”
ཞེས་གསུངས་སོ། །“དེའི་སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་
གཅིག་པ་ཉིད་མི་རིགས་པས། ལས་མ་བྱས་པ་དང་སྐྱད་པ་དང་བྱས་པ་ལྟར་
ཚོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྗོངས་པ་མེད་དོ། །

ཙ་བ། དེ་སྤྱིར་སྤྱང་པོ་དང་སེམས་བདག་མི་རིགས།

དེའི་སྤྱིར་རང་གི་སྤྱང་པོ་རྣམས་དང་རང་གི་སེམས་རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ།།”

གཉིས་པ།

དེ་སྤྱིར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ནི།

“ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་སྤྱང་པོ་དང་སེམས་བདག་མིན་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ཡང་།”

ཙ་བ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་སྤྱིར་དོ།

འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་པས་མཐའ་དང་
མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཉག་
པ་དང་། མི་ཉག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་གྲོངས་པའི་ཆད་འབྱུང་བ་དང་། མི་འབྱུང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་
དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་སྟོབ་བཟུ་གཉིས་དང་། ལུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
སྟོབ་པོ་ཞེས་པ་དང་། ལུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོབ་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་
སྟོབ་གཉིས་ཉེ་བཟུ་བཞི་པོ་དེར་སྤྱང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་སྤྱང་
མ་བསྟན་གྱི་སྟོབ་པ་སྟེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོན་པའི་སྤྱིར་སྤྱང་པོ་བདག་ཏུ་

མི་རིགས་སོ།།

“གལ་ཏེ་འདི་ག་ཉེན་གྱི་སྐྱེས་ལྷན་པོ་རྣམས་འདི་ན་ན། དེའི་ཆེ་ལྷན་པོ་
རྣམས་སྐྱེ་འདི་ག་བྱས་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ག་ཉེན་མི་ཉག་
པར་ལྷན་བསྟན་དགོས་པ་དང་། ལྷན་ལས་འདས་པའི་འོག་རོལ་ཏུ་བྱེད་
ལྟར་ན་ལྷན་པོ་རྣམས་མེད་པས་འདི་ག་ཉེན་མཐའ་དང་ལྷན་པ་དང་། དེ་བཞིན་
ག་ཤེགས་པ་གྲོངས་པ་ཆད་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ལྷན་བསྟན་དགོས་པར་
ཡང་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ག་ཉེན་མཐའ་དང་ལྷན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལན་
ལྷན་སྟོན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པོ་རྣམས་བདག་གོ་ཞེས་མི་རིགས་སོ།།”

དེ་ལ་སོགས་མི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །འདི་ག་ཉེན་མི་བདག་ལ་
བརྩམས་ནས་འདི་བའོ། །དེ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་བསམས་ནས་
འདི་ན་ནི། ལྷན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ལྷན་པར་གྱི་ཆོས་ལྷན་བསྟན་དུ་མེད་དོ།།
བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་བདག་གི་སྟོན་སྐྱེས་ལྷན་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་འདི་བ་པོ་དེ་
རྣམས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་མི་ལྷན་པས་དེ་ཡང་
ལྷན་བསྟན་དུ་མེད་དོ།།

གསུམ་པ།

ལྷན་པོ་བདག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་གཞོན་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ་ནི།

“སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།

ཙ་བ། བྱོད་གྱི་རྣམ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ།

དེ་ཆེ་ངེས་པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར།

“གལ་ཏེ་བྱོད་གྱི་ལྟར་ན། རྣམ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བའི་དུས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་
བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྐྱབ་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ། ངེས་
པར་སྤང་པོའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་བདག་མེད་
པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། དེ་
ལྟར་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྤྱིར་སྤང་པོ་རྣམས་བདག་མ་ཡིན་ལོ།”

འོན་ཕྱད་པོ་བདག་ཏུ་མི་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ་ཡང་། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་
པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།

འདི་ལ་རིགས་པ་སྤྱོད་མ་རྟོགས་ན་ལན་མི་ཐེབས་པས་བཤའ་པར་
བྱ་སྟེ། པ་རོལ་པོས་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བདག་དང་གང་
ཟག་རྣམས་ཐ་སྙད་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཅེས་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཏགས་
དོན་བཅའ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་
པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། བདག་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆེ་བདག་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་

དགོས་པས། བ་འོལ་པོ་ལ་ཕྱང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་པ་
དེ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་འཇུག་ལ། མིང་དུ་བཏགས་
པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་གོ། བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པར་མི་འདོད་པའི་
ལུགས་ལ་སྐྱོན་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་སྐྱིར་རོ།

“ཅི་སྟེ་གང་གི་ཆེ་ལས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བའི་དུས་སུ་བདག་གི་
སྐྱ་སྐྱོར་བ་དེའི་ཆེ། ཕྱང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་མི་སྲིད་པའི་སྐྱིར།
ཕྱང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ལ། གང་གི་ཆེ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དེའི་
ཆེ་ནི་ལྷ་སྟེགས་བྱེད་གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་
ཉིད་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་སྐྱིར་བདག་མེད་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཡང་ནང་གི་
བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་བྲལ་བ་འདུ་བྱེད་ཙམ་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཕྱང་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན།”

ཅ་བ། ཏྲག་བདག་སྤོང་ན་དེ་ཆེ་དེ་ཡི་སྐྱིར།
ཁྱོད་གྱི་སེམས་སམ་ཕྱང་པོ་བདག་མི་འགྱུར།

གལ་ཏེ་བདག་མེད་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཏྲག་པའི་བདག་ནང་གི་བྱེད་
པའི་སྐྱེས་བུ་སྤོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ན་ནི། དེ་སྟར་འདོད་པ་དེའི་
ཆེ་སྐབས་གཞན་དུ་བདག་གི་སྐྱའི་དོན་དོན་གཞན་ལ་བྱང་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་
སྐྱིར། “ཁྱོད་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། དེ་སྟར་ན་ནི་རང་

སྤྱོད་གས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།

“ཅི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐབས་དེ་སྟེ་བྱུང་ཡུལ་ལ་ནི། ལུ་སྟེ་གས་ཀྱི་བདག་གི་སྐྱ་འདི་འཇུག་པར་མི་འདོད་དེ། དེའི་སྤྱིར་རང་གི་སྤྱོད་གས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྟུམ་ན།”

དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་ནི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བདག་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཕྱང་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞོ་ཞེས་འདོད་དགྱུར་སྤོད་པ་ལ་རིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ།། གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤོང་བ་པོར་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་རོ་སྟུམ་ན། ཕྱང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བདག་གི་སྐྱ་འདི་འཇུག་པ་མེད་དེ་ཞེས་སྐར་བཤད་བྱེད་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གལ་ཏེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བདག་གི་སྐྱ་ཕྱང་པོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ན། གཞན་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཅི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདག་གི་སྐྱ་ཕྱང་པོ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ན་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་པ་འདིར་ཡང་བདག་གི་སྐྱ་ཕྱང་པོ་ལ་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ།། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།།”

ཅ་བ། སྤོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས།།

གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།།

གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་སྤྱིར་འདོད་ཆགས་སོགས།།

སྐྱེ་ལྷུ་ར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་སྤྱི་ལ།

“ཁྱོད་གྱི་ལྷུ་ར་ན་རྣམ་འགྱུར་པས་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བ་ཡིས། གཟུགས་སོགས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་ལྷུ་ར་ཉེ། དེས་
དེའི་ཆེ་མུ་སྟེགས་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་ཅམ་ཞིག་མེད་
པར་མཐོང་བའི་སྤྱི་རོ།”

ཙམ་གྱི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་སྤྱི་འདོད་ཆགས་སོགས།

སྐྱེ་ལྷུ་ར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་སྤྱི་ལ།

“དེའི་སྤྱི་ར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་ནས་
འཇུག་པའི་སྤྱི་ལ། གཟུགས་སོགས་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཆགས་སོགས་
ད་དུང་ཡང་སྐྱེ་བར་ལྷུ་ར་ཉེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་སྟེ་ཡིན་
ལུགས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་རོ།”

དཔེར་ན་མེ་ཉོག་གི་ཟེ་ཏུ་འགྲུ་ལ་ཁུ་རྒྱུག་ཡོད་ཅེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཟེ་ཏུ་
འགྲུའི་མངར་པོ་ཉིད་རང་གི་མ་སྤངས་པར། དེའི་མངར་པོ་དམིགས་པ་མ་
ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་འགྱུར་པས་སྤང་པོའི་ཆོས་རྣམས་རྟག་པའི་བདག་
དང་བྲལ་བར་མཐོང་བ་ཅམ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་དེའི་རང་
བཞིན་སྤར་མ་ཤེས་པ་སྤྱི་ར་རྟོགས་པ་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་སོ།

ཡང་ཟེ་ཏུ་འགྲུ་ལ་ཁུ་རྒྱུག་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་ཟེ་ཏུ་འགྲུའི་རོ་མངར་པོ་

སྤངས་བཞིན་དུ། རོ་དེ་མ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེར་གཏོགས་པའི་
མངོན་ཞེན་སྤོང་མི་རྣམས་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་
བདེན་པར་དམིགས་པས་ཏྟག་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ལ། གཟུགས་
སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སོགས་སྤོང་བའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་
འབྱུང་ཏེ་མི་འབྱུང་རོ།།”

“ཏྟག་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
ཀྱི་ཆགས་སོགས་སྤོང་བར་འབྱུང་བ། གང་ཟག་སྤུ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་
སྤྲེལ་བུ་བདེན་སྣམ་ནས་བདེ་བ་སྤོང་འབྱུང་གི་ཡུལ་བསྟེན་པར་མི་བྱེད་ལ།
ནང་ཏྟག་བདེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་དོགས་ནས་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་དང་སྤང་བ་
སྤོང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་ཆགས་སོགས་སྤོང་བའི་རྒྱ་མེད་པས་
འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་ལོ་སྣམ་པའོ།།”

བཞི་པ།

སྤང་བོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤམ་པ་ལ་སྤྲ།

བདག་ཏུ་གང་སྟོབ་ཐམས་ཅད་སྤང་བོ་ཁོ་ན་ལ་སྟོབ་པར་གསུངས་པའི་
དོན་བཤམ་པ། མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་མིན་
པར་བཤམ་པ། སྤང་བོ་ཚོགས་པ་ཅམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་བདག་ཡིན་
པ་དགག་པ། སྤང་བོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་གཞན་
བསྟེན་པ། ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་ཏུ་གལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

བདག་ས་པར་གསུངས་པའོ།།

དང་པོ།

བདག་ཏུ་སྟོབ་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྟོབ་པར་གསུངས་
པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

སྤང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཙོད་པའི་དགག་སྤོགས་ནས་ཡིན་
པར་བསྟན་པ། སྤོབ་སྤོགས་ནས་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཀྱང་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོབ་པ་
མིན་པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ།

སྤང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཙོད་པའི་སྤོགས་ནས་ཡིན་
པར་བསྟན་པ་ནི།

"ཅི་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་སྤང་ཚད་མར་བྱེད་པ་ལ་རྟོག་གའི་ཚད་མས་གཞོད་
པ་མ་ཡིན་ལ། སྤང་གི་ཀྱང་སྤང་པོ་ཁོ་ན་བདག་ཏུ་སྟོབ་པར་བྱེད་དེ།"

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་སྟོབ་པས་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས།།

གསུངས་པ་དེ་སྤྱིར་སྤང་པོ་བདག་འདོད་ན།

དེ་ནི་སྤང་ལས་གཞན་བདག་འགོག་པ་སྟེ།

གཟུགས་བདག་མིན་སོགས་མདོ་གཞན་གསུངས་ཕྱིར་རོ།

གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པས་“དགོ་སྟོང་དག་དགོ་སྟོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སྟུ་
དག་ཅིག་བདག་གོ་སྟོན་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྟུ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་
ལེན་པའི་སྟངས་ལྟ་བུ་ལོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྟུ་ལྟོ།།” ཞེས་
གསུངས་པས་སྟངས་ལྟ་བུ་དེ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་སྟངས་ལྟ་བུ་
འདོད་ན།

ཅུ་བ། དེ་ནི་སྟངས་ལས་གཞན་དག་འགོག་པ་སྟེ།

“མདོ་དེ་ནི་སྟངས་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་ཅི་ཞེ་
ན། སྟོན་པའི་དགོངས་པ་ནི་སྟངས་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་
དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི། ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་གིས་འགོག་པ་སྟེ།”
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་སྟོས་ནས་སྟེ་གསུངས་ཀྱི་གཞུང་དགག་པའི་ཕྱིར་
དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ཡོད་པའི་བདག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་འདི་སྟངས་ལྟ་བུ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པ་
ཡིན་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན།”

ཅུ་བ། གཟུགས་བདག་མིན་སོགས་མདོ་གཞན་གསུངས་ཕྱིར་རོ།

“མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

གཟུགས་སོགས་རྣམས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ།
མདོ་གཞན་ལས་བཀག་པ་དེ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་གཟུགས་ཚོར་བདག་མིན་འདུ་ཤེས་ཀྱང་།
མ་ཡིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་མིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་།
མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་དེ་ཡི་སྤྱིར།
མདོར་བསྟན་སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན།

གང་གི་སྤྱིར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་བདག་མིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་
ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་བདག་མིན་པ་དང་། རྣམ་
ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་པ་༡༡"དེ་ཡི་སྤྱིར་ཉེ་
བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་བདག་གོ་སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་ལྟོའི་ཞེས་མདོར་བསྟན་པ་འདི་ལས་ནི། སྤང་པོ་རྣམས་བདག་གོ་
ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤང་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདོད་
པ་ཁོ་ནའི་ཚིག་གིས་བཀག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ།།

གལ་ཉེ་མདོ་དེས་"ཁོ་ན་ལ་ལྟོ"ཞེས་པས་བདག་དོན་གཞན་བཀག་
མོད་ཀྱང་། "སྤང་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ལྟོ།།" ཞེས་སྤང་པོ་ལྟོ་ལ་ལྟོ་བར་གསུངས་
པས། སྤང་པོ་རྣམས་བདག་ལྟོའི་དམིགས་པར་གསལ་བར་སྟོན་པས། མདོའི་

དགོངས་པ་སྤང་པོ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མདོ་གཞན་ལས་སྤང་པོ་ལྟ་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་
པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་ལྟ་སྟུན་སྦྱེས་ངར་འཇིན་གྱི་དམིགས་
རྣམ་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་བདག་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ།
དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་མདོ་སྤྱི་མའི་དོན་ལ་གཞོན་པ་མེད་ལ། བསྐྱོད་དོན་ལ་
གཞོན་པ་སྤྱིར་མང་དུ་བཤད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་
མདོ་སྤྱི་མས་སྤང་པོ་རྣམས་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།

དེའི་སྤྱིར་སྤང་པོ་ལ་སྟོའི་ཞེས་པས་ནི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པའི་བདག་དམིགས་པར་སྟོན་པར་གསལ་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་
དང་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འཇིན་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིར་
རོ།།

“མདོ་གང་ལས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཡིན་པ་བཀག་པ་
དེ་ལས་ནི། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པ་འདིས་
སྤང་པོ་ལེན་པའི་སྤང་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་བདག་མིན་པར་གསུངས་པ་
དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།།”

“དེ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་
ན། བདག་དེའི་ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བ་སྤང་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཡང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདོད་ཆགས་

དང་བྲལ་བ་འབྲུག་པ་ཉིད་དོ།།”

མདོ་སྡེ་པན་ཚུན་གྱི་གྲུང་ལེགས་པར་བསྐྱེགས་ནས་སྤང་པོ་ལས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པ་དང་། སྤང་པོ་རྣམས་བདག་འཇིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་
ནས། བདག་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིང་གི་ཐ་སྡད་གྱི་དབང་གིས་
བཞག་པ་ཅམ་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གྱི་འཇོག་ཚུལ་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་
པ། རང་གི་སྡེ་པ་གོང་འོག་གི་མཁས་པ་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་དུ་མས་
ལེགས་པར་འབད་ཀྱང་གསལ་བར་མ་ཐོན་པའི་མདོའི་དགོངས་པ། སྤང་
རིགས་སྤྱི་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་ནས་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་
གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འཇོག་ཚུལ་བྱུང་མེད་པའི་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་
གསལ་བར་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་གྱི་དགོངས་པ་ཤིན་
ཏུ་སྤྲ་བའི་གནད་རྣམས་རྗེན་ཆེར་དུ་སྟོན་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོའི་བཞེད་
པ་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ལེགས་པར་བཤུད་པ་ལ་འབད་བར་གྱིས་
ཤིག

གཉིས་པ།

སྐྱབ་སྤྱོད་པ་ནས་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཀྱང་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་
མིན་པ་ནི།

གལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་སྤྱོད་ཞེས་བ་
འདི་ནི། “སྐྱབ་སྤྱོད་པ་གྱི་སྟོན་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྤང་པོ་

རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ།། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལྟར།”

ཅུ་བ། སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཆེ་སྤང་རྣམས་གྱི།།
ཚོགས་པ་ཡིན་གྱི་སྤང་པོ་འི་ངོ་བོ་མིན།།

སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚོ། སྤང་པོ་རྣམས་གྱི་ཚོགས་པ་
བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་པོ་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ་རེ་རེ་བ་བདག་ཏུ་སྟོན་
པ་མིན་ཏེ།

“དཔེར་ན་ཤིང་རྣམས་ནི་ནགས་ཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཤིང་གི་
ཚོགས་པ་ནགས་ཚལ་ཡིན་གྱི། ཤིང་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་འགྱུར་བས་ཤིང་གི་
ངོ་བོ་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་བརྗོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།” ཞེས་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་
དཔེར་བརྗོད་པའོ། །གལ་ཏེ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན།

ཅུ་བ། མགོན་མིན་འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན།།
དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་ཚོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་སྟེན་བདག་ནི་མགོན་དང་འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་
ལ། བྱིད་སྟར་ན་”ཚོགས་པ་རྒྱུད་པ་དེ་མགོན་མིན་ཞིང་། འདུལ་བའམ་དཔང་

པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་ཅམ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་མེད་པའི་སྲིར་ན། བདག་
དེ་ཕྱང་པོའི་ཚོགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ནོ།།”

བདག་མགོན་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། “བདག་
ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དགྲ་ཡང་ཡིན། །ལེགས་
དང་ངན་པ་བྱས་པ་ལ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དཔང་པོ་ཡིན། །” ༡༥ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ལས་མགོན་ཉིད་དང་། དཔང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། “བདག་ཉིད་
ལེགས་པར་དུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།།” ཞེས་
གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ།

དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི།

“ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་སྲིར་
རོ། །འབྲས་བུ་སྟེ་མགོན་གྱེད་པ་སོགས་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་
པར་ཉོགས་པར་འགྱུར་བས། མགོན་དང་འདུལ་བ་དང་དཔང་པོ་ཉིད་རིགས་
པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན།” བདག་གི་སྤྱ་རེས་འགའ་ཕྱང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་གྱེད་
ལ། རེས་འགའ་ཚོགས་པ་ཅན་ཕྱང་པོ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་བ་”འདི་ལ།
སྤྱ་དེ་སྤྱ་འདོད་དགུར་བདག་གི་སྤྱ་སོ་སོ་ལ་སྤྱོད་བ་མི་འཐོབ་པོ་ཞེས་
“ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་སྲིར་རོ། །སྤྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།”

ཙུ་བ། དེ་ཚེ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྣམས།

ཤིང་རྟ་ཉིད་འགྱུར་ཤིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས།

ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་རྟ་དེའི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་སྐྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་ཉིད་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་འཇོག་མི་འཇོག་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་དོ།

མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ཡང་མདོ་ལས། "བདག་ཅེས་བྱ་བ་བདུད་གྱི་སེམས། །སྤོང་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན། །འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་འདི་སྤོང་སྟེ། །འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྗེ་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ།" ཞེས་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ།

མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་མིན་
པར་བཤད་པ་ནི།

སྟར་བཤད་པ་"དེ་ལྟར་ན།"

ཙུ་བ། མདོ་ལས་ཕུང་པོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གསུངས་པ།

དེ་སྤྱིར་ཕུང་པོ་འདུས་ཅམ་བདག་མ་ཡིན།

མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་སྤྱིར་སྤང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་ཅམ་
བདག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་ངག་གི་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི།

“གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བཏགས་པ་དེ་ནི་བཏགས་པ་ཉི་བར་
ལེན་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་
སྤྱིར་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྟར་འབྱུང་བ་དག་རྒྱུར་བྱས་
ནས། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་བ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པ་
བཏགས་མོད་ཀྱི་དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་འདུས་པ་ཅམ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བདག་སྤང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་།
སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ཅམ་ཡིན་པར་མི་རུང་ངོ་” ཞེས་པའོ།།

གལ་ཏེ་མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་གསུངས་
ན།ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་། དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས།
ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མེད་པས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་རྟེན་དུ་འཛོག་
པའི་ཁུངས་མིན་ནོ་སྟེ་ན།

དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དཔེའི་སྐབས་སུ། རི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་
ལ། ཞེས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བཤད་ལ། དེའི་སྤྱིར་
ཤིང་རྟ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྐྱིག་པ་ན། དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་པ་དངོས་སུ་མ་བཟོད་ཀྱང་དེ་གདོན་དགོས་པར་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བས་མཁས་པའི་དབང་པོས། མདོའི་ཚོགས་རྒྱུར་རེའི་རྣམས་པ་

འདོན་ལུགས་ཡིན་པས་ཞིབ་པར་གོ་ན་སློལ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའོ། ། བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན།

“དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཅམ་ཉིད་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱེར་དང་།
དེར་ཡང་བདག་དང་འབྲེ་བར་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པའི་སྐྱེར་རོ། །”
འདིས་ནི་བདག་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཚོགས་པ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་
བཞིན་དུ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཅམ་ལ་
འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བ་གཉིས་འབྲེ་བར་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ།

སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་ཅམ་གྱི་དབྱིབས་གྱི་བཀོད་པ་བདག་
ཡིན་པ་དགག་པ་ནི།

“ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཅམ་ནི་ཤིང་རྩ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་
ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་གི་ཚེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ན་ཤིང་རྩའི་དབྱིབས་
ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་རྩའི་མིང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ།”

ཅུ་བ། དབྱིབས་ཞེ་ན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་སྐྱེར།
སྤོང་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི།
སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ།

“སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་རྣམས་གྱི་
དབྱིབས་གྱི་བཀོད་པ་ཅམ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།”

ཙ་བ། .....དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར།

ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི།

སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ།

དབྱིབས་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སྟེ་སྟར་
ན་གཟུགས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་བདག་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་གྱི། སེམས་
དང་སོགས་པས་སེམས་འགྱུར་གི་ཚོགས་ལ་ནི། བདག་ཉིད་དུ་འཇོག་པར་
འགྱུར་བ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ།

ཙ་བ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན།

གང་གི་ཕྱིར་ན་སེམས་དང་སེམས་འགྱུར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། “གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་དུ་བསམས་
སོ།།”

བཞི་པ།

ཕྱང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་གྱིད་གཞན་
བསྟན་པ་ནི།

སྟོན་ "གཞན་ཡང་"ཡོད་དེ།

ཅ་བ། ལེན་པོ་རང་ཉེར་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན།།

"འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པར་གྱེད་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་སྟེ་གྱེད་
པ་པོ་བདག་དང་། འདི་ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྟེ་ལས་སུ་
བྱ་བ་ཕྱང་པོ་ལྡོ།" དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་དངོས་པོར་རིགས་པ་མིན་པར་
ནི་ཚོགས་པ་ཅམ་བདག་ཏུ་འཇོག་པར་མི་རིགས་པའོ།།

ཅ་བ། དེ་སྟོན་ལས་གྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་འགྱུར།།

"གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཚོགས་ཅམ་བདག་ཡིན་པ་དེ་
སྟོན་ནི་ལས་དང་གྱེད་པ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་འདོད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འགྱུར་བ་དང་འགྱུར་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་གཉིས་དང་། ལུམ་
པ་དང་རྩ་མཁན་གྱང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ།།"

ཅ་ཤེ་ལས་གྱང་། "གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །གྱེད་པ་པོ་དང་ལས་

གཅིག་འགྲུར། །" ཞེས་དང་། "མེ་དང་ཤིང་གི་བདག་དང་ནི། །ཉེ་བར་སྐྱང་
བའི་རིམ་པ་ཀུན། །བྱམ་སྐྱམ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། །མ་ལུས་པར་ནི་རྣམ་
པར་བཤད། །"ཅེས་གསུངས་སོ། །"འདིར་མེ་དང་བྱུང་ཤིང་དག་གཅིག་ཉིད་
དུ་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་དག་ལ་ཡང་མི་འདོད་
པར་བྱ་དགོས་ཏེ།" དེ་གཉིས་མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ།།

ཅ་བ། བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྐྱམ་སློ་ཡིན་ན།།
མ་ཡིན་གང་སྤྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད།།

"ཅི་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ལུང་པོ་ཚོགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་
ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། བྱེད་པ་པོ་འདི་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་སུ་བྱ་བ་ལུང་པོ་
འདུས་པ་ཅ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ་སྐྱམ་དུ་སློ་ལ་སེམས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་དེ་སྟེར་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་ན་རྒྱ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་མེད་པའི་
སྤྱིར་རོ།།"

ཅ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། "དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་དང་བྱེད་
པོ་བསལ་སྤྱིར་རོ། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་སྟག་མ་ཤེས་
པར་བྱ། །"ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པའི་རིགས་པས་ཉེ་བར་སྐྱང་བ་དང་ལེན་པ་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དངོས་པོ་ལྷག་མ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། "བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་
 འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བ་པོ་དང་། བཟླ་བྱ་ལྷ་བྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་
 གཞི་དང་། འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་། འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་དང་
 ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་
 ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་སྟེ། བན་
 ཚུན་སྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།"
 ཞེས་གསུངས་པས་བྱ་བྱེད་སྐྱི་དང་། ལྷན་པར་དུ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་བྱ་
 བྱེད་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། སྟོས་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཁས་ལེན་
 པ་ཡིན་ཏེ། སྟོས་གྲུབ་འདི་ལ་གཉིས་ཀ་བན་ཚུན་སྟོས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་འཇོག་ལུགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་དོ།།

ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པ་"འདིར་དངོས་པོ་ལ་ལྷ་བ་ཏྲ" ཞེས་པ་སྐྱེད་
 གྱིངས་ལ། ལྷ་ཁྱེད་"རྐྱེན་གྱིན་ན་ཉེ་བར་ལེན་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཡིན་ལ།" དངོས་པོ་ཡང་རང་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་འབྱུང་བ་མ་
 ཡིན་པས། "རང་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་
 གཉིས་ཀ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པར་འཇོག་"གོ། །

གལ་ཏེ་ལྷ་ཁྱེད་རྐྱེན་གྱིས་འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཅུ་མ་བརྗོད་
 པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་སྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། "གྱི་ཏ་དང་ལྷ་
 ཁྱེད་པའི་མེད་པོ།" ཞེས་སྐྱེད་གཞུང་ལས་འབྱུང་བས་པལ་ཆེར་དེ་ལྟར་
 ཡིན་གྲང་། ལས་ལ་ལྷ་ཁྱེད་རྐྱེན་གྱིན་པ་ན་ཉེ་བར་སྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལས་གྲང་

བརྗོད་པ་མི་འགལ་ལོ།།

ཅུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། "དེ་ལྟར་ལེན་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ནི་ཉེར་ལེན་
ཉིད་ཀྱང་མིན། །བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན། །མེད་པ་ཉིད་དུ་འང་དེ་མ་
ངེས། །"ཞེས་བདག་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་
པ་ཉིད་བདག་མིན་པ་དང་། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཟུང་བ་ལ་སྟོས་པ་མེད་
པའང་མིན་པ་དང་། བདག་དེ་མེད་པ་ཡང་མིན་པར་གསུངས་སོ། །"དེའི་
སྤྱིར་བཏང་བ་ལོ་མེད་པར་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་མདོ་གང་ལས་བཏང་བ་ལོ་ནི་མི་དམིགས་ཀྱི། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་རྣམ་
པར་སྦྱོར་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པའི་མདོ་དེ་ལས་ནི་བཏང་བ་ལོ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའི། བརྗོད་ནས་གདགས་པར་བྱ་
བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་ནི་ཤེས་པར་མི་
བྱའོ།།" དེ་སྐད་དུ་ཡང་། "མ་དེག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་དེ་ནི་
བསོད་ནམས་མདོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྒྱ་
ཆེར་གསུངས་སོ།།"

མདོ་གོང་མ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྦྱ་བ་ལ་མི་འགྲིག་གི། །སེམས་ཅམ་
གྱི་ཚུལ་ལ་འགྲིག་གོ་ཞེས་རྣམ་བཤད་དེགས་པ་ལས་གསུངས་མོད་ཀྱང་།
ལུགས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདིའི་གང་ཟག་འདོག་ཚུལ་ལ་ནི། སྤང་བོ་ལས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པ་ལོ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ལས་དང་
རྣམ་སྦྱོར་ཁས་སྤངས་པ་ན། མདོ་སྤེམས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་བྱེད་

པ་པོ་གང་ཟག་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་ཡང་ཉེ་བར་སྤང་བུའི་གསེབ་
ནས་མི་འཇོག་པར། དེ་དག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་འཇོག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་
པ་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་པ།

ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པར་གསུངས་པ་ནི།

སྤང་པོ་སོགས་ཚོགས་ཙམ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་“སྐྱོན་གཞན་
ཡང་ཡོད་དེ།

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་ཐུབ་པས་བདག་དེ་ས་ཚུ་མེ།།

རྒྱང་དང་རྣམ་ཤེས་རྣམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ།།

ཁམས་རྒྱལ་དང་ནི་མིག་སོགས་རེག་པ་ཡི།།

རྟེན་རྒྱལ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་བསྟར་ཞིང་།།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཚོས་རྣམས་ཉེར་བཟུང་ནས།།

དེས་གསུངས་དེ་སྤྱིར་.....།།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ཐུབ་པས་ཡབ་སྐུ་མཇུག་བའི་མདོ་ལས།
བདག་དེ་ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རྒྱང་གི་ཁམས་དང་།   རྣམ་པར་ཤེས་པའི་

ཁམས་དང་། ལྷའི་བྱ་ག་སོགས་བྱ་ག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཁམས་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། མིག་གི་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལ་སོགས་
པས་ཡིད་ཀྱི་རེག་པ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་
ཅིང་། སེམས་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་གི་ཚོས་རྣམས་
གདགས་གཞིར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་སོ་ཞེས་
ངེས་པར་ཉེ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་སྤྱིར།

ཅ་ག། ..... དེ་ནི་དེ་རྣམས་དང་།།

དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ཚོགས་ཅམ་ཉིད་མིན་ཏེ།།

དེ་སྤྱིར་ངར་འཛིན་སློབ་དེ་རྣམས་ལ་མིན།།

བདག་དེ་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ཡ་གྲུལ་དེ་རྣམས་དང་། དེ་
ཉིད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ཚོགས་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་ཞུགས་པའི་ངའོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་སློབ་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་
དང་ཡ་གྲུལ་རྣམས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ།།

མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། "རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བྱ་གང་ཟག་དེ་
ནི་ཁམས་རྒྱལ་དང་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་བཙོ་
བརྒྱད་དོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། ཁམས་དྲུག་འདུས་པ། རེག་པའི་གཞི་དྲུག་པ།
ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྐྱོད་པ་བཙོ་བརྒྱད་པའོ།། ཞེས་བསྐྱུར་བ་ལེགས་སོ།།

དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།། །ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་
དང་གཞི་དྲུག་པ་དང་། བཙོ་བརྒྱད་པའོ་ཞེས་པ་གསུམ་པོ་ནི་ལྡན་པའི་ཚོས་
ཡིན་པས་ཚོས་དེ་དག་ནི་ལྡན་ཚོས་དང་། གང་ཟག་ནི་དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་
པའི་ལྡན་གཞི་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞིར་
གསུངས་སོ།།

ཡིད་ཀྱི་ཉེར་རྒྱ་བཙོ་བརྒྱད་ནི། དུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དྲུག་ལ་ཚོར་བ་
བདེ་སྐྱབས་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ལ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱེད། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

"དེ་ལྟར་སྤང་པོ་རྣམས་ངར་འཇིན་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པའི་དུལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་
པའི་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེད། ངར་འཇིན་ཀྱི་དམིགས་
དུལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། རྣམ་འབྱོར་པས་བདག་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་པ་ལས། བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་སྐྱེད་པོ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་ཤིང་། འདུས་བྱས་འཁོར་
བ་མཐའ་དག་གི་འཆིང་བ་བསལ་ནས་ཡང་སྤིད་སྤེམ་ལེན་པ་མེད་པར་ངེས་
པར་སྐྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྲུར་ཏེ།" དེའི་སྐྱེད་སྤང་པོ་ལྟའི་ཡ་
གྲུལ་དང་ཚོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་བདག་ཉིད་

དམིགས་པར་མི་འཇོག་པ་དང། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་གང་
ཟག་ལེགས་པར་འཇོག་ཤེས་པ་དང། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་
ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པར་འཇོག་པའི་རྣམ་པར་སྦྱོད་པ་འདི་ནི།
ཐར་པ་འདོད་པའི་དབང་པོ་ཞིན་ཏུ་རྟོན་པོ་ལ་ཆེས་མངོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་
ཡིད་འཕྲོག་པ་འདྲ་བ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་སྲིར་རོ།།

ལྷ་པ།

གཞན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ་ནི།

ངའོ་སྣམ་དུ་འཇོན་པའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་བདག་གི་བཏགས་དོན་
བཅའ་བ་ན། ཁ་ཅིག་སྤང་པོ་ལྷ་ཆར་དང། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་སྤུ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྒྲ་བའི་སྦྱོགས་སྟར་ན། ཇི་སྲིད་དུ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྤང་པོ་རྣམས་འབྱུང་
བ་དེ་སྲིད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཇོན་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ངའོ་སྣམ་
པའི་ངའི་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཇོག་པ་སྟར་ན། དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་
“བདག་ཏུ་འཇོན་པའི་གཞི་སྟེ་རྣམ་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྲིར་
རོ་ཞེས་བཤའ་བ།”

རྩ་བ། བདག་མེད་ཉོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་ཞིང་།།

འདི་ནི་ངར་འཇོན་རྟེན་དུ་འང་མི་འདོད་པ།།

དེ་སྲིར་བདག་མེད་ཤེས་པས་བདག་སྟར་བ།།

དམིས་ཀྱང་འབྱེན་ཞེས་སྣ་བ་ཤེན་ཏུ་མཚར།།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཚེ་
ན། རྟག་པའི་བདག་ཅམ་ཞེས་སྣོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་། རྟག་པའི་
བདག་འདི་ནི་འཇིག་ལྷ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངར་འཇིན་གྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་དང་
རྣམ་པ་གང་གི་ཡུལ་དུ་འང་མི་འདོད་པ། དེའི་སྤྱིར་རྟག་པའི་བདག་ཅམ་མེད་
པར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་གོམས་པས། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་
ཏུ་སྟེ་བ་དམིས་ཏེ་རྒྱངས་ནས་ཀྱང་འབྱེན་ཞེས་སྣ་བ་ནི། གྱེ་མ་མ་ལ་སྤོད་གྱི་
འདི་ནི་ཤེན་ཏུ་མཚར་རོ།།”

རྟག་པའི་བདག་ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བས་ཐོག་མ་མེད་པའི་བདག་
འཇིན་སྣོང་བར་འདོད་པའི་དོན་འདི་ཉིད། “ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པར་
འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེའི་སྣོན་ས་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་བཤད་པ།”

ཅ་བ། རང་བྱིམ་ཅིག་ཕྱག་སྐྱེལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ།།
འདི་ན་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ།།
སྐྱེལ་གྱི་འཇིགས་པའང་སྣོང་བར་བྱེད་པ་ནི།།
གྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ།།

གང་ཟག་སྐྱེན་པོ་ཁ་ཅིག་རང་གི་སྲིམ་གྱི་ཅིག་སྐྱེན་གནས་པ་
མཐོང་ནས་འཇིགས་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ།   གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱེ་མི་སྤོང་
མ་འཇིགས་ཤིག་སྲིམ་འདི་ན་སྐྱང་ཆེན་མེད་དོ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བ་ན།
སྲིམ་དེར་སྐྱང་པོ་ཆེ་མེད་པར་ཤེས་པས་དེའི་འཇིགས་པ་སྣོག་པར་མ་བྱད་
སྐྱེན་གྱི་འཇིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི།   ཀྱེ་མའོ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་
གནས་པོར་ཉེ་བཞད་གད་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ།།

དེ་ལྟར་སྐྱེན་གྱི་“འཇིགས་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་སུ་བེན་ཀྱང་། སྐྱེན་
པོ་གཞན་གྱི་ཚིག་ལས་སྐྱེན་པ་ཡོད་པའི་འཇིགས་པ་མ་མཐོང་བས། དེའི་
འཇིགས་པ་བསྣོག་ཐབས་མི་བྱེད་པར་སྐྱང་པོ་ཆེ་མེད་པར་ཤེས་པ་ལས་
བག་པབ་སྟེ་སྤོང་པ་ན་སྐྱེན་གྱིས་འཇིན་པར་འགྱུར་དོ།   །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱང་
པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པའི་བདག་ཅེས་མེད་པར་མཐོང་བ་གོམས་པས། སྐྱེན་ལྟ་
བུའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་འཇིན་གྱི་འཇིགས་པ་སྣོག་པར་
བརྩུང་ནས་བག་པབ་པས་ནི། སྐྱང་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་པས་ངར་འཇིན་
པའི་འཇིགས་ལྟ་བསལ་བར་མི་རུས་ཉེ། དེའི་སྤྱིར་ངེས་པར་གང་ཟག་འདིའི་
འཁོར་བ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་དོ།།”

འདིས་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་
འབེབས་པར་འདོད་པ་མང་པོས།   ལྟན་སྐྱེས་གྱི་བདག་འཇིན་གྱིས་ངི་ལྟར་
བརྩུང་བའི་ཡུལ་སྐྱེན་འབྱེན་པ་མི་ཤེས་པས།   དེ་དོར་ནས་དེ་ལས་གཞན་
པའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྦྱིང་པོ་མེད་པའི་

གནས་ལ་ངལ་བ་བྱེད་པར་བསྟན་ཏེ། འདི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེའོ།།

གསུམ་པ།

དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་
གསུམ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ། བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་
དོན་བསྐྱེམས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་ནི།

དེ་ལྟར་བདག་ལུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་
མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། བདག་ལུང་པོ་དང་ཕན་ཚུན་“རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཉིད་
དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།”

ཅ་བ། ལུང་པོར་བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བདག་ལ་ཡང་།།

ལུང་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་མིན་གང་གྱིར་འདིར།།

གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན།།

གཞན་ཉིད་དེ་མེད་དེ་སྲིར་འདི་ཚྭ་གསལ་པོ།

སྲུང་པོར་ཉེ་དེ་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་སྲུང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཉེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྲིར་ན་སྲུང་པོ་དང་བདག་
 འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་"གཞན་ཉིད་ཡོད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚྭ་གསལ་གཉིས་པོ་འདིར་འགྱུར་ན། རང་བཞིན་གྱིས་
 གཞན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པ་དེའི་སྲིར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པ་འདི་སྲིར་ཅི་ལོག་གི་ཚྭ་གསལ་བས་བཞག་པ་ཙམ་སྟེ།

དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འཁར་གཞོང་དང་ཞོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་
 རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མཐོང་བ་ལྟར་སྲུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་
 བ་མེད་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།"

"སྲུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱང་བདག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་སྲིར་བཤད་པ།"

ཅུ་ལ། བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མི་འདོད་གང་སྲིར་བདག་
 ཡོད་མིན་དེ་སྲིར་ལྡན་དོན་སྦྱོར་བ་མེད།།
 གཞན་ནི་གནག་ལྡན་གཞན་མིན་གཟུགས་ལྡན་ན།།

བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད།།

བདག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་
 འདོད་དེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ན་"བདག་སྤང་པོ་རྣམས་ལས་རང་བཞིན་
 ཀྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ནི་བཀག་བྱེད་པས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་སྤྱིར།
 བདག་སྤང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྤྱོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། འདི་
 ལྟར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་ཡང་ལྟ་སྤྱིན་གནག་སྟེ་བ་ཡང་དང་ལྡན་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 བོ། གཞན་ན་སྟེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྤྱོད་ལ། ལྟ་སྤྱིན་གཟུགས་དང་ལྡན་ཞེས་
 པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་གཞན་མིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ན། བདག་ནི་གཟུགས་ལས་
 དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་། གཞན་ཉིད་དེ་ཐ་དད་པ་མེད་པས། བདག་གཟུགས་
 དང་ལྡན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཡང་མི་སྲིད་དོ།།" དེ་དག་གིས་ནི་
 སྤང་པོ་ལྟག་མ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་
 པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྐྱེམས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི།

"ད་ནི་སྤང་བཀག་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་བསྐྱེམས་ཏེ་བསྟན་པས་
 འདི་ག་ཚོ་གས་ལ་ལྟ་བས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པས་ཞུགས་
 པའི་གངས་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བཤད་པ།"

ཙུ་བ། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མི་ན།།
གཟུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་མི་ན།།
དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིར་སྤང་གུན་ཤེས་བྱ་སྟེ།།
དེ་དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉི་ཤུར་འདོད།།

“གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། བདག་ནི་
གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་དང་།
གཟུགས་ལ་བདག་དང་བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་
ལ་དེར་ལྟ་བ་བཞི་སྟེ།

གཟུགས་སྤང་ལ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ལྟ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་
བཞིར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་བཞི་པོ་གུན་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་ཉི་ཤུར་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།”

“གལ་ཏེ་བདག་གཟུགས་སྤང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ལྟ་བ་བསྐྱེད་ནས་
སྤང་པོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལྟ་ལྟ་སྐབས་སུ་བབ་ལ།” ཙུ་ཤེ་ལས་
ཀྱང་། “སྤང་མིན་སྤང་པོ་ལས་གཞན་མི་ན།། དེ་ལ་སྤང་མེད་དེར་དེ་མེད།། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སྤང་ལྡན་མི་ན།། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན།།”

“ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་སྲིར་ཆ་ཉེར་ལྟར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་
ཆ་ཉི་ཤུར་ངེ་སྐད་བརྗོད་ཅེ་ན།”

“འཇིག་ལྟའི་ཆ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ནི་མདོ་ལས་རྣམ་པར་བཞག་ལ།” དེ་
ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྟོན་དུ་“ཡུང་པོ་རྣམས་མ་བཟུང་བར་འཇིག་
ལྟས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་རུས་པས། རྣམ་པ་བཞི་བཞིའི་སྐོ་
ནས་ཡུང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཤིང་། བདག་ལ་འཇུག་གོ། དེའི་སྲིར་ཡུང་པོ་
རྣམས་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དུ་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཞི་ལྟ་བུ་སྟེགས་མ་
གཏོགས་པ་ལ་མི་འགྱུར་བས། ཆ་ལྟ་བུ་མ་གསུངས་སོ།།”

“ཅ་ཤེ་ལས་སྟོགས་གཞན་ལྟ་བུ་གསུངས་པ་ནི་སྟེགས་པའི་
ལུགས་དགག་པའི་སྲིར་རོ། ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འཇིག་
ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་ཅེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཅོམ་ནས་རྒྱན་
དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་སོ།། ཞེས་གང་ཡུང་ལས་གསུངས་པ་
ནི།”

ཅ་བ། ལྟ་རི་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་དོ་རྗེ་ཡིས།
བཅོམ་བདག་གང་དང་སྟོན་ཅིག་འཇིག་འགྱུར་བ།
འཇིག་ཚོགས་ལྟ་རི་རྒྱན་རྒྱག་ལ་གནས་བ།
ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ།

དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འཇིན་པའི་“འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རྫོ་
རྗེ་མ་བབས་པས། ཉེན་རེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་པའི་བྲག་རྫོ་འཕེལ་བ། འཁོར་
བ་ཐོག་མ་མེད་ནས་འབྱུང་བ། དཔངས་ཁམས་གསུམ་དུ་མཐོ་བ། ལྷོགས་
གྱི་ངོས་མ་ལུས་པ་བྱུང་བ། མ་རིག་པའི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལས་འཐོན་བ།
བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྫོ་རྗེ་ཡིས།

ཅ་བ། བཅོམ་བདག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་འགྱུར་བ།།

འཇིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྷན་སྦྱག་ལ་གནས་པ།།

ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ།

བཅོམ་པ་སྟེ་བཞེག་པ་ན།” བཅོམ་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་གང་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་འཇིག་པར་འགྱུར་བ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤའ་བའི་ཅ་བའི་འཇིག་ཚོགས་
ལ་ལྟ་བའི་རི་ལྷན་སྦྱག་པོ་ལ་གནས་པའི་ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་ཉི་ཤུ་ནི།
སྒར་བཤའ་བའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་བཤའ་བ་འདི་དག་གོ།

འདིར་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལས། “ཅེ་མོ་ཆེས་མཐོ་བ་གང་དག་དང་ལྷན་

” ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཅ་བའི་འགྱུར་ལྟར། ཅ་བའི་འཇིག་ལྟ་དང་ལྷན་ཅིག་
ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱའོ།།

དེ་ཡང་ལྷན་སྦྱིས་གྱི་འཇིག་ལྟ་ངར་འཇིན་སྒར་བཤའ་བའི་ཉི་ཤུ་པོ་

གང་ཡང་མིན་པས། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལྟ་ལྟ་སྤྲིན་སྤྲིན་སྤྲིན་ལ་གནས་པ། ཞེས་རྩེ་མོ་
ཉི་ཤུ་ཉི་འཇིག་ལྟ་རྩེ་བའི་འཇིག་ལྟ་ལ་གནས་པར་གསུངས་སོ།།

གང་དང་སྤྲིན་ཅིག་ཏུ་ཉི་ཤུ་སྤྲིན་ལྷན་གསུངས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་རྩེ་བའི་
འཇིག་ལྟ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཇིག་པ་ཅམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། དེའི་འཇིག་སྤངས་འབྲད་སྤྲིན་ཏུ་གྲུབ་མཐའ་
ངན་པ་ལ་བཏེན་ནས་འཇིག་པའི་ས་བོན་སྤྲིན་ལྷན་གསུངས་ཀྱིས་སྤངས་པའོ།།

བཞི་པ།

དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་
དགག་པ་ལ་གཉིས།

ཕྱོགས་སྤྲུ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱགས་དེ་དགག་པའོ།།

དང་པོ།

ཕྱོགས་སྤྲུ་མ་བརྗོད་པ་ནི།

"ད་ནི་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀྱར་བ་དག་གིས་བཏགས་པའི་གང་
ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྤྲིན་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ།"

རྩེ་བ། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་ཏེ་མི་ཏེ།

ལ་སོགས་བརྗོད་མེད་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་འདོད།།
རྣམ་ཤེས་རྒྱལ་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་།།
དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན།།

ངར་གི་སྡེ་བ་མང་པོས་བཀྱར་བ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། "ཕྱང་པོ་མ་གཏོགས་
དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར།" ཞེས་པའི་རིགས་པས་"གང་ཟག་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། ཕྱང་པོའི་ངར་བཞིན་ཅན་ཡང་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་བདག་
དེ་སྡེ་འཛིན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར།"

ཅ་ག། .....དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་ཉུག་མི་ཉུག །
ལ་སོགས་བརྗོད་མེད་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་འདོད།།
རྣམ་ཤེས་རྒྱལ་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་།།
དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན།།

བདག་གམ་གང་ཟག་ནི་"ཕྱང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་
དུ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་ནི་ཉུག་པ་དང་མི་ཉུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་
དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དོ། །གང་ཟག་དེ་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་དེ། ལས་
གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྐྱེག་གི་བྱ་བ་པོ་ཉིད་
དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་སྤང་འདས་ཀྱི་སྐབས་

སྲུ་ཐར་བ་པོ་ལམ་གྲོལ་བ་པོ་ཡིན་པའི་སྲིར་རོ། །བདག་དེ་རྣམ་ཤེས་ཏུག་གི་
ཤེས་བྱར་ཡང་འདོད་ཅིང་། བདག་དེ་ནི་ངར་འཇིན་པའི་གཞི་སྟེ་དམིགས་
པར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ལོ།།"

གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ནི།

གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་ཏུ་"སྣ་བ་འདི་ཡང་མི་རིགས་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད་པ།"

ཅུ་བ། གང་སྲིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས།།

དངོས་ཡོད་བརྗོད་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད།།

གལ་ཉེ་བདག་འགའ་དངོས་པོར་གྲུབ་གྱུར་ན།།

སེམས་ལྟར་གྲུབ་དངོས་བརྗོད་ཏུ་མེད་མི་འགྱུར།།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྲིར་ན་གཟུགས་ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་
གང་ཏུ་ཡང་བརྗོད་ཏུ་མེད་པར་མི་རྟོགས་པ་སྟེ་མི་འདོད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་སྟེ་
རྗེས་སྲུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པར་རྟོགས་
པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་གལ་ཉེ་བདག་འགའ་ཞིག་དངོས་པོར་ཉེ་རྗེས་
སྲུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། སེམས་ལྟར་ཏུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོ་གཉིས་གང་ཏུ་

ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

“དེའི་སྤྱིར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྣ་མས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་
ཡོད་པ་མི་སྤིད་པར་བསྟན་ནས། གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་
བཤད་པ།”

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་སྤོད་བུམ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི།།
རོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་བས།།
བདག་གང་སྤང་པོ་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་ཏེ།།
རང་གིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་བྲ།།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་སྤོད་ཀྱི་སྟར་ན་“བུམ་པ་རང་རྒྱ་སྤྱབ་པའི་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་སོགས་ལས་
དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་
པས། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྤང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་རོ་
བོ་ཐ་དད་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་
དེའི་སྤྱིར་”གང་ཟག་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་
གཟུང་བར་མི་བྲའོ།།

“དེ་སྟར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་དགག་པ་
དང་། བཏགས་ཡོད་དུ་སྤྱབ་པ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་

གཉིས་དངོས་པོའི་རྟེན་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས། རྟེན་དེ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་
རྗེས་སུ་ཡོད་པ་འགོག་པར་རྩོམ་པ།”

ཅུ་བ། བྱིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་བདག་ལས་གཞན་ནི།
མི་འདོད་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་དངོས་འདོད་ཅིང་།
དངོས་ལ་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་མཐོང་འགྱུར་བ།
དེ་སྤྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཚོས་དང་བྲལ་སྤྱིར།

“གལ་ཏེ་བྱིད་ཀྱི་ལྟར་བདག་རྗེས་སུ་ཡོད་ན་ནི། བྱིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་
ཀྱང་ངེས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་མིན་པས་དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་
དགོས་སོ། །ཡང་བྱིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་དངོས་
པོར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་སྤང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་
དགོས་སོ། །”

དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་
བར་འགྱུར་བ་དེའི་སྤྱིར་བདག་རྗེས་སུ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་ཚོས་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་རོ།

ལྷ་པ།

བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་
བཅས་པ་ལ་བཞི།

བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཤིང་ཉ་དང་
འབྲ་བར་བསྟན་པ། ལྷ་པ་མ་བཤད་པའི་སྤྱོད་པ་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་
བཤད་པ། དེ་ལྷ་པ་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚོད་པ་སྤོང་བ། མིང་གི་ཐ་སྙད་
གྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ།

དང་པོ།

བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཤིང་
ཉ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་ནི།

“གང་གི་སྤྱིར་སྤྱར་བཤད་པ་དེ་ལྷ་པ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་གང་ཟག་
རྣམས་སྤྱོད་པ་མི་འབྲད་པ།”

ཅུ་བ། དེ་སྤྱིར་ངར་འཇོན་ཉེན་ནི་དངོས་པོ་མིན།

སྤྱང་ལས་གཞན་མིན་སྤྱང་པོའི་ངོ་བོ་མིན།

སྤྱང་པོ་ཉེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྷན་མིན།

“དེའི་སྲིར་རང་འཇིག་པའི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟེ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པར་དབྱུང་པ་ན་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལས་
གཞན་ཏེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། སྤང་པོའི་ངོ་བོ་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་
ཡང་བདག་མིན་པ་དང་། བདག་སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་། བདག་འདི་ལ་
སྤང་པོ་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ཡང་མིན་ཞིང་། བདག་འདི་ནི་སྤང་པོ་དེ་རྣམས་དང་
ལྡན་པའམ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།”

“དེའི་སྲིར་རང་གི་སྟེ་པ་གང་དག་བདག་བཏགས་པར་ཡོད་ཅེས་
པའམ། བདག་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་རུང་ཏེ་ཇི་སྐད་
སྐྱས་པའི་རྣམ་པས་བདག་ཁས་སླང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི།”

ཅུ་བ། འདི་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།

བདག་འདི་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའོ།།

“ཇི་སྟེར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་སྲིར་ཁས་ལེན་
པ་ན། རྒྱ་མེད་སོགས་བཞི་ལས་སྟེ་བ་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་གི་
སྐབས་འདིར་ཡང་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་འདོད་པ་ན། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་སྟོན་དང་ལྡན་པའི་སྟོགས་སྟེ་བསལ་ནས། སྤང་པོ་རྣམས་ལ་
བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐད་རྣམ་

པར་གཞན་ས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཁས་སྐྱོང་བར་བྱ་སྟེ། བདག་ཏུ་ཐ་སྐྱོད་བཏགས་
པ་བསྟོན་མི་རྣམས་པར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །བདག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་
པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྗེ་སྐྱོད་བཤམ་པའི་དོན་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར། སྤྱི་
རོལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་ཅིང་བཤམ་པ།”

ཅུ་བ། ཞིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན།།
གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྡན་ཡང་མིན་ཞིང་།།
ཡན་ལག་ལ་མིན་ཡན་ལག་དག་དེར་མིན།།
འདུས་པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་རྗེ་བཞིན་ནོ།།

ཞིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་མིན་ལ། གཞན་
མིན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤང་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་དང་།
ཡན་ལག་ལ་པར་བརྟེན་པ་དང་། ཡན་ལག་དག་བདག་དེར་བརྟེན་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་དང་ཡན་ལག་
གི་དབྱིབས་མིན་པ་རྗེ་སྟོན་བའི་བཞིན་དུ། བདག་དང་སྤང་པོ་གཉིས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

སྲུང་མ་བཤམ་པའི་སྤྱོད་གསུལ་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤམ་
པ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན། རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོབ་པའོ།།
དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས།

ཚོགས་པ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་
དགག་པའོ།།
དང་པོ།

ཚོགས་པ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི།

“སྤྱོད་གསུལ་སྲུང་མ་སྲུང་ནི་སྲུང་བསྟན་ཟེན་པས་འདིར་ཚོགས་པའི་སྤྱོད་གསུལ་
དང་། དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱོད་གསུལ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་
དགོས་པས་དེ་དག་སྟོན་པ་བཅུམ་པར་བྱ་སྟེ།”

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི།།

སེམས་བྱུང་གནས་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་ལྟར།

གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ལྟར་ལྟར་ན་ནི། ཤིང་རྟ་
བཤེག་པའི་ཡན་ལག་གསེལ་བྱུང་གནས་པ་ཚོགས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཉིད་
ཡོད་པར་གྱུར་རོ།

ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་རང་གི་ཆ་ཅན་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་སྐྱར་
བཤེག་ཟེན་གྱང་འདིར་བཀོད་པ་ནི། སྐྱར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱོན་གཞན་བསྟན་
པའི་སྐྱར་ཡིན་ལོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།

རྩ་བ། གང་སྐྱེར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཡན་ལག་དག།
མེད་པས་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟ་རིགས་པའང་མིན།

ལྷ་མཚན་"གང་གི་སྐྱེར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན། ཡན་ལག་དག་གྱང་
མེད་པ་དེའི་སྐྱེར།"

ཡན་ལག་རྣམས་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། ཤིང་རྟ་ལ་"ཡན་ལག་ཅན་མེད་
པར་རང་གི་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གིས་ཁས་སྐྱེང་བའི་སྐྱེར་རོ།" དེ་དག་གིས་གྱང་
ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་ཤས་སྐྱེ་འདོད་
ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འང་འདོད་པས། ཡན་ལག་
ཅན་མེད་པར་ཁས་མ་སྐྱེངས་སོ་སྟེ་སྐྱོན་མེད་དེ།

རང་གི་ལུགས་ནི་སྤང་པོའི་ཡ་གྲུལ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཉེ་བར་
སྐྱང་བྱ་ཡིན་པས། དེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཤིང་རྟའི་ཡན་
ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་གོ། ཡན་ལག་ཅན་
དུ་མི་འཛོག་ལ། སྡེ་བ་དེ་དག་གི་ཀྱང་ཚོགས་པ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་
འདོད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་ཡང་འགོག་པའི་སྤྱིར་རོ།།

ཙ་བ། .....དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟའི་རིགས་པའང་མིན།།

“འང་གི་སྐྱས་ནི་དངོས་སུ་མ་འཛོད་པའི་ཚོགས་པ་བསྐྱ་བའི་དོན་
ཏེ། སྤྱད་ཚུལ་ནི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཙམ་ཡང་ཤིང་རྟའི་རིགས་པ་མིན་ལ།
ཚོགས་པ་ཙམ་པ་པོ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ་ལོ།།”

གཉིས་པ།

དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟའི་འདོད་པ་དགག་པ་ནི།

“གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འོད་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཙམ་ཞིག་ཤིང་རྟའི་འདོད་
ན། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དག་གི་ཡིན་ནམ། ཚོགས་པའི་ཡིན་པར་
ཉོག་གང་།” དང་པོ་སྟར་ན་སྟར་མ་“བསྐྱེགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
མ་བཟང་བ་དག་གི་ལམ། སྟར་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཟང་བ་དག་གི་
དབྱིབས་ཡིན། དེ་ལ་གལ་ཏེ་དང་པོ་སྟར་འདོད་ནའང་དེ་མི་རིགས་སོ། །ཅིའི་
སྤྱིར་ཞེ་ན།”

ཙམ་གྱི་འཕྲིད་པ་ལྟར་ལག་རེ་རེ་སྐྱར་ཡོད་གྱུར།།
 རི་བཞིན་ཤིང་རྩར་གཏོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ།།
 གྲེ་བར་གྱུར་བ་དེ་དག་ལ་རི་ལྟར།།
 དེ་སྐྱར་ཡང་ནི་ཤིང་རྩ་ཡོད་མ་ཡིན།།

"འཕྲིད་ཀྱི་སྐྱར་ན་ཤིང་རྩའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་
 སྐྱར་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་སུ་དཔྱེབས་རི་སྐྱར་ཡོད་པར་གྱུར་བ་བཞིན་དུ།
 ཕྱིས་བསྐྱེགས་ཏེ་ཤིང་རྩར་ཏོགས་པ་སྟེ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་འང་སྐྱ་མ་དེ་བཞིན་
 དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མ་བསྐྱེགས་པའི་གྲེ་བར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ལ་
 རི་སྐྱར་ཤིང་རྩ་ཡོད་པ་མིན་པ་བཞིན་དུ། ད་སྐྱར་ཡན་ལག་རྣམས་བསྐྱེགས་
 པའི་ཆེ་ཡང་ནི་ཤིང་རྩ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་
 དཔྱེབས་ཚམས་ལ་འཕྲིད་ཤིང་རྩར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱ་ཕྱིའི་ཡན་ལག་སོ་
 སོ་བའི་དཔྱེབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།"

"ཅི་སྟེ་སྟོགས་གཉིས་པ་སྟེ་དཔྱེབས་" གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱ་མ་དང་མི་འདྲ་
 བ་གཞན་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དེ་ཤིང་རྩར་འགྱུར་ན།

ཙམ་གྱི་ད་སྐྱ་གལ་ཏེ་ཤིང་རྩ་ཉིད་དུས་འདིར།།
 འཕང་ལོ་སོགས་ལས་དཔྱེབས་ཐ་དད་ཡོད་ན།།

འདི་གཟུང་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་མི་ན་ཉེ།
དེ་སྲིར་དབྱིབས་ཅ་མ་ཤིང་རྟར་ཡོད་མ་ཡིན།།

གལ་ཉེ་ད་ལྟ་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་དུས་འདིར་ཡང་ "འཕང་ལོ་དང་
ལ་སོགས་པས་སློག་ཤིང་དང་། གཟེར་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་
རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་སོ་སོར་སྣམ་པ་" ལྟེ་གྲུ་བཞི་དང་། རིང་པོ་
དང་རླུ་མ་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་སྲར་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་དང་། མི་
མ་སྤུན་པའི་ཐ་དད་པ་ཡོད་ན། ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་མི་མ་སྤུན་པ་འདི་
མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མི་ན་ཉེ། དེའི་
སྲིར་ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་ཅ་མ་ཤིང་རྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ།།

"ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བསྐྱེགས་པའི་ཚོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་བྱུང་པར་བ་ཤིང་རྟར་འཛོག་གོ་སྣམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་
སོ་ཞེས་བཤད་པ།"

ཅ་བ། གང་སྲིར་སྲོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པས།།
དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན།།
གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་དེ་བརྟེན་ནས།།
འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་སྟེ་ཞིག་ཇི་སྟར་འགྱུར།།

“གལ་ཉེ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་སྟེ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་
ཅིག་ཡོད་ན་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་དབྱིབས་སུ་གདགས་པར་འགྱུར་རོ།
ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།”

ཙ་བ། གང་སྤྱིར་སྤོང་གི་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པས།།

དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན།།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་སྤོང་གི་ལྟར་ན་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པ་སྟེ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་རྗེས་སུ་མེད་པས། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་གདགས་
གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་མ་ཡིན་ཉེ།

འདི་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ནི་རྗེས་སུ་ཉེན་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ནར་
སྤོང་གིས་ཁས་སྦངས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཡང་བཏགས་
ཡོད་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར།

ཙ་བ། གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་དེ་བརྟེན་ནས།།

འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།

“གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་དེ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །ཤིང་རྟེན་སྐབས་འདིར་ནི་ཤིང་

ཉུང་འཇོག་པའི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ།།

འདིར་པ་རོལ་པོས་"བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྒྱ་ཐུབ་
པའི་རྗེས་ཡོད་རེ་གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་
ལེན་ཞིང་།" ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་གཉིས་ཀ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་
པས། ཚོགས་པ་དབྱིབས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་འདོད་ན་འགལ་བ་ཙམ་ལས་
མ་མཛད་ཀྱང་། སྐྱེས་བུའི་ཁ་དོག་སྐྱེས་བུར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ།
ཤིང་རྩ་ལ་ཡང་དེའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གང་ཡང་ཤིང་རྩར་གཞག་ཏུ་མི་
རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་ཤིང་རྩའི་ཉེ་བར་སྤང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་གོ་
བར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་བ་ནི།

"ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་མི་བདེན་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པ་སྟེ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་
འདོད་ན།"

ཅ་བ། བྱོད་ཀྱིས་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར།།

མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས།།

འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་རང་བཞིན་ཅན།།

ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས།།

ཁྱོད་གྱིས་ཚོགས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་བཏགས་
ཡོད་འཛོགས་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་དུ། ༡༠"མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་
ལྟ་བུའི་མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས། འདུ་བྱེད་དང་ལྷ་གུ་ལྟ་
བུ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་བར་
ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་མི་
བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ཏེ། འབད་
ཚོལ་བརྒྱ་སྤྲུག་བྱས་ཀྱང་གང་གི་ཤེས་བཟའ་བར་མི་རུས་པ། དངོས་པོ་གྲིབ་
མའི་རི་དྲགས་ལྟ་བུ་བརྟུན་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་མེད་པ།"

ཅ་བ། འདིས་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་གནས་རྣམས་ལ།།

བུམ་སྒོ་ཞེས་བྱའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད།།

འདིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་"དེ་ལ་རང་གི་སྤྲེལ་མང་པོས་བུམ་པའི་གཟུགས་
ལ་སོགས་པའི་རྟུལ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་འདབ་འགྲོར་དུ་གནས་པའི་ཚོགས་
པ་རྣམས་བུམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བུམ་པའི་སྒོར་འགྲུར་རོ་ཞེས་སྤྲེལ་བ་དེ་
ཡང་ཤིང་རྟེན་དཔེ་འདིས་བསལ་བས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ།།
གཞན་ཡང་།"

ཅ་བ། སྐྱེ་བ་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མིན།།
དེ་ཡི་སྤྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་མི་རིགས།།

“རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱར་བ་ཤད་ཟེན་པ་གཟུགས་
སོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡི་སྤྱིར་ཡང་རྣམ་སུ་ཡོད་
པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་དུ་འདོད་པ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་པས།
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
དུ་མི་རིགས་སོ།།”

གསུམ་པ།

དེ་སྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚོད་པ་སྤོང་བ་ནི།

“འདིར་སྐྱས་པ་”གལ་ཉེ་འོ་ན་ཤིང་རྩ་འདིའི་བཏགས་དོན། སྐྱར་
བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་
ཆེ་ཤིང་རྩ་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཤིང་རྩས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་
དེ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། ཤིང་རྩ་འོ་ན་ཅིག་ཉམ་ཤིག་ཆོས་
ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ་དགོས་པར་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེའི་
སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྤྱིར་ན་ཤིང་རྩ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
ཉམ་པ་འདི་ནི་རང་ཅག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤོང་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་
བས། དེད་གྱིས་སྤོང་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཇི་སྟར་ཡིན་སྟམ་ན། སྤོང་

གྱིས་ཤིང་ཏྟ་བཏགས་དོན་རྣམ་པར་དབྱུང་བ་སྟེ་བཙུག་པ་ནས། ཤིང་ཏྟ་འཛོག་
པར་བྱེད་ཅིང་བཏགས་དོན་མ་བཙུག་པར་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཁས་མ་
སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་དང་། བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙུག་པ་ན། ཤིང་ཏྟ་
འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་གྱི་འཛོག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྟོན་རྣམས་སྤོང་ལ་ཇི་སྟེར་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་དོ།།”

ཚོད་པ་དེ་ལ་བསྟན་བཙུག་མཛད་པས་ནི་ལན་དེ་སྟེར་འདེབས་ལ། ད་
སྟེ་བོད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙུག་
པས་མ་རྟོན་ན་ཤིང་ཏྟ་འཛོག་མི་རུས་སོ་ཞེས་ཚོད་པ་དེ་ཉིད་དབྱུ་མ་པའི་
ལུགས་སུ་སྐྱེས། དེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལུགས་ངན་ཏྟོག་གི་བཙུག་ལྷན་
འབད་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ།།

“ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་སྟེར་བའདད་པའི་ཚོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ།”

ཅུ་བ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་འཕམ་འཛོག་ཏེན་དུ།

རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མིན་མོད་གྱི།།

རྣམ་དབྱུང་མེད་པར་འཛོག་ཏེན་ཉིད་ལས་འདིར།།

རང་གི་ཡན་ལག་བཏེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན།།

ཤིང་ཏྟ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་”དོན་དམ་པའམ། འཛོག་ཏེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་

ཏུ་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་བཅའ་བ་ན་ཤིང་ཏྲ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་
མིན་མོད་གྱི།

དེ་ལྟ་ནའང་ཤིང་ཏྲ་འདི་ནི་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་རྣམ་པར་དབྱུད་
པ་མེད་པ་འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཉིད་ལས། ལྷོན་པོ་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
ལྟར་འདིར་ནི་རང་གི་ཡན་ལག་འཕང་ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་
ཡིན་པ་དེའི་སྲིད།"ས་སྤྱད་སོགས་ལ། "རྟེན་འབྲེལ་རྒྱུན་ཉིད་འདི་བ་ཅམ་
ཁས་སྐྱངས་པ་ལྟར། ཤིང་ཏྲ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་སྲིད། ཁོ་པོ་ཅག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་ཤིང་ཏྲ་འོན་ཅིག་ཅེས་པ་
སོགས་ཀྱི་འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བར་མི་འགྱུར་ལ། བ་རོལ་པོས་ཀྱང་
འདི་ཁས་སྐྱང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་གསུངས་པས་ཤིང་ཏྲའི་བཏགས་
དོན་བཅའ་ནས་མི་འདོགས་པ་དབྱུ་མ་པའི་ལུགས་ལ། འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
ཁས་ལེན་པ་དང་། བ་རོལ་པོས་ཀྱང་དེ་ཁས་སྐྱང་དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་
བྱའི། བར་ལ་འཕངས་པའི་སྤྱོན་ཚུར་བསྐྱོད་པའི་ཆེ་ལན་མ་ཐེབས་པ་ན་ཁས་
སྐྱང་མེད་ཅེས་སྤྱོད་བར་མི་བྱའོ།།

བཞི་པ།

མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི།

དབྱུ་མ་པའི་"སྤྱོད་པ་འདིར་འདི་ག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྤྱོན་ས་ཤིང་
ཏྲས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བཟད་གྱི།

ཤིང་རྟེན་མིང་གི་ཁྱད་པར་གཞན་དག་ཀྱང་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་རྣམ་པར་དབྱུང་བ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སློབ་རྣམས་ཁས་
ཟུང་བར་བྱའོ།།”

ཙུ་བ། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་ཤས་ཅན།།

ཤིང་རྟེན་དེ་ཉིད་བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོར་བསྟུང།།

སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུབ།།

“དེ་ལ་ཤིང་རྟེན་དེ་ཉིད་ནི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་
སྟོས་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡང་དེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་ལ་
སྟོས་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཤིང་རྟེན་དེ་ཉིད་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་
ཟུང་བར་བྱ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་སྟོས་རྣམས་ནི། བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོ་བ་
ལ་བསྟུང་བ་དང་། རང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གདགས་
གཞི་ལ་སྟོས་རྣམས་ནི། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་”དུ་ཡང་འགྱུབ་བོ།།

“གང་འགའ་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། ཚོགས་པ་ཅམ་དེ་མིན་པའི་ཡན་ལག་
ཅན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། ཚོགས་པ་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་
དམིགས་པའི་སྤྱིར་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ཉེ་ཆ་ཤས་དང་ལས་དང་ཉེ་བར་
ལེན་པ་ཚོགས་པ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། དེ་མིན་པའི་ཆ་ཤས་ཅན་དང་བྱེད་པ་
པོ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལས་

ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་སྲིད། ཞེས་དེ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་གཞན་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྲིད་ཅི་ལོག་ཏུ་སྦྲེལ་བ་དེའི་ལྟར་ན། བཤད་མ་ཐག་པའི་
ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས།”

ཅུ་བ། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བརྒྱག་ཅིག།

འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྒྱག་པ་
སྟེ་འཇིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག

“ཅེས་འདི་ནི་བརྒྱུག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འདིར་རང་གི་སྡེ་པ་གོང་

འོག་གཞན་རྣམས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་
སོགས་པར་འདོད་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པར་མ་བཞག་
ན་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་
མཐོང་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་འཇོག་མ་ཤེས་
བས་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བཏགས་
དོན་བཅའ་ནས་མ་རྟོན་ན། དེ་རྣམས་འཇོག་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་སྲིད་ཤིང་རྟ་སོགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་མི་འདོད་པས་
ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་
བས། དེ་ལ་“གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་སྲིད་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་”ཞེས་འགྲེལ་བར་
གསུངས་ཏེ། ལྷགས་དམ་པ་འདིས་ནི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་དང་། དེའི་

ཡ་གྲུལ་སོགས་གང་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིར་མ་
བཟུང་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་ལ་བྱ་
བྱེད་ལེགས་པར་འཛོག་ཀུས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲེལ་བ། ཐུབ་པའི་
དགོངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་དགོངས་པ་
འགྲེལ་ལུགས་འདི་ལ་སྦྱང་བར་བྱའོ།།

རྒྱལ་པ།

དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱིས་ཉོག་པ་སྤང་སྤྲ་བའི་
ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་ལྟ།

དངོས་ཀྱི་དོན། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། ཤིང་རྩ་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་
རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ། བཞེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་
ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ། མཁས་མོངས་ཀྱི་འཆིང་གོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་
ངོས་གཟུང་བའོ།།

དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

“གང་གི་ཕྱིར་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་འདི་སྤར་བ་འད་པ་དེ་ལྟར་
བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་དབྱེད་པ་ན། ཡོད་པ་
ཉེད་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། མ་བཏགས་པ་གྲགས་པས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

རྣམ་འགྲོར་པས་སྣང་བ་འད་པའི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་བདག་དང་ཤིང་རྟ་
འདི་ལ་སྣང་སྣང་རྣམ་པར་དགྲོད་པ་ན། ཆེས་སྤྱར་བ་ཁོ་ནར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་
གཉིང་དཔོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།”

ཅ་བ། རྣམ་བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར།
ཡོད་ཅེས་རྣམ་འགྲོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྙེད།
དེས་དེ་ཉིད་ལ་འང་བདེ་སྐྱབ་འཇུག་འགྱུར་བས།
འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ།

“ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་
བཅའ་བ་ན་ངེས་པར་བདུན་པོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་རྙེད་དགོས་པ་ལ། རྣམ་
འགྲོར་པས་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྙེད་དོ།” དེའི་ཆེ་རྣམ་པ་བདུན་
གྱིས་བཅའ་བ་ན་མི་རྙེད་པ་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་
ཉེ་མེད་དོ།

“དེའི་སྤྱིར་ཤིང་རྟ་དོ་ལོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་རིག་པའི་
ཡིང་རྟོག་གིས་སློབ་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཁོ་ནས་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི།
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྣང་བ་དེ་ལྟར་རྣམ་འགྲོར་པ་
ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་།”

ཅ་བ། དེས་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་བདེ་སྐྱབས་འཇུག་འགྱུར་བས།།

འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་གྲུ།།

ཚུལ་དེས་“དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འཇུག་
པར་འགྱུར་རོ། །འང་གི་སྐྱས་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་ཡང་མི་
འགྱུར་བ་”བསྟུན། །དེ་བས་ན་དབུ་མ་པའི་སྐྱབས་འདིར་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་
པའི་ཚུལ་ནི་“མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པར་བྱའོ།།” དབུ་
མ་པའི་ལྷགས་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་སྤར་བ་འད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་སྐྱོན་
མེད་ཅིང་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པའོ་སྟུམ་དུ་བསམས་ཏེ་དེས་པར་ཁས་སྐྱོང་
བར་བྱའོ།། །ཞེས་གསུངས་པས། འདིའི་ལྷགས་སྐྱོན་མེད་པ་རང་གི་ལྷགས་
ལ་ཁས་སྐྱོང་བར་བྱའི། འདི་ལ་ལྷགས་ཡོད་པ་མིན་ལོ་ཞེས་གཞོང་བཀུར་
བར་མི་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

དེ་ལ་རྩོད་བསྐྱང་བ་ནི།

འདིར་སྐྱས་པ། “རྣལ་འབྱོར་པས་སྤར་སྤར་དབུད་པ་ན་ཤིང་རྟ་མ་
དམིགས་པ་ལ་རག་མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཅམ་ཞིག་དམིགས་པ་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྟུམ་བུ་ཚིག་པའི་ཐལ་བ་ལ་སྐྱལ་མ་ཚོལ་བ་
ཁྱོད་ནི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་སྟེ།”

ཅུ་བ། འཤིང་རྟ་ཡོད་ཉིད་མིན་ན་དེ་ཡི་ཚེ།
ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེའི་ཡན་ལག་གྲང་མེད།

འཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་ན། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་མེད་པས། དེའི་ཡན་ལག་དག་གྲང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མེད་དོ།

“གལ་ཏེ་འཤིང་རྟ་སོ་སོར་ཞིག་པ་ན་དེའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་
ཚོགས་པ་དམིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་
ཡན་ལག་དག་གྲང་མེད་དོ་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
ཏེ།” སོ་སོར་གྱིས་པའི་ཡན་ལག་འཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི། སྤར་དེ་
རྣམས་འཤིང་“རྟ་དང་འབྲེལ་བར་རིག་པ་ཁོ་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་འདི་
དག་ནི་འཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལོ་སྟེ་འདྲ་ཏུ་རྟོགས་ཀྱི། སྤར་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་
པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ནི་འཕང་ལོ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ཆ་
ཤས་ལ་སྟོས་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་
པར་གྱུར་དོ།”

གང་ཟག་དེའི་ངོར་“འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་འཤིང་རྟ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་
རྒྱང་རིང་ཏུ་སྤངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་དེ་དག་ནི་འཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་
ཏུ་མི་རྟོགས་སོ། །གཞན་ཡང་། འཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཡན་
ལག་གྲང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་“དོན་འདི་ནི། དཔེ་འདི་ལས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།”

ཙ་བ། འེང་ཏྟ་ཚིག་ན་ཡན་ལག་མེད་དཔེ་བཞིན།།
སྒོ་མེས་ཡན་ལག་ཅན་བསྐྱེགས་ཡན་ལག་གོ།།

“དཔེར་ན་འེང་ཏྟ་ཡན་ལག་ཅན་མེས་ཚིག་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་
མེད་པ་སྟེ་མེས་འཚིག་པར་འགྱུར་བའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་དཔྱོད་
པའི་གཙུབ་འེང་གཙུབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
འེས་རབ་ཀྱི་མེས།” ཡན་ལག་ཅན་འེང་ཏྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་“ལུས་
པ་མེད་པར་བསྐྱེགས་པ་ན། འེས་རབ་ཀྱི་མེས་བྱུང་འེང་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་
ལག་དག་གིས་ཀྱང་བདག་ཉིད་ལུག་ཚུགས་པར་ཉེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པར་སྒྲོད་པར་བྱེད་མི་རུས་ཉེ། འེས་རབ་ཀྱི་མེས་ངེས་པར་བསྐྱེགས་པའི་
སྤྱིར་དོ།”

གསུམ་པ།

འེང་ཏྟ་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྐྱུར་བ་ནི།

“ཇི་སྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དང་། རྣམ་
འགྲོར་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར། འེང་
ཏྟ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ཉེ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་རྣམ་པར་
བཞག་པ།”

ཙ་བ། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་སྤུང་པོ་དང་།།

ཁམས་དང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་བཏེན་ནས།
བདག་གྲུང་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པོ་"སྤང་
པོ་ལྷ་དང་། ཁམས་རྒྱལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་ལ་བཏེན་ནས་
བདག་གྲུང་ཤིང་རྟ་རྟར་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་བཏེན་
ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཙུ་བ། ཉེ་བར་ལེན་ལས་ཡིན་འདི་ནི་བྱེད་པོ་འང་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པོ་སྤང་པོ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། བདག་འདི་ནི་
བྱེད་པོ་པོ་འང་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ།"

བཞི་པ།

བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་
གཞན་བསྟན་པ་ནི།

བདག་"བཏེན་ནས་གདགས་པ་ལ་འཇོག་པ་ན། བཏན་པ་དང་མི་
བཏན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐར་འཇིག་གྱི་རྟོག་པའི་རྟེན་མིན་པས་མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་པའི་རྟོག་པ་བསྐྱོད་པར་སྦྱ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ།"

ཅུ་བ། དངོས་ཡོད་མིན་སྲིད་འདི་ནི་བརྟན་མིན་ཞིང་།།

མི་བརྟན་ཉིད་མིན་འདི་ནི་སྐྱེ་འཇིག་མིན།།

འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་།།

ཡོད་མིན་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མེད།།

“སྤང་པོ་དག་ལ་བརྟན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འདི་ནི་བརྟན་པ་དང་
མི་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལོ།། གལ་ཏེ་བདག་མི་བརྟན་
པར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡིན་ན་ནི།” བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པ་མི་རུང་བས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བདག་
སྐྱེ་ཅིག་སོ་སོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་བྱེད་པས་སྐྱེ་བྱི་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་
འགྱུར་བའི་སྲིད་མི་རིགས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པ་སྐྱེ་རྟག་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་རྟག་ན་སློན་གྱི་
ཆེ་རབས་སུ་བྱུང་བའི་དུས་ཀྱི་བདག་དེ་ཉིད་འདིར་བྱུང་བའི་བདག་ཡིན་པ་
དང་། ཆེ་སྲ་མ་དང་འདིའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པ་ཡིན་པས། བདག་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྐྱེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པའི་བདག་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །ཅུ་ཤེད། “གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་
ན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།།” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ན་འདི་ནི་
སྐྱེ་འཇིག་མིན་ཞེས་པའི་བྱེད་པར་གཉིས་བཀོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་

ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྐྱེ་འཇིག་ནི་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའོ།།

ཙ་བ། འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་།།

ཡོད་མིན་ .....།།

“བདག་འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བཞི་ཚན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཙ་ཞེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པའི་ཐབས་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་མཛད་པ་ན། རྟག་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞི། །ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད།།” ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཙ་བ། ..... དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མེད།།

བདག་འདི་ནི་དེ་ཉིད་དེ་དོ་བོ་གཅིག་པ་དང་གཞན་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ནི།

ཙ་བ། དངོས་ཡོད་མིན་གྱིར་ .....།།

བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། མི་ཟད་པ་ཡི་ཚོས་བཞི་ནི། །འཇིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་བསྟན་པ་སྟེ། །སེམས་ཅན་ནམ་མཁའ་བྱང་ཆུབ་སེམས།།དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་རྣམས་ཡོད་ན། །དེ་དག་

ཡོངས་སུ་བཟང་འགྱུར་གྲང་། །མེད་པ་དེ་དག་མི་བཟང་དེ། །དེ་སྤྱིར་དེ་དག་བཟང་
མེད་གསུངས།།” ཞེས་སོ། །སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་མེད་པས་མི་བཟང་པར་
གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཁུངས་སོ།།

ལྷ་པ།

མཁས་ཚོངས་གྱི་འཆིང་གོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

“གང་ཞིག་བཏགས་དོན་རྣམས་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན། རྟག་པ་དང་
མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་མི་སྲིད་ཅིང་།” བདག་“གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་པ་ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
པ་ཉིད་དུ་ཞེན་ནས།” འདིག་སྟེས་བདག་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ།

བདག་“གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ན། ལྷ་སྟེགས་པ་བདག་འཚོལ་
བ་དེའི་རིགས་པས་སྤང་བོ་ཉིད་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པར་”མཐོང་བས། བདག་
“དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་བོ་ལས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་པར་ཞེན་ཅིང་། རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་སྤང་བོ་ལས་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་དོ་སྟུམ་ཞིང་འཁྲུལ་པས། སྤང་བོ་ཅམ་ཉིད་བདག་
ཏུ་ཁས་སྦྱངས་ཏེ།” དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཁས་སྦྱང་དགོས་སྟུམ་དུ་
བསམས་པའོ།། “གསུང་རབ་གྱི་དོན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་རྣམས་
ནི། ལྷ་མ་དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་རིག་ནས་ལན་

བརྒྱུར་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་བདག་ཡིན་ཞིང་།”

ཙུ་བ། གང་ལ་རྟག་ཏུ་འགྲོ་རྣམས་ངར་འཛིན་སྒྲོ།

རབ་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་ཡི་གང་ཡིན་དེ།

ང་ཡིར་འཛིན་སྒྲོ་འགྱུར་བའི་བདག་དེ་ནི།

མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཉི་ཟུག་ལས་ཡིན་ནོ།

“འགྲོ་བ་མི་དང་ཡི་དྲགས་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་
མཐའ་དག་རྣམས་ལ། རྟག་ཏུ་དམིགས་པའི་གཞི་གང་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་
ངར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་རབ་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། གང་དུ་བདག་འདི་དབང་གྲེད་པ་ཉིད་
དམ། བདག་དེ་དང་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་འདི་གདགས་
པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། སྤྱི་རོལ་གང་ཡིན་
པ་བདག་དེ་ཡི་བདག་གི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འགྱུར་
བའི་བདག་དེ་ནི།” མ་བརྟགས་པའི་གྲགས་པའི་ངོར་གཉི་ཟུག་སྟེ་“མི་ཤེས་
པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།”

“གང་གི་སྤྱིར་བདག་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་མོད་གྱི། འོན་
ཀྱང་གཉི་ཟུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་ཡོད་པར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་སྤྱིར། རྣམ་
འགྲོར་པས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་དམིགས་ལ། དེ་མ་
དམིགས་ནའང་མིག་ལ་སོགས་པ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཉེ་

བར་ལེན་པ་རྣམས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་འགྲོར་བས་ནི་
བདག་དང་བདག་གི་བའི་གཞིའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་པ་མེད་དེ། དེའི་སྤྱིར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་
"ཏེ། ཚེ་ལམ། "ནང་དང་སྤྱི་ངོལ་ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྣམ་
ཟད་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་བས་ན་སྐྱེ་བ་ཟད།།"
ཅེས་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ།

བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ནི།

"ཡང་ཇི་ལྟར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེ་ན།"

ཚེ་བ། གང་སྤྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ཅན་ལས་མེད་པ།།
དེ་སྤྱིར་བདག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོད་མི་ན།།
དེ་སྤྱིར་བདག་དང་བདག་གི་སྣོང་ལྟ་ཞིང་།།
རྣམ་འགྲོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར།།

"ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་རྗེ་མཁན་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་རྗེ་བུམ་
མེད་པ་དེའི་སྤྱིར་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། བདག་རང་བཞིན་

གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་བདག་དང་བདག་གི་བ་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་ཞིང་། དེའི་དོན་གོམས་པར་
བྱེད་པ་ན་རྣམ་འགྲུབ་པ་དེ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ངོ། །”

“གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་པ་ན།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པའི་ཆགས་སོགས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཟད་པར་འགྱུར་བས། ཉན་རང་རྣམས་ཡང་སྲིད་ལེན་
པ་མེད་པར་སྲུང་ན་ལས་འདའ་ལ། བྱང་སེམས་ནི་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་
པ་མཐོང་དུ་བྱིན་ཀྱང་། སྟོང་རྗེས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱང་ཚུབ་བར་དུ་
སྲིད་པའི་རྒྱན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་ངོ། །” དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེ་ཚུང་གཉིས་
ཀའི་ལམ་གྱི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་”མཁས་པས་རི་སྐད་བཤའ་བའི་
བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བཅའ་བར་བྱའོ། །”

གསུམ་པ།

བདག་དང་ཤིང་རྟའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་
བར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

བུམ་སྐྱམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་
པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ།

བུམ་སྐྱམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ་ནི།

“ཇི་ལྟར་བདག་དང་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གདགས་པ་རྣམས་ཤིང་ཉེ་
དབྱུང་པ་དང་མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དབྱུང་པ་
ཡང་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པའི་སྤྱི་ལ།”

ཅུ་བ། བུམ་པ་སྐྱམ་བུ་རེ་སྡེ་དམག་དང་ནགས་ཚེས་སྤོང་བ་སྡོན་ཤིང་དང་།།

ཁང་སྤྱིམ་ཤིང་ཉེ་སྤོང་དང་མགོན་གནས་ལ་སོཌ་དངོས་རྣམས་གང་དག་དང་།།

དམག་དང་ནགས་ཚེས་དང་། འསྤོང་བ་དང་སྡོན་ཤིང་དང་། ཁང་སྤྱིམ་
དང་ཤིང་ཉེ་སྤོང་དང་། འགོན་གནས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་“དེ་རྣམས་ཤིང་
ཉེ་རྣམ་པར་དབྱུང་བས། རང་རང་གི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་
བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བཅའ་བ་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་ཉེ་མ་དབྱུང་
པར་འཇིག་ཉེན་ན་གྲགས་པའི་སྡོན་ལོད་པ་ཡིན་”ལོ།།

ཤིང་ཉེ་སྤོང་ལ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལ་ཁ་ཅིག་ །ཉ་ཀ་གཞི་འཁོར་ལོ་ཅན་ཉེ་ཤིང་
ཉེ་སྤོང་ཇ་སིག་གསུམ་ཅམ་འགོལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་བར་ཡང་
ཡོད་པའི་ཁང་པ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་རོ།།

ཅུ་བ། དེ་བཞིན་གང་དག་སྡོན་ལ་སྡེ་འདིས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ཉོགས་བྱ་སྟེ།།

“དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་དག་
གི་སྡོན་ལ་སྡེ་བོ་འདིས་བསྟན་པ་སྟེ་བསྟན་བཏགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་། མ་
བཏགས་པའི་གྲགས་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་ཉོགས་པར་བྱ་སྟེ།”

ཙ་བ། གང་སྲིར་བྱུང་དབང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྣོན་ཅིག་ཚོད་མི་མཛད་སྲིར་དོ།

རྒྱ་མཚན་“གང་གི་སྲིར་ན་བྱུང་པའི་དབང་པོ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་
སྣོན་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ལ་མི་མ་བྱུང་པའི་ཚོད་པ་མི་མཛད་པར་གསུངས་པའི་
སྲིར་”ཉེ། དགོན་གཅེགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། “འཇིག་རྟེན་
ང་དང་སྣོན་ཅིག་ཚོད་ཀྱི། །ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཚོད་དོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་
ཀྱི་ཐ་སྣང་གཞོན་མེད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་རྣམས། བྱུང་པས་ཀྱང་ཞལ་
ཀྱིས་བཞེས་པར་གསུངས་པས་ན། འཇིག་རྟེན་ཀྱི་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་པར་
མི་བྱའོ། །གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་གང་དག་གིས་ངེ་སྟར་ཐ་
སྣང་འདོགས་ཤེ་ན། དེ་བསྟན་པའི་སྲིར་བཤའ་པ།

ཙ་བ། ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་བྱུང་ཤིང་ལ་སོགས་དང་།

ཡོན་ཏན་ཅན་ཡན་ལག་ཅན་ཆགས་དང་མཚན་གཞི་མེ་ལ་སོགས་དོན་དག །

དེ་རྣམས་ཤིང་རྟེན་རྣམ་དབྱེད་བྱས་པས་རྣམ་བཏུན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་།

དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཇིག་རྟེན་གྲུ་པའི་སློན་སྟེང་ཡོད་པ་ཡིན།

“ངེ་སྟར་བྱུང་པ་ཡན་ལག་ཅན་དང་གྱོ་མོ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡན་ལག་
དང་། བྱུང་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་རིས་སྡོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་དེའི་

ཡོན་ཏན་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་ནམ་གང་
ཟག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཉེན་ནི་ཆགས་པ་"དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིད་དུ་
འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་"སྟག་པར་སྐྱེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། བྱམ་པ་
ནི་མཚན་གཞི་དང་། ལྟོ་བ་སྒྲིབ་བ་དང་མཚུ་འཕྲུང་བ་མགྱོན་པ་རིང་བ་ལ་
སོགས་པ་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་། མེ་ནི་སྐྱེག་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱད་ཤིང་
ནི་བསྐྱེག་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་
དང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཏུ་འདོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་
དང་བྱད་ཤིང་གི་བར་དུ་པན་ཚུན་བརྟེན་ནས་འདོགས་པའི་བར་དུ་ལོ།" འདི་
རྣམས་ཀྱི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་
འཇོག་རུས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་
པའི་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་མི་གཞུག་གོ།"

གཉིས་པ།

རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ་ནི།

"ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤའ་བ། གང་གི་སྤྱིར་ན།"

ཅུ་བ། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱསྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་།

གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་ན་ནི་དེ་མེད་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར།།

འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱ་ཡོད་གྱུར་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར།།

གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་སྐྱེད་ཐེད་
དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་ན་ནི་སྐྱེད་པ་དེ་མེད་པས། འབྲས་
བུ་དེ་རྒྱ་མེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱ་ཡོད་པར་གྱུར་ན།
དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་སྟོས་
ནས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། "རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན། གྱེ།

ཅ་བ། གང་ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་སྟོས།།

"རྒྱ་འམ་འབྲས་བུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་གང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
བ་གང་ཞིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་རྒྱ་གང་ཞིག་གམ་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་
འགྱུར་བ་དེ་སྟོས་ཞིག"

དེ་ལྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྒྱ་སྐྱ་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱའི་དུས་
ལྷ་རྒྱའི་སྟོས་ས་འབྲས་བུ་དེ་གྲུབ་དགོས་པས་སོ། །འབྲས་བུ་སྐྱ་བ་ཡང་
མི་རིགས་ཏེ་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །"དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་
གདགས་པ་ཡང་ཞིང་ཏྟ་ལྟར་པན་ཚུན་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་རིག་པར་བྱའི་
རང་བཞིན་ལས་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་དང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
ན། འབྲས་བུ་དང་སྤང་ནས་སམ་མ་སྤང་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད།”

ཅ་བ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིས་སྤང་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཚེ།
དེ་དག་རུས་པ་གཅིག་པས་སྐྱེད་བྱེད་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཞིང་།
སོ་སོར་ན་ནི་རྒྱ་འདི་རྒྱ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྱུར་ལ།
གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་ཉོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན།

“དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་དང་སྤང་ནས་འབྲས་
བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། དེ་ཡི་ཚེ་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་རུས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།
སྤང་དང་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་སྤང་པ་བཞིན་ནོ། ། གཅིག་ཏུ་སོར་ན་འདི་ནི་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུ་འོ་ཞེས་དབྱེ་བར་མི་རུས་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་
པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་གང་གིས་གང་ཞེས་སྐྱེད་པར་འགྱུར།”

ཅ་བ། སོ་སོར་ན་ནི་རྒྱ་འདི་རྒྱ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྱུར་ལ།
གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་ཉོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན།

“ཅི་སྟེ་སོ་སོར་ཏེ་མ་སྤང་པར་སྐྱེ་ན་ནི། འབྲས་བུའི་རྒྱར་འདོད་པ་འདི།

དེའི་རྒྱ་མིན་པ་རྣམས་དང་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་བྱུང་བར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་
སྤྱིར་དོ། །རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་
ལ་སྤང་མ་སྤང་གི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་ཉེ་དེ་མ་གཏོགས་
པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་ཁོ་ནའོ། །དེའི་སྤྱིར་།

ཅ་བ། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་གི་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དེ་སྤྱིར་འབྲས།།
ཞེས་བྱ་ཡོད་མིན་ ..... །།

ཅི་སྟེ་ཁྱོད་གི་སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་"རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་
པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་སྤྱིར་"འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་
ལ། རྒྱ་རྒྱ་ཉིད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན།

ཅ་བ། ..... འབྲས་བུ་རྒྱ་ནི་རྒྱ་མེད་ཅན་འགྱུར་ཡོད་པའང་མིན།།

གལ་ཉེ་འབྲས་བུ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མེད་པར་ཡང་རྒྱ་རྒྱ་ཉིད་དུ་འཛོག་
བུས་ན་ནི། "དེའི་ཆེ་རྒྱ་ནི་རྒྱར་"འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་"མེད་པ་ཅན་དུ་
འགྱུར་ན། འདི་ནི་ཡོད་པའང་མིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་

གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལོ།།

འོ་ན་སྐྱོད་གྱི་སྒྲུབ་པ་རི་སྒྲུབ་ཡིན་ཞེ་ན།།

ཅ་བ། གང་གིས་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྐྱུ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར།།

བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འདི་ག་ཉེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།།

སྐོལ་བ་གང་གི་སྒྲུབ་པ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་ལ། རྒྱུ་ས་འབྲས་བུ་དང་སྤང་མ་སྤང་གྱི་བརྟག་པ་
བྲས་ནས་སྐོལ་ས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།

གང་གི་ཕྱིར་“གང་གི་སྒྲུབ་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་པར་ཀུན་བརྟག་ས་
པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཅམ་གྱི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་
འབྲས་འདི་དག་གཉིས་ཅར་ཡང་ནི་སྐྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་།”

“རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་
སྐྱུ་འདྲ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་པའི་“རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་འཇོག་
པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ནི།” རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་
པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་པ་“བསམ་དུ་མེད་པ་ཉིད་དོ།།”

ཅ་བ། ..... དེ་ཡི་ཕྱིར།།

བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འདི་ག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།།

“དེ་ཡི་སྒྱིར་བདག་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་མ་སྤང་གི་སྐྱོན་དུ་མི་
འགྱུར་ཞིང་། འདི་ག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཡི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་
རྒྱ་འབྲས་དང་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་
པོ།།”

འདིར་འགྲེལ་པས་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དང་རང་
གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཞོན་པ་བཟོན་པ། རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པ་རྒྱ་མ་ཉུར་སྤྲོ་བ་ལ་ཚུར་ལ་བསྐྱོད་ན་མི་འཇུག་ཅེས་སྤྲོ་དགོས་
པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་གི་ཁྱད་པར་མ་སྤྱེད་
པའི་ལན་ཉུར་སྤྲོ་འབའ་ཞིག་འདེབས་པར་མི་བྱའོ།།

གསུམ་པ།

དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས།

རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྐྱོན་མཚུངས་པའི་
ཚོད་པ། རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

རྒྱ་ལྷན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྐྱོན་མཚུངས་
པའི་ཚུངས་པ་ནི།

“འདིར་རྒྱ་ལྷན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། ཁ་
ཅིག་འདི་སྐད་དུ་རྒྱ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་སྐྱེད་པ་ལ་སྐད་མ་སྐད་གྱི་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་
བྱིད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞེ་ན།”

ཅ་བ། སྐྱོན་འབྱེད་འདིས་སྐྱོན་དབྱེད་བྱ་སྐད་ནས་འབྱེད་ནམ་མ་སྐད་པར།
ཡིན་ཞེས་ཉེས་པ་འདི་ནི་བྱིད་ལ་འང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ།

བྱིད་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱེད་པ་འདི་སྐྱོན་དབྱེད་བྱ་སྐད་ནས་སྐྱོན་འབྱེད་ནམ།
མ་སྐད་པར་སྐྱོན་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ནི་བྱིད་ལ་འང་འགྱུར་བ་
མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་ཏེ།

“འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སྐད་ནས་སྐྱོན་འབྱེད་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་གང་
གིས་གང་སྐྱོན་འབྱེད། འོན་ཏེ་མ་སྐད་པར་སྐྱོན་འབྱེད་ན་ནི། མ་སྐད་པར་
མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྐྱོན་འབྱེད་པར་འགྱུར་བས་མི་རིགས་ལ།
བརྟག་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དོ།

དེ་ལྟར་བྲས་ན་བྱིད་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱེད་པ་ལ་སྐྱོན་དབྱེད་བྱ་སྐྱོན་འབྱེད་
པའི་རྣམས་པ་མེད་པས། བྱིད་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱེད་ཉིད་སྐྱོན་སྐྱེད་བ་ཡིན་པས་

འཇུགས་ཀྱིས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་
ཞེས་བརྟན་པའི་སྤྱིར་སྤྲུལ་པ།”

ཅུ་བ། གང་ཚེ་དེ་སྐད་སྤྲུལ་ཞིང་རང་སྤྱོད་གསལ་ཁོ་ན་རྣམ་འཛོམས་པ།།
དེ་ཚེ་སྤྱོད་གྱིས་སྲུན་དབྱུང་སྲུན་ནི་འབྲིན་པར་རུས་མ་ཡིན།།

གང་གི་ཚེ་སྲུན་འབྲིན་སྟར་སྟངས་དེ་སྐད་སྤྲུལ་ཞིང་རང་གི་སྤྱོད་གསལ་ཁོ་ན་
རྣམ་པར་འཛོམས་པ་དེའི་ཚེ་སྤྱོད་གྱིས་གཞན་གྱིས་འཇུགས་སྲུན་དབྱུང་བར་
བྱ་བ་སྲུན་ནི་འབྲིན་པ་རུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།། “གཞན་ཡང་།”

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་རང་གི་ཚིག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་སྟག་ཚོད་གྱིས།།
རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུར་འདེབས་དེ་ཡི་སྤྱིར།།
སྤྱོད་ནི་སྤྱི་བོ་དམ་པས་བཞེད་མི་འགྱུར་ཞིང་གང་གི་སྤྱིར།།
སྤྱོད་ལ་རང་སྤྱོད་མེད་པས་སྲུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་གྲོལ་བའང་ཡིན།།

གང་གི་སྤྱིར་ན་གྲོལ་བ་”རང་གི་ཚིག་ལའང་སྤྱིར་གྲོལ་གཞན་ལ་
འཕངས་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་”སྟག་ཚོད་གྱིས་ཉེ་སྲུན་འབྲིན་སྟར་སྟངས་
གིས། “རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་དེའི་
སྤྱིར་སྤྱོད་ནི་སྤྱི་བོ་དམ་པས་བཞེད་པ་སྟེ་འདོད་པ་མི་འགྱུར་དོ།།” ཇི་སྟར་ཞེ་

ན།

“མ་སྐད་པར་སྐྱེད་ན་མ་སྐད་པར་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྐྱེད་
དགོས་པ་ལ། དེ་དག་གིས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་རིགས་པ་
ཅི་ཞིག་ཡོད། །འདི་ལྟར་ཁབ་ལེན་གྱིས་མ་སྐད་པ་ཉིད་དུ་རུང་བའི་ཡུལ་ན་
གནས་པའི་སྐྱུགས་འདྲེན་པར་བྱེད་གྱི་མ་སྐད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་འདྲེན་
ལ། མིག་གིས་ཀྱང་མ་སྐད་པ་ཁོ་ནར་རུང་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་
མཐོང་གིས།” མ་སྐད་པ་ཐམས་ཅད་མི་མཐོང་བ་“དེ་བཞིན་དུ། རྒྱས་ཀྱང་
མ་སྐད་པར་སྐྱེད་དུ་བྱིན་ཀྱང་མ་སྐད་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་གྱི།
འབྲས་བུ་རུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།”

ཙ་བ། ..... གང་གི་སྤྱི་ལ།

ཁྱོད་ལ་རང་སྤྱོད་ལས་མེད་པས་སྐྱུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་ཚོལ་བའང་ཡིན།།

“གཞན་ཡང་གང་གི་སྤྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་ཚོལ་བ་ཉིད་དུ་ཡང་
འགྱུར་ཏེ། རང་གི་སྤྱོད་ལས་བཞག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གཞན་སྤྱོད་ལས་སེལ་བ་ཙམ་
ལ་ཞུགས་པའི་ཚོལ་བ་ནི་སྐྱུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་ཚོལ་བ་པ་ཞེས་བྱ་ན། ཁྱོད་ཀྱང་དེ་
ལྟར་གནས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།”

གཉིས་པ།

རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་བཞི།

རང་གི་སྐྱོགས་ལ་སྐྱོན་འབྱེད་དང་སྐྱབ་པ་འཐད་ཚུལ། གཞན་གྱི་ཐལ་
བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་བཤམ་པ། རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱབ་
ཏུས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོག་སྟེ་འགྲུབ་མི་ཏུས་པ། འདིར་མ་བཤམ་
པའི་སྐྱོན་འབྱེད་སྟག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ།

རང་གི་སྐྱོགས་ལ་སྐྱོན་འབྱེད་དང་སྐྱབ་པ་འཐད་ཚུལ་ལ་གཉིས།

ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱོགས་སྐྱོན་འབྱེད་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། རང་གི་
སྐྱོགས་སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ།

ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱོགས་སྐྱོན་འབྱེད་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི།

"འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།"

ཅ་བ། སྐྱོན་འབྱེད་པས་སྐྱོན་དབྱུང་བྱ་མ་སྙད་སྐྱོན་ནི་འབྱེད་བྱེད་དམ།

འོན་ཏེ་སྙད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྐྱས་བེན་ཉེས་པ་འདིར་གང་ལ།

ངེས་པར་སྐྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི་བདག་ལ་སྐྱོགས་འདི་ནི།།

ཡོད་པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྲིད་མ་ཡིན།།

“སུན་འབྱེན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཐུང་པར་སུན་ནི་འབྱེན་པར་བྱེད་
དམ། འོད་ཉེ་ཐུང་ནས་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྐར་སྐྱེས་བེན་པའི་
ཉེས་པ་ནི། འདིར་ཚོལ་བ་གང་ལ་སྐྱོགས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི། བདག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བའི་སྐྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། ཐུང་མ་ཐུང་
གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། བདག་ལ་སྲིད་པ་
མ་ཡིན་ཉེ། རེད་གྱི་ཉྱར་ན་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་སུན་འབྱེན་པ་གཉིས་ཀ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།”

འགྲེལ་བར་སྐར་གཞན་གྱི་སྐྱོགས་ལ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྲིད་པ་ལ་ཐུང་
མ་ཐུང་གི་བརྟག་པ་བྱས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། བ་
རོལ་པོས་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྲུངས་ལ། རང་
གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མ་བཞིན་དུ་ཁས་སྲུངས་པ་བཀོད་དོ།
སྐབས་འདིར་ཡང་གཞན་ལ་འཕངས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་འོང་བའི་རྒྱ་མཚན་
དུ་“རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།” ཞེས་གསུངས་པས་རང་ལ་མི་
མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི།

སྐྱོགས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་པར་

གདོན་མི་བ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །དེའི་སྤྱིར་ཚོད་བརྗོད་ལས། "གལ་ཏེ་
ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་
མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།།" ཞེས་སོགས་གྱིས་དམ་བཅའ་
དང་སྤོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཡང་སྐར་བཞིན་ཤེས་
པར་བྱའོ།།

དེ་སྐད་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། "ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར། །ཅི་སྐྱེས་
པའི་ཚོས་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་མ་སྐྱེས་
པའི་ཚོས་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་
སྐྱས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ཁོ་བོ་ནི་སྐྱེས་པའི་ཚོས་གྱིས་མ་སྐྱེས་
པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་ལ། མ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་
འཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ།།

ལྷ་རིའི་བྱས་སྐྱས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཐོབ་པ་མེད་
ཅིང་མངོན་པར་ཉོགས་པ་མེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ། ཚེ་དང་
ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་མངོན་པར་ཉོགས་པ་ཡང་ཡོད་མོད་གྱི།
གཉིས་གྱིས་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་ཉོགས་པ་ནི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ལན་ཅིག་སྤྱིར་འོང་བ་
དང་། སྤྱིར་མི་འོང་བ་དང་། དབྱ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་

ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དོ།" །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ།།

དེ་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་
ཀྱིས། ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་བ་ན་ཐོབ་པ་མེད་པར་
འགྱུར་བས། "དེ་ལྟར་དབྱེད་པའི་ཆེ་སྤོགས་གཉིས་ཀྱི་སྐོན་ས་ཐོབ་བྱ་འཐོབ་
པ་བཀག་ཅིང་། གཉིས་སྤྱད་བྱེད་པའི་ཐོབ་བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།།

མ་བཏགས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པར་ཁས་སྐྱེས་པ་ནི།
འཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པ་ནས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ལ་བུའོ། །དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་བཞིན་དུ།
སྤྱན་འབྱེན་བྱེད་ཀྱིས་སྤྱན་དབྱུང་བྱ་དོན་དམ་པར་སྤྱན་མི་འབྱེན་གྱང་ཐ་སྙད་
དུ་སྤྱན་འབྱེན་པར་ཤེས་པར་བུའོ།།"

གཉིས་པ།

རང་གི་སྤོགས་སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི།

གཞན་ཡང་།

ཅ་བ། ཇི་ལྟར་བྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས།།

གཟུགས་བརྟན་ལ་ཡང་གཟུགས་བཟུང་ལ་སོགས་རྣམས་ཆེ་མཐོང་འགྱུར་ལ།།

ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྟན་རྣམ་པར་སྤང་དང་མ་སྤང་པར།
མི་རིགས་མོད་ཀྱི་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་ཅ་མ་ཞིག་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་།

ཇི་སྟེ་ཉེ་དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལ་ཡང་བརྟེན་
ནས། ཉི་མ་དེ་དྲིལ་འཁོར་དང་བྱུང་བཞིན་ལ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཉི་
མ་གཟུགས་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། ཉི་མ་
དང་བྱུང་བཞིན་དང་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་རྣམ་པར་སྤང་པ་དང་
མ་སྤང་པར་སྐྱེ་ཞེས་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུང་པ་ན་སྐྱེ་
བ་མི་རིགས་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཉི་མ་དང་བྱུང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་
ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཅ་མ་གྱིས་གཟུགས་བརྟན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་
ཞིང་།

ཅ་བ། མི་བདེན་བཞིན་དུའང་རང་གི་བྱུང་བཞིན་མཛེས་པར་བསྐྱབ་བའི་སྲིད།

དེ་ནི་ཡོད་པ་ཇི་སྟེ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་གདོང་།

སྤང་བར་བྱ་ལ་རུས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་ནི།

འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ཉོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ།

དེས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་ངེས་པ་དང་གཟུགས་འརྟན་མི་བདེན་བཞིན་
དུའང་། རང་གི་བྱུང་བཞིན་མཛེས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྲིད། གཟུགས་

བརྟན་དེ་ལ་ནི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་གཞོན་པ་དང་
འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དྲི་མ་མ་རིག་པ་སྐྱེད་བར་བྱ་བ་ལ། རྒྱས་པ་མཐོང་བར་
འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་རྟེན་འབྲེལ་དང་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ལས་བསྐྱེད་
བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱེད་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །ཀྱང་གི་
སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེ་བའི་འབྲེལ་གྱིས་ཀྱང་
སྐྱེ་དབྱུང་བྱ་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

“གང་གི་སྤྱིར་མིང་ཅ་མ་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་
ལ།”བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་“གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་
ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་ལན་སྐྱེ་བས་དབྱུ་མ་བ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྐྱབས་མི་རྟེན་དེ།” བརྒྱ་བ་ལས། “ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་
ཅེས། །གང་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་ཡོད་མེད་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། །སྐྱེ་
ལ་བརྟེན་པར་རྒྱས་མ་ཡིན།”ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཅུ་ཤེ་ལས། “སྤོང་བ་ཉིད་
གྱིས་བརྟེན་བྱས་ཚེ། །གང་ཞིག་ལན་འདེབས་སྐྱེ་བྱེད་པ། །དེ་ཡིས་ཐམས་
ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །” ཞེས་
གསུངས་སོ། །སྐྱེ་བའི་འབྲེལ་བྱེད་དང་སྐྱེ་དབྱུང་བྱ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེད་
པ་བསྐྱེད་པ་འདིས་ནི། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་དང་སྐྱེ་བ་
སྐྱེ་བྱེད་པ་བྱས་ནས་འགོག་པར་“ཤེས་པར་བྱའོ།།”

འདིར་ལེགས་སྐྱེ་གྱིས་“དབྱུ་མའི་བསྐྱེད་བཅོས་འདིར་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་

རྒྱུ་ལྷོ་སྐབས་སུ་བབ་ཀྱི། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ལ། སྤང་བ་དང་མ་
སྤང་བའི་དབུ་བ་ཡང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཡིན་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ནི་
མིན་པས། ཁོ་ལོ་ཅག་གི་ཚིག་རྣམས་ལ་ལྷག་གཙོད་ཀྱི་གནས་མེད་པ་ཉིད་དོ།
།ཞེས་"སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གསལ་བྱེད་དམ་ཞེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཏན་ཚིགས་
སོགས་ལ་སྤང་མ་སྤང་ཀྱི་དབུ་བ་བྱེད་པའི་དབུ་བ་བྱུང་"མེད་དོ་ཞེས་
སྐྱེ་བའི་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཀྱི་སྐྱབས་དང་བཅས་པ་སྟེ་སྐྱོན་བརྗོད་དང་
བཅས་པའི་ལན་བརྗོད་ན། བ་དོལ་ལོ་མི་བཟོད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་བདེན་
པ་ཁས་སྐྱེད་སྐྱོན་འཇུག་པ་ལྟར། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་འང་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཁས་སྐྱེད་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ།

"གཞན་ཡང་ལེགས་སྒྲུབ་འདིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་རང་
བཞིན་མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་"དུ་བཀོད་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་ལ། གཞན་ཀྱིས་སྐྱོན་འཇུག་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་སྐྱོང་ལ་"ལྷག་
གཙོད་ཀྱི་ལན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས། འདི་ནི་གཞན་ཀྱིས་སྐྱོན་དབུ་བ་བྱུང་བར་བྱ་
བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་"རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཁས་སྐྱེད་སྐྱོན་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དང་
གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤང་མ་སྤང་ཀྱི་སྐྱོན་མཚུངས་ཀྱང་། དེ་ཁས་
མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཁོ་ལོ་ཅག་གིས་བཏབ་པའི་ལན་ཁོ་ན་
ཚེས་མཛེས་སོ།།"

གཉིས་པ།

གཞན་གྱི་ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་
བཤད་པ་ནི།

ཅེ་བ། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱེད་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྲུབ་དང་།
དངོས་སུ་གོ་བྱ་ཉིད་འགྱུར་བསྐྱེད་བྱའི་ངོ་བོ་འང་ཡོད་གྱུར་ན།
སྤང་བ་ལ་སོགས་རིགས་པ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བར་འགྱུར་ཞིག་ན།
དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྲིད་གྱི་ཡི་ཚད་འབའ་ཞིག་ཡིན།

གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱེད་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་
དང་། དངོས་སུ་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་བྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་གྱུར་ན། བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་སྤང་བ་དང་། ལ་
སོགས་པས་མ་སྤང་བར་སྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱའི་རིགས་པ་ཉེ་བར་སྐྱོར་
བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན།

ཅེ་བ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྲིད་གྱི་ཡི་ཚད་འབའ་ཞིག་ཡིན།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་"མ་དག་པའི་
ཕྱོགས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན། དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྲིད་གྱིས་བཀོད་པ་འདི་ནི་

ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་དོན་མེད་པར་ཡི་ཚད་པ་སྟེ་ཡིད་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་
རྟོགས་ཏེ།

དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ཉིད་དང་། མང་པོ་ཉིད་དང་། ལྷུ་མ་པོ་ཉིད་དང་། རྣམ་པོ་ལ་
སོགས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟར་འབྱེད་པས། རབ་རིབ་མེད་པ་རྣམས་ལ་མི་གཞོན་
པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་པར་དཔྱོད་པ་
ན། བྱོན་གྱིས་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་གཉིས་ཀྱི་དབྱུང་བ་བཟུང་ནས་སྤྱོད་
འབྱེད་པ་བཞོན་པས་ཀྱང་མི་གཞོན་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་གང་དག་མིག་དང་
ཁབ་ལེན་ལ་སོགས་པས་མ་སྤྲད་པར་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་རྣམས་པར་བཞག་
པའི་དཔེ་དེ་དག་ཀྱང་བཀག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།”

རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་”དེ་དག་ལ་ཡང་སྤྲད་མ་སྤྲད་
གྱི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གང་ཞིག་བྱོན་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
ལམ་དང་པོ་བཏང་ནས། རྟོག་གོ་ངན་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་འབྱོག་པ། རང་གི་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་བཟོ་ངན་པས་སྦྱར་བ། ཡང་དག་པའི་ལམ་འགོགས་པར་བྱེད་
པ་ལ་སྦྱོ་བ། ཉེ་པོར་ཉེ་ཤིང་ཆེ་གས་ཆེ་བ་འདིས་བྱོན་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།”

གསུམ་པ།

རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱབ་རྒྱས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་
སྟེ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པ་ནི།

“གཞན་ཡང་།”

ཅུ་བ། དངོས་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི།

རྒྱས་པ་ཆེས་སྐྱ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གཞན་དག་ལ།

ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་ནི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ།

རྟོག་གི་ངན་པའི་བྱ་བས་འཇིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདིར་བཅོམ་བྱེད།

“ཇི་ལྟར་སྐྱ་མ་དང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་རྟོགས་རང་གི་ཕྱོགས་
ལའང་གྲུབ་པའི་དཔེ་ཁོ་ནས།” སྤྱིར་རྟོགས་གྱི་“འཇིག་རྟེན་གྱིས་དངོས་པོ་
རྣམས་མཐའ་དག་དབུ་མ་བས་དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་རྒྱས་པར་”ནི། ཆེས་སྐྱ་བའི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་པོ་ལས་
པོ་ལས་གཞན་དབུ་མ་བ་དག་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་ནི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། “གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་
གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ།”

འདིས་ནི་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་བྱ་ལ།

བདེན་མེད་གྱིས་ཁྱབ་པ་མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་བདེན་མེད་ཚོས་
ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱར་མེད་པར་གསུངས་སོ།།

“དེ་སྟོན་ཁོ་བོས་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པའི་ཚུང་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པ་
ཡིན་ལ། ཚོས་མ་ཐུན་གྱི་ལན་ཡང་སྐྱུས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རུས་སོ།། དེའི་
སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་དོན་མ་ཡིན་པའི་གཞོན་པ་བྱ་བའི་སྤྱིར།”

ཅ་ག། རྟོག་གོ་ངན་པའི་བྱ་བས་འཇིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདིར་བཅོལ་བྱེད།།

འདིར་ཁྱོད་“སྐྱུ་ཞིག་གིས་བཅོལ་བ་སྟེ་སྤྲད་ཅིང་། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་པ་
རྣམས་རང་གི་ཉོན་མོངས་དར་གྱི་སློན་བྱ་སྟུང་རང་གི་རྣམ་རྟོག་ངན་
པའི་སྐྱབས་གྱིས་གཏུམས་པའི་སྟེང་དུ། རྟོག་གོ་ངན་པའི་སང་བྱ་བྱེས་པའི་བྱ་
བས་ཉེ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་སྐྱོན་ཉེ་མ་ཀུན་ནས་འཇུགས་པར་ཅི་སྟེ་བྱེད།”

“བདེན་འཇིག་གྱི་ཚུང་པ་འདི་ནི་དོར་བར་བྱ་དགོས་ཉེ། དངོས་པོ་
གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲ་བའི་བརྟུན་པ་ཐམས་ཅད་ལ། རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་དང་མངོན་སྲུང་མམ་རྗེས་སྐྱུ་དཔག་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་
ཞིག་ཡོད། འདིར་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སྲུང་གཅིག་ཁོ་ནར་བཟང་དེ་
གང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།”

བཞི་པ།

འདིར་མ་བཤམ་པའི་སྐྱེན་འབྱེན་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི།

ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལྷ་བྱའི་“རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་དང་། སྐྱེ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གངགས་པ་ལྷ་བྱའི་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་”བྱ་བའི་སྐབས་སུ།

ཅ་བ། སྐྱེན་འབྱེན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས།

སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་སྐྱོགས་ཀྱི་ལན་ཀྱི་ཆེད་དུ་འདིར་བཏང་བྱ།

སྐྱེན་ཅི་བྱེན་དུ་རྒྱུ་བ་པོ་ཡང་རི་ལྟར་ཡོད་མིན་པ།

དེ་སྐྱེད་སྐྱེར་བཤམ་པའི་སྐྱེན་འབྱེན་གང་བཤམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱོགས་པར་བྱ།

དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་“སྐྱོགས་ལ་སྐྱེན་འབྱེན་གང་བཤམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ལྷག་མ་རྒྱས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནས་སམ། མ་སྐྱེད་པར་སྐྱེད་ཅེས་སྐྱེན་འབྱེན་པ་
གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རྒྱས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནས་སམ་
ལ་སོགས་པས་མ་སྐྱེད་པར་སྐྱེད་ཅེས་བཏགས་ཏེ་བཀག་པའི་སྐྱོགས་ཀྱི་
ལན་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ། བ་རོལ་པོས་སྐྱེན་འབྱེན་ལ་སྐྱེད་མ་སྐྱེད་ཀྱི་བཏགས་
པ་གང་གིས་སྐྱས་པ་དེ་ལ་ཚུངས་པའི་སྐབས་འདིར། དེའི་བཏགས་པ་རང་ལ་མི་

མཚུངས་པའི་ལན་གྱི་སྐྱེ་འབྱེད་པ་གཏང་བར་བྱ་སྟེ།" ལྷ་རབ་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་
མཚོན་པ་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

"བསྐྱེད་བཅོས་ཅུ་ཤེ་ལས་ནི་དགག་གཞག་བྱས་པའི་དགོས་པ།
བདེན་འཇིག་གྱི་རྣམ་ཏྲོག་སྟོག་པ་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ༡༡དེ་
ཡང་ཁོ་ལོ་ཅག་གིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་ཏྲོག་པས་བཅེངས། ཞེས་སོགས་
གྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་སྲིད། བསྐྱེད་བཅོས་ལ་སྐྱེ་ཅི་སྲིད་དུ་ཚོལ་བ་
ག་ལ་ཡོད་དེ།" སྐྱེ་ཅི་སྲིད་དུ་ཚོལ་བ་ནི་རང་གི་སྤྱོད་པ་བཞག་ན་སྐྱོན་བྱུང་
གིས་དོགས་ནས། གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྐྱེ་ཅི་སྲིད་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ།།
"འདིར་བདག་གིས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་བསལ་བ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་དེ།
དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་སྲིད་རོ། དེའི་སྲིད་སྐྱེ་ཅི་སྲིད་དུ་
ཚོལ་བ་ག་ལ་ཡོད། གང་གིས་ན་རང་གི་སྤྱོད་པ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་
སྤྱོད་པ་བསྐྱོག་པ་དོན་དམ་པར་འདོད་པའི་མཚོན་ཉིད་བྱས་པ་འདི།

ཅུ་བ། སྐྱེ་ཅི་སྲིད་དུ་ཚོལ་བ་ལོ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོད་མེད་པ།
དེ་སྐོད་སྐྱེ་བ་ལའང་སྐྱེ་བ་སྤྱོད་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་ཏྲོག་པར་བྱ།

སྐྱེ་ཅི་སྲིད་དུ་ཚོལ་བ་པའི་ཡང་དག་པའི་མཚོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ།
དབུ་མ་པ་སྐྱེ་བ་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཐ་སྐྱད་དུ་མ་བཞག་ཅིང་། གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་
བསྐྱོག་པ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས། དབུ་མ་པ་ལ་སྐྱེ་ཅི་

ཕྱིན་དུ་གྲོལ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ།
དེ་སྐད་དེ་དེ་ལྟར་སྒྲར་བ་ལྟར་པའི་སྲུང་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་
བ་ལྟར་པའི་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཉོག་གས་པར་བྱའོ།།”

“དེ་ལ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནས་བརྩམས་
ཏེ་རྣམ་དགོད་པ་ནི་སྲུང་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར།། ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདིས་ནི་
ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་
འདྲིག་ཚོགས་ལ། །ལྷ་ལས་བྱུང་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་འདི་ཡན་
ཆད་ཀྱིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།”

གསུམ་པ།

དེ་ལས་བྱུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བ་ལྟར་པ་ལ་གཉིས།

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་
བ་ལྟར་པའོ།།

དང་པོ།

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ་ནི།

“སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་འདོད་ནས་བ་ལྟར་པ།”

ཅུ་བ། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་དགོལ་སྤྱིར།།

ཚོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།།

“ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བདག་མེད་འདི་ནི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཚོས་གྱི་བདག་མེད་
པའི་དབྱེ་བ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ།།”

དེ་གཉིས་སུ་འབྲེད་ཚུལ་དེ་ཡང་གཞི་གང་ཟག་དང་ཚོས་གྱི་སྟེང་དུ་
མེད་རྒྱུའི་བདག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྤེལ་བ་མིན་ཏེ། མེད་རྒྱུའི་བདག་
ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་སྤྱིར་གཞི་ཚོས་ཅན་སྤང་
སོགས་ཀྱི་ཚོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་སྤེལ་བའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་སྤྱིར་དེ་
གཉིས་བསྟན་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཉན་རང་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་
འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་
སྤྱིར་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྟན་འོ།།

སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར། “ཉན་རང་ལ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་
ཅམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་སྤྱིར་བཤད་པ་
ལྟར་གྱི་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་པ་རྣམས་གངས་དང་། དུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉན་མོངས་ཀྱི་ས་
བོན་སྟོང་བའི་ཐབས་ཅམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་
རྣམ་པར་གཞག་གོ།”

གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམས་གངས་མཐའ་ལས་

པའི་ཤེས་རབ་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་
སྐོམ་པ་ཡོད་ལ། ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྐོམ་པ་ནི་མེད་
དོ།

ཅ་བ། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སྣང་ཡང་འདི་ཉིད་ནི།
གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྤྲེ་སྤྲེ་རྣམས་མང་གསུངས།
སྐོས་དང་བཅས་པར་.....།

དེ་ལྟར་བདག་མེད་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་
སྣང་ཡང་གདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་བསམ་བ་སྣ་ཚོ་གསུངས་པའི་
དོར་རྣམས་ལ་མང་པོའི་སྐོས་པ་དང་བཅས་པར་སྤྲེ་སྤྲེ་གསུངས་སོ།།

ཅ་བ། .....སྟོང་པ་ཉིད།
བརྩུ་རྒྱལ་བ་འདད་ནས་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ།
སྣང་ཡང་བཞིར་བ་འདད་དེ་དག་ནི།
ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཞེ་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་བརྩུ་རྒྱལ་གི་དབྱེ་བ་
བ་འདད་ནས། སྣང་ཡང་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ་བཞིར་བ་འདད་ཅིང་དེ་དག་ནི་ཐེག་

ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་སྟེ་བཞད་པ་ཡིན་ནོ།། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱུས་པའི་དབྱེ་བ་
གཉིས་དང་། འབྲིང་པོའི་དབྱེ་བ་བཞི་དང་། རྒྱས་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་
གསུངས་སོ།།

རི་སྐད་དུ། “རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། རང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྤྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྤྱི་རང་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རོན་དམ་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། རོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་
དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།”

ཞེས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ནས། “རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་། དངོས་
པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་དོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་དོ།།
རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་དོ། །གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་
དངོས་པོས་སྟོང་དོ།།”

ཞེས་སྐར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་བསྟན་ནོ། །“སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རྣམས་
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་སོ་སོ་
བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་འདུལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བསྟོད་པར་ཟད་དོ།།”

དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། "གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད།
སྟོང་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པའང་
ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་
མི་བྱ་ཞིང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། །གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་
པར་བྱ། །" ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤྲ་མ་དག་གིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
ཕྱོགས་སུ་མི་བརྗོད་པ་དང་། ཐ་མས་ནི་གདགས་པའི་དོན་ཀྱང་རྫོག་ཏུ་ཡོད་
པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།

གཉིས་པ།

སྤྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

སྟོང་ཉིད་བཅུ་རྒྱལ་ཏུ་སྤྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞིར་
སྤྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།

དང་པོ།

སྟོང་ཉིད་བཅུ་རྒྱལ་ཏུ་སྤྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི།

ནང་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་བ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
བཞི་བཤད་པའོ།།

དང་པོ།

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤམ་པ་ལ་གཉིས།

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤམ་པ་དང་།   སྟོང་པ་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་བཤམ་པ་

པའོ།

དང་པོ།

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤམ་པ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པའོ།

དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

ཅུ་བ། གང་སྤྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ།

ཡིན་སྤྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་།

དེ་བཞིན་ན་བ་སྣ་དང་ལྟེ།

ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ།

ཐེར་བྱུག་གནས་པ་མ་ཡིན་དང་།

འཇིག་པ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར།

མིག་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་པོ་ཡི།
རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་པ།
དེ་ནི་ནང་སྟོང་ཉིད་ཏུ་འདོད།

ནང་གི་ཚོས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་དོ། དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་སྟེ། མིག་དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །མིག་ལ་བཤམ་པ་དེ་
བཞིན་ཏུ་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་སྟེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟུན་པར་བྱའོ།

དེ་སྟུང་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ན་མིག་སོགས་དེ་རྣམས་ནི་
དོན་དམ་པར་ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པ་ཉིད་
གྱི་སྤྱིར་དོ།

འདིར་པ་ཚབ་གྱིས་"ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ནི་རང་བཞིན་མི་
འདོར་བ་ལ་བྱའོ། དེ་ཡང་ཏུས་རྩུང་ཞིག་གནས་ནས་སྟོན་པར་ཡང་འགྱུར་
བས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱི་སྤྱིར་དོ།" ཞེས་གསུངས་སོ། །"འདི་སྐྱད་
བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་དེ་ཉིད་
ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐེར་བྱུག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་སྟོན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
དགོས་སོ།" ཞེས་བསྟུན་པ་ནི་འགྱུར་འཕྲུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟུང་ཡིན་ན་
བསྟུན་བྱའི་ཚོས་ལོག་པ་ལ་ཉགས་གྱིས་སྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་

རྟོ།

དེས་ན་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། "དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐེང་ཟུག་ཏུ་གནས་པའམ་ཉམས་པར་འགྲུར་བ་ཞིག་
 ཏུ་འགྲུར་རོ། །" ཞེས་བསྐྱར་བ་ལྟར་ལེགས་པས། ལྷ་མ་ནི་དགག་སྐྱེ་འདོན་
 ལུགས་འཕྲུགས་པར་གསལ་ལོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས། "ཐེང་ཟུག་གནས་པ་
 ཉིད་དང་ནི། །མི་འཇིག་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་སྲིད། །" ཞེས་བཏོན་ནས་མིག་སོགས་
 ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན། རང་བཞིན་ལ་རྣམ་འགྲུར་དང་འཇིག་པ་མེད་པས། དེ་
 རྣམས་ལ་རྣམ་འགྲུར་དང་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྲུར་བ་ལས། དེ་ཡང་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པའི་སྲིད་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པའོ། །ཞེས་འཆད་པ་ཡང་རིགས་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྲུར་བ་ལས་འཇིག་པ་ཡོད་
 པའི་སྲིད། ཞེས་བྱ་དགོས་ན་དེ་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་
 སྲིད་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

ཐེང་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་པ་ཡང་ནག་ཚོའི་འགྲུར་
 ལས། "ཐེང་ཟུག་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ལ།" ཞེས་བསྐྱར་
 བ་ལྟར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཐེང་ཟུག་ཏུ་གནས་པའི་རྟོག་པ་བཀག་པ་ན། མིག་
 སོགས་དེ་ཡང་རང་དུས་སུ་རྩལ་ཟད་གནས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྡོག་པའི་
 འཇིག་པར་བདེན་ནམ་སྟམ་པ་འགོག་པ་ལ་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད།
 ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་བསྐྱེད་ན་རྟོག་མི་རྟོག་གང་དུ་ཡང་མི་བདེན་པའི་སྲིད་
 ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཉི་མེ་སྤང་བ་ལས་འདི་ལས་ཚུལ་གཞན་དུ་ཡང་གསུངས་

སོ། །ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། "རང་བཞིན་
རྒྱ་དང་རྒྱེན་དག་ལས། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལས་
བྱུང་བ་ནི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས། །རི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། །རང་བཞིན་དང་ནི་བཙུག་མིན་དང་།
གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གཉིས་པ།

ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུ་ལ་བསྟན་པ་ནི།

"ཡང་ཅི་གང་ཞིག་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཙུག་ལས་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་
མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་པས་བྱུང་བར་དུ་མཛད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་
བཞིན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞུས་ཞེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་
དུ་མཛད་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས། "དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་
ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་
དོ།" ཞེས་གསུངས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ།

ཚོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡིན། །མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་
དག་གི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་ཅེ་ན། མིག་སོགས་
འདི་དག་གི་བཙུག་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱེད་བྱེད་གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་
སྟེ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་
"ཞེས་གསུངས་སོ།

འདི་དག་གིས་ནི་སློབ་དཔོན་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཚོས་ཉིད་
ཡོད་པར་མི་བཞིན་ཅེས་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ལོག་ན་ཤེས་པ་ཡི་
མེད་པར་སྐྱབ་རྣམས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ལོ། །“ཅི་སྟེ་ཚོས་ཉིད་དེ་
ཡོད་དམ། དེ་མེད་ཅེས་སུ་སྐྱེ། གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཅིའི་དོན་དུ་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པའི་ལམ་སློམ་པར་འགྱུར་ཏེ་”མི་འགྱུར་
ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མེད་ན་ནི་དེ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་
མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ལམ་སློམ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། “གང་གི་སྦྱིར་ཚོས་
ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བར་བྱ་བའི་སྦྱིར་། བྱང་སེམས་
རྣམས་དཀའ་བ་བརྒྱ་སྐབས་ཚུལ་ལ་ཡིན་ལོ།།”

འདིས་ནི་ཚོས་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་སློབ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་
མ་ཡིན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། ལམ་ལ་དཀའ་བ་དུ་མ་ཚུལ་པ་ནི། དབང་པོ་
ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་དགོན་མཚོག་སྦྱིན་
ལས། “རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་
དང་། འཇིག་པ་མེད་པ་དང་། འོང་བ་མེད་པ་དང་། འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ཡི་
གོ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡི་གོ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་དུ་
བསྐྱད་དུ་མེད་ཅིང་། སློས་པས་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་
པ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞི་བ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་
པར་བྱ་བའོ།།”

“རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཡང་

རྩང་མ་བྱུང་ཡང་རྩང་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྐྱ་
དང་ཁ་སྐྱ་བྲེགས་ནས་གོས་དུར་སྐྱིག་བགོས་ཏེ། ཡང་དག་པར་དད་པས་
སྲིམ་ནས་སྲིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་
དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སྲིད། སྐྱའམ་གོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟར་བཙོན་འགྲུས་ཚོམ་
ཞིང་གནས་པ་རྣམས་པར་འཇིག་པ་མེད་པའོ།།”

“རིགས་ཀྱི་བྱ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་ནི། ཚངས་
པར་སྐྱོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་བ་
དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་སྲིད་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པ་དེའི་སྲིད་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།” ཞེས་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། སྐྱོས་པས་ཉོགས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་ནི། རྣམ་
པར་མི་ཉོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་གཟེགས་པ་བཞིན་དུ། སྐྱ་ཉོག་གི་
ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་རུས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྐྱིར་ཉོགས་མི་རུས་པ་མིན་ནོ།། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བསྟན་ཞིང་། དེའི་སྐྱོག་པ་འཕངས་
པ་བསྟན་པ་ནའང་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་སྐྱར་ཡང་ཡོད་པར་བསྟན་པས།
མེད་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་སྐྱོ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་དམན་
པར་སྐྱོན་པ་ཅི་མ་མོ།།

པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་གྱི་དཔེ་མང་པོ་ལས། “བྱང་ཡང་རྩང་མ་བྱུང་ཡང་
རྩང་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་” ཞེས་འབྱུང་ཡང་། རྣམ་ཚུལ་འགྱུར་ལས། “མ་བྱུང་

ཡང་རྩལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པ་ཡིན་པས་"ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། སྐར་
འབྲེལ་པར་མདོ་བྲངས་པ་ལས། མ་བྱུང་ཡང་རྩལ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་
འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མ་ཐུན་པས་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

"འདིར་སྐྱེས་པ། ཀྱེ་མ་མ་ལ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པ་རྩལ་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། སློ་བུར་དུ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་
ལ་སྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡང་འདོད་པ་སྟོན་ནི། བན་ཚུན་འགལ་བའི་
དོན་བརྗོད་པ་ཞིག་གོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྟོན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
དགོངས་པ་མ་རིག་པ་ཞིག་སྟེ། འདིའི་དགོངས་པ་ནི་གལ་ཉེ་མིག་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གྱིས་པའི་སྐྱེ་བོས་
གཟུང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཡིན་ན་ནི། རང་བཞིན་དེ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོས་ཀྱང་
མདོན་སྐྱེས་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། ཚངས་པར་སྟོན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ན།
གང་གི་སྤྱིར་མིག་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་འདི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་མ་
ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར། དེ་བལྟ་བའི་དོན་དུ་ཚངས་པར་སྟོན་པ་དོན་དང་བཅས་
པར་འགྱུར་དོ།།"

ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་བཀག་པ་ནི་མིག་སོགས་གཤེས་
ལུགས་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་ཁས་སྦྱངས་པ་ནི་བཀག་པ་དེ་
མིག་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཅེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པས། དངོས་
པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་བཀག་པ་དང་། དངོས་པོའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྲིད་རོ།།

དེ་འདྲ་བའི་ཚོས་ཉིད་“དེ་ཡང་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐ་
སྟོན་ཅེས་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སྟོས་ནས། བཅོས་མ་མིན་པ་དང་གཞན་ལ་མི་སྟོས་
པར་བརྗོད་དོ། །གང་ཞིག་གྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བས་བསྟོབ་བར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པའི་ཚོས་ཉིད་དེ་ནི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་ལ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་
ཁས་སྐྱེས་པ་དེ་ཅེས་གྱིས་དོན་དམ་པར་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་
པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད། རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་
པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ས་རོལ་པོ་གཞན་ཡང་
དོན་འདི་ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་པར་རུས་པས། རང་བཞིན་འདི་ནི་བརྗོད་པའི་
མཐར་རང་བཞིན་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཡང་རྣམ་པར་བཞག་གོ།”
ཞེས་གསུངས་པ་འདི་བྱུང་བར་དུ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

“གང་དག་མེ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཚ་བ་ལ་སོགས་
པར་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་འདོད་ན་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་མི་རུང་སྟེ། ཚ་
བ་སོགས་ནི་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོས་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། རྐྱེ་
རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། མིག་སོགས་དེ་བཅོས་
མ་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང་། རྐྱེ་རྐྱེན་གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་མཚོག་ཏུ་འཛིན་པའི་
དངོས་པོ་མེད་པའི་སྲིད་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་

སྲིར་ཉེ།”

ཞེས་པ་ཚབ་གྱི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ལ། རྣམ་ཚུལ་འགྱུར་ལས། “དེ་ལ་
འདི་ལྟར་མཚོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད་མེད་པའི་སྲིར་དང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ངེ་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པའི་སྲིར་རོ།” ཞེས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་འབྱུང་
བ་ལེགས་ལ། ལྷག་པའི་དོན་ནི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་དངོས་
པོ་མེད་པ་དང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་བཙོན་མ་དང་གཞན་ལ་སྟོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་དོན་བསྐྱབ་པའི་སྲིར་རོ།།

དེ་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པས་རང་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་
བསྐྱབ་པ་འདིས། ཚོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་“སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོ།
།རྒྱལ་བས་ངེ་སྟེད་གསུངས་པ་གུམ། །དེ་དག་གུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྟོག་
།ཁམས་འདི་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན།།” ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྟེས་
བདེན་འཛིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་གཏད་འཛིག་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་
དམིགས་གཏད་བཀག་པའི་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཉམས་པ་
སྟེ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱུངོ།།

“དེ་ལ་མིག་སོགས་རྣམས་མིག་སོགས་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་
པས་ནི། མིག་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གསལ་
བར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ནང་གི་བྱེད་པའི་བདག་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པའོ་
“ཞེས་ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པས་མིག་གསུང་འཛིན་
རྣམས་ཐ་དད་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་ངོ་” ཞེས་མིག་སོགས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་

གྲུབ་པས་མི་སྟོང་པའི་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
སྟུང་ནི་མ་ཡིན་ལོ།།”

གཉིས་པ།

སྟོང་ཉིད་སྟུང་མ་གསུམ་བཤམ་པ་ནི།

ཅུ་བ། གང་སྐྱེར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ།།

ཡིན་སྐྱེར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་།།

སྐྱ་དང་བྱི་རོ་རེག་བྱ་དང་།།

ཚོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ལོ།།

གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།།

སྐྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད།།

ཆུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྒྱལ་རང་
བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། སྐྱི་རོལ་སྐྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །སྐྱི་རོལ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པ་ནི། གང་གི་སྐྱེར་གཟུགས་དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་པའི་སྐྱེར་
རོ། །” སྐྱ་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་དང་ཚོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་ཚུལ་དེ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདི་དང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མདོར་“ཐེར་ལུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་
དང་། འཇིག་པ་མིན་པའི་སྲིད་” ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྲར་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཅུ་བ། གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་ནི།།
སྲི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དབང་ཉེན་ཁོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་། དབང་པོས་མ་བསྐྱུས་པས་ན་སྲི་ནང་གཉིས་ཆར་ཡིན་ལ།
དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། སྲི་ནང་གི་སྟོང་
པ་ཉིད་དེ་ལྷག་“སྲར་བཞིན་ནོ།།”

ཅུ་བ། ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།།
མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟུང།།
སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི།།
ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན།།

སྲི་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་སྲར་བཤད་པ་ལྟར་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ་

མེད་པ་ཉིད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ལ་མཁམས་པས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་
དོ། །སྤྱི་ནང་གི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་
གྲུབ་པའམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ།།

ཅ་བ། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་གང་།
སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་དེ།
སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་སྟོ་ཅན་གྱི།
འཇིན་པ་བསྐྱོག་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན།།

དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པར་
གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཚོས་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་
སྟོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཇིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་
གསུངས་པ་ཡིན་ལོ།།

དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོན་པ་ལས།
“ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་བསལ་བའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་སྟོན་མཛད་ན།།
གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་སྟོང་གིས་ཞེན་ཏུ་སྦྱང། །” ཅེས་གསལ་
བར་གསུངས་སོ།།

འདི་དག་གིས་ནི་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་བདེན་དངོས་རྣམ་
པར་བཅད་ཅམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་བདེན་བྱུང་ཏུ་སྐྱོ་བ་དང་། གཞན་དག་དགག་
བྱ་བཅད་ཅམ་མིན་པའི་སྣོ་སེར་ལྟར་སྐྱུ་བ་པ་རང་དབང་བ་ཚོས་ཉིད་དུ་
བྱས་ནས་དེ་བདེན་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱལ་བས་ཤིན་ཏུ་སྐྱད་པར་
གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ།

ཆེན་པོ་སྣོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤམ་པ་ནི།

ཙ་བ། སེམས་ཅན་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི།།

མ་ལུས་ཁྱབ་བྱེད་ཉིད་སྐྱེར་དང་།།

ཚད་མེད་དཔེ་ཡིས་སྐྱེ་མཐའ་ནི།།

མེད་སྐྱེར་སྐྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་ཉིད།།

"ཤར་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྣོད་བཅུད་གཉིས་
མེད་པས། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་མ་ལུས་པ་ལ་ཁྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྐྱེར་དང་། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་སྐྱོམ་པ་ན་
སྐྱོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྐྱོམ་པས། དམིགས་པའི་སྣོ་ནས་
ཚད་མེད་པར་བཞག་པའི་སྐྱེར། སྐྱོགས་ཚད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་ཉེ་ཚད་

མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱ་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཚད་མེད་
པར་བཞག་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ།།”

ཅུ་བ། འདི་དག་བཅུ་ཆར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས།།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་དེ།།

ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།།

ཆེན་པོར་འཇིན་པ་བསྐྱོབ་སྤྱིར་གསུངས།།

“ཤར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་

ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་

ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པ་

བསྐྱོབ་པའི་སྤྱིར་དུ་གསུངས་ཏེ། སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱིར་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇིན་པ་ནི་སྤྱ་

སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཉམ་པའི་རྗེས་ཉིད་དུ་འཇིན་པ་སྟེ་བྱུང་།།”

ཅུ་བ། དེ་ནི་དགོས་པ་མཚོག་ཡིན་པས།།

དོན་དམ་སྤྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན།།

དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་།།

དེ་ནི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དེ།།
 བྱང་འདས་དངོས་པོའི་སྣོ་ཅན་གྱི།།
 འཇིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར།།
 དོན་དམ་མཐུན་པས་དོན་དམ་པ།།
 སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད།།

དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྐྱེ་བའི་ལ་དོན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 དགོས་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་ལྡ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་བྱེད་པ་
 གཉིས་ལས། འདིར་ནི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། བྱང་འདས་
 དེ་ནི་སྣོ་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་མཚོག་ཡིན་པས་སོ། །ཚོས་སྐྱེ་དེ་ནི་དེ་ཡི་
 རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོན་དམ་
 པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཚོས་སྐྱེ་དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་
 བདེན་པར་འཇིན་པའི་སྣོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཇིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་
 སྤྱིར་དོན་དམ་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་པེ་ཡོད་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་
 བསྟན་པར་མཛད་དོ།།

ཅུ་བ། རྒྱུན་ལས་བྱང་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ།།
 འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན།།

དེ་ནི་དེ་ཡི་སྣང་ཉིད་གང་།།

དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྣང་ཉིད་གསུངས།།

“རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་འདུས་
བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་
གྲིས་གྲུབ་པས་སྣང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྣང་བ་ཉིད་དུ་
གསུངས་སོ།།

ཅུ་བ། གང་ལ་སྐྱེ་གནས་མི་ཉམ་ཉིད།།

དེ་དག་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས།།

དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྣང་ཉིད་གང་།།

དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྣང་ཉིད།།

“ཚོས་གང་ལ་སྐྱེས་བ་དང་མི་ཉམ་པ་སྟེ་འགག་པའམ་འཇིག་པ་དང་།
གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་
སོ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པས་སྣང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
འདུས་མ་བྱས་སྣང་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།”

གསུམ་པ།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤའ་པ་ནི།

ཅུ་བ། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ།།

དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད།།

དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྟུང།།

མཐའ་ནི་ཉལ་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བཟུང་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་སྦྱང་
བ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་ཉལ་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྐྱེ་
འཆི་བརྒྱད་པ་ཆད་པར་འཇིན་པ་སྟུ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་པས། གང་དུ་བཟུང་ན་མི་
མཐུན་སྟོགས་གྱི་གཡང་དུ་སྦྱང་བའི་ཉལ་ཆད་དང་། ཉལ་ཆད་ཅོམ་གྱི་ཁྱད་
པར་བྱེད་པར་བྱའོ།།

ཅུ་བ། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ།།

དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད།།

དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྟུང།།

གཞི་གང་ལ་མཐར་འཇིག་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ནི་ཡོད་པ་
མིན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐར་ལས་འདས་པར་བརྗོད་དོ། །མཐར་བྲལ་དེ་ནི་
མཐར་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ནི། མཐར་
ལས་འདས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བསྟུང་དོ།།

འདི་ནི་ཉིང་འཇིག་རྒྱལ་པོ་ལས། "ཡོད་མེད་དང་གཙང་མི་གཙང་
གི་མཐར་གཉིས་སྤངས་ནས། དབུས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ།།" ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མཐར་སྤངས་པའི་དབུས་བདེན་ནམ་སྟམ་པའི་བདེན་འཇིག་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྲས་སྟོང་བ་
ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།"

ཅ་བ། གང་ལ་སྐྱེ་གནས་མི་རྟག་ཉིད།
དེ་དག་མེད་པ་འདུས་མ་བྲས།
དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་།
དེ་ནི་འདུས་མ་བྲས་སྟོང་ཉིད།།

"ཚོས་གང་ལ་སྐྱེས་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འགག་བའམ་འཇིག་པ་
དང་།གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྲས་སོ།།
དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་
མ་བྲས་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།"

གསུམ་པ།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤམ་པ་ནི།

ཅུ་བ། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ།།

དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད།།

དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྟུང།།

མཐའ་ནི་ཉག་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བཟུང་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་སྦྱང་
བ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་ཉག་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྦྱེ་
འཆི་བརྒྱད་པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་སྟུ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་པས། གང་དུ་བཟུང་ན་མི་
མཐུན་སྟོགས་གྱི་གཡང་དུ་སྦྱང་བའི་ཉག་ཆད་དང་། ཉག་ཆད་ཅོམ་གྱི་བྱང་
པར་བྱེད་པར་བྱའོ།།

ཅུ་བ། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ།།

དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད།།

དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།།

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྟུང།།

གཞི་གང་ལ་མཐར་འཇིག་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ནི་ཡོད་པ་
མིན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐར་ལས་འདས་པར་བརྗོད་དོ། །མཐར་བྲལ་དེ་ནི་
མཐར་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ནི། མཐར་
ལས་འདས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བསྟུང་དོ།།

འདི་ནི་ཉིང་འཇིག་རྒྱལ་པོ་ལས། "ཡོད་མེད་དང་གཙང་མི་གཙང་
གི་མཐར་གཉིས་སྤངས་ནས། དབྱས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ།།" ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མཐར་སྤངས་པའི་དབྱས་བདེན་ནམ་སྟམ་པའི་བདེན་འཇིག་
བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅམ་པས་རང་གི་
ལྷན་གྱི་རྟག་ཆད་སོགས་ཀྱི་མཐར་དང་བྲལ་བའི་དབྱས་སེམས་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྟ་བ། ཐོག་མ་དང་པོ་ཐ་མ་མཐའ།
དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི།
ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད།།

འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་
དང་། འདི་སྤྱིར་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་མཐར་དེ་དག་མེད་པས་
འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་། ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད་དོ།།

ཅུ་བ། འགོ་འོང་བྲལ་སྤྱིར་མི་ལམ་སྟེ།
 སྤྱིད་འདི་དེ་ཡིས་དབེན་ཉིད་གང་།
 དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ།
 མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས།
 བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན།

འགོ་འོང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་མི་ལམ་སྟེ་བྱུང་
 སྤྱིད་པ་འདི། སྤྱིད་པ་དེ་ཡིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པ་ཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་
 ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །

ཅུ་བ། དོར་བ་ཞེས་བྱ་འཕོར་བ་དང་།
 འཕོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བཟོད།
 དོར་མེད་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ།
 འགའ་ཡང་དོར་མེད་གང་ཡིན་པའོ།
 དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས།
 དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན།

དེ་དེའི་སྤྱིར་ན་དོར་མེད་པ།
སྣོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད།།

དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོར་བ་དང་འཕོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད་
ལ། དོར་བ་དེ་མེད་པ་ནི་ཕར་ལ་གཉོང་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་
དུས་འགར་ཡང་དོར་དུ་མེད་པ་སྟེ་དོར་དུ་མི་རུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་
པའོ།། དོར་བ་མེད་པ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་
སྣོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྣོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོར་བ་མེད་པ་སྣོང་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དེ། སྣོང་ཉིད་དེ་དོར་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་
སྤྱིར་ན་འོ།།

ཅུ་བ། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད།།
གང་སྤྱིར་སློབ་མ་རང་སངས་རྒྱལ།།
རྒྱལ་སྐྱེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།།
མ་མཛད་དེ་སྤྱིར་འདུས་བྱས་ལ།།
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད།།
རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྐྱེད་པ་སྟེ།།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་སྣོང་ཉིད་གང་།།

དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད།།

འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཚོས་ཉིད་ནི།   རང་
 བཞིན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཅིང་བརྗོད་པ་སྟེ།   རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ན་འདུས་
 བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཚོས་ཉིད་ནི།   སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་
 སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྐུ་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་
 གི་གཤམ་སྤྱི་གནས་པ་དེའི་སྤྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

འོ་ན་དོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བརྗོད་པ་
 མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།   བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སུ་མར་ནི་སྤྱི་ནང་གི་ཚོས་
 རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ།   དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇམ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་
 བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྟམ་པ་བསལ་བའི་སྤྱིར་ཡིན་ལ།   འདིར་ནི་སྤྱིར་ཀྱང་
 མ་བྱས་པར་གཤམ་སྤྱི་གནས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན།   བདེན་པར་གྲུབ་བམ་
 སྟམ་པ་བསལ་བའི་སྤྱིར་གསུངས་པས་མི་སྟོས་སོ།   དོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 འདི་གཉིས་ཀ་ཚོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་ཀུས་པ་མི་
 འགལ་བ་འདི་ཤེས་ན།   དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོབ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་
 འདྲིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སྟོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

བཞི་པ།

ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤུད་པ་ལ་གསུམ།

ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤུད་
པའོ།

དང་པོ།

ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི།

ཅུ་པ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་རེག་རྒྱལ་དང་།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་རྒྱལ་དང་།

གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་བཞིན།

འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཚོས་རྣམས།

ཚོས་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི།

དེ་དག་གིས་དབེན་སྟོང་ཉིད་གང་།

ཚོས་ཐམས་ཅད་ནི་མིག་སོགས་ཉེན་དབང་པོའི་ཁམས་རྒྱལ་དང་།
མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བཞེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱལ་དང་། གཟུགས་

ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་རྒྱལ་སྡེ་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་དང་།
མིག་གི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་གྱི་འདུས་ཉེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་རྒྱལ་
དང་། རེག་པ་དེ་རྒྱལ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་རྒྱལ་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་
གཟུགས་ཅན་མིན་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་
བྱས་གྱི་ཚོས་རྣམས་སོ། །ཚོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་བྱུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ།

རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤམ་པ་ལ་གསུམ།

མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤམ། དོན་བསྟུ་བའོ།
དང་པོ།

མདོར་བསྟན་ནི།

ཅུ་བ། གཟུགས་རྒྱུང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང་།
དེ་ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད།

གཟུགས་རྒྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རྒྱུང་བ་དང་ལ་སོགས་
པས་བསྟུས་པ་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་བྱང་གི་ཚོས་རྣམས་གྱི་རང་རང་

གི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

གཉིས་པ།

རྒྱས་པར་བཤམ་པ་ལ་གསུམ།

གཞིའི་ཚོས་དང། ལམ་གྱི་ཚོས་དང། འབྲས་བུའི་ཚོས་ཀྱི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་དོ།།
དང་པོ།

གཞིའི་ཚོས་ནི།

"ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན།"

ཅུ་པ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཅན།།

གཟུགས་ནི་གཟུགས་སུ་རྒྱུ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་
ལས། དག་སྟོང་དག་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་སུ་རྒྱུ་བ་དེའི་ཕྱིར་
གཟུགས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྲལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་
མཚན་ཉིད་འདི་རྣམས་དོན་སྟོབས་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་རང་རང་གི་རང་
བཞིན་མཚོན་པའི་གཙོ་བོ་སྟོས་པའོ།།

ཚ་བ། ཚོར་བ་སྤོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན།
 འདུ་ཤེས་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟེ།
 འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ།
 དུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ།
 རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ།
 སྤང་པོའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་རང་མཚན་ཉིད།
 ཁམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྤྱུལ་གདུག་འདོད།

ཚོར་བ་ནི་བདེ་སྤྱུག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་སྤོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ།
 འདུ་ཤེས་ནི་སྤྱིའི་མཚན་མ་སྟོ་སོར་སོགས་དང་། རང་གི་མཚན་མ་བདེ་
 སྤྱུག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། མཚན་མ་ནི་དུལ་གྱི་སྤྱུ་རིས་སོ།
 འདུ་བྱེད་ནི་འདུས་བྱས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ་སྤང་པོ་གཞན་བཞི་ལས་
 གཞན་པའོ། །གཟུགས་སྤྱེད་སོགས་པའི་དུལ་སོ་སོ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་
 རིག་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྤང་པོའི་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི།
 "སྤྱུལ་གདུག་པས་གཞན་ལ་བརྩུང་ནས་གཞོན་པ་སྤྱིད་པ་དང་འབྲ་བ་སེམས་
 ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འཛིན་པའོ།

ཅ་བ། རྩེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།
རྩེ་བའི་སྒོར་གྱུར་ཉིད་དུ་གསུངས།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་།
དེ་ནི་འདུ་འཕྲོད་མཚན་ཉིད་དོ།

རྩེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འབྱུང་ཞིང་། རྩེ་བའི་
སྒོར་གྱུར་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་གསུམ་ནི་འཁོར་བའི་སྤང་ཁམས་དང་
རྩེ་མཆེད་ལ་དགོངས་བའོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་
དང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྩེ་བའི་རྩེ་བའི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའོ། །”
གཉིས་པ།

ལམ་གྱི་ཚོས་ནི།

ཅ་བ། གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་སྤྱིན།
ཚུལ་བྲིམས་གདུང་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོད།
ཁོ་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོན་འབྲུས་ཀྱི།
ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཉིད་དོ།

སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོད་

དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་སེམས་པའོ། །ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གདུང་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་བསིལ་བ་ཐོབ་པའོ།།
བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཁོ་བ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་འཇུགས་
རུས་པའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་དགོ་བ་
ཡོངས་སུ་འཇིག་པ་ལ་སློབ་ཉིད་དོ།།

བསམ་གཏུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི།

རྩ་བ། བསམ་གཏུན་སྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།།

དགོ་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་སྤྱིར་དུ་དགོ་བའི་དམིགས་པ་ལ་
སེམས་ཅི་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ།།

ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།

རྩ་བ། ཤེས་རབ་ཆགས་མེད་མཚན་ཉིད་དོ།།

ཆགས་པ་མེད་པ་སྟེ། སྤྱི་ངན་ལས་འདས་པར་བཟོད་པའི་སྤྱིར་དུ།
ཚོས་འགའ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་སྟེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་
སྤྱིར་དོ།།

ཙུ་བ། བ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི།
མཚན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་པར་བརྗོད།།

དེ་ལྟར་ན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།   ལྷན་
བཤམ་པ་འདི་དག་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ།།

ཙུ་བ། བསམ་གཏན་རྣམས་དང་ཚད་མེད་དང་།
དེ་བཞིན་གཞན་གང་ག་ཟུགས་མེད་པ།
དེ་དག་ཡང་དག་མཁྱེན་པ་ཡིས།།
མི་འཇུགས་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས།།

བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་རྣམས་དང་།
བྱམས་པ་ཚད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞི་དང་།   དེ་བཞིན་དུ་སྣ་མ་
གཉིས་ལས་གཞན་གང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པ་ག་ཟུགས་མེད་
པའི་སྣོ་རྣམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་   ཡང་དག་མཁྱེན་པ་ཡི་སངས་
རྒྱུས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པ་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ཏེ།   དེ་
རྣམས་ནི་ཁྲོ་བ་སྤངས་པས་འཕྲོ་བ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཙ་བ། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་ཚོས་སུམ་ཙུ་བདུན།།

ངེས་པར་འབྱུང་བྱེད་རང་མཚན་ཉིད།།

བྱང་ཚུབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཚོས་སུམ་ཙུ་ཙ་བདུན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ནི། "གང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཐར་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའོ།།

ཙ་བ། ལྷོང་པ་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི།།

དམིགས་པ་མེད་པས་རྣམ་དབེན་ཉིད།།

"རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་སྐོང་པ་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་
དམིགས་གཏང་གྱི་ཉོག་པའི་དྲི་མས་མ་སྐྱགས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབེན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ།།"

ཙ་བ། མཚན་མ་མེད་པས་ཞི་ཉིད་དེ།།

"རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་
སྐོ་ནས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ།།"

ཙ་བ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱབ་བསྐྱལ་དང་།།

གཉི་ལྷག་མེད་.....།།

"རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་གསུམ་པ་སྐོ་ན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུ་
བྱེད་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་བསྐྱེད་དུ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་
ལུགས་ལ་ལྟ་བུ་ན། སྤིང་པའི་སྤུན་ཚོགས་ལ་མི་སྐོ་ན་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཡང་བདེན་པར་འཇི་ན་པའི་སྐོ་ནས་སྐོ་ན་པ་མེད་པའི་
སྤྱིར་ན། རྒྱལ་བསྐྱེད་དང་གཉི་ལྷག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ།།"

ཚུ་བ། .....རྣམ་པར་རྣམས་ཀྱི།།
མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གྲོལ་བྱེད་པའོ།།

རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱུད་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྐོ་མས་འཇུག་གི་
སྐྱིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ།།

རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱུད་ནི། བྱང་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་
བཤེག་པར་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་དང་། བྱང་ལ་འདུ་ཤེས་དེ་བཤེག་
ནས་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་གཉིས་ནི། ལྷུལ་པ་ལ་གོགས་
བྱེད་པའི་སྐྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་ལོ། །འགྲེལ་༥༡པའི་དཔེ་མང་པོ་ལ་གཉིས་པ་ལ་
བྱང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་མ་དག་པའོ།།

སྐྱུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་
གསུམ་པ་སྟེ། གཟུགས་སྐྱུག་པ་སྐྱུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་སྐྱུལ་པ་
ལ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་ལོ།

མཐོང་ཚོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་གཉིས་ལས་ཐར་པ་དང་མ་ཐུན་
པར་གནས་པའི་ལམ་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞིའི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་དང་། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་
འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་རྣམ་ཐར་གཅིག་གོ།།

གསུམ་པ།
འབྲས་བུའི་ཚོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤུད་པ་ནི།

ཅ་བ། སྟོབས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི།
གཏན་ལ་འབྲེབས་པའི་རང་བཞིན་ནས་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ།

"འཆད་འགྲུར་གྱི་སྟོབས་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གཏན་
ལ་འབྲེབས་པའི་རང་བཞིན་ནས་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དུལ་
རྣམས་ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་འབྲེབས་པ་ཉིད་ཀྱིས། དུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཐོགས་
པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།།"

ཅ་བ། སྟོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ནི།།

ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན།།

“ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་ཉེ་
མ་ལུས་པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་བྱུགས་སུ་ཚུད་དོ།། ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པ་དང་། ང་ཟག་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་དོ་ཞེས་པ་དང་། ངས་
ཆགས་སོགས་ཐར་པའི་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཚོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ས་
ལམ་འདི་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱས་ན་སྤྱི་བ་ལ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་
བཅས་པ་བཞི་ལ། དེ་ལྟར་མིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཚོས་མ་ཐུན་གྱི་ཚོལ་བ་འགའ་
ཡང་མ་མཐོང་བའི་སྟོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་བརྟན་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཉེ། ཚོལ་བ་སྤྱི་བ་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་
མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རོ།།”

ཅུ་བ། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་རྣམས་ནི།།
སྟོབས་སོགས་ཆད་མེད་མཚན་ཉིད་ཅན།།

ཚོས་དང་དོན་ངེས་པའི་ཚིག་དང་སྟོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་རྣམས་ནི། སྟོབས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཆད་པ་སྟེ་གཏུགས་པ་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།།

ཅུ་བ། འགྲོ་ལ་ཐན་པ་ཉེར་སྤྱོད་པ།།

བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།།

འགོ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཉི་བར་སྐྱབ་པ་ནི། བྱམས་པ་ཆེན་
པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་།

ཅུ་བ། སྐྱག་བསྐྱེད་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་བ།།

བྱགས་ཇེ་ཆེན་པོའོ་.....།།

སྐྱག་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པ་ནི། བྱགས་
ཇེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ།།

ཅུ་བ། .....དགའ་བ་ནི།།

རབ་དགའི་མཚན་ཉིད་.....།།

དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི། རབ་ཏུ་སྡེ་མཚོག་ཏུ་དགའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ལོ།།

ཅུ་བ། .....བཏང་སྡོམས་ནི།།

མ་འདྲེས་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ།།

བཏང་སྡོམས་ཆེན་པོ་ནི།

འགའ་ཞིག་ལ་ཇེས་སུ་ཆགས་པ་དང་།

གཞན་དག་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་སོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་དང་བྲལ་
བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཙུ་བ། སངས་རྒྱས་ཚེས་ནི་མ་འདྲེས་པ།།

བཙུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་དག

གང་སྤྱིར་སྟོན་དེས་མི་འཕྲོགས་པ།།

དེ་སྤྱིར་མི་འཕྲོགས་རང་མཚན་ཉིད།།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་ནི། མ་འདྲེས་པ་བཙུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་
དེ་དག་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་
གང་གི་སྤྱིར་སྟོན་པ་ལ་མ་འདྲེས་པའི་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་
མི་མངའ་བས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུགས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་སྟེ།
ཐུབ་པར་མི་རྣམས་པ་དེའི་སྤྱིར་རོ།།

མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། རྒྱལ་ཚན་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་།
གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་དང་། ཐུགས་ལ་བསྐྱེལ་བ་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་།
འཁོར་འདས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་
སྟོམས་མི་མངའ་བ་རྒྱལ་ནི་དང་པོ་འོ། །འདུན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་བྲན་པ་
དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་
བ་ནི་གཉིས་པའོ། །ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ངག་གི་ལས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་

ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་ཞིང།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་
མ་ཆགས་པ་དང་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པ་ནི་གསུམ་
པའོ།།

མ་འདྲེས་པའི་ངེས་ཚིག་ནི། ཚོས་དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྟེན་
ལ་ཡོད་ཀྱི། རྟེན་གཞན་ལ་མེད་པས་རྟེན་མ་འདྲེས་པའོ། །འདི་དག་གི་བཤའ་
པ་ནི་འགྲེལ་པར་གཟུངས་ཀྱི་དབང་སྐྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུགས་པའི་མདོ་བྲངས་
པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཅ་བ། རྣམ་ཀུན་མཐུན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི།།

མདོན་སུམ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད།།

གཞན་ནི་ཉི་ཚེ་བ་ཉིད་ཀྱིས།།

མདོན་སུམ་ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ།།

རྣམ་པ་ཀུན་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མདོན་
སུམ་དུ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་མཐུན་དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་ཉི་ཚེ་བ་ཅམ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་མདོན་སུམ་དུ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི། དེ་

རྣམས་མཚོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ཡིན་པས། རྣམས་ཀྱི་དགག་
བྱེད་རང་གི་མཚོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་ལྷན་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ།

གསུམ་པ།

དོན་བསྐྱེད་བ་ནི།

ཅུ་བ། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་མཚོན་ཉིད་དང་།

འདུས་མ་བྱས་པའི་མཚོན་ཉིད་གང་།

དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།

དེ་ནི་རང་མཚོན་སྟོང་པ་ཉིད།

གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དང་། འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་མཚོན་གྱི་མཚོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
རྣམས། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་
མཚོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།

གསུམ་པ།

མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤའ་བ་ནི།

ཙུ་བ། ད་ལྟར་བ་འདི་མི་གནས་ཤིང་།།

འདས་དང་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན།།

གང་དུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པ།།

དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད།།

"ད་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་པན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་། བྱུང་བའི་འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞེག་པ་ཡིན་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དེ་ད་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེད། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །བྱུང་བའི་དང་འབྱུང་འགྱུར་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞེག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གཉིས་དང་། རང་གྲུབ་པའི་འོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ།།"

ཙུ་བ། མི་དམིགས་པ་དེ་རང་ངོ་བོ།།

དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་དེ།།

ཐེར་བྱུག་གནས་མིན་འཇིག་མིན་པས།།

མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྣང་ཉིད་དོ།

མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། “ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པས་
ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྣང་པ་ཉིད་དོ།”

ཅ་བ། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བྱིར་དངོས་རྣམས་ལ།

འདུས་པ་པ་ཡི་ངོ་བོ་མེད།

འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་གྱིས།

སྣང་ཉིད་དངོས་མེད་སྣང་ཉིད་དོ།

“རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་པ་
སྟེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས།
དེ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྣང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྣང་
པ་ཉིད་དོ།”

དེ་ཉླར་བཅུ་རྒྱལ་ཏུ་བཤའ་བ་ནི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་
འབྲ་བའི་སློན་ནས་ནི་མིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཐེར་བྱུག་ཏུ་གནས་པ་དང་

འཇིག་པ་མེད་པའི་རིགས་པས་བསྐྱབས་པའི་སྲིར་རོ།།

གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྲིར་བདེན་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ཡང་མིན་ཏེ། གཞི་
མིག་སོགས་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་སྣང་དུ་བདེན་མེད་ཚད་མས་བྱུང་ན་
གཞི་གཞན་ལ་སློལ་སྤོགས་པའི་ཚོ། གཞན་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་མི་
སྣོས་པར་རང་གིས་ཉྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཚོད་པར་འགྱུར་བའི་སྲིར་
རོ། །དེའི་སྲིར་གང་ཟག་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་
བདེན་ཞེན་ཤས་ཆེ་བའི་གང་ཟག་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་
པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

སྣང་ཉིད་བཞིར་སྤེ་བ་རྒྱས་པར་བཤམ་པ་ནི།

ཅ་བ། དངོས་པོའི་སྐྱས་ནི་མདོར་བསྐྱས་ན།།

སྣང་པོ་ལྷ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན།།

དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་སྣང་ཉིད་གང་།།

དེ་དངོས་སྣང་པ་ཉིད་དུ་བཤམ།།

དངོས་པོ་སྣང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་སྐྱས་ནི་སྣང་པོ་ལྷ་

རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སོ་སོར་མ་སྤེ་བར་མདོར་བསྐྱུས་ནས་སྦྱིར་
བརྗོད་དོ།།

ཡུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྣོང་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དངོས་པོ་སྣོང་པ་ཉིད་ཏུ་མདོར་བ་འད་དོ།།

ཙུ་བ། མདོར་བསྐྱུས་ན་ནི་དངོས་མེད་པ།།

འདུས་མ་བྱས་ཚེས་རྣམས་ལ་བརྗོད།།

དེ་ཉིད་དངོས་མེད་དེས་སྣོང་ཉིད།།

དངོས་པོ་མེད་པ་སྣོང་ཉིད་དོ།།

སོ་སོར་མ་སྤེ་བར་མདོར་བསྐྱུས་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་
བྱས་ནས་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དང་མྱུང་འདས་རྣམས་ལ་བརྗོད་དོ། །འདུས་
མ་བྱས་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྣོང་པ་
ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་སྣོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱའོ།།

ཙུ་བ། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ནི།།

རང་བཞིན་ཞེས་བྱའི་སྣོང་ཉིད་དེ།།

འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་བྱས་པས།།

རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྟུང།།

རང་བཞིན་ནི་ཚོས་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་
དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་མ་བྱས་པར་དངོས་པོའི་གཤེས་ལུགས་སུ་
གནས་པའི་སྤྱིར་དོ། །རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
པ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟུང་དོ།།

ཅུ་བ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འབྱུང་བའམ།།
མ་བྱུང་ཡང་རུང་དངོས་སུ་ནི།།
དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད།།
གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྐྱབས།།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱུང་བའམ་སྟེ་འདི་ག་ཉེན་ཏུ་འབྱུང་ཡང་རུང་།
མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གཞན་གྱི་
དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོར་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་སོ།།

འདིར་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། མ་བྱུང་ཡང་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་
པ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པར་བསྐྱབས། །ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །
གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྐད་དོད་ནི་མཚོག་དང་གཞན་དང་པ་རོལ་གསུམ་

ལ་འཇུག་པས། དང་པོ་ལྟར་ན་“མཚོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། མཚོག་
ཏུ་བྱུང་བའི་དོན་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བར་
ཡོད་པའོ།”

གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞན་ནི་འདྲི་ག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་འདྲི་ག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་ནི་ཡེ་ཤེས་དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ།།

ཅ་བ། ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད།།
དེ་གཞན་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ།།

གསུམ་པ་ལྟར་ན་པ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་ངོ་བོའོ། ། དེ་ཡང་
འཁོར་བ་ལས་འདས་པའི་སྐྱེར་འཁོར་བའི་པ་རོལ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
སྟེ་མཐའ་ནི་འདྲིར་འཁོར་བ་བྱུང་བའི་མཐའ་ལས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ནི་
དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི།
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྐྱར་བཤམ་གྱང་འདྲིར་བཤམ་པ་
མི་སྐྱོས་པ་ནི། འདྲིར་དབྱེ་སྐོ་འབྲིང་པོའི་དབང་དུ་མཛད་པའོ། །བཤམ་པ་སྐྱི་
མ་གཉིས་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་འཇུག་བ་ནི། ཚོས་ཉིད་

དེ་དངོས་པོའི་གཤེས་ཡིན་པ་དང་། ཉམ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། མི་ཉོག་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་པར་གྱུ་བོ་སྣམ་པའི་དོགས་པ་
གཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཙུ་བ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་ལས།།

དེ་དག་དེ་སྐད་རབ་ཏུ་བསྐྱབས།།

དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་ནི་ཤེ་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་དབྱེ་བ་དང་སྟོང་ཚུལ་དེ་དག་འདིར་བཤམ་པ་དེ་སྐད་ཏུ་
རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་སྟེ་བཤམ་དོ།།

བཞི་པ།

སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྐྱུ་བ་ནི།

“ད་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་རྗོགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དུ་བཤམ་པ།

ཙ་བ། དེ་ལྟར་སྒོ་གྲོས་ཟེར་གྱིས་སྒྲུང་བ་གསལ་བྱས་པའི།
རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་དུ།
སྲིད་གསུམ་འདི་དག་མ་ལུས་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་པར།
རྟོགས་ཏེ་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་སྟོབས་གྱིས་འགོག་པར་འགྲོ།

“སྐྱུ་རུ་བཞིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
སྒོ་གྲོས་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ལུན་
པ་འཛོམས་པའི་སྒྲུང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱུང་སེམས་རང་གི་ལག་ན་
གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ། སྲིད་བ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་མ་ལུས་བ་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ནི། ཐ་སྙད་བ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཏེ་ཀུན་
རྫོབ་དུ་འགོག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ།”

“འགོག་པའི་ངོ་བོར་སོན་ཀྱང་འགྲོ་བ་སྟོབས་པའི་བསམ་པ་འདོར་བ་
ཡང་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཤད་པ།”

ཙ་བ། རྟོགས་ཏེ་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་མོད་གྱི།
འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་ལ་སྲིད་རྗེའང་སྐྱེད་པར་བྱེད།

བྱང་སེམས་ས་སྤྱག་པ་བ་དེ་ཉུག་ཏུ་འགོག་པ་འོད་གསལ་དུ་གཏོགས་
པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྣམས་ལ་འདི་
ཡི་སྙིང་རྗེའང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་“འདིའི་
སྐྱོར་བ་ནི་འཁོར་བར་གཏོགས་པ་དང་། བསམ་པ་ནི་སྤྱང་ན་ལས་འདས་
པར་གཏོགས་སོ།།”

ཅུ་བ། དེ་གོང་བདེ་གཤེཌ་གསུང་སྐྱེས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་བཅས་ནི།
མ་ལུས་པ་རྣམས་སྟོ་ཡི་ས་པམ་པར་བྱེད་པའང་ཡིན།།

ས་སྤྱག་པ་བ་འདི་ས་ས་སྤྱག་པ་དེའི་གོང་དུ་སྟེ་སྤྱི་ནས་བདེར་
གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་རྣམས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དང་
བཅས་པ་མ་ལུས་པ་རྣམས་ནི་སྟོ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་པམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཟེམ་
ཀྱིས་གཞོན་པའང་ཡིན་ལོ།།

ཅུ་བ། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤེགས་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ།
ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོའི་ངང་བ་ཡིས།།

མདུན་དུ་བདར་ནས་དགོ་བའི་རྒྱང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས།།
རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་མཚོག་ཏུ་འགྲོ།།

ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཟབ་མོའི་ལམ་

གྱི་རིམ་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་གཤོག་པ་ཡངས་པ་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་
པའི་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ས་ཐུག་པ་བ་དེ་ནི། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་སྐུལ་དུ་
གྱུར་བ་སྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས། སྒོན་ལན་མང་དུ་བསགས་
པའི་དགོ་བའི་རྒྱུད་གི་འུགས་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཚོར་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་མཚོག་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བས།
དེའི་རྗེས་སུ་སྟོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་
གཤོག་པས་བསྐྱོད་དགོས་ཀྱི། གཤོག་པ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པ་དང་།
སྟོགས་རེ་བའི་ལམ་གཤོག་པ་གཅིག་ཆག་པ་ལྟ་བུས་མི་ཚིམ་པར། ཐབས་
དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བསྐྱོད་
པར་བྱའོ།།

ཙ་བ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐུག་པའོ།།

རང་འགྲེལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤམ་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཐུག་པའི་བཤམ་པའོ།། །།

དགོངས་པ་རབ་གསལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་
དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། རོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐུག་པའི་
བཤམ་པའོ།།

སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ།

གསུམ་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤམ་པ་ལ་བཞི།

ས་བདུན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་། ས་དབྱུ་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་
བཤམ་པ་ལོ།།
དང་ལོ།

ས་བདུན་པ་ནི།

ཅ་ག། རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་སྐད་ཅིག་དང་།།

སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་།།

ཐབས་ཀྱི་པ་རོལ་སྤྱོད་ལེགས་འབར་བའང་འཐོབ།།

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི། ས་དབྱུ་པ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་
དེ་ལ་སྐད་ཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་སྟེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་འདི་སྟོམས་
པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། "འགོག་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་
དེ།" འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་འདིར་"གཉིས་
སྐད་གི་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་པའི་སྤྱིར་རོ།།"

དེ་སྐད་དུ་ས་བཅུ་པ་ལས། "ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དུག་པ་ཡན་ཆད། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འགོག་པ་ལ་སྣོམས་
པར་འཇུག་པ་སྟེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་ཡང་
འགོག་པ་ལ་སྣོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་སྟེ། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་
ཞེས་པ་ནི་མི་བྱའོ།" ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

ཅུ་བ། ཐབས་ཀྱི་པ་རོལ་སྱིན་ལེགས་འབར་བའང་འཐོབ།།

ས་འདིར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་བ་
སྟེ་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། དག་ཚུལ་ནི་སྤར་ས་གཞན་ལ་
བསྟན་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཤེས་སྱིན་ཉིད་རྣམ་པ་འབྱུང་པར་ཅན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་པར་སྱིན་སྱི་མ་
བཞི་བཞག་གོ། །ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ནི་ཤེས་
སྱིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་
སྱིན་དུ་འཇོག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་བྱང་ས་ལས། དུག་ཚན་གཉིས་
གསུངས་པའི་དང་པོ་ནང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་པ་ལས་བརྒྱམས་
པའི་ཐབས་མཁས་པ་དུག་ནི། "བྱང་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སྣོང་རྗེ་དང་ལྡན་པར་ལྷ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་

དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་། སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 འདོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་མི་གཏོང་བ་
 དང་། འདུ་བྱེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་
 ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་འདོད་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་བརྩོན་འགྲུས་འབར་བའོ། །སྤྱིའི་སེམས་ཅན་སློན་པར་བྱ་བ་ལས་
 བརྩམས་པའི་ཐབས་མཁས་དུག་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
 ཀྱི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཆུང་དུ་རྣམས་འབྲས་བུ་ཚད་མེད་པར་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆེ་གས་ཆུང་དུས་དགོ་རྩ་ཆེ་བ་དག་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་།
 བསྟན་པ་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁོང་ཁྱོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བསྟན་
 པ་ལ་ཡིད་བར་མར་གནས་པ་རྣམས་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལྷགས་པ་རྣམས་
 སློན་པར་བྱེད་པ་དང་། སློན་པ་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་"སྟེ་ཐབས་ལ་མཁས་
 པ་བརྩུ་གཉིས་སོ།།

རྩ་བ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའོ།།

རང་འགྲེལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤམ་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
 བདུན་པའོ།། །།

དགོངས་པ་རབ་གསལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་
 དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། རོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་
 པའི་བཤམ་པའོ།། །།

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱུད་པ།

གཉིས་པ།

ས་བརྒྱུད་པ་བཞུགས་པ་ལ་གསུམ།

ས་འདིར་སློན་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སློང་ཚུལ། ཉོན་མོངས་
ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྟན་པ། དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ།

ས་འདིར་སློན་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སློང་ཚུལ་ནི།

ཚ་བ། ཡང་ཡང་སྐར་དགེ་ལས་ལྷག་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།།

གང་དུ་ཕྱིར་མི་སློག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ།།

མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག །

"བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་དེ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐར་གྱི་དགེ་བ་
ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ས་གང་དུ་བྱང་སེམས་དེ་ཕྱིར་མི་
སློག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བརྒྱུད་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་ལ། བྱང་སེམས་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་འཇུག་གོ།"

དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་གྱི་དགོ་བ་ལས་ལྷག་
 པ་ཐོབ་ལུགས་ནི། ས་བརྟུ་པ་ལས། "གྱི་རྒྱལ་བའི་སྐས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་
 ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བའི་གྲུ་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཐུག་གི་བར་
 དུ་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ཅིང་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་
 ཕྱིན་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱུད་གི་དགྱིལ་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོད་ནས། ཆེད་དུ་བསྐྱོད་མི་
 དགོས་པར་འགྲོ་སྟེ། དེས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཉིན་གཅིག་ཆོད་པ་དེ་ནི་སློན་
 ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ཅིང་འགྲོ་བས། ལོ་བརྒྱར་ཡང་དེ་སྲིད་དུ་ཆད་མེད་པར་ཕྱིན་
 པར་མི་རུས་སོ། །གྱི་རྒྱལ་བའི་སྐས་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 དགོ་བའི་རྩ་བའི་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་བསགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་
 སྐྱབ་པ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པའི་རྒྱ་མཚོར་ཕྱིན་ནས་སྐྱུན་
 གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡུད་ཅམ་ཞིག་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་རི་ཅམ་གཞོན་པ་དེ་ནི། སློན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ལས་གྱིས་བསྐྱལ་བ་
 འབྱམ་དུ་ཡང་། དེ་སྟེད་དུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གཞོན་པར་མི་རུས་སོ། །" ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

དེ་ལ་རྒྱ་མཚོར་མ་ཕྱིན་པའི་བར་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་གྱི་དཔེའོ།
 རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་ནས་འགྲོ་བ་ནི་ས་བརྟུད་པ་ཐོབ་ནས་ལམ་བཟོད་པའི་
 དཔེའོ།

རྩ་བ། འདི་ཡི་སློན་ལམ་ཤིན་ཏུ་དག་འགྱུར་ཞིང་།
 རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་ལས་སྐྱོང་བར་མཛད།

"ས་བརྒྱུད་པ་བ་འདི་ཡི་སྒྲོན་ལམ་སྒྲོན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ན། སྒྲོན་ལམ་ཆེན་པོ་བརྟུ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་ལམ་
འབྲུམ་སྤྲལ་གྲངས་མེད་པ་སྤྲལ་བརྟུ་བཏུབ་པ་དེ་དག་ ས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་དག་
པ་སྟེ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་པར་སྤྱིན་ས་འདིར་ཆེས་སྤྲལ་པར་འགྱུར་རོ།།

ས་འདི་ནི་གཞིན་རྒྱུའི་སར་གཞག་སྟེ། དགུ་པར་རྒྱལ་ཚབ་འཛོལ་ལ།
བརྟུ་པར་ནི་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་ལྟར་རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་དབང་བསྐྱུར་"རོ།།

ཅེ་ག། རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་ལས་སྦོང་བར་མཛད།།

"ས་མི་གཡོ་བར་འགོག་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
གྱིས་འགོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ལས་སྦོང་བར་ཡང་མཛད་དེ། ས་བརྟུ་པ་
ལས། "གྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་དག་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་མི་གཡོ་
བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་
བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་གྱི་སྒྲོའི་རྒྱུན་དེ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྐྱུབ་པར་མཛད་
དེ། དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གྲང་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །རིགས་གྱི་བྱ་ལེགས་སོ་
ལེགས་སོ། །སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་དོན་
དམ་པའི་བཟོད་པ་ཡང་ཡིན་ན། འོན་ཀྱང་རིགས་གྱི་བྱ་གང་དེད་གྱི་སྟོབས་
བརྟུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་
པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་གྱི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་སུན་སུམ་

ཚོགས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བཅའ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོར་བ་བྱོས་ཤིག བཙོན་འགྲུས་
ཚོམས་ཤིག བཟོད་པའི་སྐོ་འདི་ཉིད་ཀྱང་མ་འདོར་ཅིག རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྲིད་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་ཀྱང་། བྱིས་པ་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་ཞི་བ་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ། ཉོན་མོངས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཏུ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བ། རྣམ་པར་ཉོག་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་གཡེན་སྐྱོར་བ་འདི་
དག་ལ་སེམས་ཤིག

གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོན་ལམ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་དྲན་པར་
གྱིས་ཤིག་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རྒྱང་མ་བྱུང་ཡང་རྒྱང་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་
གནས་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱོང་བ་ཉིད་དང་། ཚོས་ཐམས་
ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའོ།།

འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉི་ཚེ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་
ཉོག་པའི་ཚོས་ཉིད་འདི་འཐོབ་བོ།།" ཞེས་དང་། "གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་བཙོན་
ལྟར་འདས་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་སྐོ་རྣམས་སུ་གཞུག་པ་མ་མཛད་དུ་བྱིན་ན། དེ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་སུ་སྐྱུང་ན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ཡང་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་དག་གིས་ནི་ས་བརྒྱུད་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
དབང་སྐྱུར་ཐོབ་ནས། དེ་ཙམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། དེ་ལས་བསྐྱེད་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཚོགས་
གསོག་པ་ལ་བསྐྱུལ་ཞིང་། ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་འཐོབ་པར་ གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཚོགས་གཞན་གསོག་པ་ལ་འབད་པ་མི་དགོས་ཀྱི། དེ་ཉིད་
ལ་གོམས་པས་ཚོག་གོ་ཞེས་པ་ནི་མི་མཁས་པའི་བབ་ཅོལ་དུ་སྐྱབ་པོ།

གཉིས་པ།

ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་བར་བསྟན་པ་ནི།

"གང་གི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པ་འདིར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་
སྟོང་བ་དེའི་ཕྱིར་ས་འདིར།"

ཅ་བ། ཚེ་ལ་མེད་པའི་སྟོན་ཉོན་རྣམས་དག་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར།
ས་བརྒྱུད་པ་ལ་དེ་མ་དེ་དག་ཅ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་།
ཉོན་མོངས་བར་ཅིང་ཁམས་གསུམ་སྐྱེ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི།
འགྱོར་བ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་བྲལ་མ་ལུས་འཐོབ་པར་རུས་མ་ཡིན།

ཆགས་པ་མེད་པའི་སློབ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་
 སྐྱོན་རྣམས་དག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་སྲིད། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་
 "རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་བས། ལུན་པ་ལྟ་བུའི་དྲི་མ་སྟེ་
 ཉོན་མོངས་པ་སྒྲར་བུང་བ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་གྱུར་པ། ཁམས་གསུམ་
 བ་སྐྱོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩ་བ་སྟེ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉི་བར་ཞི་
 བ་སྟེ་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ས་
 གསུམ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི། ལྷ་མར་གྱུར་ཀྱང་། བྱང་སེམས་འདིས་ཉོན་
 མོངས་ཟད་པའི་གནས་སྐབས་དེར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་
 འགྲོར་བ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་དང་བྲལ་བ་མ་ལུས་པ་འཐོབ་པར་རུས་པ་མ་
 ཡིན་པས། དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སྲིད་ས་བརྒྱད་པ་བ་འདིས་བསྐྱིམ་པར་བྱ་
 དགོས་སོ།།"

འོན་ས་འདིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཅིས་ཤེས་ཤེ་ན། ས་
 བརྒྱུ་པ་ལས། "འདིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ཡོངས་སུ་སྐྱེ་བའི་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་
 ཏེ།" ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། "ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལས་སེམས་འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཆད་པའི་འདོད་ཆགས་
 དང་མ་བྲལ་བ་ལ་སྐྱེ་བའི་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་རུས་པ་མེད་པའི་སྲིད་
 རོ།།"

གསུམ་པ།

དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བསྟན་པ་ནི།

“གལ་ཏེ་ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་འཁོར་
བར་སྐྱེ་བ་འགགས་པས། ཇི་ལྟར་ན་འདི་ཡིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་འཛིན་ཆོས་མ་
ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།”

ཅུ་བ། འཁོར་བ་འགཉེན་གྱི་དབང་རྣམས་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་དེ་དག་གིས།

སྲིད་པའི་འགྲོ་བར་རང་གི་བདག་ཉིད་སྣ་ཚོ་གས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།

ས་བརྒྱུད་པ་བ་”འདི་ཡི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་
བ་ནི་འགགས་མོད་ཀྱང་། ས་འདི་ཐོབ་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་སོགས་
ཀྱི་དབང་རྣམས་པ་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་། དབང་བཅུ་པོ་དེ་དག་གིས་
བྱང་སེམས་འདིས་དཔལ་འབྱེད་གི་མདོ་ལས་བཤའ་བ་ལྟར་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སྟེ། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ལུས་སྣ་ཚོ་གས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས། འདིའི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ལོ།

དབང་བཅུ་ནི་”བསྐྱེད་པ་བརྫོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྫོད་དུ་མེད་པར་
ཆེའི་ཆད་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པས་ཆེ་ལ་དབང་བ་འཐོབ་པོ། ཉིང་དེ་འདྲིན་དེས་

བར་སེམས་པ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འཇུག་པས་སེམས་ལ་
 དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཀོད་པ་དུ་མས་
 རབ་ཏུ་བརྒྱན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་
 བ་འཕྲོབ་པོ། །ལས་གྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་གྱིས་དུས་རི་
 ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་ལས་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། །སངས་
 རྒྱས་གྱི་ཞིང་དང་། དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
 ཚུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་ཐམས་ཅད། སངས་རྒྱས་གྱི་རབ་ཏུ་གང་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་མོས་པ་
 ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྣམ་
 པར་ འབྲུལ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། དེ་བཞིན་
 ག་ཤེགས་པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་ཚོས་མ་
 འདྲེས་པ་དང་། མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱང་ཚུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་པོ། མཐའ་དང་
 དབུས་མེད་པའི་ཚོས་གྱི་སྐོ་སྤང་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཚོས་ལ་དབང་བ་འཕྲོབ་
 པོ།" ཞེས་ས་བརྩ་བ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཙུ་བ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པ་ལོ། །

རང་འགྲེལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤམ་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
བརྒྱད་པ་ལོ། །།

དགོངས་པ་རབ་གསལ། །དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་
དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་ལས། རོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་
བཤམ་པ་ལོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པ།

གསུམ་པ།

ས་དགུ་པ་བཤམ་པ་ནི།

ཅ་བ། དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་མཐའ་དག་རྫོག་པར་དག་འགྱུར་ཞིང་།།
དེ་བཞིན་ཡང་དག་རིག་ཚོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཕྲོབ།།

"ས་དགུ་པ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་སྟེ་སྟོབས་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ།།"

སྟོབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལ་སྟོབས་བཅུ་བཤམ་པ་ནི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་
ལས། "དེ་ལ་བསམ་པའི་སྟོབས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྟོབས་ནི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྐྱུངས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །གཟུངས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཚོས་མི་བརྗེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།
ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཉལ་ཏུ་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་དག་པར་འགྱུར་པའི་སྟོབས་ནི་མཐའ་ཡས་ཤིང་ལྷུང་ཐུག་པ་མེད་
པའི་འཛིན་ཉེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་སྐྱུད་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། །དབང་གི་སྟོབས་ནི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོབས་པའི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་

རྣམ་པར་སྐྱོད་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོ། སློན་ལམ་
 ཀྱི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ལ་སྐྱོད་པ་མི་གཏོང་བའི་
 ཕྱིར་དོ། །པ་དོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཚོས་ཡོངས་སུ་སློན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སློན་པར་བྱེད་
 པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བན་པའི་སྐྱོད་པ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་དོ།
 བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་ལ་མཚོག་
 ཏུ་སྐྱོར་བ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་དོ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ། ཚོས་ཉིད་
 ཀྱི་སྟོབས་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 དོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་བྱིས་རྫོབ་པའི་སྟོབས་ནི་
 རྣམ་པར་ཐམས་ཅད་པའི་ཐམས་ཅད་མཚུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་
 པར་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོ། ཞེས་པ་མདོ་སྐྱེད་བསྟན་པའི་སྟོབས་རྣམས་
 སོ།།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།།

ཅ་ག། དེ་བཞིན་ཡང་དག་རིག་ཚོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཕྲོལ།།

"སྟོབས་ཀྱི་པར་སྐྱོན་རྫོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
 པའི་ཚོས་ཀྱི་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིའང་འཕྲོལ་སྟེ། ཚོས་
 དང་། དོན་དང་། དེས་པའི་ཚིག་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
 བཞིའོ།།"

“དེ་ལ་དང་པོས་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རབ་
ཏུ་ཤེས་སོ། ། གཉིས་པས་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་སོ། །
གསུམ་པས་ནི་ཚོས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་སྟོན་པ་ཤེས་སོ། ། བཞི་
པས་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མ་སྟུན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་
“རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །

གཞུང་གཞན་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཚོས་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་
དང་། སྐྱའི་ངེས་པའི་ཚིག་དང་། སྟོབས་པ་མི་ཟད་པ་རིག་པ་ལ་བཤམ་དོ། །

ཅུ་བ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པའོ།

རང་འགྲེལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤམ་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
དགུ་པའོ།

དགོངས་པ་རབ་གསལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་
དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པའི་
བཤམ་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཙུ་བ།

བཞི་པ།

ས་བཙུ་བ་བཤམ་པ་ནི།

ཅ་བ། བཙུ་བའི་ས་ལ་དེ་ཡིས་ཀུན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་དབང་བསྐྱུར་བ།

དམ་པ་འཕྲོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་མཚོག་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་པའང་ཡིན།

ཆར་སློན་རྣམས་ལས་ཚུ་ཆར་འབབ་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འགོ་རྣམས་ཀྱི།

དགོ་བའི་ལོ་ཐོག་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྐྱེས་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྲུབ་ཚོས་ཆར་འབབ། ༡ །

"ས་བཙུ་བ་ལ་གཞན་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་ཕྱོགས་བཙུ་བཀུན་
ནས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱུར་བ་དམ་པ་སྟེ་
མཚོག་འཕྲོབ་པོ། །"

"འཕྲོབ་ཚུ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་འདིས་ཉིང་དེ་འཇིན་གྱངས་མེད་པ་
འབྱུང་སྐྱེས་བཙུ་བའི་ཐ་མ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་
པར་མེད་པར་དབང་བསྐྱུར་བ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཇིན་མངོན་
དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་འབྱུང་སྐྱེས་བཙུ་བའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་བརྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་

ཏུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱས་པར་སྟོང་གསུམ་འབྲུམ་སྟག་བཟུང་ཚང་
བའི་རྩལ་སྤར་བ་ཀྱི་རྩལ་སྟེད་ཀྱི་བརྒྱའི་འཁོར་དང་ལྡན་པ་འབྲུང་བར་འགྱུར་
ཏེ། བྱང་སེམས་དེའི་ལྷན་གྲང་དེ་དང་འཚམ་པར་གནས་སོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་བརྒྱ་དེ་ལ་འདུག་པར་ཀུན་ཏུ་སྣང་ངོ།།

དེ་དེ་ལ་འདུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ནས་གདན་འཛོམ་པ་
ནམས་ཀྱི་མཛོད་སྤྲུལ་ནས། འོད་ཟེར་བྱུང་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་དབང་བསྐྱུར་
བར་མཛད་ངོ།།" ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་ས་བཟུ་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཙ་བ། .....ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་མཚོག་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་བའང་ཡིན།།

"བྱང་སེམས་འདི་ལ་ཐར་སྐྱེན་བཟུའི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐར་སྐྱེན་
ལྷག་པར་མཚོག་ཏུ་བྱུང་བ་སྟེ་དག་པར་གྱུར་བའང་ཡིན་ལོ།།"

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་དེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐར་སྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་
ནི། བྱང་ས་ལས། "ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ནམ་པར་བཞག་པ་
ཤེས་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐར་སྐྱེན་པའོ།། དེ་ལ་དོན་དམ་པ་འཛིན་པ་ལ་
ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐར་སྐྱེན་པའོ། ཀུན་རྫོབ་འཛིན་
པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐར་སྐྱེན་པ་སྟེ། འདི་གཉིས་ཀྱི་སྟེ་བྲག་
ནི་དེ་ཡིན་ལོ།།" ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཙུ་བ། ཚར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་ཚུ་ཚར་འབབ་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འགོ་རྣམས་ཀྱི།

དགེ་བའི་ལོ་ཐོག་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྐྱེས་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱུ་བ་ཚོས་ཚར་འབབ།

“ཚར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ཉོག་སྐྱེལ་བའི་སྐྱད་
དུ་ཚུ་ཚར་འབབ་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱའི་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་
བའི་ལོ་ཉོག་སྐྱེལ་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་སྐྱེས་ས་བཟུང་བ་བའདི་ལས་ཀྱང་ལྷན་
གྱིས་གྱུ་བ་པར་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཚར་མངོན་པར་འབབ་པ་སྟེ་འབབས་སོ།།”
དེའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཙུ་བ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བཟུང་བའོ།།

རང་འགྲེལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤམ་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
བཟུང་བའོ།།

དགོངས་པ་རབ་གསལ། དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་
དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། རོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཟུང་བའི་
བཤམ་པའོ།། །།

ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།   ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པ་བར་གྱི་
ཡོན་ཏན་བཤད་པ།   དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ།

དང་པོ།

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ནི།

ཅ་བ།   དེ་ཆེ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་།།

དེ་དག་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས།།

དེ་ཉིད་ཆེ་ན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་།།

སྟོན་དང་སྤྱི་མའི་མཐར་ཡང་ཡང་དག་འཇུག།

དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ས་དང་པོ་
བ་འདིས་ནི།   སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་
བ་དང་།   སངས་རྒྱས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གིས་རང་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་སྟེ་

བརྒྱབས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་དང་། ས་དང་པོ་ལ་གནས་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་
ལ་སློན་དང་སྲི་མའི་མཐར་ཡང་ཡང་དག་པར་འཇུག་གོ།

དེའི་དོན་ནི་སློན་དང་སྲི་མའི་མཐའི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཐོང་བ་འཇུག་པའོ།།

ཙ་བ། རྫོང་ལྗན་ཉིང་འཇིན་བརྒྱ་སྐྱེམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བྱེད་དེ།།

འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀུན་ནས་གཡོ་ཞིང་སྤང་བར་བྱས།།

དེ་བཞིན་རྩ་འཁྲུལ་གྱིས་དེས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྐྱེམས་བྱེད་ཅིང་།།

བརྒྱ་སྐྱེམས་བྱངས་དང་རྗེས་བྲེལ་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགོ་བར་འགྱུར།།

རྫོང་ལྗན་ཉིང་བྱང་སེམས་འདི་ས་ཉིང་དེ་འཇིན་བརྒྱ་སྐྱེམས་གཅིག་ལ་
སྐྱེམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བ་སྟེ་སྤང་བར་ཡང་བྱེད་དོ། བྱང་སེམས་འདི་
ཡིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་འཁྲུལ་གྱིས་
བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྐྱེམས་གཅིག་སྐྱེམས་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱ་
སྐྱེམས་གྱི་བྱངས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་བྱངས་དང་ལྗན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགོ་བར་འགྱུར་བ་དང་།

ཅུ་བ། དེས་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ཡང་དག་འབྱེད་བྱེད་ཐུབ་དབང་སྲས།
རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་རྣམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན།།
རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མངོས་འབྱོར་ལུས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་།།
རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན།།

བྱང་སེམས་དེས་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ཏེ་བརྒྱ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་
པར་བྱེད་པ་དང་། ཐུབ་དབང་གི་སྲས་པོ་འདིས་རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་བརྒྱ་
རྣམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ནི་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་
ཞིང་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་རེ་རེ་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་
སྟོན་པའི་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མངོས་ཞིང་འབྱོར་བའོ།།

གཉིས་པ།

ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཞད་པ་ནི།

ཅུ་བ། རྗེ་ལྡན་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི།།
ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ངེ་མ་མེད་གནས་པས།།
དེ་དག་སྟོང་ནི་ཡང་དག་འཕྲོག་པར་འགྱུར་ཏེ་ས་ལྡ་པོ།།

རྗེ་ལྡན་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་

གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས། ས་གཉིས་པར་འཕོས་པ་ན་ས་དང་
པོ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་ཇི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས། ཡོན་ཏན་
སྡེ་ཚོན་བརྩེ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་སྟོང་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་པར་འཕོབ་པར་
འགྱུར་དོ། ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚོན་བརྩེ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ས་གསུམ་པ། བཞི་པ་
ལྷ་པ་བྱུག་པ་བདུན་པ་སྟེ་ས་ལྷ་པོ་འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
ལྷ་པོ་ཡིས་ནི།

ཙ་བ།

འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་ནི་འབྲུམ་སྤྲལ་དང་།།

བྱེ་བ་སྤྲལ་བརྒྱ་འཕྲོབ་ཅིང་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྟོང་འགྱུར་ཐོབ།།

དེ་ནས་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྤྲལ་སྟོང་འགྱུར་ཡང་འཕྲོབ་བྱེ་བ་སྤྲལ།

ཐལ་ཐིག་སྤྲལ་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བསྐྱར་དང་སྐྱར་ཡང་སྟོང་སྤྲལ་ཏུ།།

ཡང་དག་པར་ནི་བསྐྱར་བ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་འཕྲོབ་པར་འགྱུར།།

རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབྲུམ་སྤྲལ་བརྩེ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་སྤྲལ་བརྒྱ་པ་
བརྩེ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་སྤྲལ་སྟོང་བརྩེ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་བརྒྱ་སྤྲལ་སྟོང་བརྩེ་
གཉིས་དང་། བྱེ་བ་སྤྲལ་ཐལ་ཐིག་སྤྲལ་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བསྐྱར་བ་སྟེ་བྱེ་བ་
འབྲུམ་པ་བརྩེ་གཉིས་དང་། སྐྱར་ཡང་སྟོང་སྤྲལ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ནི་བསྐྱར་བ་
མཐའ་དག་སྟེ་ཐལ་ཐིག་འབྲུམ་སྤྲལ་བརྩེ་གཉིས་རབ་ཏུ་འཕྲོབ་པར་འགྱུར་དོ།།

གསུམ་པ།

དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤམ་པ་ནི།

ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་གྲངས་གྱི་གནས་གྱིས་བགྲང་
བར་མི་ལུས་པས། རྟུལ་སྤོང་རབ་རྣམས་གྱི་ཡོངས་སུ་བགྲང་བར་བཤམ་པ།

ཅུ་བ། མི་གཡོའི་སར་གནས་རྣམ་ཉོག་མེད་པ་དེས།

སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་སྟོང་སྟོང་བསྟོམས་འཛིག་ཉེན་ན།

རྟུལ་ཚད་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་།

གྲངས་མཉམ་ཡོན་ཏན་དག་ནི་འཕྲོབ་པར་འགྱུར།

མི་གཡོ་བའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ། བང་ཟུག་དང་ཚོས་ལ་བདེན་
འཛིན་གྱི་རྣམ་ཉོག་མེད་པ་དེས་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་སྟོང་བསྟོམས་པ་
སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཉེན་ན་རྟུལ་གྱི་
གྲངས་ཚད་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚན་
དག་ནི་འཕྲོབ་པར་འགྱུར་རོ།

ཅུ་བ། ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་ས་ལ་གནས་པ་ཡི།

བྱང་ཚུབ་སེམས་དེས་སྒྲར་བསྟན་ཡོན་ཏན་དག།
གྲངས་མེད་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར།།
བསྐྱོམས་པ་སྟོང་བརྩའི་རྩལ་ཚད་ཐོབ་པར་འགྱུར།།

"ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྣོ་གོས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་དེས། ཡོན་ཏན་སྒྲར་བསྟན་པའི་སྡེ་བརྩུ་གཉིས་དག་གྲངས་
མེད་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱོམས་པ་སྟོང་སྟེ། སྟོང་གསུམ་
ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་འབྲུམ་སྟོང་བརྩའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཀྱི་
གྲངས་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།"

ཅ་བ། དེ་ཞེས་བརྩུ་བ་འདིར་དེའི་ཡོན་ཏན་དག །
དག་གི་སྟོང་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་འགྱུར་ཞིང་།།
དག་གི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་བསྐྱོམས་རྣམས་ནི།།
རྩལ་དག་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་འགྱུར།།

ས་བརྩུ་བ་འདིར་ས་དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྒྲར་བཤད་པའི་སྡེ་ཚན་བརྩུ་
གཉིས་པོ་དག་གི་སྟོང་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དག་གི་སྟོང་
ཡུལ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱོམས་པ་སྟེ། "སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་

བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྣམ་གྱི་གྲངས་དག་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་གྱི་གྲངས་དང་
མཉམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།”

“རེ་ཞིག་གི་སྐྱེས་ནི་ས་བརྩུ་བ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་འདིར་བརྗོད་པ་དེ་ཅམ་
དུ་བཟད་པ་མིན་ནོ།། ཞེས་རེ་ཞིག་སྟོན་ལ་འདི་བརྗོད་ཅེས་འོག་ནས་ཡོན་ཏན་
གཞན་སྟོན་པའི་གོ་རིམ་བརྗོད་པའོ།། གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འདིས་ནི་སྐྱེས་
པ་སྟོན་པ་ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་སྟོང་རྒྱ་བ་མེད་པར།

ཅ་བ། བ་སྐྱེའི་ཁྱུང་བྱུར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་རྣམས་དང་།།

སྟོན་ཅིག་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་བྱང་འདས་དང་། །

དེ་བཞིན་སྟེ་དང་སྟེ་མིན་མི་དག་ཀྱང་།།

སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་རུས།།

རང་གི་ལུས་གྱི་བ་སྐྱེའི་ཁྱུང་བྱུར་རེ་རེར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་སྐྱབས་གྲངས་ལས་འདས་པ་རེ་རེ་ཞིང་། བྱང་
སེམས་གཞལ་གྱིས་མི་ལང་བའི་འཁོར་རྣམས་དང་སྟོན་ཅིག་པ་རྣམས་དང་
སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་ཅིག་ལ་ནི་རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་པར་རུས་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལས་གཞན་འགྲོ་བ་སྐྱེའི་འཁོར་བ་སྟེ་དང་སྟེ་མིན་དང་མི་
ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་འདྲེས་པར་བ་སྐྱེའི་ཁྱུང་བྱུར་རེ་རེར་

སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟོན་པར་བྱས་སོ།།

“ཀྱང་གི་སྐྱེ་མ་སྟོས་པ་བསྐྱ་བའི་དོན་དུ་སྟེ། མ་སྟོས་པ་གང་སྐྱད་ན་
བརྒྱ་གྲིན་དང་། ཚངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང་། མིའི་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྒྱ་གྲིན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བརྩམས་ལྟར་
གྲིས་གྲུབ་པར་ཚོས་སྟོན་པར་བྱས་སོ།། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་
དོན་སྐྱད་པའོ།།” རྒྱས་པར་ནི་ས་བརྩུ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འབྲས་བུའི་ས་བསྟན་པ།

གཉིས་པ།

འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྟ།

དང་པོར་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚུལ། སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱེལ་
པའི་སྐྱེ་བསྟན་པ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ། མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང་
བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤའ་བའོ།།

དང་པོ།

དང་པོར་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

ཚེ་བ།

གང་སྤྱིར་ནམ་མཁའ་འདི་མ་མེད་ལ་ལྷ་སྤང་གསལ་བར་གྱུར་པའི་སྤྱིར།།
སྟོན་ཆེ་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་པའི་ས་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིར་ཡང་འབད་གྱུར་ཅིང་།།

འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་གྱུར་གོ་འཕང་མཚོག་ཞི་བ།།

ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་དེ་སྲོད་ཀྱིས་བརྟེས།།

“ཇི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་རྩ་བའི་སྣང་བས་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་
རྣམས་འཐོབ་པ་ལ་གོགས་སྲུང་བའི་ལྷན་པ་སྲོད་བར་མཛད་པ་ཐུགས་
བསྐྱེད་པ་བཅུ་བ་བརྟེས་པས། རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་བརྟེས་
རུས་པར་མཐེན་ནས། སྐར་ཡང་སྟོབས་བཅུ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་
པའི་སྲོན་གྱི་ས་བཅུ་བ་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་འཐོབ་པ་ལ་འབད་པ་མཛད་
པའམ་བརྩམས་པར་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པ་འདི་བརྩམས་པར་
གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཚོག་ཞི་བ་སྐྱེན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་འོག་མིན་དུ་ནི་སྟེ་གནས་དེ་ཁོ་ནར་སྲོད་ཀྱིས་བརྟེས་པར་གྱུར་
ཏོ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དུན་པ་ཉེར་
གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འདིར་མཐར་ཐུག་ཅིང་ལུས་དུ་
གྱུང་བའི་སྲིར་རོ། །དེ་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འབྲ་བ་མེད་
པའི་སྲིར་དང་། ལོང་ན་མེད་པའི་སྲིར་རོ།།”

ཚིག་རྒྱུང་དང་པོའི་འགྲུར་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བསྟན་ན་སྐར་བཤའ་བ་
སྣང་འོང་དགོས་ལ། ཚིག་རྒྱུང་གཉིས་པ་ལ་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། ༥༥ སྐར་
ཡང་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་པའི་སྲོན་གྱི་ས་དེར་འབད་པ་མཛད་གྱུར་པ། ཞེས་
འགྲུང་བ་སྣང་ལེགས་སོ།།

འོག་མིན་ཁོ་ནར་ཞེས་གསུངས་པས་ནི་སྣར་སངས་མ་རྒྱས་པ་
གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉེན་ལ་འོག་མིན་པ་དགོས་པར་སྟོན་ལ། སྟོན་
སངས་རྒྱས་ཟེན་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་འདོད་པ་ཁམས་སུ་
མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བ་དོལ་ཏུ་སྤྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ལུགས་སོ། །འོག་མིན་དུ་
དང་པོར་“འཚང་རྒྱ་བ་ན།” “བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ན་
ལ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པར་སྟོན་པ་ནི། །”

ཅ་བ། རི་ལྟར་སྟོད་ཀྱི་དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་ལྟར།
དངོས་བྱས་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་མེད་དེ་ཡི་སྤྱིར།
རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་སྤྱགས་སུ་ཚུད་པར་མཛད་གྱུར་ན།
མཐེན་བཟང་ཁྲོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་སྤྱུ་སུ་ཚུད།

རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་བྱམ་པ་དང་མཁའ་གཞོང་ལ་སོགས་པའི་སྟོད་
ཀྱི་མི་འབྲ་བའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། མི་འབྲ་བའི་དབྱེ་བ་དེ་ཡིས་སྟོད་དེ་
དག་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་དེར་བྱུང་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་ནི། སྤྱིར་བ་ཐམས་ཅད་
བཀག་ཅོམ་དུ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ལྟར་
དུ་གསུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་
བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་གཏོགས་པ་དེ་རང་

བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ། དངོས་པོས་བྱས་པའི་
དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་སྤྱིར།

ཙམ་ལ། རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་ལྷགས་སུ་ཚུད་པར་མཛད་གྱུར་ན།།

མཐེན་བཟང་ཁྲོད་གྱིས་སྐྱད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ལྷགས་སུ་ཚུད།།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རོ་མཉམ་པ་སྟེ་རོ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཤེས་པར་བྱའོ།། རོ་
མཉམ་དེ་ཡང་མཐེན་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་ལྷགས་སུ་
ཚུད་པར་མཛད་པར་གྱུར་པས་ན། མཐེན་པ་བཟང་པོ་ཅན་ཁྲོད་གྱིས་སྐྱད་
ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལྷགས་སུ་ཚུད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་སོ།།
གཉིས་པ།

ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས།

ཕྱོགས་སུ་མ་དགོད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པའོ།།
དང་པོ།

ཕྱོགས་སུ་མ་དགོད་པ་ནི།

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་དོ། ཞེས་རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་དེ་ཡང་སྟོས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་

འཛོག་ན།

ཅ་བ། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སློ་གྲོས་འཇུག་མི་འགྱུར།།
སློ་མ་ཞུགས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངེས་པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ།།
ཀུན་ནས་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་ངི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར།།
མཐུན་པོ་མེད་པར་བྱེད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན།།

"གང་གི་ཆེ་" རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་ཞི་བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་
འཛོག་པ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སློ་གྲོས་ཏེ་ཤེས་རབ་མི་
འཇུག་པར་ཁས་སྐྱེད་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སློ་དེ་འཇུག་པ་ན། སློ་དེ་ཡུལ་ཅིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་
མི་འགྱུར་པོ། དེའི་སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་འཆར་བ་མེད་པས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་སློ་མི་འཇུག་གོ།"

ཅ་བ། སློ་མ་ཞུགས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངེས་པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ།།

"ཡུལ་ཅན་གྱི་སློ་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པར་ནི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་སློས་ངེས་
པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་
འགྱུར་བར་ངི་ལྟར་འོས། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའོ།
ཞེས་བྱ་བར་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར་"ཏེ།།

ཙུལ་ ཀུན་ནས་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར།།

མཐུན་པོ་མེད་པར་བྱེད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན།།

“ཡུལ་ ཀུན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་
འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་སྟེ་
འགྱུར་བ་མེད་ན་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་པ་པོ་མེད་པར་འདི་ལྟོ་བུའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་དོ་ཞེས་བྱེད་གྱིས་གཏུལ་བྱ་
གཞན་དག་ལ་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།།”
གཉིས་པ།

ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འབྲད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མཐུན་པ་པོ་མི་
བྲད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འབྲད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི།

ཙུལ་ གང་ཆེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྟོ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ།།

དེ་ཆེ་དེ་རྣམ་སྟོན་ལས་ད་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།།

རི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ།
དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྙད་ཉི་བར་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན།།

འཇིག་རྟེན་"འདི་ན་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་
འཇིན་པ་ན། ཤེས་པ་དེས་ཡུལ་དེ་རིག་པར་བརྗོད་དེ། རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་
སེམས་ནི་ཡུལ་སྟོན་པོ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ན་སེམས་དེ་
ཡིས་ཡུལ་སྟོན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་འབྲ་བ་དེ་འབྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ན།
ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཉི་བར་
གདགས་སོ།།"

ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཚུལ་ནི།

ཅ་བ། གང་ཚེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྐྱེ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ།།

དེ་ཚེ་དེ་རྣམ་སྟོན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།།

གང་གི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་
ཞིང་སྟེ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཚུལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ།
ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་སྟེ་འཇིན་པ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་

འཇོག་པའི་སྤྱིར་སྤྱིར་གྱི་ཚོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།

ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། "དེ་ཚེ་དེ་ཉིད་ཉོན་ཏྟེགས་པ་དེའི་རྣམ་པ་འཇིན་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ།" ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ལྟར་བྱ་མེད་པ་དག་པ་ཡིན་ནོ། འདིར་རང་
འགྲེལ་ལས། "དེའི་སྤྱིར་བཏགས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོན་ཏྟེགས་སོ་ཞེས་རྣམ་
པར་བཞག་གོ། དངོས་སུ་ན་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་དོ།" ཞེས་
གསུངས་པའི་བཏགས་པ་ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི།

ཐ་སྙད་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གི་དོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་རིག་པ་མིན་པར་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་རིག་པར་འཇོག་པའི་དོན་
ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་བཏགས་པ་བར་འཇོག་པ་མིན་ནོ།

དངོས་སུ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྐྱོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅམ་
ལས་རིག་པ་མིན་པར་སྐྱོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཤར་ནས་རིག་
པ་མིན་ཏེ། དུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དུལ་ཅན་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

དེ་ལྟར་ན་སྤོགས་སྤྱི་མ་སྤྱི་བ་པོས་སྐྱོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་
རྒྱ་མེད་པ་དང་། དུལ་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྐྱོ་ལུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་།
མ་ཞུགས་ན་ལུལ་དེ་མི་ཤེས་པ་དང་། མ་ཤེས་ན་ལུལ་ཅན་དེ་ཤེས་པར་
འགལ་ལོ་ཞེས་སྤྱི་བའི་ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྐྱོ་མི་འཇུག་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་རང་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པས། དེ་ལ་ལན་མི་འདེབས་པས་སྐྱོ་ལ་

དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་བཀག་ནས། དེའི་རྣམ་པ་སློ་
ལ་འཆར་བ་དང་། དེ་ཉམས་པ་ལས་ལྷུང་དེ་རྟོགས་པར་འཇོག་ཅེས་དཔེ་དང་
བཅས་པར་གསུངས་པས། ལྷུང་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་སྒྲིབ་ནི། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་མཚོག་ལ་སྐྱར་བ་
འདེབས་པ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་སྐྱད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་ཚུད། ཅེས་སྐྱད་ཅིག་
གཅིག་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་
མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དངོས་སུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་
སྐྱར་ནས་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་
དང་ཇི་སྟེད་པ་མཐུན་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་པར་སྐྱར་བས། མདོར་
བསྐྱུས་པ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ།

འདི་ལ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སློ་གཅིག་གིས་སྐྱད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་ཚོས་ཅན་སོ་སོར་སྐྱར་བ་དང་། ཚོས་ཉིད་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་
མཐུན་པ་མི་འོང་བས་དེ་གཉིས་མཐུན་པ་རེས་འཇོག་ཏུ་འོང་ངོ་། བདེན་
འཇིན་གྱི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་བྱེད་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ནས་དུས་ཉུག་ཏུ་
དོན་དམ་བདེན་པ་མདོན་སུམ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་བཞུགས་པས།
དེ་ལས་བཞེངས་པའི་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། བདེན་
གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། “མཐུན་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། ཤེས་བྱའི་
དགྲིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན།།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་མཉམ་

གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རི་སྟེང་པ་མཐུན་པའི་རྗེས་ཐོབ་
གྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་སྲིར་ན། ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་འདོད་དགོས་སོ།།

གང་གི་ཚེ་ཚོས་ཉིད་ལ་སྟོས་ཏེ་རི་སྟེང་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་
བ་དེའི་ཚེ་སྟོ་དེའི་ངོར་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཡེ་ཤེས་
དེ་ལ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ངོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཚེ་
ཚོས་ཅན་ལ་སྟོས་ཏེ་རི་སྟེང་པ་མཐུན་པར་སོང་བ་དེའི་ཚེ། དུལ་དུལ་ཅན་
སོ་སོར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་། གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་
དུང་དུང་བས་སྒྲུང་དུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡིན་གྱི་འབྲུལ་པའི་
གཉིས་སྒྲུང་མིན་ཏེ། འདི་མ་འབྲུལ་བའི་ཚུ་ལ་གཞན་དུ་ལེགས་པར་བཤད་
ཟིན་ཏོ།།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེ་ཐོབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་
ཡོད་པར་ནི་རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། "ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། གསལ་
དང་འཕྲོ་དང་དག་སྲིར་དང་། ཐ་དད་མེད་སྲིར་འོད་དང་ཟེལ། ཉི་མའི་དགྱིལ་
འཁོར་རྣམས་དང་མཚུངས།" ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། "དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་
རབ་ནི། ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པའི་ལུན་པ་སེལ་བར་ཉེ་བར་གནས་
པའི་སྲིར། འོད་གསལ་བ་དང་ཚོས་མཚུངས་སོ། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་ལ་འཇུག་པས་ན་འོད་ཟེར་གྱི་བྱ་བ་འཕྲོ་བ་དང་ཚོས་མཚུངས་སོ།།
ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདྲིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྟོས་ནས་འདྲིག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པ་ཞེས་
སོགས་གྱི་དོན་ནོ། །རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་རྗེས་གྱི་དོན་ནོ། །མཉམ་གཞག་
ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཞེས་དུས་སྲ་སྲིའི་རྗེས་མིན་གྱི། མཉམ་གཞག་དའི་
སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའམ་བྱུང་བའི་དོན་ནོ།།

ཤེས་བྱ་ཞེས་སོགས་གྱི་དོན་ནི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་བྱ་རི་
སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་སྟོ་ནས་འདྲིག་པའོ། དེས་ན་ཚོས་ཅན་ལ་
སྟོས་ཏེ་རི་སྟ་བ་མཐུན་པ་མིན་ལ། ཚོས་ཉིད་ལ་སྟོས་ཏེ་རི་སྟེད་པ་མཐུན་པ་
མིན་ནོ། དོན་འདི་ལེགས་པར་ཤེས་ན་བདེན་གཉིས་ལས། "བརྟགས་པའི་
དངོས་པོས་དབེན་པ་ཡིས། རི་སྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པ་
ཐམས་ཅད་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མངོན་སུམ་གཟིགས།" ཞེས་དང་།
"གང་ཚེ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དང་། བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ། དེ་ཚེ་
མཚན་མ་མི་འབྱུང་བྱིང་། གནས་པ་བརྟེན་བྱིང་མི་བཞེངས་སོ།།"

ཞེས་སངས་རྒྱས་གྱི་སྣང་བ་རི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
མཐུན་པ་དང་། ཡང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུ་ལ་གྱིས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་
ཡང་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཚེན་པོ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དེ་དང་
འདྲ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་མཐོང་བ་

སངས་རྒྱལ་རང་སྐྱེས་གི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་
སྤུལ་དུ་གཟིགས་པ་གདུལ་བྱ་གཞན་སྐྱེས་གི་མཁུན་ཚུལ་ཡིན་པས། སངས་
རྒྱལ་གྱི་སས་བསྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་བེད་མི་དགོས་པར་ཡེ་ཤེས་
གཅིག་ཉིད་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ། མཁུན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་
འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པའི་སྤྱིར་དོ།

འོན་ཀྱང་དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་བརྗེན་པའི་མཐོང་བ་ཡིས། "ཞེས་སོགས་
གྱིས་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་གཞག་འདི་གཉིས་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟུང་ན། མི་འགལ་ཏེ་བདེན་གཉིས་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་
བཤད་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ལ་དགོངས་ལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཁུན་
ཚུལ་ནི་ས་བརྒྱ་བ་མན་ཆད་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དམིགས་གསལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེའི་སྤྱིར་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཁུན་ཚུལ་
ཡང་བསྐྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་ཡང་དག་པ་མཐོང་བའི་རིགས་ཤེས་
ཚད་མས་རྙེད་པ་དང་། ཡུལ་དེ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། དོན་དམ་
བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་
ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་བཞིན་དུ་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རྙེད་ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་རི་
ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བ་དང་། རི་སྙེད་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་
གྱིས་རྙེད་ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་རི་སྙེད་པ་མཁུན་པར་སོང་བའི་སྟོན་སྒྲུབ། ཡུལ་སོ་
སོ་ལ་སྟོས་ནས་ཀྱང་རྫོབ་དང་དོན་དམ་མཁུན་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

འདིར་སྣང་རང་རིག་འཐད་མི་འཐད་དབྱུང་པ་བྱས་པའི་རང་ལུགས་ཀྱང་བྱ་
བར་བྱའོ།།

གཉིས་པ།

མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་ཚུང་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས།

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་འཐད་པ་དངོས་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ།

དངོས་ཀྱི་དོན་ནི།

“གང་ཡང་སྤོང་གི་ལུགས་སྣང་ན་མཁྱེན་པ་པོ་མེད་པར་གདུལ་བྱ་
གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདི་སྟ་བུའོ་ཞེས་སྤྱི་ཞེས་སྟོན་ཞེས་བརྗོད་པ་
དེ་ལ་ཡང་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་
བའི་ཞེས་པ་འདི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དམ་དང་རོ་
གཅིག་ཏུ་ལུགས་པ་བདེན་མོད་ཀྱང་། འདི་གཞེན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་
སྲིད་པ་ཡང་མིན་ནོ། དེ་ཇི་སྟར་ཞེ་ན།”

ཚུང་པ་འདིའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་ཏུ་

བཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཚོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སྤོང་གི་རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་

པའི་སྟོན་པ་པོ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ཚོས་སྟོན་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་

ཏེ། འདིའི་འོག་ཉིད་ནས་རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་ཚོས་སྟོན་པ་འཐད་པའི་ལན་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོད་པ་འདི་ལ་ལན་“བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།”

ཅ་བ། དེ་ཡི་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་སྐྱབས་བསོད་ནམས་གྱིས།།

ཟིན་དང་སྐྱལ་པ་མཁའ་གཞན་ལས་དེའི་མ་ཐུས།།

སྐྱབས་ལོ་སྟེང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་འབྲུང་བ།།

དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག།

“སངས་རྒྱས་རྣམས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱབས་ལ་བཞུགས་ནས་ཚོས་གྱི་
དབྱིངས་ཚོས་གྱི་སྐྱབས་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མས་ཟིན་པ་སྟེ་མངོན་པར་
འདུ་བྱས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྐྱབས་ཚོགས་པའི་གཟུགས་མངའ་བ།
ཀྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་གྱི་ཡོངས་སྟོང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡོངས་སྟོང་
རྫོགས་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། སྐྱབས་དེ་ལས་སྐྱབས་ལོ་སྟེང་གི་ཚོས་གྱི་དེ་ལོ་ན་
ཉིད་སྟོན་པ་དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་ཉི་གཉེན་གྱི་ཚོས་དེ་སྟེང་ཉན་པའི་སྟོང་དུ་
གྱུར་པས་ཀྱང་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིག་པར་འགྱུར་རོ། བསོད་
ནམས་བརྒྱས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱབས་ལས་དེ་སྟེང་འབྲུང་བ་སྟེ་ཞོག་ ཡོངས་སྐྱབས་དེའི་
ཕྱིན་རྒྱལ་གྱི་སྐྱལ་པ་དང་། དེ་ཅུ་མ་དུ་མ་ཟད་གྱི་ “གཞན་ཡང་སྐྱལ་པ་དེ་ཡི་
མ་ཐུས་ནམ་མཁའ་དང་། གཞན་ཅ་དང་ཉིང་དང་ཅིག་པ་དང་བྲག་ལ་སོགས་

བ་སེམས་མེད་པ་ལས་སྐྱ་གང་ཞིག་ཚོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་འབྱུང་བ་དེ་ལས་
ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པར་འབྱུང་རོ།།

གཉིས་པ།

དེའི་འབྲང་པ་དངོས་བསྟན་པ་ནི།

"ཡང་རི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་ཚོགས་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་
སྟོན་པའི་དུས་ད་ལྟ་ཀུན་སྦྱང་གི་བྱ་བ་མི་སྲིད་ཀྱང་། ཚོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱར་འབྱུང་སྟམ་ན། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དཔེ་དགོང་པ་ནི།"

ཅ་བ། རི་ལྟར་རྫ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་འདིར།།

ཡུན་རིང་ཆེས་འབད་པས་བསྐྱོར་འཁོར་ལོ་ནི།།

དེའི་ཚོལ་ད་ལྟར་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང་།།

འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་རྒྱར་མཐོང་ལྟར།།

དེ་བཞིན་ད་ལྟ་སྐྱེས་ཚོལ་མེད་བཞིན་དུ།།

ཚོས་ཀྱི་བདག་ཅན་སྐྱེ་ཉིད་ལ་བཞུགས་དེའི།།

འབྱུག་པ་སྐྱེ་བོའི་དགེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི། །

བྱུང་པར་གྱིས་འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་བྱུང་།།

རྗེ་ལྷ་ར་ཉེ་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་འདིར་རྗེ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་
ལྷན་པས་འབད་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི། དེ་འདས་ནས་ཡུན་
རིང་དུ་སོང་བས་རྗེ་མཁན་དེའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་འབད་ཚེ་ལ་ད་ལྟ་སྐྱེས་
པ་མེད་བཞིན་དུ་འད། འཁོར་ལོ་དེ་འཁོར་ཞིང་རྗེ་བུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་
མཐོང་བ་ལྟར།

ཅུ་བ། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་སྐྱེས་ཚེ་ལ་མེད་བཞིན་དུ།
ཚོས་གྱི་བདག་ཅན་སྐྱེ་ཉིད་ལ་བཞུགས་དེའི།
འཇུག་པ་སྐྱེ་བོའི་དགོ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི།
བྱད་པར་གྱིས་འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་བྱུང་།

“དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པའི་འབད་ཚེ་ལ་གྱི་རྟོག་
པ་མེད་བཞིན་དུ། ཚོས་གྱི་སྐྱེ་བདག་ཉིད་ཅན་ཉིད་ལ་བཞུགས་པའི་སངས་
རྒྱས་དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་རྟོར་བུ་དང་དཔག་བསམ་
གྱི་ཤིང་དང་འདྲ་བར། སངས་རྒྱས་ལས་དེ་འདྲ་བའི་ཚོས་ཐོས་པར་འགྱུར་
བའི་ལས་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའི་དགོ་བ་གདུལ་བུའི་སྐྱེ་བོས་བསགས་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་གྱིས་སྟོན་བྱང་སེམས་གྱི་སྐྱབས་སུ་སྟོན་ལམ་བྱད་པར་ཅན་
བཏབ་པའི་མཐུ་འཕངས་པ་སྟེ་འཇུག་ལས་ཡིན་པས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཡིན་ལོ།”

སྒོན་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་འཚམ་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
སྐྱབ་པ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། ཚོས་གྱི་དབྱིངས་ལས་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་བསྐྱོད་
ལ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དུས་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་བ་དེ་འདྲ་བར་བདག་
ཀྱང་གྱུར་ཅིག་ ཅེས་པའོ། །འདིར་དེའི་ཞེས་བྱེད་གྱི་མདོ་དངས་པ་ནག་ཚོའི་
འགྱུར་ལས་འབྱུང་ངོ་།།

གཉིས་པ།

སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས།

སྐྱེ་རྣམ་གཞག་དང་། ལྟོབས་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ།
དང་གོ།

སྐྱེ་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ།

ཚོས་གྱི་སྐྱེ་དང་། ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་། རྒྱ་མཐུན་པའི་སྐྱེ་
བཤམ་པའོ།།
དང་གོ།

ཚོས་གྱི་སྐྱེ་ནི།

“ད་ནི་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤམ་པ།”

ཅ་བ། །ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ།།

བསྐྱེགས་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཚོས་སྐྱ་སྟེ།།

དེ་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་བ་མེད།།

སེམས་འགགས་པས་དེ་སྐྱེ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད།།

ཡུལ་ཅན་"ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་"གཉིས་
 སུ་སྐྱང་བའི་"ཤེས་བྱའི་"ཡུལ་"བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་"དང་འདྲ་བ་"མ་ལུས་པ།
 "ཡེ་ཤེས་མེ་དང་འདྲ་བས་"བསྐྱེགས་པ་ལས།" །ཤེས་བྱ་"རང་བཞིན་གྱིས་
 "སྐྱེ་བ་མེད་པ་"ཇི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཞུགས་པས། །ཤེས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་"མ་སྐྱེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པའི་"དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཞི་བ་"དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའོ། །འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་
 དུ་མཛད་ནས་རྗེ་རྗེ་གཙོང་བ་ལས། "སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཚོས་ཉིད་ལྟ།།
 འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ། །ཚོས་ཉིད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཉེ། །དེ་ནི་ཤེས་
 པར་རྒྱས་མ་ཡིན། །" །ཞེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དུས་ཀྱུན་དུ་ཚོས་ཉིད་ལ་
 ལྟ་བ་སྟེ་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་
 སྐྱེ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཚོས་ཉིད་དེ་མཁྱེན་པ་ནའང་གཉིས་སུ་སྐྱང་བའི་ཚུལ་
 གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་འདི་
 ལོ།

ཙམ་ དེ་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་བ་མེད།།

སེམས་འགགས་པས་དེ་སྐྱེ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད།།

“དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་བ་མེད་པ་སྟེ་འདིའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚིག་སྒྲ་དུགས་སོ་ཞེས་མདོ་སྟེ་ལས་གསུངས་སོ།། དེ་
ལྟར་ན་”སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་”ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་”རྣམ་
རྟོག་འགགས་ཤིང་”མི་འཇུག་པས།” རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པར་ཞུགས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་གོ་འཕང་དེ་ནི་དང་པོར་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་”སྐྱེ་ཡིས་མངོན་
སུམ་དུ་”མཛད་པ་སྟེ་བརྟེས་པར་”ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།” རྣམ་
ཚོའི་འགྲུང་ལས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་བྲངས་
པ་སྒྲུང་དོ།།

སེམས་འགགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཚིག་གསལ་ལས།
”མདོ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡང་
མེད་ན། ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས།” ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་རྣམ་
རྟོག་མེད་པ་ལ་གསུངས་པ་དང་། འདིར་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། “ཞི་བའི་དོན་

སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་"བཤའ་ནས། ཞི་བ་དེ་ཡིན་ཡང་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མཛད་རྒྱས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔེར། "དཔག་བསམ་གྱི་
ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཚོར་བུ་བཞོད་པའི་མཐར། འདི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་
ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཚོར་བུ་ལྟར།"
ཞེས་རྣམ་རྟོག་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་
པས། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཁྱེད་སྲུ་འདྲེན་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་
མ་རྟོགས་པའི་སྐྱར་འདེབས་ཆེན་པོ་འོ། །

གཉིས་པ།

ཕོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ནི།

ཙ་བ། ཞི་སྐྱ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར་གསལ་གྱུར་ཅིང་།།
ཡིད་བཞིན་ཚོར་བུ་ཇི་བཞིན་རྣམ་མི་རྟོག།
འགྲོ་གྲོལ་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་འགྱུར་སྤང་ཉལ། །
འདི་ནི་སྐྱོས་དང་བྲལ་ལ་སྤང་བར་འགྱུར།།

སྐྱ་གང་གིས་ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཕོངས་སྐྱ་འདི་ནི། "སེམས་
སེམས་བྱུང་"གི་རྟོག་པ་དང་"བྲལ་བས་"ན་ཞི་བའི་སྐྱ་འོ།། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་"སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་རྒྱས་པ་གསལ་བར་

བྱེད་པ་ནི། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལྟ་བུ་དང། ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུ་ཇི་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་གདུལ་བྱའི་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་རོ། །སྐྱུ་འདི་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོལ་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་གདུལ་བྱའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་འབྱོར་པའི་སྐད་དུ། ཉག་ཏུ་ཡུན་རིང་པོར་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་པ་དང་རྣམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཚུལ་འདིས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་ན་མངོན་ཅིང་རྣམ་
པར་བཞུགས་སོ།།"

ཙ་བ། འདི་ནི་སྐྱོས་དང་བྲལ་ལ་སྐྱང་བར་འགྱུར།།

ལོངས་"སྐྱུ་འདི་ནི་བྱང་སེམས་སྐྱོས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། རང་གི་
ཚོགས་གཉིས་ལས་ཤེས་རབ་དྲི་མ་མེད་པའི་མེ་ལོང་ཐོབ་པའི་ས་ཐོབ་པ་
རྣམས་ཁོ་ན་ལ་སྐྱང་བར་འགྱུར་གྱི། སྐྱོས་པ་དང་བཅས་པ་"སོ་སྟེ་"རྣམས་
ལ་ནི་"དངོས་སུ་"སྐྱང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།"

སྐྱབས་འགོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང། "སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་
གྱི་སྐྱུ། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་དག་གིས་འབར། །འགྲོ་བ་རང་གི་མོས་པ་ཡིས།།
དབང་གིས་སྐྱ་ཚོགས་སྐྱུ་འཇིན་གང། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་ཚད་མེད་
ལས། །འབྱུངས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱིས། །
མཐོང་བར་གྱུར་ན་སྐྱུ་དེ་ཡིས། །ཚོས་ཀྱི་རྫོགས་ལོངས་སྐྱོད་འདི་ནི། །རྒྱལ་

བ་ནམས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ཡིན།། "ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ།

རྒྱ་མ་ཐུན་གྱི་སྐྱེ་བ་འད་པ་ལ་གསུམ།

སྐྱེ་དང་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་བྱ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་།
གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྐྱུར་
བ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་བ་འད་པའོ།།

དང་པོ།

སྐྱེ་དང་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་བྱ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་
ཚུལ་ནི།

ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའམ་སྐྱེ་བ་འད་པའི་གཟུགས་སྐྱེའི་མ་ཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་
རུང་སྟེ། "སྐྱེ་བ་འད་པའི་"ལོངས་"སྐྱེ་ལས་གཞན་ཏུ་གྱུར་བ་"སྐྱེ་ལ་པའི་
སྐྱེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཚོས་ལོངས་ཀྱི་"རྒྱ་མ་ཐུན་པ་"སྟེ་འབྲས་བུའི་"སྐྱེ་གང་དག
སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་རྒྱས་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་མ་ཐུའི་ཁྱད་པར་བསམ་
གྲིས་མི་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བ་འད་པ།"

ཅུ་པ། ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱ་མ་ཐུན།།

གཟུགས་སྐྱེ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་སྐབས།།

སྒྲུབ་འགགས་གསལ་དང་མ་འཚོལ་བྱང་ཚུལ་ནི།།

མ་ལུས་གྱིས་བཀྲ་མཐའ་དག་སྟོན་པར་མཛད།།

ཐུབ་པའི་དབང་པོས་ཚོས་མོངས་གྱི་སྐྱེ་དེའི་རྒྱ་མཐུན་པའི་གཟུགས་
སྐྱེ་གཅིག་ལ། "འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་"ནས་གྱི་"རང་གི་སྐྱེ་བའི་གནས་
སྐབས་ད་ལྟ་འགགས་ཟེན་པ་སྟོན་གྱི་བྱང་བའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། གསལ་བ་དང་མ་འཚོལ་བ་སྟེ་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར། སྒྲུབ་གྱི་བྱང་
ཚུལ་ནི་མ་ལུས་པས་བཀྲ་བ་མཐའ་དག་མེ་མོང་ཤེན་ཏུ་དག་པ་ལ་གཟུགས་
བརྟན་སྒྲུབ་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་གྱིས་བྱུང་བར་སྟོན་པར་མཛད་དོ།།"
"བཅོམ་སྟན་འདས་གྱིས་སྟོན་སྐྱེན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྐྱོད་པ་ན།"

ཅུ་བ། སངས་རྒྱས་ཞིང་ཇི་འདྲར་ཐུབ་དབང་དེ་དང་།།

དེ་དག་སྐྱེ་སྐྱོད་མཐུ་སྟོབས་ཇི་འདྲ་དང་།།

ཉན་ཐོས་དག་འདུན་ཇི་སྟེད་ཇི་སྟེད་དང་།།

བྱང་ཚུབ་སེམས་རྣམས་དེར་གཟུགས་ཇི་འདྲ་དང་།།

"སངས་རྒྱས་གང་ལ་བསྟེན་བཀྲར་གང་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
གྱི་ཞིང་བེ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་ཅན་ཚུ་ཞིང་ཀུན་ནས་

ལྷུ་མ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བུ་ཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་མངོས་པ་ཇི་འདྲ་
བ་ཞིག་ན། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་བསྟམས་པ་སོགས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་དང་སྐྱོད་པའི་མ་ཐུ་དང་སྟོབས་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་
ཇི་འདྲ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འཁོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་འདུས་པ་ཇི་སྟེད་
པ་དང་། ཚོས་ལ་ནན་ཉན་གང་བྱས་པས་དགོ་འདུན་དེར་གྱུར་པ་ཇི་སྟེ་བ་
སྟེ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
གཟུགས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་དང་། ཚོས་གོས་དང་ཟས་དང་གནས་ལ་
སོགས་པ་ཉེ་བར་སྐྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཇི་འདྲ་བ་དང་།”

ཅུ་བ། ཇི་འདྲའི་ཚོས་དང་དེར་བདག་ཇི་འདྲ་དང་།།
ཚོས་ཐོས་སྐྱོད་པ་གང་ལ་སྐྱེད་པ་དང་།།
སྐྱིན་གང་ཇི་ཅམ་དེ་དག་ལ་ལུལ་བ།།
དེ་ནི་མ་ལུས་སྐྱེ་གཅིག་ལ་སྟོན་མཛད།།

“ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་ལ་བརྩམས་ནས་ཚོས་ཇི་འདྲ་བ་བསྟན་
པ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་ཉིད་བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་སྟོ་
དང་ལྡན་པ་བྱིས་པ་དང་། རབ་བྱུང་དུ་གྱུར་པ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། ཚོས་ཐོས་ནས་
བསྐྱབ་པའི་གཞི་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། བྱང་

སེམས་གྱི་སྐྱོད་པ་གང་ལ་སྐྱོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དང་
ཉན་ཐོས་དེ་དག་ལ་བཟའ་བ་དང་ཚོས་གོས་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ལ་སོགས་
པའི་སྐྱིན་པ་གང་དུས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དང་། ཚད་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཕྱལ་བ་དེ་ནི་
མ་ལུས་པར་སྐྱ་གཅིག་ལ་སྐྱོན་པར་མཛད་དོ། །”

ཅ་བ། དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཅོམ་ཉིང་འཛིན་དང་།
ཤེས་རབ་སྐྱོད་ཆེ་སྒྲར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་།
མ་ཚང་མེད་དེ་དག་..... །།

དེ་སྟར་”སྐྱིན་པའི་པར་སྐྱིན་ལས་བརྩམས་པའི་བྱང་བའི་མཐའ་སྐྱོན་
པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་དང་། བཅོམ་འགྲུས་
དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་པར་སྐྱིན་ལ་སྐྱོན་སྐྱོད་
པའི་ཆེའི་སྒྲར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དེ་དག་སྐྱ་གཅིག་ལ་
སྐྱོན་པར་མཛད་དོ། །” ཞེས་གོང་དུ་སྐྱིན་པ་ལ་བཞུགས་པ་དང་སྐྱར་བར་བྱའོ།།

”སྐྱ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་པ་ལྟ་ཞོག་
གི་འོན་ཀྱང་སྐྱོན་གྱི།”

ཅ་བ། .....ཉིང་སྐྱོད་པ་ཀུན་།།

སྐྱ་ཡི་བ་སྐྱའི་ཁུང་བུར་འང་གསལ་བར་སྟོན།།

ཉིད་གྱི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྐྱ་ཡི་བ་སྐྱའི་ཁུང་བུར་ཡང་གསལ་བར་སྟོན་པར་
མཛད་དོ།།

གཉིས་པ།

གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྐྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་ནི།

ཅུ་བ། སངས་རྒྱས་གང་དག་འདས་དང་འབྱུང་འགྱུར་གང་།།

གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར།།

གདངས་མཐོན་ཚོས་སྟོན་སྐྱབས་བསྐྱེད་གྱིས་བཟུང་བའི།།

འགོ་དབྱུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་བཞུགས་པ་དང་།།

སངས་རྒྱས་གང་དག་སྐྱུར་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་
འགྱུར་བ་གང་དང་། སངས་རྒྱས་གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་
པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོས་ཚོས་སྟོན་པས། སྐྱབས་བསྐྱེད་གྱིས་བཟུང་
བ་སྟེ་གཟེར་བའི་འགོ་བ་རྣམས་དབྱུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་
པ་དང་།

ཙུ་བ། དང་པོའི་ཐུགས་བརྩུང་བྱང་ཆུབ་སྣང་པོའི་བར།
དེ་དག་སྐྱོད་ཀྱིན་དངོས་རྣམས་མིག་འཕྲུལ་གྱི།
རང་བཞིན་མཐུན་ནས་བདག་བཞིན་བ་སྐྱ་ཡི།
ཁྱང་བྱུང་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན།

དང་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བརྩུང་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་སྣང་པོའི་བར་དུས་
གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་དེ་དག་གི་སྐྱོད་པ་ཀུན། བདག་གི་སྐྱོད་ཚུལ་ཀུན་སྟོན་པ་
དེ་བཞིན་དུ། བ་སྐྱ་ཡི་ཁྱང་བྱུ་གཅིག་དུ་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་
པར་རུས་ཏེ། “མིག་འཕྲུལ་མཁན་ཐ་མལ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱགས་དང་
རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཀྱང་། རང་གི་ལུས་ལ་སྐྱོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྐྱ་
ཚོགས་པ་སྟོན་པར་རུས་ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དངོས་པོ་རྣམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་མིག་འཕྲུལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་བདེན་བརྟན་ཁྱེད་པར་མེད་
པར་མཐུན་ནས་དེ་བསྐྱུལ་པ་དུ་མར་གོམས་པར་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྣམ་
འཕྲུལ་དེ་རྣམས་མཛད་མི་རུས་པར་གྱུར་རམ་སྟེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
མཁས་པ་སྐྱ་ཞིག་དེ་འདྲ་བ་དེ་མི་རྟོག་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་བ་བར་
འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེ་འདིའི་སྟོན་ནས་སྐྱག་པར་མོས་པར་བྱའོ།”

ཙུ་བ། དེ་བཞིན་དུས་གསུམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་།

རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་ཀྱི།
སྲོད་དང་དེ་ལྟ་བུ་སྲུང་བའི་གནས་སྐབས་ནི།
ཐམས་ཅད་བ་སྲུང་ཁུང་བུར་གཅིག་ཆེ་སྟོན།

“ཇི་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་སྲོད་པ་དང་སངས་རྒྱས་གཞན་ཀྱི་སྲོད་པ་རྣམས་
དུས་གཅིག་ཏུ་བ་སྲུང་ཁུང་བུར་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དུས་གསུམ་
ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དང་། དུས་གསུམ་ཀྱི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་
ཉན་ཐོས་མ་ལུས་པའི་སྲོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་མ་སོ་སོ་སྲུང་བའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི། བ་སྲུང་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་དུས་
གཅིག་གི་ཆེ་སྟོན་པར་རུས་སོ།”

གསུམ་པ།

བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྐྱར་བ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤའ་བ་ནི།

དེ་ལྟར་“སྲུང་གསུམ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤའ་བ་ནས་རྣམ་ཉོག་མི་
མངའ་ཡང་བཞེད་པ་ལ་མངའ་འཕེལ་དབང་བསྐྱར་བ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤའ་བ།”

ཅུ་བ། དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་འཇུག་པ་ཡིས།

རྩལ་གཅིག་ལ་ཡུལ་མཁའ་གཏུགས་འཛིག་ཏེན་དང་།
འཛིག་ཏེན་མཐའ་ཡས་ཕྱོགས་ཁྲབ་རྩལ་སྟོན་མོད།
རྩལ་རགས་མི་འགྱུར་འཛིག་ཏེན་སྤ་མི་འགྱུར།

དེ་མ་མ་ལུས་བས་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འདི་ནི། “བཞེད་
བ་ཚམ་གྱི་འཇུག་བ་ཡིས་ཏེ་དེའི་སྟོན་ས་ནམ་མཁའ་ཡི་མཐས་གཏུགས་
པའི་འཛིག་ཏེན་རྣམས་རྩལ་སྤ་རབ་གཅིག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱོན་ལ་སྟོན་བར་བུས་
ལ། འཛིག་ཏེན་མཐའ་ཡས་བ་སྟེ་མ་ལུས་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁྱོན། རྩལ་
སྤ་རབ་གཅིག་གིས་ཁྲབ་བ་ཡང་སྟོན་བར་མཛད་པ་ན། རྩལ་གཅིག་པོ་དེ་
རགས་བ་ཆེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འཛིག་ཏེན་སྤ་བ་སྟེ་ཆུང་བར་ཡང་མི་
འགྱུར་ལོ། དེ་བཞིན་དུ།”

ཅ་བ། རྣམ་ཏོག་མི་མངའ་བའི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་མཐའི་བར།
སྐད་ཅིག་དེ་དེ་ལ་སྟོན་སྟོན་མོགས།
དེ་སྟེད་སྟོན་བ་དེ་སྟེད་འཛམ་བུ་གྲིང་།
མ་ལུས་རྩལ་གང་དེ་སྟེད་ལ་གྲངས་མེད།

“རྣམ་བར་ཏོག་བ་མི་མངའ་བའི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་བ་འཁོར་བའི་མཐའི་
བར་དུ། སྐད་ཅིག་དེ་དེ་ལ་སྟོན་སྟོན་མོགས་བ་དེ་སྟེད་སྟོན་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་

གངས་ནི། འཛམ་བུ་སྒྲིང་མ་ལུས་བ་ན་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་གངས་གང་ཇི་སྟེད་
ཡོད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ལ་མེད་དོ།།

སྤ་མ་ནི་ཡུལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ། འདི་ནི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ།།

གཉིས་པ།

སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི།

སྟོབས་བརྩ་མདོར་བསྟན་པ། དེ་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད། ཡོན་ཏན་
ཀྱང་བརྗོད་མི་རུས་པའི་ཚུལ། ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་པན་ཡོན་བསྟན་
པའོ།།

དང་པོ།

སྟོབས་བརྩ་མདོར་བསྟན་པ་ནི།

"སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་སྟོབས་བརྩས་རབ་ཏུ་སྤེ་བའི་སྤྱིར་ན། དེའི་རྣམ་
པར་དགྱེ་བ་ཆ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བཤད་པ།"

ཅུ་པ། གནས་དང་གནས་མིན་མཚུན་སྟོབས་དང་།།

དེ་བཞིན་ལས་རྣམ་སྤྲིན་སྟོབས་དང་།།

མོས་པ་སྣ་ཚོ་གས་བྱུགས་ཚུད་དང་།།

སྣ་ཚོ་གས་ཁམས་ནི་མཁྱེན་སྟོབས་དང་།
དེ་བཞིན་དབང་མཚོ་ག་མཚོ་ག་མ་ཡིན།།
མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་དང་།།

ཐུབ་པའི་སྟོབས་ལ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣོན་པ་སྟོ་སྟེ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། མོས་པ་
སྣ་ཚོ་གས་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྟོབས་དང་། ཁམས་ནི་སྣ་ཚོ་གས་པ་མཁྱེན་
པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་མཚོ་ག་དང་མཚོ་ག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་
པའི་སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་།

ཅུ་བ། བསམ་གཏུན་རྣམ་ཐར་ཉིང་འཇིན་དང་།།
སྟོམས་པར་འདུག་སོགས་སྟོ་སྟོབས་དང་།།
སྟོན་གནས་བྲན་པ་མཁྱེན་པ་དང་།།
དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྟེ་སྟོ་དང་།།
ཟག་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་སྟོབས་ཉེ།།
སྟོབས་ནི་བཙུ་པོ་འདི་དག་གོ།།

བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་
འཇུག་པ་སོགས་སློབ་སྟེ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱ་
བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་
སློབ་སྟེ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་རྣམས་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་སྟེ།
སྟོབས་ནི་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཏུ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ།

དེ་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤམ་པ་ལ་གཉིས།

གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྟ་བུ་བཤམ་པ་དང་།
ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྟ་བུ་བཤམ་པ་ལོ།

དང་པོ།

གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྟ་བུ་བཤམ་པ་ནི།

ཅུ་བ། རྒྱ་གང་ཞིག་ལས་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་བ།

དེ་ནི་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།

བཤམ་པ་ལས་བསྐྱོད་གནས་མིན་ཤེས་བྱ་མཐུན་ལས་པ།

མཐུན་པ་ཐོགས་པ་སྐྱངས་པ་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་བཤམ།

རྒྱ་གང་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་
དེ་ནི་འབྲས་བུ་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མཐེན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་ཏེ།

“དཔེར་ན་མི་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྐྱེན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་།
འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་ལམ་ལས་སྤང་འདས་འཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ།། དེ་
ལྟར་བཤད་པ་ལས་བརྒྱུ་བ་ནི་གནས་སྐྱེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དགེ་བ་
ལས་རྣམ་སྐྱེན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས་ལས་
དབང་གིས་སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་འགྲུབ་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་གོ་སྐབས་མེད་
པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འདྲ་བའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་
པ་མཐེན་པ་ལ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་གནས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པ་མཐེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །”

ཅུ་བ། འདོད་དང་མི་འདོད་དེ་ལས་བརྒྱུ་བ་དང་ཟད་དངོས་ཀྱི།།
ལས་དང་དེ་ཡི་རྣམ་སྐྱེན་ཤེས་ཏུ་སྣ་ཚོ་གསལ་ལའང་།།
མཐེན་པ་རུས་མཐུ་ཐོགས་མེད་སོ་སོར་འཇུག་འགྱུར་བ།།
དུས་གསུམ་ཤེས་བྱ་བྱུང་མཛད་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་འདོད།།

འདོད་པ་སྟེ་དགེ་བ་དང་མི་འདོད་པ་སྟེ་ལས་མི་དགེ་བ་སྟེ་མ་འདྲེས་པ་

གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ལས་བརྗོད་པ་སྟེ་ལས་འདྲེས་མ་དང་། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ལས་ངན་པ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ལས་
རྣམས་དང་། ལས་དེའི་རྣམ་སྟོན་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་ལའང་།
མཁྱེན་པ་རྣམས་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་སོ་སོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ། དུས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཁྲུབ་པར་
མཛད་པ་དེ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།

ཅུ་བ། འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདོད་པ་ནི།།
ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོ་གསུམ་དམན་འབྲིང་གང་ཡང་ཁྲུད་འཕགས་འདོད།།
དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གཡོགས་མོས་ལའང་མཁྱེན་པ་ནི།།
དུས་གསུམ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ཁྲུབ་པ་སྟོབས་ཞེས་བྱ།།

“འདོད་ཆགས་དང་དེས་མཚོན་ནས་ཞེ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་
མོངས་དང་། སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་
བ་སྟེ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདོད་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་
ཚོ་གསུམ་པ་དམན་པ་དང་། འབྲིང་དང་གང་ཡང་ཁྲུད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
འདོད་པ་དང་། མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྒྲུབ་བཤུགས་པའི་མོས་པའི་ས་བོན་གཡོགས་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་མོས་པ་

ལའང་། མཁྱེན་པ་དུས་གསུམ་དུ་འགོ་བ་སྟེ་འཇུག་པས་མོས་པའི་ཤེས་བྱ་མ་
ལུས་པ་ཁྱབ་པ་ནི། མོས་པ་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།།”

ཅུ་བ། སངས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་ལ་མཁམས་རྣམས་ཀྱིས།།
མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས།།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང་།།
རྣམ་ཀུན་ཁམས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་འཇུག་སྟོབས་སུ་འདོད།།

སངས་རྒྱལ་ཁམས་མཐའ་དག་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁམས་པ་
རྣམས་ཀྱིས། མིག་དང་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་རྣ་བ་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱག་
དང་། གཟུགས་ནས་ཚོས་ཀྱི་བར་དུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུག་དང་། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རྣམ་
པ་ཀུན་ཀྱི་བྱང་པར་རྣམས་ལ།   རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་
པ་མཐའ་ཡས་པ་འཇུག་པ་ནི།   ཁམས་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
འདོད་དོ།།

ཅུ་བ། ཀུན་དུ་རྫོགས་སོགས་ཆེས་རྫོ་ཉིད་ནི་མཚོག་བཞེད་ལ།།

འབྲིང་གནས་སྐབས་དང་རྒྱལ་ཉིད་མཚོག་མིན་པར་བཤམ་དང་།།

མིག་ལ་སོགས་དང་ཕན་ཚུན་སྐྱབ་རུས་ཚུད་པ་ལ།།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་སྟོབས་སྲུ་གསུངས་།།

“ཡང་དག་མིན་པ་སྟག་པར་སྟོ་འདོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་ཉོག་པ་ནི།
 ཆགས་སོགས་སྐྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་པོ་ལོ། །སོགས་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་པ་དད་པའི་དབང་པོ་སོགས་ཆེས་རྣོ་བ་ཉིད་ནི་མཚོག་ཏུ་བཞེད་ལ།
 དབང་པོ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་དང་། དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཚུང་རུའི་གནས་
 སྐབས་ནི་མཚོག་མིན་པར་བཤམ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
 ཉེར་གཉིས་དང་། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་འབྲས་བུ་ཚུབ་པ་སྟེ་སྐྱབ་རུས་
 པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་
 པ་མེད་པ་དེ་ནི་དབང་པོ་མཚོག་དང་མཚོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སྲུ་
 གསུངས་སོ།།”

གཉིས་པ།

ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྡེ་
 བཤམ་པ་ནི།

རྩ་བ། ལམ་འགའ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི།།

བྱང་ཚུབ་དང་ནི་ཉན་ཐོས་བྱང་ཚུབ་ཡི་དྲགས་དང་།
དུད་འགོ་ལྷ་མི་རྣམས་དང་དཔྱལ་ལ་སོགས་འགོ་བ།
དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།

“ལམ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཉིད་དུ་འགོ་བ་དང་།   ལམ་འགའ་ཞིག་
རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་དང་།   འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཚུབ་དུ་འགོ་བ་
དང་། ཡི་དྲགས་དང་དུད་འགོ་དང་ལྷ་དང་མི་དང་དཔྱལ་བ་རྣམས་སུ་འགོ་བ་
དང་། སོགས་གྱིས་ནི་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པའི་ལམ་ལ་སོགས་
བ་རྣམས་བ་སྣ་ཚོ་གསལ་བ་སྟོན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་
པ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
འདོད་དོ།”

ཅུ་བ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་རྣམས་འགྲོར་གྱེ་བྲག་ལ་ཐ་དང་།
བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་གང་ཞི་གནས་གང་དག་དང་།
སྟོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་གྲུར་བ།
དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད།

“འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྣམས་འགྲོར་པའི་གྱེ་བྲག་ལ་
སྟེ་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་དུ་དགྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་

དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། གང་ཞི་གནས་གང་དག་སྟེ་ཉིང་དེ་འཇིན་
དང་། ལྷོ་མས་འཇུག་གི་བྱང་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་
མཐར་གྱིས་གནས་པའི་ལྷོ་མས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཀུན་གྲང་དེ་དག་
ལ་མཐུན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་འདི་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་
གྲང་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།།”

ཙ་བ། ཇི་སྟོན་གཉི་ཟུག་དེ་སྟོན་སྟོན་གནས་འདས་བདག་དང་།
སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྟོན་པའི་སེམས་ཅན་ནི།
ཇི་སྟོན་དེ་སྟོན་མཐའ་ཡས་གཞིར་བཅས་ཡུལ་སྟོབས་དང་།
བཅས་རྣམས་ལ་སྟོ་གང་དང་གང་ཡིན་སྟོབས་སུ་བཤད།།

“ཇི་སྟོན་གཉི་ཟུག་དེ་སྟོན་པ་སྟེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཐོག་
མ་མེད་པའི་སྟོན་པར་གནས་པ་ན། འདས་པའི་དུས་སུ་བདག་དང་སེམས་
ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྟོན་པའི་སེམས་ཅན་ནི། ཇི་སྟོན་པ་དེ་སྟོན་གྱི་སེམས་
ཅན་མཐའ་ཡས་པ། གཞི་སྟེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་བྲན་པ་དང་། རང་དང་གཞན་
རྣམས་ཁ་དོག་འདི་འདྲ་བར་གྱུར་ཞེས་བྲན་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་བྲན་
པ་དང་། འདི་འདྲ་ཞིག་ནས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བྲན་པ་ནི། ཡུལ་
སྟོབས་དང་བཅས་པར་བྲན་པ་སྟེ་བྲན་པའི་ཡུལ་དེ་རྣམས་ལ་སྟོ་ཐོགས་པ་

མེད་པ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ལྷོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མཚུན་
པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།།”

ཙུ་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་དང་།།
སྐྱེ་གང་འཇིག་རྟེན་ལ་གནས་ནས་མཁའི་མཐར་ཐུག་དང་།།
བཟླ་མང་དེ་ལ་མཚུན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་ཡིས།།
མ་ཆགས་རྣམ་ཀུན་ཡོངས་དག་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།།

“སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ཡུང་ཕོ་
ཉིང་མཚམས་སྐྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་གང་རྣམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པའི་འཇིག་རྟེན་
ལ་གནས་པ་སྣ་ཚོ་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱི་བཟོ་བོས་བཟླ་བར་བྱས་པ་མང་པོ་དེ་
ལ་དུས་དེར་མཚུན་པ་རྣམས་ཀུན་ཡོངས་སུ་དག་པས་མ་ཆགས་པ་སྟེ་མ་
ཐོགས་པར་འཇུག་པ་ཡིས། ཡུང་ཕོ་མཐའ་ཡས་པ་མཚུན་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་
བ་མཚུན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།”

ཙུ་བ། རྣམ་ཀུན་མཚུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱུར་དུ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི།།
ཉོན་མོངས་དག་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་འཇིག་འགྲུང་དང་།།
སྟོབ་མ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་སྟོ་ཡིས་འགོག་པ་གང་།།

དེ་ལ་མཐུན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།།

ནམས་པ་ཀུན་མཐུན་པའི་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དག་ནི། བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་སྟེ་བཙུན་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་རང་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་སྟོ་སྟེ་བག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་སྟེ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་"དེ་ལ་མཐུན་པ་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི། མཐའ་ཡས་པ་བག་པ་བད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།"

ལྷུང་དུ་ཞེས་པ་ནི་བག་ཆགས་སྟག་མ་ཤེན་དུ་སྤྲོ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྤངས་པར་སྟོན་པའོ། །འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ནི། འགྲེལ་བ་ལས། "གང་གིས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་འབག་པར་བྱེད་ཅིང་བསྐྱོ་བར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་ལྷུང་བྱུག་པ་དང་། ལོ་མས་པ་དང་། རྩ་བ་དང་། བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་གངས་དག་གོ།" ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཉན་རང་དག་བཙུན་པས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བག་ཆགས་དེ་སྟོང་མི་རུས་པར་གསུངས་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལ།" ཞེས་ཤེས་སྤྱོད་ཏུ་ཡང་གསུངས་སོ།།

ལྷུགས་འདི་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཇིག་ནི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པས།

ཤེས་སྐྱིབ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ།
 འདི་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གྱིས་གཞན་དུ་ཤེས་སྐྱིབ་གྱི་ངོས་འཛིན་གསལ་
 བར་མ་གསུངས་པས། འདིར་གསུངས་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཡང་
 འགྲེལ་པ་ལས། "མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་
 དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་སྣོན་པར་
 འགྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།" ཞེས་གསུངས་པས་ཉན་རང་དགྲ་
 བཅོམ་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་གྱི་ས་བོན་བཟང་པར་གསུངས་
 པའི་ཉོན་མོངས་གྱི་ས་བོན་ནི། འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་གྱི་བག་ཆགས་
 དང་མི་གཅིག་གོ། །བག་ཆགས་འདི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ནི་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་སྣོན་གསལ་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་འགག་པ་ལ་
 སྣོན་གསལ་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ། དེ་ཐོག་མར་སྒྲུངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་
 སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་ལོ། །དེའི་སྤྱིར་རྣམ་པ་ཀུན་
 མཐུན་པའི་སྣོན་གསལ་གྱིས་འཛིན་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྣོན་གསལ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་མཐུན་པར་གསུངས་
 པ་ནི་མངོན་གྱུར་དུ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་ཤུགས་ཉོན་གསལ་
 མི་རུང་བས་སྒྲུང་ནས་མཐུན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཐུན་
 པ་འདིའི་ཤུགས་མིན་པ་ནི་རིགས་པ་དུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་༥༠ལས་གསལ་
 བར་བཤད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་ད་ལྟར་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་པའི་ཤུགས་ལ་
 འདས་མ་འོངས་གཉིས་འཇུག་པ་ཡང་མིན་ལོ། །འདི་ཡང་ཉི་མ་དེ་རིང་ལྟ་བུའི་

དུས་ད་ལྟ་བུ་འདིའི་དུས་སྟུ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་
པས་དུས་དེར་དེ་གཉིས་མ་གཞལ་ཡང་། དེ་རིང་གི་དུས་མཚུན་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་ཐམས་ཅད་མཚུན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་
ས་བོན་གྱི་དུས་ཀྱི་སྐུ་གུ་དེ་ས་བོན་གྱིས་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ས་བོན་གྱིས་སྐུ་གུ་
སྐྱེད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ།

ཡོན་ཏན་ཀུན་བརྗོད་མི་རུས་པའི་ཚུལ་ནི།

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་པ་ནི། "སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱིས་
བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པར་སྐྱེ་ཆེ་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་
གཞན་མི་འདའ་བར་སྐྱེན་པ་སྐྱེན་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་
མི་འགྱུར་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སྟོས།

དེས་ན་རང་སངས་རྒྱལ་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་མཐའ་
ཕྱིན་པར་ཤེས་པའམ་བརྗོད་པར་རུས་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས། དོན་
འདི་ཉིད་དཔེའི་སྟོན་ས་བཤད་པ།"

ཅུ་བ། རྣམ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆེན་ལྗོན་པར་མི་འགྱུར་གྱི།

འདིར་ནི་རང་མཐུ་ཟད་པས་ལྗོན་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན།

སྟོན་མ་དང་བཅས་སངས་རྒྱལ་སྐས་རྣམས་སངས་རྒྱལ་གྱི།

ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་ལྟར་མཐའ་ཡས་མ་བརྗོད་ལྡོག་པར་འགྱུར།།

“འདི་ལྟར་ནམ་མཁའ་འདབ་གཤོག་ཡངས་པའི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་ཀྱིས།
པ་རོལ་གཞོན་པ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་ན། ནམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་བད་
བས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི་འདིར་ནི་འཕྱར་
འཕྱར་བས་ནམ་ཞིག་ན་རང་གི་མཐུ་སྟོབས་བད་བས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་
བཞིན་དུ། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེ་དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐས་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའ་ལྟར་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་མ་བརྗོད་པར་ལྡོག་པར་
འགྱུར་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རྗོགས་པས་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་སྟོའི་སྟོབས་ཉམས་
བས་ཡིན་ལོ།།”

ཅུ་བ། དེ་སྤྱིར་བདག་འདྲས་སྟོན་ཡོན་འདི་དག་ཅི།།
ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་རུས་འགྱུར་རམ།།
འོན་ཀྱང་དེ་དག་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས།།
བཤད་སྤྱིར་དོགས་སྤངས་རྩུང་བད་ཅ་མ་ཞིག་སྐྱས།།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗོགས་པར་བརྗོད་མི་རུས་པ་དེའི་སྤྱིར་
འགྲེལ་པ་མཛད་པ་བདག་འདྲ་བས་སངས་རྒྱས་སྟོན་གྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་

ནི་ཅི་ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་སྟེ་མི་རྒྱས་སོ།། "དེ་
སྟར་བདག་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་ཅུ་ཅམ་ཞིག་
ཤེས་པའང་མེད་པ་འོན་ཀྱང་། བདག་གིས་དྲོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཚམ་ཚོམ་
མེད་པར་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་སྤྲོས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་འཕགས་
པ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཀྱིས་བཤམ་པའི་སྤྱིར་ཉེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལོ།།"

བཞི་པ།

ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ནི།

རྩ་བ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།།

ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་རྒྱ་ཆེའོ།།

ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ཤེས་པས།།

ཡོན་ཏན་འདི་དག་འཕྲོབ་པར་འགྱུར།།

"མདོར་བསྟུན་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཟབ་མོ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་
དང་། གཞི་དང་ལམ་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

དེ་ལས་གཞན་པ་ས་བརྟུ་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་
བཤམ་པ་རྣམས་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལོ།།"

དེ་འདྲ་བའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་
པས་ནི། དོན་དེ་གཉིས་ཤེས་ནས་བསྐྱོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
གཉིས་པོ་འདི་དག་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ།

གསུམ་པ།

སྐྱུ་སྐྱུ་བསྟན་པ་ནི།

"ད་ནི་སྐྱུ་ལ་བའི་སྐྱུ་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་
ཐབས་ཐུན་མོང་བ་འབྱུང་ཞིང་། སོ་སྐྱུ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་
འབྱུང་བ། བདེ་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་བ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བཤད་པ།"

ཙ་བ།

སྐྱུ་ཡང་མི་གཡོའི་སྐྱུ་མངའ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་ཕྱོན་ནས་སྐྱུ་རྣམས་ཀྱིས།
གཤེགས་པ་དང་ནི་བསྐྱུམས་དང་བྱང་ཚུབ་ཞི་བའི་འཁོར་ལོའང་སྟོན་པར་མཛད།

དེ་སྐྱུ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གཡོ་བག་སྐྱོད་ཅན་རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི།

མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་སྤྲུའུ་རྗེས་སྤྲུང་ན་འདས་པར་བགྱི་བར་མཛད།

"ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་བརྟེན་སྐྱུ་བེན་གྱང་སྐྱུ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ལས་མི་གཡོ་བའི་སྐྱུ་མངའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྐྱེད་ས་སྐྱེད་

སྲིད་པ་གསུམ་དུ་སྒྲོན་ནས། སྐྱལ་པའི་སྐྱུ་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་མི་
ཡུལ་དུ་གཤེགས་པ་དང་ནི། བསྟན་པ་ལ་སོགས་པས་ཡབ་ཡུམ་དང་སྲས་
དང་འབྲེལ་བར་སྟོན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་པ་ཞི་བ་སྤང་འདས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་
འཇུག་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའང་དབང་པོ་དང་འཚམ་པར་སྟོན་པར་མཛད་
དོ།།”

ཅ་ག། དེ་ལྟར་སྤོང་གིས་འཇིག་རྟེན་གཡོ་བག་སྤོང་ཅན་རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི།།

མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་སྤྲུགས་རྗེས་སྤང་འདས་པར་བགྱི་བར་མཛད།།

དེ་ལྟར་སྤོང་གིས་འཇིག་རྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སྤོང་པ་སྐྱ་
ཚོགས་པ་ཅན་རེ་བ་སྟེ་སྤོང་པའི་ཞགས་པ་ནི་མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་
པ་གྲགས་པ་དང་པན་ལན་བཞེད་པ་སོགས་ལ་མི་སྟོས་པའི་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་
པོས་སྤང་འདས་པར་བགྱི་བ་སྟེ་འགོད་པར་མཛད་དོ།།

གཡོ་བག་སྤོང་ཅན་ཞེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལ། སྐྱ་ཚོགས་
སྤོང་ཅན་ཞེས་འབྱུང་བ་འབྲེལ་པ་དང་མ་སྤྲུག་ནོ། །

བཞི་པ།

ཐེག་པ་གཅིག་དུ་བསྐྱབ་པ་ནི།

“དེ་ལྟར་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤའ་ནས། ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཐེག་
པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤའ་བ་།།”

ཙམ་གྱི་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་ཇི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི།

ལྷུང་བྱེད་གཞན་མེད་ཚོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྲུར་དབྱེ་ལའང་བསྟོན་མིན་ཞིང་།

དེ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་སློབ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་པ།

དེ་ཡི་སྤྱིར་ན་སྤོང་གིས་འགྲོ་ལ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་དབྱེར་མེད་བསྟན།

རྒྱ་མཚན་"གང་གི་སྤྱིར་ན་འདི་ན་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་
བ་ལས་གཞན་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་ཇི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། ལྷུང་བྱེད་བ་སྟེ་
གཙོ་བོར་གྲུར་བ་མེད་ལ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་
འགྲུར་གྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་བའང་མིན་ཞིང་སྟེ་མིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་སློབ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཡུལ་འཇལ་བའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་བ་མི་འདྲ་
བར་འགྲུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་སྤྱིར་ན། ཐུབ་པ་སྤོང་གིས་གཏུལ་བྱའི་
འགྲོ་བ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གང་དང་ཡང་མི་མཉམ་པ་དབྱེར་མེད་པའི་ཐེག་པ་
གཅིག་བསྟན་ཏེ།"

རི་རྐང་དུ། "འོད་སྤངས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཉོགས་ན་
སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཅིག་ཡིན་གྱི་གཉིས་དང་གསུམ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ།" ཞེས་འགྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ། འཕགས་པས་ཀྱང་། ཚོས་ཀྱི་
དབྱེད་ས་ལ་དབྱེར་མེད་སྤྱིར། །སྤོང་ལ་ཐེག་པའི་དབྱེ་བ་མེད། །ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གཞུག་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་འཇུག་
པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཉོག་གས་པར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་
བད་པར་མི་རུས་པ་ལ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མི་མ་ཐུན་པ་ཆེན་
པོ་མེད་པའི་སྲིར་ན། ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་བགྱོད་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཉོག་གས་མ་ཉོག་གས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཐེག་པ་མི་འདྲ་བ་བཤའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་བད་
པའི་སྲུང་འདས་ཅམ་ཐོབ་ནས། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་འབྲས་བུའམ་
ཐེག་པ་འགའ་ཞིག་བཤའ་བ་ནི། གཤུལ་བྱ་རེ་ཞིག་དང་བའི་སྲིར་གསུངས་
པར་བསྟན་པ་འདི། ལེགས་པར་ཉོག་གས་ན་ཐེག་དམན་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཉོག་གས་པ་མེད་པར་བཤའ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཉོག་གས་པར་འགྱུར་རོ།།

“གལ་ཏེ་གང་ཐོབ་ནས་ལམ་གཞན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་” ཟུང་ན་
ལས་འདས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་ཐེག་པས་ཀྱང་ཟུང་ན་ལས་
འདའ་བར་བསྟན་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་འདི་དགོངས་པ་ཅན་
དུ་བཤའ་བ།”

ཅ་བ། གང་སྲིར་འགྲོ་ལ་ཉེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་སྟོགས་མ་འདི་དག་ཡོད་གྱུར་བ།།

དེ་སྲིར་འདིག་ཉེན་སངས་རྒྱས་སྲོད་ཡུལ་གཏིང་བབ་ལ་འདུག་མི་འགྱུར་ཞིང་།།

བདེ་གཤེགས་གང་སྲིར་སྲོད་ལ་མཁྱེན་རབ་སྲུང་རྗེའི་ཐབས་དང་སྟན་ཅིག་བ།།

མངའ་དང་གང་སྲིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་དགོལ་ཞེས་སྲོད་ཀྱིས་ཞལ་བཞེས་ཏེ།།

“གང་གི་སྲིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་སྐྱེ་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་པོ་

སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལུས་སེམས་ལས་སྐྱ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་
སེམས་ཅན་དང་སྐྱལ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ཆེའི་སྒྲིགས་མ་ལྔ་
པོ་འདི་དག་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པ། དེ་དག་གིས་ལྟག་པར་མོས་པ་བྱེད་པར་དུ་
འཕགས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་གཉེར་
བྱེད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་སྲིར་འཇིག་རྟེན་ཏེ་གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྐྱོད་ཡུལ་ཟབ་པས་གཉིང་དཔག་དཀའ་བ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།”

ཙ་བ། བདེ་གཤེགས་གང་སྲིར་སྐྱོད་ལ་མཁྱེན་རབ་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་དང་སྟུན་ཅིག་པ།
མངའ་དང་གང་སྲིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་དགོལ་ཞེས་སྐྱོད་ཀྱིས་ཞལ་བཞེས་ཏེ།

“གང་གི་སྲིར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྐྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ལ་བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་
བའི་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་དང་སྟུན་ཅིག་པ་མངའ་བ་དང་། གང་གི་སྲིར་སྐྱོན་
བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་སྐྱེ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོལ་བར་བྱའོ་
ཞེས་སྐྱོད་ཀྱིས་ཞལ་བྱིས་བཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་
ངེས་པར་བསྐྱབ་དགོས་སོ།།”

ཙ་བ། དེ་སྲིར་མཁས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་སྲིང་དུ་ཆས་པའི་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི།
ངལ་བ་ཉེར་སེལ་གྲོང་སྲིར་ཡིད་འོང་བར་དུ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟར།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་འདི་ནི་སློབ་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད།།

སྐྱར་ཞིང་རྣམ་པར་དབེན་ལའང་སློ་སྐྱངས་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས།།

“གང་སྲིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ལ་གོགས་མང་པོ་
ཡོད་ཅིང་། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱང་འདས་ལ་ངེས་པར་དགོད་དགོས་པ་དེའི་
སྲིར། བད་དཀར་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དེད་དཔོན་མཁས་པས་རྒྱ་མཚོ་ན་
གནས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲིང་དུ་ཆས་པའི་ཆེ་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཀྱིས། དུན་རིང་
པོར་བགོད་པའི་ངལ་བ་ཉེ་བར་སེལ་བའི་སྲིར་དུ་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲིང་དུ་མ་སླེབ་
པའི་བར་དུ་གྲོང་བྱིར་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམ་པར་བགོད་པ་སྟེ་སྐྱལ་བ་ལྟར་དུ།”

ཅ་བ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་འདི་ནི་སློབ་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད།།

སྐྱར་ཞིང་རྣམ་པར་དབེན་ལའང་སློ་སྐྱངས་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས།།

“བཙུན་ལྟར་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་རོལ་དུ་ཐེག་
ཆེན་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་འདི་ནི། ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་གྱི་བདེ་བ་
ལ་ཡིད་སྐྱར་བའི་སྲིར་དུ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ངེས་མཚོན་པའི་རང་རྒྱལ་
ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་
ཀྱིས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་སློ་སྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་སྟེ་སྲི་ནས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལྟར་

ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱས་ནས། གདོན་མི་བ་བར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་
དགོས་སོ།།”

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་འདི་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལས། “ཐེག་
པ་གཅིག་ཏུ་བྱང་པར་ནི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ།།” ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལས་ཞེས་པར་བྱའོ།།

ལྷ་པ།

མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བཤའད་པ་ལ་གཉིས།

“མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤའད་པ་དང་།
བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤའད་པའོ།།

དང་པོ།

མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤའད་པ་ནི།

རྩ་བ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་སྤོགས་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཡུལ་དག་ན།།

སྤར་བར་རྟུལ་གྱི་རྟུལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྙེད་པ།།

བྱང་ཆུབ་མཚོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྐྱལ་བའང་དེ་སྙེད་དེ།།

འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྟན་བཤིག་མ་ལགས་སོ།།

སྤྱོད་པ་བཅུ་ཞེ་མ་ལུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་“ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དག་
ཇི་སྟེད་པ་དེ་ན། རུལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རུལ་ཀྱི་གངས་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་
ཇི་སྟེད་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁྲིད་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་མཚོག་རབ་དམ་པར་
གཤེགས་པའི་བསྐྱལ་པ་ཡང་དེ་སྟེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་སློན་དགོ་
ཅ་མ་བསགས་པ་རྣམས་མོས་པར་དཀའ་བའི་སྤྱིར།” ཁྲིད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་
ནི་བསྟན་པར་བཀྱི་བ་མ་ལགས་སོ། །“དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ནི་
བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་འདིར་བཤད་དོ།།”

འདི་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པས་༤༠“འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་སངས་
རྒྱས་གཞན་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས་སོ།།” ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ།
འགྲེལ་པ་ལས་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
རོ། །སྐྱལ་པའི་སྐྱ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཞེས་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་ལ་དགོངས་ཞེས་འཆད་
པ་ཡང་མི་རིགས་ཉེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱར་གཤེགས་པའི་ཚད་དེ་ཅམ་དུ་འདོད་ན་
གང་ཟག་གཞན་སངས་རྒྱ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་སློན་དེར་ཡང་འཇུག་པའི་
སྤྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱ་གཅིག་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་སྐྱ་
མ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོ། སྐར་སངས་མ་རྒྱས་པ་དང་འཚང་རྒྱ་རྒྱའི་
ཚོས་སྐྱ་ཡང་སློན་དུ་ཐོབ་ཐེན་པ་ཉེན་ཏུ་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ།།

དེས་ན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྤྱིར་པོར་གཤེགས་པའི་ཚད་སློན་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་སློན་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱི་ཡུན་ཚད་སློན་པ་མ་ཡིན་པས། སངས་

རྒྱལ་ནས་སྐྱེ་ཡང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྡིང་པོར་སྐྱེ་སྐྱེ་འཚང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་
པའི་གྲངས་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། སངས་
རྒྱལ་ཡུལ་གྲུར་ཞིང་རྣམས་སྤོགས་བཅུ་མ་ལུས་ན། །སྤར་རབ་རྒྱལ་ནི་ཇི་སྟེད་
ཡོད་པ་དེ་སྟེད་དུ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཚོག་གྲུར་སྤོད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་
གྲང་། འགྲུང་འགྲུར་ཞེས་འགྲུང་བ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་
འགྲེལ་བ་འདད་ལྟར་བ་འདད་ན། ཅུ་བ་ལས་གསང་བ་འདི་བ་འདད་པར་མི་བྱ་བར་
གསུངས་པའི་ཡུལ་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ།

བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བའདད་པ་ནི།

ཅུ་བ། རྒྱལ་བ་ཇི་སྟེད་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཚོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར།
འགོ་བ་མིན་ཞིང་རྣམ་མཁའ་རྣམ་འཇིག་འགྲུར་མིན་དེ་སྟེད་དུ།
ཤེས་རབ་ཡུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་སྤོད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་མ་མ་ཡིས།
ཚུལ་ལུགས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྲུར་བ་གང་ལ་མངལ།

“རྒྱལ་བའི་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་ཚེའི་ཚད་ནི་ཇི་སྟེད་དུ་འཇིག་རྟེན་གདུལ་
བྱ་མཐའ་དག་གོ་འཕང་མཚོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགོ་བ་མིན་པ་སྟེ་
སངས་རྒྱལ་སྐྱེ་གྲུར་པའི་བར་དང་། ཇི་སྟེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་

རྣམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡིན་ཏེ།   སངས་རྒྱས་ཀི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྲིན་པའི་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱགས་བཅེ་བ་ཆེན་
པོ་ཡི་མ་མ་ལ་གཏད་པ་ལས་སྐྱར་བ་ཤད་པའི་ཚུལ་ལྷགས་འདི་བྱེད་པས།
དེ་འདྲ་བ་ཁྱོད་ལ་ཞི་བ་སྤྱོད་པ་གཅིག་པར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ་མི་མངའ་
བའི་སྲིད་རོ།།”

“གང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྲིད་
དུ་སྤྱ་མཐའ་མེད་པར་སེམས་ཅན་འདི་དག་གསོ་བར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱགས་རྗེ་དེ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེ་ན།”

ཅ་བ། གཉི་ལྷག་སྐྱོན་གྱིས་འཇིག་ཉེན་ཁ་བས་དུག་བཅས་བ་བ་ཡི།།
སྐྱེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་དེ་ལ་ཁྱོད་བཅེ་ཇི་ལྟ་བུ།།
དེ་ལྟར་དུག་ཚོས་ཉེན་པའི་བྱ་ལ་མ་ཡི་སྤྱག་བསྐྱལ་མི་ན།།

དེས་ན་མགོན་པོ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞིར་གཤེགས་པར་འགྱུར་མ་
ལགས།།”བདེན་འཇིག་གྱི་གཉི་ལྷག་གི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་འཇིག་ཉེན་པ་
རྣམས་ཁ་བས་ཉེ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཚོས་པས།   སྤྱག་
བསྐྱལ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་སྲིད་དུག་དང་བཅས་པ་བ་བ་པོ་ཡི་སྐྱེ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་སྟེ་བདག་གི་བར་བྱས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་བཅེ་བ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་
བ་དེ་ལྟར་དུ་དུག་ཚོས་ནས་ཉེན་པའི་བྱ་གཅིག་བྱ་ལ་མ་ཡི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་

ཡིད་སྐྱོ་བ་མིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་མཚོག་ཏུ་རབ་
ཏུ་ཞི་བ་སྐྱོགས་གཅིག་པར་ག་ཞེགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ལགས་སོ།།”

ཙ་བ། གང་གི་སྤྱིར་ན་མི་མཁས་དངོས་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་ཡི་སྐྱོ་ཅན་གྱིས།།

སྐྱེ་དང་འཇིག་གནས་སྐབས་དང་སྐྱུག་དང་མི་སྐྱུག་བྲལ་བྱད་གྱིས་བསྐྱེད་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་།།

སྤྲིག་ཅན་འགོ་བ་འཕྲོ་བ་དེ་སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་སྐྱུགས་བཅའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བས།།

བཅོམ་ལྷན་སྐྱུགས་རྗེས་སྤོང་སྐྱུགས་ཞེ་ལས་བསྐྱོག་པས་སྤོང་ལ་སྐྱུང་ན་འདས་མི་མངལ།།

“གང་གི་སྤྱིར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཁས་པས་དངོས་པོ་ལ་
བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྐྱོ་ཅན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་སྐྱ་
དང་མིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་རྣམས་གྱིས་ནི། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་གནས་
སྐབས་ཏེ་འཆི་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ངེས་པར་འཕྲོ་བ་ཅིང་། ཡུལ་སྐྱུག་པ་དང་
བྲལ་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་སྤོང་བར་
འགྱུར་ལ། “རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་སྐྱོ་ཅན་ལོག་པར་སྐྱ་
བ་དང་ལྷན་པས་ནི།

ཙ་བ། སྤྲིག་ཅན་འགོ་བ་འཕྲོ་བ་དེ་སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་སྐྱུགས་བཅའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བས།།

བཅོམ་ལྷན་སྐྱུགས་རྗེས་སྤོང་སྐྱུགས་ཞེ་ལས་བསྐྱོག་པས་སྤོང་ལ་སྐྱུང་ན་འདས་མི་མངལ།།

སྡིག་ཏེ་ཅན་གྱི་འགྲོ་བ་དཔྱུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་འགྲོ་དང། ལྷ་ར་
བཤམ་པའི་སྤྱི་བ་བསྐྱེད་ཡང་འཐོབ་པ་དེའི་སྤྱི་ར་དང། འཛིག་ཏེན་གྱི་སྤྱི་བོ་
དེ་རྣམས་སྤྱི་བས་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་དོང་བ་སྟེ་སོང་བས་ན།
སྤྱི་བས་ཇི་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤོད་གྱི་སྤྱི་བས་ཞི་བ་སྤོད་པ་གཅིག་
པ་ལ་གཞོལ་བ་ལས་བསྐྱོད་པས་སྤོད་ལ་ཞི་བ་སྤོད་པ་གཅིག་པའི་སྤྱི་ར་
ལས་འདས་པ་མི་མངའ་བར་འཛིག་ཏེན་དུ་བཞུགས་སོ།།”

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བརྟམས་པའི་ཚུལ་ནི།

ཅ་བ། སྤྱི་བས་འདི་དག་སྤོད་ལྷ་གསུམ་གྱིས།།
དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཏུས་ནས།།
ལུང་ཇི་བཞིན་དང་མན་ངག་ནི།།
ཇི་ལྟར་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན།།

མགོན་པོ་སྤྱི་བ་གྱི་དགོངས་པ་སྤོད་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པའི་
སྤྱི་བས་འདི་དག་སྤོད་དཔལ་ལྡན་ལྷ་གསུམ་གྱིས། དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཅ་
བ་ཤེས་རབ་སོགས་ལས་བཏུས་ནས། དེས་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ་རྣམས་ལུང་ཇི་ལྟར་

བ་བཞིན་དང་། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་མན་ངག་ནི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་
པ་ཡིན་ནོ།།

ཅུ་བ། འདི་ལས་གཞན་ན་ཚོས་འདི་ནི།།

ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།།

འདིར་འབྱུང་ལུགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི།།

མེད་ཅེས་མཁས་རྣམས་ངེས་པར་མཛོད།།

“ཇི་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་མ་གཏོགས་པར་བསྟན་
བཅོས་གཞན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚོས་འདི་ནི། སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་བརྗོད་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་ལོ་ཅག་གིས་འདིར་ལུགས་གང་ཞིག་
བརྒྱལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་འདིར་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཀྱང་། སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ངེས་པར་མཛོད་དུ་གསོལ་ལོ།།”

“དེའི་སྤྱིར་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྤེལ་རྣམས་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་
སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དོན་དམ་པར་སྐྱས་པ་དེ་ཉིད། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྐྱས་པ་དེ་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མ་ཤེས་པས་སྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་ནི་
འདིག་ཉེན་པའི་ཚོས་དང་མཚུངས་པར་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར་རོ།།” ཞེས་རང་

འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ།།

འདིས་ནི་རང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁས་སྤངས་པ་ཐམས་
ཅད་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ལ་འཛོག་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་སྤྲོད་ནས་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་དོན་སྤྱོད་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་
གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རང་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མ་བཟང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་
མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །

དེས་ན་རང་གི་ལུགས་འདི་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པར་མ་བཟང། མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུབ་དང་འཕགས་པ་སྣའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་
དབུ་མ་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་
ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའོ།།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ནི་ཚད་མར་སློབ་
ཡང་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་མ་ཐུན་པར་སྤང་དོ།། ཐ་སྙད་
དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྤྲོད་ནས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་མཛད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཀུན་
གཞི་མི་བཞེད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤའ་སློབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་
ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པར་རྒྱལ་བར་བཤའ་བས་འདིར་མ་སློབ་
སོ།།

ཁ་ཅིག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་འདས་
པ་གཞན་ལུགས་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་ནི་རང་གི་ལུགས་སོ་ཞེས་བེད་བ་ནི།

འགྲེལ་པ་ལས་“འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་
 “ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་ན། བསྐྱོག་སྟེ་བྱ་དགོས་ལ།
 འཇིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་བཞིན་
 མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་ལུགས་སོ། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་
 ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། “འཕགས་པའི་ལུགས་
 དགོངས་མི་ཤེས་ཤིང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པ་མེད་པར། ལྟོང་
 པ་ཉིད་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅ་མ་ལ་འཇིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པའི་ཚོས་འདི་སྤངས་པས། དེའི་སྲིད་དབྱུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
 དོན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྲིད་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་སྲིད། དབྱུ་མ་ལ་
 འཇུག་པ་འདི་སྐྱར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ།”

ཅ་བ། ལྷ་སྐྱབ་སྟོ་མཚོ་ཤེན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་ཁ་དོག་གིས་འཇིགས་པས།
 ལྷེ་བོས་ལུགས་བཟང་གང་དག་རྒྱང་རིང་སྤངས་པས་དེ་ཡི་ཚིག།
 ལེ་ཏུར་བྱས་པའི་ཁ་འབྲུས་ཀུ་སྐྱ་ཏ་ཁ་སྟེ་བའི་ཚུས།
 ད་ལྟ་སྐྱབ་བྲགས་པ་རེ་རྣམས་རབ་ཏུ་སྐྱོང་བར་བྱེད།

འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་སྟོང་རྒྱ་མཚོ་ཤེན་ཏུ་རྒྱ་
 ཆེ་ལ་གཉིང་དཔག་པར་དཀའ་བའི་ངམ་གནག་པའི་ཁ་དོག་གིས་འཇིགས་

པས། སེམས་ཅམ་དུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོས་སྐྱབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་
པོ་གང་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྦངས་མོད་ཀྱང་། དབུ་མའི་གཞུང་གི་ཚིག་ལེ་འུར་
བྱས་པ་ཁ་འབྲས་པའི་ཀུ་ལུད་ཁ་སྤེ་བའི་ཚུས་ཀུ་ལུད་ཁ་འབྲེད་བྲེད་ལྷ་བ་
གྲགས་པ་ད་ལྟ་ཡིད་ལ་རེ་བ་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྲེད་དོ།།

“གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གནས་བརྟན་དབྱིག་གཉེན་དང་། རྩོགས་ཀྱི་
སྤང་པོ་དང་། ཚོས་སྐྱོངས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་
པོ་སྟོན་ཟེན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཅམ་ཐོས་པས་འཇིགས་ཏེ།
ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་སྤྱིན་ཅི་མ་སོག་པར་སྟོན་པ་འདི་ཡོངས་
སྤུ་སྦངས་སམ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་དུ་སྦྱོའོ།།”

དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དབྱིག་གཉེན་དང་རྩོགས་སྤང་གི་གཞུང་ཚོད་མེད་
རྣམས་ནས་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ལུགས་སྤུ་བཟུལ་མོད་ཀྱང་། སྦོལ་
དཔོན་དེ་དག་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བདག་ཅག་འབྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
ཤིན་ཏུ་རྩོགས་པར་དགའོ། །ཡང་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་སྤུ་ཞིག་གིས་རྩོགས་པར་
འབྱུར་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཟབ་མོ་སྤར་བ་ཤད་ཟེན་པ་འཇིགས་སྤུ་
རུང་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། སྟོན་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་སྦྱོང་བ་ཉིད་ལ་ལྟག་པར་
མོས་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཉིད་ལས་ངེས་པར་རྩོགས་པར་འབྱུར་བ་
སྤང་དོ།།

འདིར་ནག་ཚོའི་འབྱུར་ལས། ལུ་སྟོགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དམན་པར་
གྱུར་པ་འདི་བདེན་པར་སྟོབ་པ་ཅན་དག་ལས་ཀྱང་། རྒྱའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོང་བ་

ཉིད་ཉོག་གས་པར་གྱུར་བ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགྲུང་བ་པ་ཚབ་ཀྱི་འགྲུར་
ལས་ལེགས་པར་སྒྲུང་ངོ་།།

“ཇི་ལྟར་གཞན་སྡེ་སྡོན་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་ལྟག་པར་མོས་
པའི་བག་ཆགས་མ་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པ་ནས་བཤའ་བ་ལྟར་སྲིད་
ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་འགྱུར་རེ་ཞིག་
སྒྲུངས་ཤིང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ཉེ་བར་སྐྱོར་རུས་པར་མཐོང་ཡང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལྟག་པར་
མོས་མི་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ།”

ཅུ་བ། དེ་ཉིད་བཤའ་བའི་ཐབ་མོ་འདི་གས་རྒྱུང་འདི་ནི་སྡོན་གོམས་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བོ་ཡིས།།

ངེས་པར་ཉོག་གས་འགྲུར་འདི་ནི་གསན་རྒྱ་ཆེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་མི་འགྲུར།།

དེ་ཕྱིར་ཚུལ་ལྟགས་རང་སྟོས་སྐྱུར་བ་འདི་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡི།།

གཞུང་ལྟགས་རྣམས་ལྟར་གཞན་ལྟར་བཞེད་གཞུང་འདི་ལས་གཞན་ལ་དགའ་སྟོད་འོར་བར་གྱ།།

སྟོབ་དཔོན་“དེ་དག་ལ་གསུང་རབ་མང་དུ་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་མངའ་
བ་ཡིན་ཡང་། ཐབ་མོའི་དོན་འདི་ནི་གཞན་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་པར་མི་
འགྲུར་ངོ། །དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་ལྟགས་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་པ་སྟོན་པའི་
ཚུལ་ལྟགས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་བས་རང་གི་སྟོས་སྐྱུར་བ་འདི་

དག་མཐོང་བ་སྟེ་བསྟུང་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བཟོད་པ་སྟེ་དེ་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ལྟར། སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་
དགའ་བའི་སྟོ་དོར་བར་བྱ་བ་སྟེ།”

“ལུགས་གཞན་རང་གི་སྟོས་སྐྱར་བ་ལ་ཡ་མཚན་པར་མི་བྱའི། རང་
གི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡ་མཚན་པར་བྱའོ།།”

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགོ་བ་བསྟོ་བ་ནི།

ཅ་བ།

སྟོབ་པོན་སྐྱ་སྐྱབ་ལུགས་བཟང་བསྟན་ལས་བདག་གི་བསོད་ནམས་སྟོགས་ཀྱི་མཐར།

ཁྱབ་ཅིང་ཡིད་མཁའ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྟོ་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་སྐར་ལྟར་དཀར་བའམ།

སེམས་ཀྱི་སྐྱལ་ལ་གདེངས་ཀའི་ལོར་བྱ་དང་འབྲ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེས།

འཇིག་རྟེན་མ་ལུགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་སྐྱར་བྱ་བ་དེར་གཤེགས་སར་བསྟོད་ཤོག །

སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་
པོ་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། བསྟན་པ་སྟེ་བཤད་
པ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་གིས་སྟོགས་ཀྱི་མཐར་ཁྱབ་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསོད་
ནམས་བསགས་པ། ཡིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོ་

ཞིང་གནག་པར་བྱས་པའི་དགྲིལ་དུ། ལྷོན་ཀའི་རྒྱ་སྐར་ལྷར་ཤིན་ཏུ་དཀར་
བའམ། ཚུམ་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱལ་ལ་སྟེ་གྱི་གདེངས་ཀའི་ལོར་བྱ་དང་འབྲ་
བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེ་ཡིས་མ་བྱས། སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་
པས་ཟབ་མོའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉོགས་ནས། ལྷུར་དུ་བདེ་བར་
ག་ཤེགས་པའི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཅེས་བྱ་བར་བསྐོད་པར་ཤོག་ཅིག རྣམ་ཚུལ་
འགྱུར་ལས། ལྷུ་སྐྱབ་ལུགས་མཛེས་ཕྱོགས་སུ་གྲགས་པ་བརྗོད་ལས་ཐོབ་
པའི་བསོད་ནམས་གང་། ཞེས་འབྲུང་ངོ་།།

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས།

སྟོབ་དཔོན་གང་གིས་མཛེད་པ་དང་། ལོ་བཏ་གང་གིས་བརྒྱུར་བའོ།།

དང་པོ་སྟོབ་དཔོན་གང་གིས་མཛེད་པ་ནི།

ཙུ་བ། "དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གསལ་
བར་བྱེད་པ། སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཐེག་པ་མཚོག་ལ་བྱུགས་
གཞོལ་པ། མི་འགྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་བྱུགས་རྗེ་མངའ་
བ། དེ་ལོར་གྲིས་པའི་བ་དུས་མ་ལས་འོ་མ་བཞོས་པས་བདེན་

པར་ཞེན་པ་བརློག་པར་མཛད་པས་སྐྱུར་བ་རྫོགས་སོ།། "

དབུ་མ་ལ་འདུག་པ་སྐྱའི་ལྷགས་ཀྱི་ཐབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡུལ་ས་མཉམ་སྐྱེ་འབྲུངས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་རིག་པ་འཛིན་པ་དང་། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
བརྟེས་པར་གྲགས་པ་ཐེག་པ་སློན་མེད་པའི་མཚོག་ལ་ཐུགས་རབ་ཏུ་གཞོལ་
བ། མི་མཐུན་པའི་སྤོགས་ཀྱིས་མི་འསྤོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་
ལུལ་དུ་བྱུང་བ་མངའ་བ། རི་མོར་བྱིས་པའི་བ་དུས་མ་ལས་འོ་མ་བཞོས་པས་
སེམས་ཅན་གྱི་བདེན་པར་ཞེན་པ་བརློག་པར་མཛད་པས་སྐྱུར་བ་རྫོགས་སོ།།

གཉིས་པ་ལོ་བཅ་གང་གིས་བསྐྱུར་བ་ནི།

ཙམ་གྱི་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་གྱི་དབུས་རིན་ཆེན་སྐྱེས་
པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འཕགས་པ་སྐྱའི་སྐྱེ་རིང་ལ་
རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་དང་། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེ་བ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་
ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱུར། ལྱིས་ར་ས་རྩ་མོ་ཆེར་རྒྱ་གར་གྱི་
མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་མཆོད་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཉི་འོག་ཤར་སྤོགས་པའི་
དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་ལེགས་པར་བཅོས་ནས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏུན་ལ་
ཐབ་པའོ།། །།

དགོངས་པ་རབ་གསལ།

ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དཔེ་མེད་གྱི་དབུང་སྟེ་དབུས། རིན་ཆེན་
སྐྱེས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འཕགས་པ་ལྟའི་ལ་སྐྱུ་
རིང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་སྟེ་ཐེག་ལེ་བུམ་པ་དང་། མོད་
གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་པ་ཚ་བ་ཉི་མ་གྲགས་གྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མ་ཐུན་པར་བསྐྱུར།
སྤྲིས་ར་ས་རྩ་མོ་ཆེར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ལ་མ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་
དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཉི་ལོ་གཤམ་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་།
ལེགས་པར་བཅོས་ནས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །།

ཙུ་བ།

འདིར་འགྲེལ་པའི་མཛད་བྱང་དང་། འགྲུར་བྱང་གི་སྟེང་ནས་ཐུན་མོང་
བ་རྣམས་བཀོད་པ་ནི། ཙུ་བ་ལོགས་སུ་བསྐྱུར་བ་དང་འགྲེལ་པའི་ནང་གི་
ཙུ་བ་གཉིས་སྐྱུར་ནས་ཞུས་དག་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལོ། ། དགོ་
ལེགས་འཕེལ། །།

དགོངས་པ་རབ་གསལ།

འདིར་འགྲེལ་པའི་མཛད་བྱང་དང་། འགྲུར་བྱང་གི་སྟེང་ནས་ཐུན་
མོང་བ་རྣམས་བཀོད་པ་ནི། ཙུ་བ་ལོགས་སུ་བསྐྱུར་བ་དང་འགྲེལ་པའི་ནང་
གི་ཙུ་བ་གཉིས་སྐྱུར་ནས་ཞུས་དག་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལོ། །།

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྟེང་པོ་མཚོག

ཟབ་མོ་དབྱུ་མ་མཐའ་བྲལ་རྟེན་འབྱུང་ལམ།
མཐའ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་སྟོན་པར་ལུང་བསྟན་བཞིན།
རི་བཞིན་འགྲེལ་མཛད་འཕགས་མཚོག་སྤྱུ་སྤྱུ་ཞབས།

དེ་ཡི་རིང་ལུགས་དམ་བ་འཕགས་བ་ལྟའི།
དགོངས་བ་འགྲེལ་བ་མཁས་པའི་ལུགས་མང་ཡང་།
ཡོངས་རྫོགས་འགྲེལ་མཛད་དཔལ་ལྡན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས།
ཟླ་བའི་ཞབས་དང་ཞི་བ་ལྟ་ཡི་ལུགས།

གྲུབ་པའི་དབང་ལྷུག་གསུམ་གྱི་བཞེད་པའི་སྒོ།
གཅིག་ཏུ་རྗེའི་ནས་གནད་རྣམས་མཐའ་ཚོད་པར།
ཚོག་བྱུར་སྤྱིན་པར་ལེགས་པར་བཤམ་པ་ཡིས།
ཐལ་འབྱུར་ལུགས་མཚོག་རྗེ་མ་མེད་པར་བྱས།

བྱང་སྤྱོད་ལུགས་འདི་ན་ལུགས་འདིར་མོས་རྣམས་ཀྱང་།
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རིགས་ལམ་མི་བྱེད་ཅིང་།
ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སྐྱལ་བ་དམན་པ་རྣམས།
རང་གིས་མ་རྟོགས་ལུགས་མཚོག་འདིར་སྟོན་པ།
མང་དུ་མཐོང་བའི་རྗེ་མ་བསལ་སྤྱིར་དང་།

སྐལ་བཟང་འགའ་ལ་ཟབ་ལམ་གསལ་སྒྱིར་དང་།།
བདག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་ལམ་གྱི་མཚོག་ །
འདི་དང་མི་འབྲལ་སྒྱིར་དུ་འབད་བ་བྱས།།

དེར་ངལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བ་ཡིས།།
འགོ་ཀུན་ཟབ་མོའི་གནས་རྣམས་ཀུན་ཏྟོགས་ནས།།
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྐྱབ་བ་སྐྱར་ལེན་བ།།
ཏྟག་ཏུ་སྐས་བཅས་རྒྱལ་བ་མཉེས་བྱེད་ཤོག་ །

ཅེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་བ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ནི། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྷུ་ལ་དཀའ་བཅུ་བ་ལེགས་བ་དཔལ་གྱིས་དཔུལ་སྤང་
བཞི་བཅུའི་མཇུག་སྤུལ་ཉེ་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཚོས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་། དོན་ཏྟོགས་པའི་སློའི་རྒྱས་བ་མི་དམན་བ་མང་པོ་ཞིག་གིས་
འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནས་རྣམས་གྱི་བཤད་བ་རྣམས་ཚང་བ། ཚིག་དོན་གསལ་ཞིང་སྤྱི་དོན་
གྱི་མཐའ་གཅོད་བ་རྒྱས་བ་ཞིག་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་དོན་དུ། དབུ་
མ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགོ་སློང་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་
དཔལ་གྱིས། འགྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགོ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་དུ་སྐྱར་བའོ། །།

སཏྲ་མཏྲ་ལོ།

མཁུ་ཁ་བུང་།

marjamson618@gmail.com